

HENNING MANKELL

A gyilkosnak nincs arca

MAGYAR KÖNYVKLUB

Fordította *Tótfalusi István*

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Henning Mankell: Mördare utan ansikte

Odfront Förlag, Stockholm, 1998

© Henning Mankell, 1991

All rights reserved

Hungarian translation © Tótfalusi István, 2002

Kiadja a Magyar Könyvklub, Budapest, 2002

az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők

Egyesülésének tagja

Felelős kiadó Révai Gábor, a Magyar Könyvklub igazgatója

Irodalmi vezető Ambrus Éva

Felelős szerkesztő Kubányi Ágnes

Műszaki vezető Mátay-Mayer Gergely

A borítót tervezte Nagy Gábor

Műszaki szerkesztő Császár András

Szedte a TiMac Bt.

Nyomta a Relszisztéma Dabasi Nyomda

Felelős vezető Mádi Lajos vezérigazgató

Megjelent 16,65 (A/5) ív terjedelemben

ISBN 963 547 640 X

1.

Valamit elfelejtett, ezt holtbiztosan tudja, amikor felébred. Éjszaka álmódott valamit. És most nem találja.

Erőlteti az emlékezetét. De az álma fekete lyuk. Kút, amely semmit sem árul el arról, hogy mi rejlik a mélyén.

Pedig nem is álmodtam bikákról, gondolja. Akkor most csurom víz lennék, mintha a lázamat izzadtam volna ki az éjszaka. De ma éjjel a bikák békén hagytak.

Mozdulatlanul fekszik a sötétben, és fülel. A felesége oly halkán lélegzik, hogy szinte nem is hallja.

Egy reggel csak itt fekszik majd halva mellettem, gondolja. Vagy én mellette. Egyikünk a másik előtt hal meg. Jön majd egy hajnal, amikor egyikünk magára marad.

Az órára néz, amely az éjjeliszekrényen áll. Az alig sejlő mutatók háromnegyed ötön állnak.

Miért ébredtem fel? Fél hatig szoktam aludni. Már több mint negyven éve. Miért ébredtem fel ma?

Hallgatózik ki a sötétbe, és egy pillanat alatt kimegy a maradék álom a szeméből.

Valami olyan szokatlan. Valami nem úgy van, ahogy lenni szokott.

Egyik kezével óvatosan megtapogatja felesége arcát. Érzi az asszony bőrének melegét az ujjai hegyén. Tehát nem halt meg. Vagyis egyikük sem maradt magára.

Megint a sötétbe fülel.

A ló! Nem nyerít. Ezért ébredtem fel. A kanca nyeríteni szokott éjszaka. Azt álmomban is meghallom, és tudom öntudatlanul, hogy alhatok tovább.

Vigyázva feláll a nyikorgó ágyról. Negyven éve alszanak benne. Ezt az egyetlen bútort vették, amikor összeházasodtak. És aligha fog már más ágyban aludni, amíg csak él.

A bal térdébe belehasít a fájdalom, amíg a fapadlón odalépked az ablakhoz.

Öreg vagyok, gondolja. Öreg és elhasznált. Minden reggel ébredéskor elámulok, hogy már elmúltam hetvenéves.

Kinéz a téli éjszakába. 1990. január 8-a van, és egész Skánéban egy szem hó nem esett még a télen. A konyhaajtó fölötti lámpa fénye végigvetül a kerten, túl a csupasz gesztenyefán, ki egészen a földekig. Átles a szomszéd kertbe, ahol Lövgrenék laknak. Az alacsony, fehér, hosszan hátranyúló ház sötét. Az istálló derékszöget zár be a lakóházzal, és a sötét bejárat fölött egy halványkék lámpa ég. Odabenn van a kanca, amely éjszakánként nyugtalanul fel szokott nyeríteni.

Fülel a sötétbe.

Mögötte megnyikordul az ágy.

– Mit csinálsz? – motyog az asszony.

– Aludj csak – feleli. – Kinyújtóztatom a lábamat.

– Fáj?

– Dehogyan.

– Akkor meg feküdj le és aludj. Megfázol ott az ablakban.

Hallja, ahogy az asszony a másik oldalára fordul.

Valaha szerelmesek voltunk egymásba, gondolja. De nem tetszik neki a saját gondolata. Micsoda előkelő szó! Szerelem. Nem a magunkfajtnak való. A paraszt, aki a sáros skáni földet negyven évig túrja, nem veszi a szájára a szerelem szót, ha a feleségéről beszél. Valami más lehetett, ami negyven évig összetartott minket...

Nézi a szomszéd házat, összehúzza a szemét, igyekszik áthatolni a téli éjszaka sötétségén.

Nyeríts már!, gondolja. Nyeríts fel a bokszodban, akkor tudom, hogy minden rendben, hogy bebújhatok még a takaróm alá egy kis időre. A nyugdíjas, kiszolgált földművesnek hosszú a napja, és mégis vigasztalan.

Most veszi csak észre, hogy a szomszéd ház konyhaablakát bámulja. Valami szokatlan van ott. Sok-sok éve vet egy-egy pillantást a szomszédék ablakára. Most hirtelen másnak látja, mint egyébkor. Vagy csak a sötét zavarja meg a látását? Behunyja a szemét, és húszig elszámol, addig

pihenteti. Akkor újra odapillant az ablakra, és most már esküdni merne, hogy az ablak nyitva van. Egy ablak, amely mindig csukva volt éjszaka, most hirtelen tárva-nyitva áll. És a kanca nem nyírított...

A kanca nem nyírított, ami azt jelenti, hogy az öreg Lövgren nem tette meg a szokott éjszakai sétaútját az istálló mellett, amelyre a proztaátja kényszeríti, kibújni a meleg ágyból...

Képződés az egész, győzködi magát. A szemem nem sokat ér már. Minden rendjén van. Mi is történhetne itten? Lenaruban, ebben a kis faluban, kissé északra Kadesjtől, az út mentén, amely Skåne szívébe, a szép Krageholm-tóhoz vezet? Itt semmi nem történik. Az idő mozdulatlan áll ebben a kis faluban, és az élet úgy folydogál, mint egy akarattalan és erőtlen patak. Itt leginkább öreg parasztok laknak, akik eladták vagy bérbe adták a földjüket. Itt lakunk, és várunk az elkerülhetetlenre...

Újra szemügyre veszi a konyhaablakot, és eszébe jut, hogy sem Johannes, sem Maria Lövgren nem hagyta volna nyitva éjszakára. A korrall együtt előlopakodik a rettegés, szaporodnak a záruk, és senki sem felejt el bezárni az ablakát, mielőtt a sötét leszáll. Aki öregszi, egyre többet aggódik. A rettegés az ismeretlen fenyegetéstől, amely a gyereket eltöltötte valaha, a hajlott korrall visszatér...

Felöltözöm és kimegyek, gondolja. Átbotorkálok a kerten a kerítésig, amely elválasztja az udvarainkat. Majd meglátom saját szememmel, hogy képződtem-e vagy sem.

De úgy dönt, hogy marad és vár. Hamarosan kibújik Johannes az ágyából, és jön kávét főzni. Először a vécében gyullad ki a lámpa, aztán a konyhában. És olyan lesz minden, mint rendesen...

Áll az ablaknál, s vacogni kezd. Igen, az öreg testbe lassan belopakodik a hideg, még a legmelegebb szobában is. Mariára és Johannesre gondol. Mindig együtt éltünk velük mint szomszédok és gazdák, olyan szorosan, mint egy házasságban. Segítettük egymást, megosztottuk a robotot, a nehéz éveket. De osztozkodtunk a jóban is. Együtt ültük meg a nyárünnepet, együtt ettük meg a karácsonyi vacsorát. A mi gyerekeink meg az övéik úgy futkároztak a két kert között, mintha ez is meg az is az otthonuk volna. És most együtt vénülünk, együtt ballagunk a végcél felé...

Maga se tudja, miért, kinyitja az ablakot, vigyázva, hogy Hannát föl ne ébressze. Keményen fogja a kilincset, nehogy a viharos téli szél egy rohama kitépje az ablakot a kezéből. De odakünn csendes minden, és eszébe jut, hogy a rádió esti időjárás-jelentése sem beszélt róla, hogy vihar közeledne Skåne síkságához.

A csillagos ég ragyogóan tiszta, és csípős hideg van. Már épp becsukná az ablakot, amikor hangot hall. Füle, a bal fülét fordítja kifelé, a jobbikat, mert a jobbat majdnem tönkretette az a sok óra, amit dübörgő traktorok fülkéjébe bezárva töltött el.

Madár, gondolja. Éjjeli madár kiáltása.

Aztán elfogja a rémület. A semmiből kúszik elő, és áthatja egészen.

Mintha ember kiáltana. Kétségbeesetten kiált, hogy meghallja egy embertársa.

Egy kiáltás, amely, tudja, hogy vastag falakon kell áthatolnia, ha a szomszédok figyelmét magára akarja vonni.

Képződöm, gondolja újra. Senki sem kiabál. Ki is kiabálhatna?

Olyan hevesen csukja be az ablakot, hogy egy virágváza majdnem felborul, és felébreszti Hannát.

– Mit csinálsz? – szól újra az asszony, és a hangjában ingerültség bujkál.

Ő pedig most már tudja, mit feleljen. Szó sem lehet képződésről.

– A kanca nem nyihog – mondja az ágy szélére ülve. – És Lövgrenék konyhaablaka nyitva van. És valaki kiabál.

Az asszony felül.

– Mit beszélsz?

Nem felel, de most már tudja biztosan, hogy nem madárkiáltást hallott.

– Johannes vagy Maria kiabál – mondja. – Valamelyik segítségért kiált.

Az asszony fölkel és az ablakhoz megy. Ott áll szélesen a fehér hálóingében, és kibámul a sötétbe.

– A konyhaablak nem nyitva van – suttogja –, hanem betörve. Valaki bezúzta.

Ő odamegy a felesége mellé, és reszket a hidegtől.

- Valaki segítségért kiáltozik – mondja az asszony, és reszket a hangja.
- Mit csináljunk?
- Odamegyünk. Kapj magadra valamit!
- És ha valami veszélyes van ott?
- Ne segítsünk a legjobb barátainkon, ha bajban vannak?

Sietősen felöltözik, felkapja a zseblámpát a konyhaszekrényről a biztosíték és a kávésdoboz mellől, és kimegy. A sár keményre fagyott rögein lépked. Hátrafordul, és halványan látja, hogy Hanna az ablakból néz utána.

A kerítésnél megáll. Néma csend. Most már jól látszik, hogy a konyhaablak üvege be van zúzva. Átlép az alacsony kerítésen, és közelebb megy a fehér házhoz. A kiáltás nem ismétlődik.

Képzeld, gondolja megint. Vén salabakter vagyok, aki nem képes a valót a valótlantól elválasztani. Lehet, hogy mégis bikákról álmodtam az éjszaka? Az a régi álom a bikákról, akik gyerekkoromban rohantak felém, akik először döbbsentettek rá, hogy egyszer meg fogok halni...

És most hallja újra a hangot. Gyenge hang, inkább nyöszörgés. Maria hangja.

Előremegy a hálószoabaablakhoz, és beles a függöny résén.

És már tudja, hogy Johannes nem él. Bevilágít a zseblámpával, és nagy erőfeszítéssel felnyitja rémülettől összezárult szemeit.

Maria a padlóra lecsúszva ül, hátával egy székhez kötözve. Az arca csupa vér, szétzúzott műfogsora az összevézelt hálóingén.

Aztán megpillantja Johannes egyik lábát. Csak a lábát látja, a testét takarja a függöny.

Visszahököl, újra átmászik a kerítésen, sajgó térdével kétségbeesetten sántikál a fagyott sárrögökön.

Elsőnek a rendőrséget hívja.

Aztán elővesz egy fészítővasat a molyirtó szagú ruhásszekrényből.

– Maradj csak – szól oda Hannának. – Jobb, ha nem látod.

– Mi történt, az istenért? – kérdi az asszony a rémület könnyeivel a szemében.

– Nem tudom. De arra ébredtem, hogy a kanca nem nyertett egész éjszaka. Ezt egészen biztosan tudom.

1990. január 8-a van.

Még sötét az ég.

2.

A beérkezett hívást az ystadi rendőrkapitányságon 5.13-kor rögzítették. Egy holtfáradt rendőr vette, aki szinte megszakítás nélkül szolgálatban volt szilveszter óta. Hallgatta a reszketeg hangot, és arra gondolt, hogy csak egy zavaros fejű vénember fecseg. Valami azonban mégis felkeltette a figyelmét. Kérdéseket tett fel. Amint letette a hallgatót, pillanatnyi gondolkodás után újra utánanyúlt, és fejből tárcsázott egy számot.

Kurt Wallander aludt. Este sokáig fenn volt, egy lemezt hallgatott Maria Callas felvételeivel, egy barátjától kapta Bulgáriából. Többször is visszatért a *Traviata* részleteire, és majdnem két óra volt, mire ágyba került. Amikor a telefon megszólalt, egy zaklatóan erotikus álom mélyéből bukkant felszínre. Zavartan tapogatta végig a takarót maga mellett, és ráébredt, hogy egyedül van az ágyban. Nem volt ott sem a felesége, aki három hónapja hagyta el, sem a színes bőrű nő, akivel vad ölekezésben volt összefonódva pillanatokkal előbb.

Miközben a hallgatóért nyúlt, az órájára pillantott. Autóbaleset, gondolta rögtön. Tükörjég, valaki hajtott, mint a bolond, és lecsúszott az E14-esről. Vagy menekültek verekedtek össze, akik Lengyelországból érkeztek a hajnali révvel.

Feltámaszkodott az ágyban, és a hallgatót borostás arcához szorította.

– Wallander.

– Remélem, nem ébresztettelek fel.

– Nem, az ördögbe is. Ébren vagyok.

Minek hazudok?, gondolta. Nem jobb megmondani úgy, ahogy van? Hogy legszívesebben a másik oldalra fordulnék, és megpróbálnám még elcsípni a szétpukkant álmat azzal a meztelen nővel?

– Arra gondoltam, hogy a legjobb, ha neked szólok.

– Autóbaleset?

– Nem éppen. Egy öreg paraszt hívott, azt mondja, Nyströmnek hívják, és Lenarpban lakik. Azt állította, hogy a szomszéd asszony összekötözve fekszik a padlón, és valaki meghalt.

Merre is van az a Lenarp? Igen, nem messze Marsvinsholmtól, olyan hepehupás tájon, mintha nem is a sík Skánéban lenne.

– Komolynak látszik az ügy. Arra gondoltam, legjobb, ha egyenest téged hívlak.

– Kik vannak bent?

– Peters és Norén, illetve ők se, mert keresnek valakit, aki betört egy ablakot a Continentalban. Szóljak nekik?

– Mondd nekik, hogy hajtsanak a Kadesjö és Katslösa közötti útkereszteződéshez, és ott várjanak rám. Add meg nekik a címet. Mikor jött a riasztás?

– Pár perccel ezelőtt.

– Biztos, hogy nem egy beszeszelt ürge szórakozik?

– Nem úgy hangzott.

– Értem. Akkor hát rajta.

Gyorsan felöltözött, mosakodás nélkül, felhajtott pár korty langyos kávé a termoszból, és kinézett az ablakon. A Mariagatanon lakott, Ystad központjában, egy repedezett, sűrű homlokzatú házzal szemben. Az járt az eszében, hogy lesz-e hó Skánéban az idén. Talán megússzuk, gondolta. A skáni hóviharak idején mindig csöstül jönnek a gondok. Autóbalesetek, behavazott utak szülni készülő nőekkel és a világtól elzárt öregekkel, leszakadt villanyvezetékek. A hóviharakkal káosz jön, és úgy érezte, hogy ezen a télen nincs benne elég lelkielőregető egy káosszal szembenézni. Még mindig égett benne a seb, hogy elhagyta a felesége.

A Regementsgatanon végighajtva kiért az Österledenre. A Dragongatannál vörös lámpát kapott, és bekapcsolta az autórádiót, hogy meghallgassa a híreket. Egy izgatott hang egy utasszállító gépről beszélt, amely lezuhant valahol egy távoli kontinensen.

Más-más ideje van életnek és halálnak, gondolta, és igyekezett az álmat kidörzsölni a szeméből. Ezt a bölcs megállapítást sok évvel azelőtt fundálta ki. Akkor fiatal rendőr volt még, és szülővárosa,

Malmö utcáin járőrözött. Egy alkalommal egy részeg tessenek ki a Pildamm parkból, az meg egy nagy henteskést rántott elő, és markolatig beledöfte. A kés hegye csak néhány milliméterrel kerülte el a szívét, mindenesetre ő megmenekült a váratlan korai haláltól. Huszonhárom éves volt, és akkor fogta csak fel igazán, mit jelent rendőrnek lenni. Saját használatra gyártott bölcsességével ezt az emlékképet szokta elúzni magától.

Elhagyta a várost, elhajtott az új bútoráruházzal, amely mögött a messzeségben felsejlett a tenger. Szürke volt és sajtóságon sima ahhoz képest, hogy a skånei tél közepén jártak. Messze, a láthatáron egy hajó rajzolódott ki, kelet felé tartott.

Jönnek a hóviharak, gondolta.

Csak idő kérdése.

Elzárta a rádiót, és a rá váró feladatra igyekezett koncentrálni.

Mit is tudott meg?

Egy összekötött öregasszony a padlón? Egy öreg, aki állítólag látta őt az ablakon át? Amint elhagyta a bjäresjöi elágazást, gyorsított, s közben arra gondolt, hogy talán csak egy szegény öregről van szó, akire egy váratlan pillanatban rátört a szenilitás. Sokéves rendőri tapasztalatai alapján jól tudta, hogy öreg és a világtól elzárt emberek gyakran afféle utolsó segélykiáltás gyanánt telefonálnak be a rendőrségre.

A rendőrautó ott várt rá a Kadesjö utáni elágazásnál. Peters a kocsij mögött állt, és egy vadnyulat figyelt, amely a réten szökdelte fel és alá.

Amikor meglátta Wallandert közeledni a kék Peugeot-ban, felemelte a kezét üdvözlésképpen, és a kormány mögé ült.

A fagyott murva megcsikordult a kerekek alatt. Kurt Wallander a rendőrautó mögött haladt. A trunnerupi elágazást elhagyva felkaptattak néhány dombra, és már ott is voltak Lenarpnál. Behajtottak egy kis mezei útra, amely alig volt több traktornyomnál, és egy kilométer után a célnál voltak. Két tanya egymás mellett, két fehérre meszelt, hosszú ház, aggályos gonddal rendben tartott udvarok.

Idős ember sietett eléljük. Kurt Wallander látta, hogy sántít, mint aki egyik térdét fájlalja.

Ahogy kiszállt az autóból, megcsapta az erős szél. Talán mégis úton van a hóviharak?

Az öreget megpillantva máris tudta, hogy valami igazán szörnyű vár rájuk. A szeméből kisütő rémület nem a képzelet szüleménye volt.

– Feltörtem az ajtót – ismételte az öreg már sokadszor. – Feltörtem, ugye látnom kellett, mi van. Már az asszony is odavan, nem sokáig bírja.

Beléptek a feltört ajtón. Kurt Wallander orrát megcsapta a kesernyős öregemberszag. Régimódi tapéták a falon. Meregetnie kellett a szemét a félhomályban.

– Mi történt végül is? – kérdezte.

– Odabenn – mutatta az idős ember. És elsírta magát.

A három rendőr összenézett.

Kurt Wallander fél lábbal belökte az ajtót.

Roszzabb volt a látvány, mint elképzelte. Sokkal szörnyűbb. Majd nemsokára azt fogja mesélni, hogy a legszörnyűbb, amit valaha látott. Pedig nem keveset látott életében.

Az idős pár hálószobája úszott a vérben. Még a porcelán függőlámpa is véres volt. Az ágyra bukva feküdt az öregember, meztelen felsőtesttel és lecsúszott alsóban. Az arca a felismerhetetlenségig összeúszva. Mintha valaki az orrát akarta volna levágni. A keze hátul össze volt kötözve, és a jobb combja is szétúszva, a törött csont szilánkos vége fehérén állt ki a vörösségből.

– Uramisten – hallotta Norén nyögését a háta mögött, és ő is alig bírt az émelygésével.

– Mentőket! – szólt, és nagyot nyelt. – Gyorsan, gyorsan! Rögton az öregasszony fölé hajoltak, aki félig feküdt félig ült a padlón, szorosan egy székhez kötözve. Aki megkötözte, fojtóhurkot kerített sovány nyaka köré. Alig lélegzett. Kurt Wallander Petersnek kiáltott, hogy keressen egy kést. Szétmetélték a vékony köteleket, amelyek mélyen belevágódtak az asszony csuklóiba és a nyakába, és vigyázva a padlóra fektették; Kurt Wallander a térdével tartotta a fejét.

Petersre pillantott, s megállapította, hogy mindketten ugyanarra gondolnak.

Ki lehetett az a szörnyeteg, aki erre képes? Fojtóhurkot vetni egy magatehetetlen öregasszony nyakába?

– Várjon kint – szólt oda Kurt Wallander az öregnek, aki zokogva állt az ajtóban. – És ne nyúljon semmihez.

Hallotta a saját hangján, hogy szinte üvölt. Üvöltök, mert félek, gondolta. Micsoda világban élünk?

Beletelt húsz perc, mire a mentők megérkeztek. Az asszony egyre szabálytalanabban lélegzett, és Kurt Wallander attól tartott, hogy későn jött a segítség.

A mentősofőrt, Antonsont jól ismerte.

A segítőjét, egy fiatal embert, még sose látta.

– Gyertek gyorsan – mondta. – Az ember halott. De az asszony még él. Tegyetek meg mindent, hogy meg ne haljon.

– Mi történt itt? – nézett körül Antonson.

– Ha életben marad, ő talán elmeséli. Siessetek!

Amikor a mentők kigördültek, Kurt Wallander és Peters kilépett a házból. Norén egy zsebkendővel törülgette az arcát. A keleti égbolt világosodott. Kurt Wallander a karórájára pillantott. Két perc múlva fél nyolc.

– Kész vágóhíd – jegyezte meg Peters.

– Rosszabb annál – felelte Wallander. – Telefonálj be, hogy küldjék azonnal a helyszínelőket. Norén zárja le a környéket. Én addig megyek és beszélek az öreggel.

Abban a pillanatban éles, üvöltésszerű hangot hallott. Megdermedt, és az üvöltés megisméltődött. Egy ló nyerített.

Az istállóhoz mentek, és benyitottak. A sötétben egy ló kapált nyugtalanul a jászla előtt. Meleg trágya és vizelet szaga csapta meg az orrukat.

– Adjatok szénát és vizet a lónak – mondta Kurt Wallander. – Lehetnek más állatok is itt.

Amikor kilépett az istállóból, összerezsent. Fekete madarak tömege rikácsolt egy magános fán a közeli szántóföld sarkában. Mélyen belélegezte a metszően hideg levegőt, és érezte, hogy erősödik a szél.

– Szóval Nyströmnek hívják – szólt az öreghez, aki közben már felhagyott a sírással. – Most mondjon el mindent úgy, ahogy történt. Ha jól értem, a szomszéd házban laknak.

Az öreg bólintott.

– Mi történt itt? – kérdezte vacogva.

– Remélem, maga majd kideríti. Nem mehetnénk be a házba?

A konyhában egy magába roskadt asszony ült ódivatú pongyolájában, és zokogott. Amint Kurt Wallander belépett és bemutatkozott, az asszony azonnal felállt, és kávéfőzéshez látott. Az asztal köré ültek. Wallander körülnézett. A karácsonyi füzér még ott lógott az ablakon. Az ablakdeszkán egy öreg macska feküdt, és le nem vette róla a szemét. Ő odanyúlt, hogy megsimogassa.

– Harap – mondta Nyström. – Nincs emberekhez szokva, mármint a gazdáin kívül.

Kurt Wallandernek eszébe jutott a felesége, aki otthagya, és most azon töprengett, hogyan fogjon a dologhoz. Bestiális gyilkosság, gondolta. És ha pechünk van, rövidesen kettős gyilkosság lesz belőle.

Hirtelen eszébe jutott valami. Kikopogott az ablakon Norénnak.

– Bocsássanak meg egy pillanatra – szólt, és felemelkedett.

– A lónak volt vize is meg szénája is – mondta Norén. – Más állatot pedig nem találtunk.

– Gondoskodj róla, hogy valaki menjen a kórházba – mondta Kurt Wallander. – Hátha magához tér az asszony, hátha mond valamit. Öneki látnia kellett mindent.

Norén bólintott.

– Jó füle legyen az illetőnek. Legjobb volna valaki, aki tud szájról olvasni.

Amikor visszatért, levette a télikabátját, és a konyhai pamlagra tette.

– Akkor most meséljen – mondta. – Mondjon el mindent, semmit ki ne hagyjon. Nyugodtan, időnk van.

Két csésze híg kávé után látta már, hogy sem Nyströmnek, sem az asszonynak nincs mit mesélnie, ami a lényegre érintené. Mindenesetre megtudott egyet-mást a szerencsétlen házaspár élettörténetéből.

Két kérdést azért még fel kellett tennie.

– Tudnak róla, hogy nagyobb pénzüsszeget tartottak volna maguknál a házban?

– Nem – felelte Nyström. – Mindent a bankban tartottak. Még a nyugdíjuk is oda ment. És nem voltak gazdagok. Amikor eladták a földet és az állatokat meg a gépeket, a pénzt a gyerekeiknek adták.

A másik kérdésről maga is tudta, hogy értelmetlen. Azért feltette. Ebben a helyzetben nem volt választása.

– Tudnak-e róla, hogy esetleg ellenségeik voltak?

– Ellenségeik?

– Akikről el lehet képzelni, hogy ezt elkövették? Láthatólag meg sem értették a kérdését. Megismételte.

Az öregek továbbra is értetlenül bámultak rá.

– A magunkfajtának nincsenek ellenségei – mondta végül az ember.

Wallander világosan kihallotta a neheztelést a hangjából. – Megesik, hogy néha hajba kapunk. Egy elhanyagolt szekerút miatt, vagy hogy hol húzódik a határ két répa föld között. De azért nem öljük meg egymást.

Wallander bólintott.

– Majd még jelentkezem – mondta és felállt, karján a kabáttal. – Ha valami közben még eszükbe jutna, hívják fel a rendőrséget. Engem kérjenek, Kurt Wallandert.

– És ha... ha visszajönnek? – kérdezte az öregasszony.

Kurt Wallander a fejét rázta.

– Nem jönnek vissza. Betörők voltak, az ilyenek nem járnak vissza. Nincs okuk nyugtalankodni.

Úgy érezte, mondhatna többet is a megnyugtatójukra. De mi lenne az? Miféle biztonságot nyújthat azoknak, akiknek csak az imént gyilkolták meg brutálisan a barátait? Mire számíthatnak másra, mint hogy hamarosan rájuk is sor kerül?

– Ja igen, a ló. Ki ad majd enni neki?

– Mi ellátjuk – mondta az öregember. – Megkap mindent, amire szüksége van.

Wallander kilépett a hideg szürkületbe. A szél tovább erősödött, s ő összehúzta magát, amíg az autójához ment. Valójában itt kéne maradnia, hogy segítsen a nyomrögzítőknek. De fázott, és rosszul érezte magát, nem akart tovább maradni, mint feltétlenül szükséges. Azonkívül látta már az ablakból, hogy Rydberg vezeti a helyszínelő csoportot. Ez pedig azt jelentette, hogy a nyomrögzítők addig nem fognak végezni a munkájukkal, amíg az utolsó sárkoloncot is át nem forgatták a büntett helyszínén. Rydberg, akinek már csak néhány éve volt a nyugdíjig, szenvedélyes nyomozó volt. Talán pedánsnak és pepecselőnek hatott, de jelenléte szavatolta, hogy a helyszínelés és a nyomrögzítés úgy folyik le, ahogyan kell.

Rydberg reumás volt, bottal járt. Most odasántikált hozzá az udvaron át.

– Nem valami vidám látvány – mondta. – Úgy néz ki odabenn, mint egy mészárszék.

– Más is mondta már ezt – felelte Kurt Wallander.

Rydberg komor arccal kérdezte:

– Van valami, amiből kiindulhatunk?

Kurt Wallander a fejét rázta.

– Semmi az égvilágon? – Rydberg hangjában volt valami könyörgéské.

– A szomszédok semmit se láttak vagy hallottak. Szerintem közönséges betörés.

– Te közönségesnek nevezed ezt a tébolyult brutalitást?

Rydberg hangja reszketett, és Kurt Wallander már bánta, hogy ezt a szót választotta.

– No persze én is úgy tartom, hogy különösen kegyetlen alakok jártak itt az éjjel. Olyanok, akik abból élnek, hogy magányos, elhagyatott tanyákra törnek rá, ahol magányos öregek élnek.

– El kell kapnunk őket – mondta Rydberg –, mielőtt újra lecsapnak.

– El bizony – felelte Kurt Wallander. – Ha mást senkit ebben az évben, őket akkor is el kell kapnunk.

Beült a kocsijába, és elhajtott. A keskeny mezei úton egy éles kanyarban majdnem összefutott egy szembe jövő kocsival. Megismerte a vezetőjét. Újságíró volt az egyik országos lapnál, és mindig kiruccant, ha valami általánosabb érdeklődésre számot tartó esemény történt az ystadi körzetben.

Wallander néhányszor végighajtott Lenarpon oda meg vissza. Az ablakokban fényeket látott, de teremtett lélek nem volt sehol.

Mit szólnak majd, ha megtudják?

Nyomott volt a hangulata. Nem ment ki a fejéből a szörnyű látvány, az öregasszony a fojtóhurokkal a nyakán. Felfoghatatlan kegyetlenség! Ki képes ilyesmire? Akkor már inkább egy fejsze a fejébe, hogy egy pillanat alatt vége legyen mindennek. De ez a kínzás... ki érti?

Miközben lépésben hajtott fel-alá a falucskában, megpróbálta fejben összeállítani a nyomozás tervét. A blentarpi kereszteződésnél megállt, és bekapcsolta a pótfűtést, annyira fázott, aztán csak ült mozdulatlanul, és a láthatárra meredt.

Nem vitás, a nyomozást ő fogja vezetni. Másra nem is lehet gondolni. Rydberg után, a maga 42 évével, ő volt a legtapasztaltabb nyomozó az ystadi rendőrkapitányságon.

A nyomozás jó része rutinmunka lesz. Helyszínelés, nyomrögzítés, aztán kikérdezni mindenkit, aki Lenarpon vagy a betörők menekülésének elképzelhető útvonala mentén lakik. Látott valaki bármi gyanúsat? Bármi szokatlant? A kérdések máris visszhangosan rajzoltak a fejében.

De Kurt Wallander tapasztalatból tudta, hogy gyakran a vidéki betöréseket a legnehezebb földeríteni.

Csak abban lehet reménykedni, hogy az öregasszony életben marad.

Ő látott mindent. Ő tudja.

De ha meghal, a kettős gyilkosság talányát nehéz lesz megoldani.

Nyugtalanság fogta el.

Rendes körülmények közt a nyugtalanság fokozta energiáit és cselekvőképességét. És mivel ezek lényegesek a rendőri munkához, mindig is úgy képzelte, hogy ő jó rendőr. De most csak bizonytalanságot és fáradtságot érzett.

Kényszerítette magát, hogy egyesbe váltson. Gurult néhány métert, de újra megállt.

Míntha csak most fogta volna fel igazán, mit élt át ezen a fagyos téli reggelen.

Elrémült az esztelen kegyetlenségtől, amely a védtelen öreg házaspár legyilkolásában megnyilvánult.

Olyasmi történt, aminek nem lenne szabad errefelé megtörténnie.

Kinézett az autó ablakán. A szél sívítva rángatta a kocsijait.

Nem lehet tétovázni.

Úgy van, ahogy Rydberg mondta.

El kell kapni, akik ezt csinálták.

Egyenest az ystadi kórházba hajtott, és liften fölment az intenzív osztályra. A folyosón mindjárt meglátta Martinson rendőrgyakornokot. Ott ült az egyik ajtó előtt.

Kurt Wallander érezte, hogy elfogja az ingerültség.

Hát senki mást nem találtak, csak ezt a kölyköt, ezt a gyakorlatlan újoncot? És miért az ajtó előtt ül? Miért nem a betegágy szélén, készen rá, hogy a szerencsétlen asszony leggyengébb suttogását is felfogja?

– Szervusz – köszönt rá Kurt Wallander. – Mi újság?

– Nem tért eszméletre – felelte Martinson. – Az orvosok nem tűnnek nagyon bizakodónak.

– És miért itt ülsz? Miért nem odabenn?

– Majd szólnak, ha van valami. Martinsonon is látszott a bizonytalanság.

Úgy beszélek, mint egy zsémbes öreg tanár, gondolta Kurt Wallander.

Résnyire nyitotta az ajtót, és belesett. A falak mentén csövek húzódtak, mint átlátszó giliszták. Az egyik ápolónő éppen egy diagramot olvasott le, amikor ő benyitott.

– Nem lehet bejönni – szólt rá a nő szigorúan.

– Rendőr vagyok – felelte Kurt Wallander csendesen.

– Csak szeretném hallani, mi újság.

– Az az utasítás, hogy kinn kell várni.

Mielőtt Kurt Wallander ismét megszólalhatott volna, egy orvos sietett be a szobába. Meglepően fiatalnak találta az orvost.

– Nem szívesen látunk idegeneket a betegszobában – mondta az orvos, amikor észrevette őt.

– Már megyek is. Csak szeretném tudni, hogy van a beteg. Kurt Wallander vagyok, rendőr. Bűnügyi nyomozó – tette hozzá, de úgy, mintha attól tartana, hogy ez nem jelent túl sokat. – Én vezetem a nyomozást ennek a szörnyű gyilkosságnak az ügyében. Hogy van az asszony?

– Csoda, hogy egyáltalán él még – felelte az orvos, és intett neki, hogy lépjen melléje az ágyhoz.

– Egyelőre fogalmunk sincs, mi mindent zúztak szét benne, milyen belső sérülései vannak. Most csak abban bízhatunk, hogy túléli. A gégéje súlyosan deformálódott. Mintha valaki meg akarta volna fojtani.

– Pontosan ez történt – felelte Kurt Wallander, és elnézte a sovány arcot a lepedő és a csökígyók között.

– Más már belehalt volna.

– Remélem, hogy ő életben marad. Ő az egyetlen tanúnk.

– Mi pedig reméljük, hogy minden betegünk életben marad – felelte az orvos elutasító hangon, és egy képernyőre meredt, amelyen zöld vonalak végezték szakadatlan hullámmozgásukat.

Kurt Wallander elhagyta a szobát, miután az orvos kijelentette, hogy semmit sem tud mondani. Még minden bizonytalan. Maria Lövgren meghalhat, mielőtt visszanyerné az eszméletét. Senki sem tudhatja.

– Tudsz szájról olvasni? – kérdezte odakint Martinson-tól.

– Nem – felelte az meghökkenően.

– Kár – mondta Kurt Wallander, és távozott.

A kórházból egyenest a rendőrkapitányság barna épületéhez hajtott, amely a városból kelet felé kivezető út mentén állt.

A szobájában leült az íróasztalhoz, és kinézett az ablakon, el az öreg, vörös víztorony mellett.

Talán másfajta rendőrökre van szükség a mai időkben, gondolta. Olyanokra, akik meg sem rezzennek, ha egy januári kora hajnalon egy embermészárszékbe kénytelenek belépni egy délsvéd falucskában. Olyanokra, akik nem ismerik az én bizonytalanságomat és kétségbeesésemet.

A telefon csengése rángatta ki töprengéséből.

A kórház, gondolta azonnal. Tudatják, hogy Maria Lövgren meghalt.

De vajon előtte magához tért-e? Mondott-e valamit? A csörgő telefonra bámult. A francba, gondolta, a francba! Akármit, csak azt ne.

De amikor a füléhez emelte a kagylót, a lánya hangját hallotta. Úgy összeresztett, hogy majdnem lerántotta a készüléket.

– Apa – szólt a leányhang, s hallatszott, ahogy a pénzérme leesik a készülékben.

– Szia. Honnan beszélsz?

Csak ne Limából beszéljen. Vagy Katmanduból. Vagy Kinshasából.

– Innen, Ystadból.

Nagy kő esett le a szívéről. Akkor még találkozhat is vele.

– Azért jöttem Ystadba, hogy meglátogassalak – folytatta a lány. – De aztán meggondoltam magam. Itt vagyok a pályaudvaron. Elutazom. De talán jobb, ha legalább tudod, hogy meg akartalak látogatni.

Egy kattanás, és ő ott maradt, kezében a hallgatóval. Mintha valami döglött állatot, valami levágott végtagot markolna.

Nyavalyás kölyök, gondolta. Miért csinálja ezt velem?

Linda, a lánya tizenkilenc éves volt. Amíg tizenöt nem lett, remek volt a kapcsolatuk. Akármilyen baja volt a gyereknek, vagy ha valamit nagyon szeretett volna, de nem volt mersze hozzá, vele beszélte meg, és nem az anyjával. A szeme előtt változott át esetlen bakfisból büszke szépségű ifjú

nővé. Tizenöt éves kora előtt sosem adta jelét, hogy titkos démonokat hord magában, akik egy rejtelmes és csuszamlós tájra fogják üzni őt.

Nem sokkal a tizenötödik születésnapja után öngyilkosságot kísérelt meg. Egy szombat délután történt. Kurt Wallander a kerti asztalt javítgatta, a felesége ablakot mosott. Ő egyszer csak elhajította a kalapácsot, és hirtelen nyugtalanságtól indítva besietett a házba. A lánya a vérében feküdt az ágyán, a csuklóján és a nyakán borotvapengével felvágta az ereit. Amikor már túl voltak mindenén, az orvos elmondta neki, hogy a lánya már nem élne, ha akkor ő be nem megy a házba, és ha nincs annyi lélekjelenléte, hogy szorítókötéseket alkalmazzon.

A megrázkódtatásból sosem épültek fel. Linda és öközötte megszűnt a kapcsolat. A lánya magába zárkózott, és neki sosem sikerült megtudnia, mi vitte rá a gyereket a szörnyű kísérletre. Linda otthagya az iskolát, különféle alkalmi munkákat vállalt, aztán egyik pillanatról a másikra eltűnt, s hosszú időre nyoma veszett. A feleségének két alkalommal is sikerült rávennie őt, hogy nyomoztasson a lánya után. Kollégái jól látták, milyen fájdalmat okoz neki, hogy saját lánya után kell nyomozást vezetnie. Egy nap aztán Linda újra megjelent, és elég volt néha titkon átkutatni a zsebeit, vagy belelapozni az útleveleibe, hogy csavargásainak útvonalára fény derüljön.

A pokolba is, gondolta. Miért nem maradsz? Miért gondolod meg magad?

Újra megszólalt a telefon, és ő felragadta a hallgatót.

– Halló, itt apa – szólt bele habozás nélkül.

– Hát ez meg micsoda? – hallotta apja hangját. – Te mint papa jelentkezel a telefonba? Azt hittem, hogy rendőr vagy!

– Most nincs időm csevegni veled. Nem hívhatlak fel később?

– Nem. Nem hívhatsz később. Mi olyan fontos?

– Komoly dolgok történtek ma reggel. Majd hívlak.

– Mi történt?

Öregedő apja naponta hívta őt. Gyakran megkérte a központost, hogy ne kapcsolja be hozzá. De apja átlátott a szitán, más-más néven mutatkozott be, a hangját is elváltoztatta, és így sikerült megtévesztenie a telefonkezelőket.

Kurt Wallandernek csak egyetlen lehetősége maradt, hogy lerázza az öreget.

– Este kimegyek hozzád – mondta. – Akkor mindent elmesélek.

Apja nagy nehezen engedett.

– Gyere hétre. Akkor van időm fogadni téged.

– Hétre ott leszek. Viszlát.

Letette a kagylót, és lezárta a készüléket a beérkező hívások elől.

Hirtelen erős kísértést érzett, hogy autóba vágja magát, és kirohanjon a pályaudvarra, hátha megtalálja a lányát. Beszél vele, megpróbálja helyreállítani a régi kapcsolatot, amely olyan rejtélyes módon foszlott szét. De közben tudta, hogy semmi értelme. Jobb nem megkockáztatni, hogy a lánya örökre eltűnjön előle.

Nyílt az ajtó, és Näslund dugta be a fejét.

– Hello – szólt be. – Hozhatom az ürgét?

– Milyen ürgét?

Näslund az órájára nézett.

– Kilenc óra van. Tegnap azt mondtad, hozzam ide kilencre Klas Månsont kihallgatásra.

– Ki az a Klas Månson?

– Hát aki az Österledenen kirámolta a butikot. Elfelejtetted?

Most már eszébe jutott minden, és az is, hogy Näslund nyilván nem hallott még az éjszaka történetéről.

– Vedd át Månsont – mondta. – Van egy gyilkosságunk, az éjszaka történt Lenarppan. Vagy talán kettős gyilkosság, egy öreg házaspár az áldozat. Månson rád marad. És most nem is sürgős. Legelőször a lenarpi nyomozás tervét kell összeállítanunk.

– Månson ügyvédje már itt van, nagy cirkusz lesz, ha most hazaküldöm.

– Akkor rendezz egy rövid előkészítő kihallgatást. Az ellen az ügyvédnek sem lehet kifogása. Tízre trombitálj össze minden nyomozót, taktikai megbeszélést tartok a szobámban.

Érezte, hogy elkapja a lendület, hogy újra rendőr lett. A gondok a lánya meg a felesége miatt várhatnak egy darabig. Most csak egy dolga van, elindítani a fáradtságos hajszát egy gyilkos után.

Eltakarította a papírhalmokat az íróasztaláról, széttepett egy lottószelvényt, amelyet sehogy se volt érkezése kitölteni, majd átment az étkezőbe, és töltött magának egy csésze kávé.

Tízre mindenki összegyűlt a szobájában. Rydberget is behívták a helyszínelőktől, ott ült egy széken az ablak mellett. Heten voltak összesen, a többségnek csak állóhely jutott. Wallander felhívta a kórházat, és sikerült megtudnia, hogy az idős asszony állapota továbbra is válságos.

Aztán beszámolt a történekről.

– Rémesebb látvány volt, mint el tudnátok képzelni – mondta. – Így van, Rydberg?

– Így bizony – bólintott Rydberg. – Mint egy amerikai filmben. Még szaga is volt a vérnek. Pedig az nem szokott lenni.

– El kell kapni a tetteseket – fejezte be Kurt Wallander a beszámolót. – Az ilyen vadállatok nem járkálhatnak szabadon.

Körülnézett a szobában. Ezek a munkatársai. Egyik sem közeli barátja. De mind összetartoznak.

– Nos hát, fogjunk hozzá. Az akció indul.

Húsz perc volt még tizenegyig.

3.

Délután háromnegyed négyre Kurt Wallander alaposan megéhezett. Napközben nem volt ideje, hogy akár egy falatot is egyék. A délelőtti megbeszélés után minden idejét igénybe vette, hogy beindítsa a hajszát a lenarpi gyilkosok után. Mindvégig egynél több gyilkosban gondolkodott. El sem tudta képzelni, hogy azt a vérfürdőt képes lett volna egyetlen ember véghezvinni.

Kint már besötétedett, amikor íróasztalához ült, hogy megfogalmazzon egy sajtóközleményt. Egy csomó cetli hevert az asztalán azok nevével, akik távollétében telefonon keresték. A lánya nevét egyikén se találta, ezért aztán az egész halmot besöpörte a fiókba, amelyben a beérkező postáját is tartotta. Mivel semmi kedve nem volt leülni a helyi tévétársaság kamerái elé, és bejelenteni, hogy a rendőrség ez idő szerint semmi nyommal nem rendelkezik a brutális gyilkosság elkövetőjét vagy elkövetőit illetően, Rydberget sikerült rávennie, hogy a kellemetlen feladatot vállalja magára. A sajtóközleményt viszont már neki kellett elkészítenie. Előhúzott egy papírt az íróasztala egyik fiókjából. De mit írjon? Az egész napi munka eredménye alig több mint hogy sikerült összegyűjteniük egy rakás kérdőjelet.

A várakozás napja volt ez. A kórház intenzív osztályán ott fekszik az idős asszony, aki túlélte a fojtóhurok szorítását, és most az életéért küzd.

Megtudják-e valaha is, hogy mit látott a szerencsétlen az iszonyat éjszakáján, azon a világtól elzárt tanyán? Vagy meghal, mielőtt a titkot leleplezhetné?

Kurt Wallander kinézett az ablakon át a sötétbe.

A sajtónyilatkozat helyett belekezdett egy összefoglalásba, leírta, mit végeztek a nap folyamán, és hogy mi az, amiből a rendőrség kiindulhat.

Semmi, gondolta, amikor befejezte az írást. Két idős embert, akinek nincs ellensége, sem rejtegetett pénze, kegyetlenül megkínóztak és lemészároltak. A szomszédok nem hallottak semmit. Csak a tettesek távozása után fedezték fel a betört ablakot, és hallották meg az öregasszony segélykiáltásait. Rydberg még semmi nyomra nem bukkant. Ez minden.

Az elhagyatott tanyák lakói fölött mindig ott lebeg a betörés veszélye. Előfordul, hogy megkötözik, megverik, sőt néha meg is ölik őket.

De ez valami más, állapította meg Kurt Wallander. Egy fojtóhurok sötét dolgokról mesél, gyűlöletről, ki tudja, talán még bosszúról is.

Valami sehogy se stimmel ezzel a rablótámadással.

Csak reménykedni lehet. Több rendőr egész nap a lenarpiakat faggatta. Talán akad köztük olyan, aki látott valamit. Hiszen a magányos öregek elleni rablótámadás előtt a tettesek többnyire felderítést végeznek. És hátha Rydbergnek mégis sikerül találnia valamit a helyszínen, amiből ki lehet indulni.

Kurt Wallander az órájára nézett.

Mikor is telefonált utoljára a kórházba? Negyvenöt perce? Egy órája?

Úgy döntött, hogy addig nem hívja őket újra, amíg el nem készül a sajtónyilatkozattal. Feltette a fejére a hallgatót, és bekapcsolta Jussi Björling hangját a kis kazettás magnón. A harmincas években készült felvétel sercegeése sem tudta tönkretenni a *Rigoletto* zenéjének nagyszerű hangzását.

A sajtónyilatkozat nyolcsorosra sikerült. Kurt Wallander átment az irodába, és megkérte az egyik lányt, hogy gépelje le, és csináljon fénymásolatokat. Közben átolvasta a kérdőívet, amelyet majd mindenkinek kiküldenek, aki Lenarp körzetében lakik. Látott-e valami szokatlant? Valamit, ami összefüggésbe hozható a kegyetlen büntetssel? Nemigen bízott benne, hogy az ilyen kérdőív a veszélyesen túl sok eredménnyel járna. Tudta, hogy napokig megszakítás nélkül csöngeni fognak a telefonok, és két rendőr kénytelen lesz teljes munkaidejében érdektelen megfigyeléseket hallgatni és lejegyezni.

Mindegy, meg kell lennie, gondolta. Annyit legalább megtudunk belőle, hogy senki nem látott semmit.

Visszament a szobájába, és újra felhívta a kórházat. Semmi változás. Az öregasszony továbbra is küzd az életéért.

Alig tette vissza a kagylót, Näslund lépett a szobájába.

– Igazam lett – mondta.

– Igazad?

– Månson ügyvédje őrjöngött.

Kurt Wallander vállat vont.

– Túl fogjuk élni.

Näslund a homlokát vakarta, és érdeklődött, hogy állnak a dolgok.

– Semmi különös eddig. Beindult a masina. Ennyi az egész.

– Láttam, hogy beérkezett az előzetes jelentés a törvényszéki bonctanról.

Kurt Wallander összevonta a szemöldökét.

– És vajon én miért nem kaptam meg?

– Hansonnál van.

– Az istenit, nekem nem fogja elfektetni!

Kurt Wallander felugrott, és kirozott a folyosóra. Ez mindig így megy, füstölgött magában. Az irat nem annál köt ki, akire tartozik. Hiába regisztrálnak már mindent számítógépek a rendőrkapitányságon is, az iratok őrzik régi rossz szokásukat, hogy vakvágányra mennek.

Hanson épp telefonált, amikor Kurt Wallander kopogott és benyitott. Látta, hogy Hanson asztalát beborítják az ügyetlenül rejtegetett fogadási szelvények és az ország legkülönbözőbb ügépályáinak másorfüzetei. Mindenki tudta a rendőrkapitányságon, hogy Hanson a munkaideje nagy részében körbetelefonálja a versenypályák trénerait és istálló mestereit, tippeket kunyerálni. Esténként aztán nekiül, és a tippek alapján elmés játékszisztémákat épít ki, amelyek majd garantálni fogják a fantasztikus nyereményt. Olykor azt is rebesgették, hogy Hansonnak nagy pénz ütötte a markát. De erről senki sem tudott biztosat. Hanson mindenesetre nem élt nagy lábon.

Amikor Kurt Wallander belépett, Hanson befogta a telefonhallgatót.

– A bonctani jelentést! – szólt Kurt Wallander. – Nálad van?

Hanson félretolta a jágersrói ügépő programját.

– Épp most akartam bevinni.

– A négyes szám a hetedik futamban biztos nyerő – mondta Kurt Wallander, és felvette a műanyag mappát.

– Ezt meg hogy érted?

– Úgy, hogy biztos nyerő.

Otthagyta a hápogó Hansont. A folyosói órán látta, hogy van még egy fél óra a sajtóértekezletig. Visszament a szobájába, és alaposan átolvasta a jegyzőkönyvet.

A gyilkosok brutalitása ennek nyomán még szembetűnőbb lett, mint volt reggel, amikor a holttestet megpillantotta.

A tetem első átvizsgálása alapján a boncolóorvos azt sem tudta eldönteni, mi volt a halál közvetlen kiváltó oka.

Túl nagy volt a választék.

A tetet nyolc mély szűrés érte egy éles és fogazott szélű tárgytól. Az orvos szűrőfűrészre gyanakodott. A jobb combcsont át volt vágva, akár csak a bal felsőkar és csukló. A testen égési sérülések is voltak, a herezacskó fel volt duzzadva, a homlokcsont bezúzva. A voltaképpeni halálok egyelőre nem volt megállapítható.

Az orvos a hivatalos jelentés szélére feljegyezte:

„Egy tébolyult tehette. A szerencsétlent annyi erőszakos behatás érte, amennyi négy vagy öt személy halálához is elég volna.”

Kurt Wallander letette a jegyzőkönyvet. Egyre jobban erőt vett rajta a rosszullet. Valami nem stimmel ebben, gondolta. Akik öreg embereket rabolnak ki, azokat nem a gyűlölet fűti. Azoknak pénz kell.

Mivel magyarázható ez az esztelen erőszak? Belátta, hogy egymaga képtelen választ adni ezekre a kérdésekre, ezért hát újra elővette az összefoglalót, amelyet nemrég papírra vetett. Kifejejtett

volna valamit? Elkerülte volna a figyelmét valami olyan részlet, amely később fontosnak bizonyulhat? A rendőri munka ugyan legnagyobb részben abban áll, hogy türelmesen felkutatjuk a tényeket, amelyek aztán összefüggésbe hozhatók egymással, mégis tapasztalatból tudta, milyen fontos az első benyomás, amelyet a tetthelyen szerez az ember. Legfőképp azért, mert a rendőrök általában az elsők között érkeznek a bűntett helyszínére.

Volt valami a nemrég írt összefoglalójában, ami gondolkodóba ejtette. Valami részletről mégiscsak megfeledezhetett.

Hosszan üldögélt, de semmi sem jutott az eszébe. Az irodistalány elhozta a sajtóközlemény tisztázatait meg a másolatokat. A sajtóértekezletre menet Kurt Wallander benyitott a mosdóba, és a tükörbe nézve megállapította, hogy ráférne egy nyiratkozás. Barna haja elállt a fülénél. És le kellene fogynia. A három hónap alatt, mióta a felesége hirtelen faképnél hagyta, hét kilót szedett föl. Gyámoltalan elhagyatottságában csak gyorsétkezdékben evett, pizzát, olajtól csöpögő hamburgert meg zsemlet.

– Te hájpacni – szólt fennhangon a tükörképéhez –, hamarosan olyan leszel, mint egy öreg hobó!

Elhatározta, hogy a legsürgősebben változtat étkezési szokásain. És ha másképp nem megy a fogyás, esetleg kénytelen lesz visszatérni a cigarettához.

Aztán azon morfondírozott, hogy is van ez igazán, miért megy tönkre minden második rendőrnek a házassága. Ennyi feleség hagyja ott a férjét? Ha nagy néha elolvasott egy detektívregényt, sóhajtva konstataulta, hogy ott is így állnak a dolgok.

A rendőrök elvált emberek. Ez van, és kész.

A sajtóértekezlet helyszíne már zsúfolásig megtelt, mire belépett. A legtöbb újságíró jól ismerte. De voltak ismeretlen arcok is, és egy pattanásos arcú fiatal lány, miközben a magnóját pörgette, érdeklődő pillantásokat vetett rá.

Kurt Wallander szétszította a sovány sajtóközleményt, és helyet foglalt a helyiség egyik végén álló alacsony emelvényen. Valójában az ystadi rendőrkapitányság vezetőjének is jelen kellene lennie, de most épp téli szabadságát tölti Spanyolországban. Rydberg megígérte, hogy ha korán végez a tévéhíradónál, idejön. Egyelőre azonban Kurt Wallander egyedül ült a megjelentekkel szemben.

– A sajtóközleményt megkapták – kezdte. – Jelen pillanatban többet magam sem mondhatok.

– Szabad egy kérdést? – jelentkezett egy újságíró, akiben Kurt Wallander felismerte az országos munkáslap helyi tudósítóját.

– Azért vagyok itt – felelte.

– Ha őszinte lehetek, ki kell jelentenem, hogy ez egy szokatlanul gyöngye sajtóközlemény. Csak tud még valamit hozzátenni?

– Semmi nyomunk nincs a tettesekről.

– Tehát egynél több tettes van?

– Hihetőleg.

– Honnan tudják?

– Nem tudjuk. Csak úgy hisszük.

Az újságíró fintort vágott, Kurt Wallander pedig egy másik újságíró felé intett, akit jól ismert.

– Hogy ölték meg az áldozatot?

– Erőszakos eszközökkel.

– Ennél pontosabban nem lehetne?

– Még nem tudni. A törvényszéki orvosok nem végeztek a vizsgálattal. Ez eltarthat több napig.

Az újságírónak még több kérdése is lett volna, de félbeszakította a pattanásos lány a magnójával. Ennek a fedeléről le lehetett olvasni, hogy a helyi rádiótól van.

– Mit vittek magukkal a betörők?

– Nem tudjuk – felelte Kurt Wallander. – Még azt sem tudjuk, hogy betörés történt-e.

– Mi más lehetett volna?

– Nem tudjuk.

– Szól valami az ellen, hogy betörés volt?

– Nem.

Kurt Wallander érezte, hogy megizzadt a zsúfolt teremben. Eszébe jutott, hogy kezdő rendőrként mennyit álmódzott róla, hogy egyszer majd sajtóértekezletet tart. De álmaiban sem zsúfoltság, sem izzadság nem szerepelt.

– Föltettem egy kérdést – hallott egy hangot a terem végéből.

– Nem hallatszott idáig – felelte Kurt Wallander.

– A rendőrség szerint ez fontos bűncselekmény? – kérdezte az újságíró.

Wallander elámult a kérdésen.

– Természetesen fontos, hogy kinyomozzuk ezt a gyilkosságot – felelte. – Már hogyan volna fontos?

– Kérni fognak külső segítséget?

– Erről még korai volna nyilatkozni. Persze reménykedünk a mielőbbi eredményben. A kérdését viszont továbbra sem értem.

Az igen fiatal és vastag szemüveget viselő újságíró most előrefurakodott a tömegben. Kurt Wallander még sohasem látta.

– Csak azt akartam mondani, hogy manapság Svédországban senki sem törődik már az öregekkel.

– *Mi* igen – felelte Kurt Wallander. – Mindent megteszünk, hogy elfogjuk a tetteseket. Skåne tele van félreeső tanyákkal, ahol öreg és magányos emberek élnek. Őket szeretném elsősorban biztosítani, hogy megteszünk mindent, ami tőlünk telik.

Felállt.

– Amint többet tudunk mondani, értesítjük önöket. Köszönöm, hogy idefáradtak.

A lány a helyi rádiótól elállta az útját, amint az ajtó felé igyekezett.

– Nincs több mondanivalóm – vetette oda Wallander.

– Ismerem a lányát, Lindát – felelte a lány.

Kurt Wallander megállt.

– Ismeri? Honnan?

– Talákoztunk hébe-hóba. Itt meg ott.

Lehet, hogy ismernem kéne valahonnan?, töprengett Kurt Wallander. Talán Linda hajdani osztálytársa?

A lány, mintha a gondolataiban olvasna, a fejét rázta.

– Maga meg én sose találkoztunk, nem ismerhet meg. Linda meg én Malmöben futottunk össze.

– Aha. Nagyszerű.

– Linda nagyon remek lány. Akkor most feltehetnék néhány kérdést?

Kurt Wallander lényegében azt ismételte el, amit már korábban is belemondott a lány mikrofonjába. A legszívesebben Lindára terelte volna a beszélgetést, de valahogy nem tudta rászáni magát.

– Üdvözlöm Lindát – mondta a lány, miközben összepakolta a magnóját. – Mondja, hogy Cathrin üdvözlí. Vagy Cattis.

– Megmondom – felelte Kurt Wallander. – Ígérem.

Amíg ment a szobája felé, érezte, hogy görcsbe rándul a gyomra. De vajon az éhségtől vagy a nyugtalanságtól?

Talpra kell állnom, gondolta. Tudomásul kell vennem, hogy a feleségem elhagyott. Tudomásul kell vennem, hogy addig nem tehetek semmit, amíg maga Linda nem keresi a kapcsolatot velem. Tudomásul kell vennem, hogy az élet valóban olyan, amilyen...

Hat előtt néhány perccel a nyomozók ismét összegyűltek. A kórházból nem érkezett újabb hír. Kurt Wallander sebtében felvázolta az éjjeli ügyelet sémáját.

– Szükség van erre? – vetette ellene Hanson. – Készíttess oda egy magnót az ágyához, akármelyik ápolónő felveszi a hangját, ha megszólal az öreglány.

– Szükség van rá – felelte Kurt Wallander. – Én magam vállalom éjfél-től hatig. Van jelentkező a mostantól éjfél-ig tartó időre?

Rydberg bólintott.

– Nekem mindegy, hogy a kórházban ülök vagy máshol – mondta.

Kurt Wallander végignézett a jelenlévőkön. A mennyezeti neonfényektől az arcok fakó sárgának hatottak. – Jutottunk valamire? – kérdezte.

– Végeztünk Lenarppal – felelte Peters, aki házról házra járt néhány kollégával. – Senki nem látott semmit. De néhány nap elég, hogy elgondolkodjanak. A népek egyébként félnek arrafelé. Piszokul kínos a dolog. Szinte csak öregek laknak ott. Meg egy fiatal lengyel pár gyerekekkel, azok is be vannak tojva. Alighanem illegálisan tartózkodnak ott, de ezzel most nem törődtem. Holnap folytatjuk.

Kurt Wallander bólintott, és Rydbergre nézett.

– Rengeteg ujjlenyomat van – szólalt meg Rydberg. – Valamit talán ki lehet hozni belőlük. Bár én kétlem. Én inkább egy csomón akadtam fenn.

– Csomón?

– A fojtóhurok csomóján.

– Mi van vele?

– Szokatlan. Ilyen csomót még sohasem láttam.

– Láttál már valaha fojtóhurkot? – szólt közbe Hanson, aki az ajtóban állt, és láthatólag máris ment volna el.

– Láttam hát – felelte Rydberg. – Kíváncsi vagyok, mire megyünk ezzel a csomóval.

Kurt Wallander jól tudta, hogy többet most úgysem lehetne kihúzni Rydbergből. De ha felfigyelt arra a csomóra, akkor az a csomó jelent valamit.

– Holnap reggel megint kiugrom a szomszédokhoz – mondta Wallander. – Jut eszembe, megkereste valaki Lövgrenék gyerekeit?

– Ezzel Martinson foglalkozott – felelte Hanson.

– Martinson nem a kórházban volt? – csodálkozott Kurt Wallander.

– Svedberg felváltotta őt.

– És most hol a fenében van?

Senki se tudta, hol lehet Martinson. Kurt Wallander felhívta a központot, és megtudta, hogy Martinson már egy órája hazament.

– Hívjátok fel otthon!

Kurt Wallander az órájára nézett.

– Holnap reggel tízkor újra összejövünk itt. Kösz a mai napért.

Alig maradt egyedül a szobában, a központ kapcsolta Martinsont.

– Ne haragudj – kezdte Martinson –, de megfeledeztem az összejövételről.

– Mi van a gyerekekkel?

– A fene megeszi, Richard alighanem elkapta a bárányhimlőt.

– A Lövgrenék gyerekeivel! A két lányukkal!

Martinson hangjából jól kiérződött az elképedés.

– Hát nem kaptad meg a jelentésemet?

– Semmit se kaptam.

– A központba adtam le az egyik lánynak.

– Majd utána nézek. Azért meséld el.

– Az idősebbik lány, aki ötvenéves, Kanadában lakik. Winnipegben vagy hol. Nem gondoltam rá, hogy ott éjfél van, amikor felcsöngettem őket. Az asszony nem is volt hajlandó megérteni, mit mondok. Amikor a férje jött a telefonhoz, csak akkor esett le nekik a tantusz. A fickó egyébként rendőr, valódi kanadai lovas rendőr. Holnap reggel újra beszélünk. Az biztos, hogy az asszony hazarepül. A másik lányuk nehezebb ügy volt, pedig az Svédországban él. Negyvenhét éves, és hidegbüfés a göteborgi Rubin étteremben. A jelek szerint melleleg kézilabdaedző, és jelenleg Norvégiában, Skienben jár a csapatával. De megígérték, hogy értesítik a történekről. A többi Lövgren-rokonról is hagytam egy listát a központban. A legtöbb Skánéban lakik. Sokan biztosan jelentkeznek is holnap, ha elolvasták az újságokban a hírt.

– Helyes – mondta Kurt Wallander. – Fölváltanál engem reggel hatkor a kórházban?

– Ott leszek – felelte Martinson. – De szerencsés dolog, hogy te is ott kuksolj a kórházban?

– Miért ne volna?

– Mégiscsak te vezeted a nyomozást. Aludnod kellene.

– Egy éjszakát kibírok – jelentette ki Kurt Wallander, és lezárta a beszélgetést.

Mozdulatlanul ült egy darabig, maga elé meredve.

Vajon megbirkózunk ezzel az ügyvel?

Vagy már túl nagy a gazemberek előnye?

Felvette a télikabátját, eloltotta az íróasztali lámpát, és távozott. A portához vezető folyosó néptelen volt. Bedugta a fejét az üvegketrecbe, ahol az ügyeletes telefonkezelő lapozgatott egy újságot. Kurt Wallander látta, hogy az üggetőprogramot olvassa. Mindenki lovakra fogad mostanság, gondolta.

– Martinson hagyott nekem néhány papírt – mondta. Ebba, a telefonoslány, aki már több mint harminc éve szolgált a rendőrségen, kedvesen bólintott, és a pultra mutatott.

– Jött egy kis csaj hozzánk a diákmunka-közvetítőtől. Aranyos, édes, és teljesen hasznavehetetlen. Elfelejtette átadni, ugye?

Kurt Wallander bólintott.

– Most megyek – mondta. – Néhány óra múlva alighanem otthon leszek. Telefonálj az apámhoz, ha addig történne valami.

– Mármint a szegény öreglánnyal, aki a kórházban fekszik?

Kurt Wallander bólintott.

– Iszonyú história.

– Az – felelte Kurt Wallander. – Nem tudom, mi lesz ebből az országból.

Ahogy kilépett az üvegajtón, arcul csapta a szél. Hideg volt és csípős. Összehúzta magán a kabátot, amíg a parkolóba ért. Csak hó ne essen, gondolta. Legalább addig ne, amíg a markunkban nincsenek a lenarpi látogatók.

Bekucorodott a kocsiba, és sokáig válogatott a kesztyűtartóban a kazetták között. Végül majdnem találomra előhúzta és benyomta a magnóba Verdi *Rekviemjét*. Drága hangszórókat szereltetett be nemrég a kocsijába, és a fenséges hangok most valósággal megremegtették a dobhártyáját. Jobbra kanyarodott, és a Dragongatanra tért az Österleden felé. Hullott levelek kavarogtak, egy kerékpáros nekifeszülve küzdött az ellenszéllel. Az autó órája hatot mutatott. Az éhség a gyomrába markolt. A főutat keresztezve befordult a nagyáruház büféjéhez. Majd holnap elkezdem az új étkezési rendet, gondolta. Ha egy perccel hét után érek apámhoz, majd hallhatom, hogy tőlem már föl is fordulhat.

Hamburgert evett sült krumplival.

Olyan gyorsan falt, hogy azonnal rájött a hasmenés.

A vécén ülve megállapította, hogy ideje alsónadrágot váltania.

Hirtelen nagy fáradtságot érzett. Csak akkor állt fel, amikor már dörömbölt valaki az ajtón.

Megtankolt, aztán keletnek indult, Sandskogenen keresztül, majd befordult a Kåseberga felé vezető útra. Apja egy kis elhagyatott házban lakott a tengerpart és Löderup között.

Hét előtt négy perccel bekanyarodott a kavicsos bejáróra.

Ez a kavicsbejáró volt a tárgya a legutóbbi és hosszan elhúzódó viszálynak közte és apja között. Korábban az udvar szépen ki volt rakva macskakövekkel; ez a kövezet olyan régi volt, mint maga a ház, amelyben az öreg lakott. Egy nap aztán az az ötlete támadt, hogy felszedeti a követ, és kavicssal szórátja fel az egészet. Kurt Wallander tiltakozott, mire az öreg magánkívül üvöltöni kezdett.

– Nincs szükségem gyámra!

– Miért akarod tönkretenni a szép, macskaköves udvart? – kérdezte Kurt Wallander.

Hiába volt minden.

Az udvar most szürke kavicssal, vagy inkább kőzúzalékkal volt felhintve, amelyen csikorogtak az autó kerekei.

Látta, hogy világos van a fészerben.

Legközelebb apám jön sorra, jutott eszébe hirtelen.

Az éjjeli rabló könnyen kiszemelheti, öreg ember, semmiség kirabolni vagy akár meg is ölni.

Senki meg nem hallja, ha segítségért kiált. Főleg ilyen szélviharban, ötszáz méterre a legközelebbi szomszédától. Aki szintén öreg ember.

Végighallgatta a *Dies Irae* tételt, csak aztán mászott elő a kocsiból. Kinyújtóztatta a gerincét.

Aztán benyitott a fészerbe, amely apja műterme volt. Ott festette a képeit már emberemlékezet óta.

Ez volt Kurt Wallander legrégebbi gyermekkori emléke. Hogy apa körül terpentin és olaj szaga leng. És hogy mindig ott áll a koszos festőállvány előtt, sötétkék overaliban és gumicsizmában.

Már öt- vagy hatéves volt, mire rájött, hogy apa nem egy és ugyanazt a képet festi évek óta.

Hanem minden képre ugyanazt festi.

Mélabús őszi táj volt a képein, közepén tükörsima vizű kis tó, az előtérben egy lombja hullott göcsörtös fa, a messzeségben kékesen derengő hegylánc, a lenyugvó nap hihetetlenül tobzódó színekben fürdő felhőkkel övezve.

Néha még odabiggyesztett egy tuskón illegő fajdkakast is a kép bal szélére.

Időről időre selyemöltönyös férfiak jelentek meg a házukban, minden ujjukon súlyos aranygyűrűkkel. Rozsdás roncskocsin jöttek vagy behemót amerikai luxuskocsin, és megvették apa képeit, fajdkakással vagy anélkül.

Apa tehát egyetlen témát festett egész életén át. A képeivel, amelyek vásárokon vagy árveréseken keltek el, tartotta el a családját.

Klaghshamban laktak, Malmö közelében, egy átépített, ősvi kovácsműhelyben. Ott nőtt fel Kurt Wallander a nővérével, Kristinával, és gyermekkoruk a terpentin fojtó szagába bezárva telt el.

Amikor megözvegyült, apja eladta a kovácsműhelyt, és kiköltözött vidékre. Kurt Wallander sose tudta felfogni, miért, hiszen az öreg örökké a magányára panaszkodott.

Belépve a fészerbe látta, hogy apja egy fajdkakas nélküli képen dolgozik. Épp most festegette az előtérben álló fa ágait. Motyogott valamit üdvözlésképpen, és folytatta a munkát.

Kurt Wallander töltött magának egy csésze kávé a koszos kannából, amely egy bűzölgő spirituszfőzőn állt.

Elnézte apját, aki már majdnem nyolcvanéves volt, apró és megroskadt termetű, de még mindig süttött belőle az energia és akaraterő.

Én is ilyen leszek öregkoromban?, gondolta.

Gyerekkoromban anyámra hasonlítottam. Most olyan vagyok, mint anyai nagyapám. Ha megöregszem, talán apámhoz leszek hasonló?

– Igyál egy csésze kávé – szólalt meg apja. – Mindjárt készen vagyok.

– Már ittam – felelte Kurt Wallander.

– Hát igyál még egyet.

Rossz kedvében van az öreg, állapította meg Kurt Wallander. Kész zsarnok a folyton változó hangulataival. Mit akar velem tulajdonképpen?

– Sok a dolgom – szólalt meg Kurt Wallander. – Valójában egész éjszaka dolgozni fogok. Ha jól értettem, akartál mondani valamit.

– Miért kell egész éjszaka dolgoznod?

– Kórházban fogok ülni.

– Miért? Ki beteg?

Kurt Wallander mélyet sóhajtott. Még ha szászámra vezetett volna is kihallgatást, akkor sem lenne képes elsajátítani azt a szívósságot és makacsságot, amellyel apja szokta őt kikérdezni. Pedig egyáltalán nem érdekli az ő rendőri munkája. Wallander tudta jól, hogy nagy csalódást okozott apjának, amikor tizennyolc éves korában úgy döntött, hogy rendőrnek áll. Azt viszont sohasem sikerült kiszednie belőle, hogy milyen más pályát szánt volna neki.

Többször is megpróbálkozott ezzel, de sose járt sikerrel.

Azon ritka alkalmakkor, amikor találkozott a nővérével, Kristinával, akinek női fodrászata volt Stockholmban, őt is megpróbálta kikérdezni, hiszen tudta, hogy apjukkal jó volt a viszonya, de a nővére sem tudott semmi felvilágosítást adni.

Iszogatta a langyos kávé, és arra gondolt, hogy apja talán szerette volna átadni neki a pemzlit, hogy legyen, aki még egy nemzedéken keresztül festegeti ugyanazt az őszi tájképet.

Apja hirtelen letette az ecsetet, és megtörölgette a kezét egy szutykos rongyban. Amikor a fia közelébe lépett, hogy kávé töltsön magának, Kurt Wallander orrát megcsapta a mosatlan ruha és a mosdatlan test szaga.

Hogy mondja meg az ember az apjának, hogy bűdös?

Annyira megöregedett volna, hogy már nem képes ellátni magát?

És akkor mit tehetek?

Nem vehetem magamhoz, arról szó sem lehet. Meggyilkolnánk egymást.

Észrevette, hogy apja a keze fejével törli meg csöpögő orrát, miközben a kávé hörpöli.

– Te aztán régen nyitottad rám az ajtót – szólalt meg az öreg szemrehányón.

– De hisz tegnapelőtt voltam itt!

– Egy fél órára.

– Mégiscsak itt voltam.

– Miért kerülsz engem?

– Kerüllek a nyavalyát! Mit csináljak, ha annyi a dolgom?

Az öreg leült egy rozoga szánkóra, amely megnyikordult a súlya alatt.

– Csak el akartam mondani neked, hogy a lányod tegnap meglátogatott.

Kurt Wallander elámult.

– Linda itt járt?

– Jól hallottad.

– És mit akart?

– Egy képet.

– Egy képet?

– Veled ellentétben ő tényleg értékeli, amit csinálok.

Kurt Wallander alig akart hinni a fülének. Egészen kicsi korát leszámítva Linda sohasem mutatott semmi érdeklődést apai nagyapja iránt.

– Mit akart?

– Elkérte az egyik képemet. De már mondtam, nem? Figyelsz rám egyáltalán?

– Persze hogy figyelek! Honnan jött? Hová ment? És hogy az ördögbe jött ideig? Úgy kell minden szót kihúznom belőled?

– Kocsival jött. Egy fekete képű fiatalember vezette.

– Hogy érted, hogy fekete?

– Nem hallottál még négerekről? Nagyon udvarias volt, és tökéletesen beszélt svédül. Linda megkapta a képet, és már mentek is. Gondoltam, érdekelni fog a dolog, hiszen olyan rossz viszonyban vagy a lányoddal.

– És hová mentek?

– Honnan az ördögből tudhatnám?

Kurt Wallander arra gondolt, hogy egyikük sem tudja a lányról, hol lakik egyáltalán. Néha az anyjánál megaludt egy-egy éjszakára. Aztán hamar eltűnt megint, ment tovább a maga kiismerhetetlen útjain.

Monával kell beszélmem, gondolta. Elváltunk vagy sem, azért még szóba állhatunk. Ez így nem mehet sokáig.

– Akarsz egy levest? – kérdezte az apja.

Kurt Wallander semmit nem akart oly kevéssé, mint egy levest. De azt is tudta, hogy reménytelen tiltakozni.

– Kösz, az jó lesz – felelte.

A melléképületet egy fedett átjáró kötötte össze a lakóházzal, amelynek alacsony volt a mennyezete, és szegényes a bútorzata. És Kurt Wallander első pillantásra látta, hogy minden piszkos, takarításnak semmi nyoma.

Ő persze észre sem veszi, gondolta. Nekem is jobb lett volna, ha semmit sem látok.

Ezt meg kell beszélmem Kristinával. Nem lakhat tovább egyedül az öreg.

Abban a pillanatban megcsörrent a telefon.

Apja vette föl.

– Téged keresnek – mondta, nem is titkolva ingerültségét.

Linda, gondolta. Biztosan ő lesz. Rydberg volt, a kórházból.

– Meghalt – mondta.

– Magához tért még?

– Úgy is mondhatnánk. Vagy tíz percre. Az orvosok már azt hitték, hogy túl van a krízisen. És akkor meghalt.

– Mondott valamit?

Rydberg hangja valahogy töprengővé vált.

– Nem tudnál most bejönni a városba?

– Mit mondott?

– Olyasmit, amit nem szívesen fogsz hallani.

– Megyek a kórházba.

– Mondtam, hogy meghalt szegény. Inkább a kapitányságon találkozunk.

Kurt Wallander lerakta a hallgatót.

– El kell mennem – mondta. Apja dühösen mérte végig.

– Te nem törődsz velem!

– Holnap visszajövök – felelte Kurt Wallander, és közben azon törte a fejét, hogyan menthetné ki apját ebből a lepusztultságból. – Holnap feltétlenül eljövök. Leülünk beszélgetni. Főzünk egy jó vacsorát. Pókerezünk is, ha akarsz.

Kurt Wallander nagyon gyenge kártyás volt, mégis tudta, hogy ez az ajánlat megszelídíti az öreget.

– Este hétre itt leszek.

Azzal visszakocsizott Ystadba.

Nyolc előtt öt perccel belépett ugyanazon az üvegajtón, amelyen át két órája elhagyta az épületet. Ebba bólintással üdvözölte.

– Rydberg az étkezőben vár – mondta.

S valóban ott várta egy csésze kávé mellett. Kurt Wallandernek elég volt egy pillantást vetni az arcára, hogy tudja, valami kellemetlen vár rá.

4.

Ketten ültek az étkezőben. Valahonnan a folyosó végéről beszűrődött valami lárma, egy tökrészeg alak hangosan méltatlankodott az őrizetbe vétele miatt. Egyébként csend volt. Csak a fűtőtestek halk szörcsögése hallatszott. Kurt Wallander Rydberggel szemben ült le.

– Vedd le a kabátod – szólalt meg Rydberg. – Még megfázol, ha újra kimész a szélbe.

– Előbb szeretném hallani a lényegét. Aztán eldöntöm, hogy leveszem-e a kabátom vagy sem.

Rydberg vállat vont.

– Meghalt.

– Ennyit már tudok.

– De még előbb rövid időre visszatért az eszmélete.

– És beszélt?

– Azt túlzás lenne mondani. Csak suttogott. Vagy inkább nyöszörgött.

– Felvetted magnóra?

Rydberg a fejét rázta.

– Hiába is próbáltam volna. Én is alig hallottam, amit mondott. Félig öntudatlan motyogás volt. De leírtam, amit aránylag biztosan megértettem belőle.

Elnyűtt jegyzetömböt halászott elő a zsebéből. Széles gumiszalaggal volt körülkötve, ez tartotta a lapok közé dugott ceruzát is.

– A férje nevét mondta – kezdte Rydberg. – Talán azt akarta kérdezni, mi van vele. Aztán valami teljesen érthetetlen motyogás következett. Akkor kezdtem kérdezgetni: kik jártak ott az éjszaka? Ismerték őket? Hogy néztek ki? Ezek voltak az én kérdéseim. És addig ismételtettem őket, amíg csak a tudatánál volt. Esküdni mernék, hogy megértett.

– És mit felelt?

– Csak egy szót tudtam kivenni belőle: „külföldi”.

– Külföldi?

– Csak ennyi. Külföldi.

– Azt akarhatta mondani, hogy külföldiek verték agyon őket?

Rydberg bólintott.

– Biztos vagy benne?

– Mondtam valaha is, hogy biztos vagyok, ha nem voltam az?

– Soha.

– No hát. Most már tudjuk, hogy az asszony utolsó üzenete a világnak a „külföldi” szó volt. Válaszként arra a kérdésre, hogy ki ennek az esztelen öldöklésnek a tettese.

Wallander letette a télikabátját, és hozott egy csésze kávé.

– Mit akarhatott ezzel mondani? – mormogta maga elé.

– Ezen törtem én is a fejemet, amíg vártam rád – felelte Rydberg. – Talán látszott rajtuk, hogy nem svéd. Talán idegen nyelven beszéltek. Talán svédül, de törve. Különféle lehetőségek vannak.

– Miből látni valakin, hogy nem svéd? – kérdezte Kurt Wallander.

– Tudod jól, hogy értem. Illetve tudjuk, hogyan értette szegény öregasszony.

– De az is lehet, hogy tévedett?

Rydberg bólintott.

– Éppenséggel lehet.

– De nem túl valószínű?

– Miért is használta volna arra élete utolsó pillanatait, hogy valami valótlan mondjon? Az öreg emberek nem szoktak hazudni.

Kurt Wallander belekortyolt a langyos kávéba.

– Ebből tehát az következik, hogy egy vagy több külföldi után kezdetünk nyomozni. Nem bántam volna, ha valami mást hallunk tőle.

– Pokoli kínos, annyi szent.

Szótlanul ültek egy darabig, ki-ki a maga gondolataiba merülve.

A részeg alakot már elvitték a folyosóról.

Az óra pár perc híján háromnegyed kilencet mutatott.

– Csak gondold el – szólalt meg végül Kurt Wallander.

– „A kettős gyilkosság tetteseiről a rendőrség egyelőre annyit tud csupán, hogy valószínűleg külföldiek.”

– Ennél csak az lesz rosszabb, ami következik belőle – felelte Rydberg.

Kurt Wallander értette jól a célzást.

Húsz kilométerre Lenarptól volt egy menekültszállás, amelyet már többször ért támadás idegengyűlölő elemek részéről. Éjjelente keresztet égettek az udvarán, kövekkel hajigálták be az ablakait, a falaira jelszavakat fújtak. A patinás Hageholm-kastélyban berendezett menekültotthon miatt a környező települések heves tüntetéseket rendeztek, és a tiltakozások nem ritkultak.

Lángolt az idegengyűlölet.

Kurt Wallander és Rydberg ráadásul valami olyasmiről is tudott, ami nem került a nagy nyilvánosság elé.

A Hageholmban elszállásolt menedékkérők közül néhányan betörték egy céghez, amely mezőgazdasági gépeket kölcsönzött ki. Szerencsére a tulajdonos nem tartozott a svéd menekültpolitika leghevesebb ellenzői közé, és így sikerült az ügyet bizalmasan kezelni. A két tettes egyébként sincs már az országban, mivel menedékkérelmüket természetesen elutasították.

Kurt Wallander és Rydberg beszélgetései során mindenestre többször is szóba került, hogy mi minden történhetett volna, ha az eset kitudódik.

– Azért nehéz elhinni – szólalt meg Kurt Wallander – hogy menedékkérő idegenek ilyesmire vetemedjenek.

Rydberg töprengő pillantást vetett kollégájára.

– Emlékszel, mit mondtam a fojtóhurokról? – kérdezte.

– A csomójáról?

– Hogy olyat sose láttam még. Pedig én aztán tudok egyet-mást a csomókról, mert fiatalabb koromban minden nyarat vitorlázással töltöttem.

Kurt Wallander figyelmesen vizsgálta Rydberg arcát.

– Hova akarsz kilyukadni? – tudakolta.

– Oda, hogy aki azt a csomót kötötte, az nem Svédországban cserkészkedett.

– Vagyis?

– Vagyis a csomó külföldi személy kezétől származik.

Mielőtt Kurt Wallander felelhetett volna, Ebba lépett be az étkezőbe egy csésze kávéért.

– Menjetek már haza lefeküdni, mert holnap is bírnotok kell – szólt oda a férfiának. – Az újságírók egyébként szakadatlanul keresnek, hogy valami újat halljanak tőletek.

– Ugyan miről? – vont vállat Kurt Wallander. – Az időjárásról?

– Alighanem megtudták, hogy meghalt az öregasszony.

Kurt Wallander Rydbergre nézett, az pedig a fejét csóválta.

– Ma este már semmit se mondunk – felelte. – Várunk reggelig.

Kurt Wallander felállt és az ablakhoz ment. A szél még jobban dühöngött, de az ég felhőtlen volt. Újabb hideg éjszaka várható.

– Aligha kerülhetjük el, hogy ismertessük a dolgok állását – mondta. – Azt, hogy az asszony beszélt halála előtt. És ha ezt elmondjuk, azt se hallgathatjuk el, hogy mit mondott. És akkor jön csak a szép világ!

– Amit mondott, azt megpróbálhatnánk visszatartani – felelte Rydberg, miközben felállt és feltette a kalapját.

– A nyomozás sikere érdekében.

Kurt Wallander meghökkenve nézett rá.

– Még csak az kéne! Aztán ránk sütik, hogy fontos információt titkoltunk el a sajtó elől! Hogy idegen bűnözőket fedezünk!

– Másképp viszont annyi ártatlan szenvedne! Gondold csak el, mi történik a menekültszállásokkal, ha híre megy, hogy a rendőrség külföldiek után nyomoz egy gyilkossági ügyben!

Kurt Wallander tudta jól, hogy Rydbergnek igaza van. Hirtelen elbizonytalanodott.

– Aludjunk rá egyet – mondta. – Holnap reggel nyolckor találkozunk, csak mi ketten. Akkor eldöntjük a dolgot.

Rydberg bólintott, és az ajtó felé sántikált. Ott megállt és visszafordult.

– Egy lehetőséget viszont nem hagyhatunk figyelmen kívül – mondta. – Azt, hogy a tettesek tényleg menedékkérő külföldiek!

Kurt Wallander kiöblítette és a szárítóra rakta a kávéscsészéket.

Valójában ebben reménykedem, gondolta. Az lenne a legjobb, ha a gyilkosok tényleg abban a menekülttáborban lennének. Az talán elgondolkodtatná kissé annak az önkényes és erélytelen álláspontnak a híveit, hogy bárki bármikor, bármilyen indokkal átléphet a svéd határon.

Ezt persze nem mondja el Rydbergnek. Az ilyen nézeteket jobb magában tartani.

Nekifeszült a szélnek, hogy elérjen az autójáig.

Fáradtsága ellenére nem érzett kedvet, hogy egyenest hazahajtson. Otthon még mindig minden a magányosságát juttatta eszébe.

Bekapcsolta a gyújtást, és kazettát váltott. Az autó sötét belsejét a *Fidelio* nyitányának hangjai töltötték be.

Keserves meglepetésként érte nemrégiben, hogy a felesége hirtelen otthagya. De legbelül nagyon is tudta, habár még mindig nehéz volt elfogadnia, hogy már jóval előbb felfigyelhetett volna a figyelmeztető jelekre. Hogy olyan házasságban élt, amely lassan a szétesés felé haladt önnön sivársága folytán. Nagyon fiatalon házasodtak össze, és nagyon későn ébredtek tudatára, hogy egyre messzebb kerülnek egymástól. Lehet, hogy hármuk közül Linda reagált a legkorábban az ürességre, amely körülvette őket?

Amikor azon az októberi estén Mona bejelentette, hogy elválik, neki első gondolata az volt, hogy hiszen már rég számított erre. De mivelhogy ebben a gondolatban fenyegetés rejlett, ellökte magától, és inkább ahhoz a mentséghez ragaszkodott, hogy mindig annyi dolga volt. Csak későn jött rá, milyen alaposan előkészítette Mona az elszakadást. Egy péntek este említette először, hogy el akar válni, és vasárnap már be is költözött a malmői lakásba, amelyet jó előre kibérelt. A cserbenhagyottság érzése szégyent s egyszersmind vad dühöt váltott ki belőle. Tehetetlen dühében, megbénult érzelmi világa romjain arcul ütötte az asszonyt.

Erre már csak a némaság következett. Személyes holmija egy részét Mona olyan napokon vitte el, amikor ő nem tartózkodott odahaza. De sok mindent otthagyt, és őt mélyen megsebezte a gondolat, hogy az asszony egész múltját le akarja cserélni egy olyan életre, amelyben ő még emlékképként sem lehet majd jelen.

Többször telefonált neki, késő esténként a hangjuk olykor találkozott. Féltékenységtől gyötörve követelte Monától, árulja el, hogy egy másik férfiért hagyta-e ott őt.

– Egy másik életért – felelte az asszony. – Amíg nem késő.

Könyörgött neki. Aztán igyekezett a közömböst játszani. Máskor a bocsánatát kérte, hogy oly kevés figyelmességet tanúsított iránta. De mondhatott akármit, Mona döntését meg nem ingatta.

Karácsony előtt két nappal hozta meg a posta a válásról szóló bírósági döntést.

Amikor a borítékot feltépte, és tudatára ébredt, hogy mindennek vége, valami összetört benne. Menekülési kísérletként betegnek íratva ki magát az ünnepek utánra, és céltalan utazásra indult, amelynek során Dániába vetődött. Észak-Sjaellandban egy hirtelen vihar tört rá, a karácsonyt egy Gilleleje melletti panzióban, egy rosszul fűtött szobában töltötte. Hosszú leveleket írt Monának, de aztán szétépte őket, és a fecniket a tengerbe szórta, jelképes gesztusként, hogy mindennek ellenére beletörődik a megváltoztathatatlanba.

Két nappal újév előtt visszatért Ystadba, és szolgálatba állt. A szilveszterestét azzal töltötte, hogy áttanulmányozta egy friss ügy aktáit: valaki félig agyonverte a feleségét Svartében. Ijesztő látomásként jelent meg előtte, hogy lehetett volna ő is a brutális férj, aki Monát bántalmazza...

A *Fidelio* zenéjét fülsértő hang szakította félbe.

Elakadt a szalag.

Önműködően rádióra váltott a készülék, egy jégkorongmeccs közvetítése folyt.

Kivágott a parkolóból, és úgy döntött, hogy mégis hazamegy a Mariagatára.

Az utolsó pillanatban azonban újra meggondolta magát, és az ellentétes irányban indult, ki a Trelleborg és Skanör felé tartó tengerparti útra. A régi börtön mellett elhaladva gyorsított. A vezetés mindig is segített elterelni a gondolatait...

Egyszerre csak azon vette észre magát, hogy Trelleborgnál van, egy nagy révhajó épp beérkezik a kikötőbe, és hirtelen ötletből úgy döntött, hogy itt megáll.

Tudta, hogy néhány korábbi ystadi kollégája a trelleborgi révállomás útlevélrészlegéhez került. Talán egyiküket éppen szolgálatban találja.

Átsétált a sápadtsárga fényben úszó kikötői területre. Egy hatalmas kamion dübörgött előtte, mint egy kísérteties ösvilági állatszörny.

De amikor belépett az ajtón, amelynek a felirata szerint idegeneknek tilos a belépés, egyiket sem ismerte fel a két rendőr közül, akiket ott talált...

Kurt Wallander bólintott és bemutatkozott. Az idősebbik rendőrnek szürke szakállja volt és egy sebhelye a homlokán.

– Ronda história az a gyilkosság ott nálatok – jegyezte meg. – Elkaptátok már őket?

– Még nem – felelte Kurt Wallander.

A beszélgetés félbeszakadt, mert a beérkező utasok már közeledtek az útlevélvizsgálathoz. Többségükben hazatérő svédok voltak, akik Berlinben töltötték az újévet, de voltak szép számmal keletnémetek is, akik kihasználták új keletű szabadságukat, hogy átkelhetnek Svédországba.

Húsz perc múlva már csak kilenc utas maradt vissza. Néhányan különféle módokon igyekeztek tudtul adni, hogy menedéket keresnek Svédországban.

– Ma este nyugi van – szólalt meg most a fiatalabbik –, máskor van úgy, hogy száz menedékkereső is érkezik egyetlen révvel. Elképzelheted, mi van olyankor.

Öten a menedékkérők közül egyetlen etiópiai család tagjai voltak. Útlevele csak az egyiknek volt, és Kurt Wallander azon képedt el, hogyan jutottak öten idáig, át annyi határon, azzal az egyetlen útlevéllal. Rajtuk kívül még két libanoni és két iráni várt az útlevélvizsgálatra. Nehéz volt megítélni, hogy az arcukon ülő feszültség a reménykedésé avagy a rettegésé.

– Mi lesz velük? – kérdezte Kurt Wallander.

– Malmöböl értük jönnek – felelte az idősebbik rendőr. – Ma ők az ügyeletesek. Ha sokan vannak útlevél nélküli utasok, azt már a révről közlik velünk rádión. Néha erősítést is kell kérnünk...

– És Malmöben mi következik?

– Ott hajókra osztják el őket, amelyek az olajkikötőben állnak. Ott maradnak, amíg aztán viszik őket tovább a menekültszállásokra. Már azokat, akik megkapják a tartózkodási engedélyt.

– És ezekkel mi lesz szerinted?

A rendőr vállat vont.

– Biztosan maradhatnak. Kérsz egy kávé? Jó időbe telik, amíg befut a következő hajó.

– Kösz, majd legközelebb. Most már mennem kell.

– Remélem, elkapjátok a rohadtakat.

– Én is remélem – felelte Kurt Wallander.

A visszaúton elütött egy mezei nyulat. Amikor meglátta a fényszóró sugarában, fékezett, de a nyúl puha döccenéssel nekivágódott a bal első keréknek. Nem állt meg, hogy kiszálljon és megnézze, maradt-e élet szegény állatban.

Mi van velem? kérdezte magától.

Éjszaka nyugtalanul aludt. Ötkor egy rándulással ébredt, a szája taplószáraz volt; azt álmodta, hogy fojtogatja valaki. Egy idő után beletörődött, hogy nem fog tudni újra elaludni, akkor felkelt és kávéfőzött.

A hőmérő a konyhaablak külső oldalán mínusz hat fokot mutatott. Az utcalámpa imbolygott a szélben. Az asztalhoz ülve felidézte tegnapi este beszélgetését Rydberggel. Amitől félt,

bekövetkezett. A haldokló asszony nem tárta fel a titkot, nem adott nekik semmi fogódzót. Amit mondott, hogy „külföldi”, abból bajos kiindulni. Egy lépéssel sem jutottak előbbre.

Fél hétkor felöltözött; sokáig kereste a vastag meleg ingét, mire megtalálta.

A szél valósággal belemart, amikor kilépett az utcára. Kocsiba szállt, és az Österledenről rátért a malmői útra. A Rydberggel való megbeszélés előtt még találkozni akart a meggyilkolt házaspár szomszédaival. Továbbra sem tudott szabadulni a gondolattól, hogy valami nem stimmel a dologban. Akik egyedülálló öreg emberek házára támadnak, nem találomra választják ki a célpontot. Az ilyen eseteket általában megelőzi a suttogó hír, hogy ez vagy az pénzt rejteget a házában. És bár ezek a rablótámadások olykor brutálisak, nemigen jellemzi őket az a módszeres könyörtelenség, amely ezen a tetthelyen megnyilvánult.

A falusiak korán kelnek, gondolta, amikor befordult a Nyströmök házához vezető keskeny útra. Talán eszükbe jutott valami tegnap óta.

Megállt, leállította a motort. Abban a pillanatban kialudt a fény a konyhaablakban.

Félnek, gondolta. Talán azt képzelik, hogy a gyilkosok tértek vissza?

A fényszórókat égve hagyta, úgy szállt ki a kocsiból, és a bejárón elindult a bejárati lépcső felé.

Inkább megsejtette, mint meglátta a torkolattüzet, amely a ház mellett álló fatörzs mögül villant fel. A fülsiketítő dörrenésre azonnal a földre vágódott, még a kezét sem volt ideje támasznak használni. Az állát felsértette egy kő, és egy pillanatig azt hitte, hogy találat érte.

– Rendőrség! – üvöltötte. – Ne lőjön! Az istenit, ne lőjön!

Zseblámpa világított az arcába. A kéz, amely a lámpát tartotta, reszketett, a fény fel-alá ugrált. Nyström állt előtte egy ósdi sörétes puskát szorongatva.

– Hát maga az?

Kurt Wallander felállt és lesöpörte magáról a murvát.

– Hová célzott? – kérdezte.

– A levegőbe lőttem – felelte Nyström.

– Van a fegyverhez engedélye? Mert ha nincs, abból bajok lehetnek.

– Öröktem az éjszaka. – Az öreg ember hangja zaklatottságot árult el.

– Lekapcsolom a fényszórót – mondta Wallander. – Aztán elbeszélgetünk, maga meg én.

A konyhában két doboz sörétpatron volt az asztalon. A pamlagon egy nagy kovácspöröly meg egy feszítővas hevert. A fekete macska az ablakdeszkán ült, és gyűlölködő pillantással mérte végig a belépőt. Az asszony a tűzhelynél a kávé kavargatta a kannában.

– Nem tudhattam, hogy rendőr jön – mentegetőzött Nyström. – Hogy ilyen korán.

Kurt Wallander odébb tolta a nagykalapácsot, és leült.

– Az asszony tegnap este meghalt – mondta. – Jobbnak láttam, ha eljövök és magam mondom el.

Valahányszor egy halálhírral kellett beállítania, mindig a valóságatlanságnak ugyanaz az érzete fogta el. Egy ismeretlen emberrel közölni, hogy a gyermeke vagy hozzátartozója nincs többé, és mindezt kíméletes módon, úgyszólván lehetetlenség. A rendőrök általában olyan halálesetek hírért közlik, amelyek váratlanok, erőszakosak, olykor szörnyűségesek. Valaki a kocsiba ül, hogy bevásárolni menjen, és holtan marad a roncsok közt. A gyereket elüti a teherautó, amikor hazafelé biciklizik a játszótérről. Valakit kirabolnak és leütnek, vagy leugrik a tizedik emeletről, vagy vízbe fullad. A rendőr ott áll az ajtóban, és az emberek nem hajlandók átvenni az üzenetet.

A két öreg szótlánul ült a konyhában. Az asszony tovább kavargatta a kannában a kávé. A férje a puskát markolászta, Kurt Wallander pedig óvatosan odébb húzódott a rámeredő csőtorkolat irányából.

– Szóval Mariának vége – mondta Nyström tétován.

– Az orvosok mindent elkövettek.

– Talán így jobb neki – mondta az asszony a tűzhely mellől. – Milyen élet lett volna, a férje nélkül?

A férfi lerakta a fegyvert, és felállt. Kurt Wallander jól látta, hogy az egyik térdét fájlalja.

– Megyek és adok szénát a lónak – mondta, és egy elnyűtt ellenzős sapkát nyomott a fejébe.

– Nincs kifogása, ha elkísérem? – kérdezte Kurt Wallander.

– Már miért lenne? – Az öreg kinyitotta előtte az ajtót. Az istállóban a kanca felnyerített, amikor beléptek.

Meleg trágya illata terjengett. Nyström gyakorlott kézzel vetett a boksza egy köteg szénát.

– Majd később kiganézok – mondta, és megsimogatta a ló sörényét.

– Miért tartották meg a lovat a szomszédok? – tudakolta Kurt Wallander.

– Az öreg marhatenyésztőnek egy üres istálló olyan, mint a ravatal. Társaság volt nekik a ló.

Kurt Wallander úgy találta, hogy a kérdéseit itt az istállóban is felteheti.

– Az éjszaka tehát örködött – kezdte. – Fél, és ez érthető. Nyilván arra is gondolt már, miért épp a barátaikra támadtak rá. Miért ők, miért nem mi, igaz?

– Nem volt pénzünk – felelte Nyström. – Se más értékes holmijuk. Legalábbis nem láttam, hogy bármijük eltűnt volna. Ezt mondtam is annak a kollégájának, aki tegnap itt volt. Kért, hogy nézzek alaposan körül minden szobában. Talán egyvalami hiányzott csak, egy ősrégi falióra.

– Talán?

– Igen, mert lehet, hogy odaadták valamelyik lányuknak. Mindenre nem emlékezhet az ember.

– Tehát pénz sehol. Ellenség sehol.

Hirtelen eszébe ötlött valami:

– És maguk nem tartanak pénzt itthon? – kérdezte. – Nem lehet, hogy eltévesztették a házat?

– Ami pénzünk van, a bankban van – felelte Nyström. – És nincs ellenségünk.

Bementek a házba, és megitták a kávéját. Az asszonynak vörös volt a szeme, látszott rajta, hogy sírdogált, amíg ők az istállóban jártak.

– Nem vettek észre semmi szokatlant az utóbbi időben? – kérdezte Kurt Wallander. – Nem jártak olyan látogatók Lövgrenéknél, akiket maguk nem ismertek?

A két öreg egymásra nézett, és a fejét rázta.

– Mikor beszéltek velük utoljára?

– Tegnapelőtt náluk kávéztunk – felelte Hanna. – Ahogy szoktuk. Negyven éve. Hol ők nálunk, hol mi náluk.

– Látszott rajtuk, hogy félnek? Vagy hogy nyomasztotta volna őket valami?

– Johannes meg volt fázva. Egyébként minden olyan volt, mint máskor.

Zsákutca. Kurt Wallandernek több kérdés nem jutott az eszébe. Minden válasz, amit kapott, olyan volt, mint egy bevágódott ajtó.

– Voltak nekik külföldi ismerőseik? – kérdezte végül. A férfi csodálkozva vonta föl a szemöldökét.

– Külföldiek?

– Szóval olyanok, akik nem svédek.

– Néhány éve néhány dán sátorozott a földjükön a nyárünnep idején.

Kurt Wallander az órára pillantott. Mindjárt fél nyolc. Nyolckor találkozik Rydberggel, és nem akart elkésni.

– Azért majd még gondolkodjanak, próbáljanak emlékezni, lehetőleg mindenre. A legapróbb részlet is segíthet.

Nyström kikísérte az autóhoz.

– A puskára pedig van engedélyem – mondta. – És sose céloznék emberre. Csak ijesztésnek löttem.

– Jól csinálta – nyugtatta Kurt Wallander. – De éjszaka aludjon inkább. Akik ezt csinálták, nem jönnek vissza.

– Maga tudna aludni? Amikor a szomszédait lemészárolják, mint az okatlan állatokat?

Kurt Wallander nem talált jó választ erre a kérdésre, hát inkább nem mondott semmit.

– Köszönöm a kávéját – búcsúzott, beült a kocsiba és elhajtott.

Megette a fene, gondolta. Semmi nyom az égvilágon. Csak Rydberg csomója, meg a „külföldi” szó. Egy öreg házaspár, amelynek se matrac alatt rejtegetett pénze, se antik bútora, és ez az esztelen gyilkosság... de nem úgy fest, mintha rablógyilkosság volna. Mi lehetett az indítók? Gyűlölet? Bosszú?

Valaminek kell itt lennie. Amiben a két öreg eltért a megszokottól, a normálistól.

Ha legalább a ló beszélni tudna!

Valami nyugtalanította a ló körül. Talán nem több mint egy halvány sejtelem. De tapasztaltabb rendőr volt annál, hogysem figyelmen kívül hagyhatott volna egy ilyen nyugtalanságot. Valami van ezzel a lóval!

Nyolc előtt négy perccel az ystadi rendőrkapitányság épülete előtt fékezett. A szél megint csak erősödött, viharos lökésekkel süvített. És mégis, mintha néhány fokkal enyhébb lett volna a levegő.

Bárcsak ne jönne havazás, gondolta. Bólintott Ebbá-nak, aki ott ült a portán.

– Megjött Rydberg? – kérdezte.

– A szobájában vár – felelte Ebba. – A telefonok egyébként beindultak. Tévé, rádió, újságok. A járási rendőrkapitány is.

– Még egy kicsit tartsd fel őket. Előbb Rydberggel kell beszélnem.

A kabátját a saját szobájában akasztotta fel, aztán ment csak át Rydberghez, akinek a szobája néhány ajtóval odébb volt ugyanazon a folyosón. A kopogására valami morgásféle volt a válasz.

Rydberget az ablaknál állva találta. Nem hatott kialudtnak.

– Szervusz – üdvözölte. – Hozzak kávét?

– Kösz, de cukor nélkül. Mostantól úgy iszom.

Kurt Wallander megtöltött két műanyag csészét kávéval, és visszaindult Rydberg szobájába.

Az ajtó előtt azonban megállt.

Mit is fogok javasolni? Hogy tartsuk vissza ezt az információt, az asszony utolsó szavát, ahogy mondani szoktuk, a nyomozás sikere érdekében? Vagy hozzuk nyilvánosságra? Mi az én véleményem erről?

Bosszúságára kénytelen volt megállapítani, hogy nincs véleménye. A cipője orrával belökte az ajtót.

Rydberg az íróasztalánál ült, és gyér haját fésülgette. Kurt Wallander a nyűtt rugójú karszékbe ereszkedett.

– Kérhetnél egy új széket – mondta.

– Tudod, hogy nincs rá pénz – felelte Rydberg, és egy íróasztalfiókba rakta a fésűjét.

Kurt Wallander a széke mellé, a padlóra tette a kávéscsészét.

– Állati korán felébredtem reggel – kezdte. – Kiugrottam a tanyára és újra beszéltem Nyströmékkel. Az öreg lesben állt, és egy bokor mögül odapörkölt a sörétes puskájával.

Rydberg az arcát vizsgálgatta.

– Nem kaptam belőle – mosolyodott el Kurt Wallander.

– Rögtön hasra vágтам magam. Azt mondja, van fegyverviselési engedélye. Tudja az ördög.

– Megtudtál valami újat?

– Semmit. Semmi szokatlant nem tapasztaltak. Semmi pénzről nem tudnak. No persze, ha nem hazudnak.

– Miért hazudnának?

– Igaz is, miért?

Rydberg behelőrpölt a kávéjába, és egy fintort vágott.

– Tudsz róla, hogy a rendőrök közt szokatlanul magas a gyomorrrák aránya?

– Sose hallottam róla.

– Ha ez igaz, akkor a sok vacak kávé miatt van, amit megiszunk.

– A kávéscsészék fölött oldjuk meg a legtöbb ügyünket.

– Mint most is?

Kurt Wallander a fejét rázta.

– Nincs semmi a kezünkben, amiből kiindulhatnánk.

– Türelmetlen vagy, Kurt.

Rydberg megdörzsölte az orrát, és kollégájára pillantott.

– Elnézést, ha úgy beszélek, mint az öreg tanító bácsi – folytatta. – De ebben az esetben csak a türelemre építhetünk.

Újra áttekintették a helyzetet. A technikusok ujjlenyomatokat rögzítenek és összevetik őket az országos központi nyilvántartással. Hanson utánajár minden ismert bűnözőnek, akit öreg emberek

elleni rablótámadásért ítélték el, hogy van-e alibije, vagy esetleg épp börtönben ül. A lenarpiak kikérdezése is folyik tovább, talán a környék lakóihoz kiküldendő kérdőívekből is kiderül valami. Mindketten jól tudták, hogy az ystadi rendőrök alaposan és rendszeresen dolgoznak. Előbb vagy utóbb felbukkan valami. Egy nyom, egy elvarratlan szál. Csak várni kell. Módszeresen dolgozni és várni.

– Az indítóok! – hajtogatta Kurt Wallander. – Ha nem pénz, ha nem rejtegetett pénznek a híre, akkor mi lehet? És a fojtóhurok! Nyilván te is arra gondoltál, amire én. E mögött a kettős gyilkosság mögött bosszú rejlik vagy gyűlölet. Vagy mindkettő.

– Képzeljünk csak magunk elé egypár mindenre elszánt rablót – felelte Rydberg. – Tegyük fel, hogy holtbiztosra vették, hogy Lövgrenék pénzt rejtegetnek. Képzeljük el őket minden emberi érzésből kivetkőzött alakoknak, akik számára az emberi élet teljesen közömbös. Az ilyenektől minden kitelik.

– De hogy ilyen szörnyűség...

– Éppoly jól tudod, mint én, hogy a kábítószer olyan függőséget idéz elő, amely akármire ráviszi az áldozatait.

Persze, hogy tudta Kurt Wallander. Közelről szemlélhette az erőszak fokozódását, és azt, hogy egyre több eset mögött lappangott a kábítószer-kereskedelem vagy a drogfüggőség. Az ystadi körzetben ugyan még kevésbé ütköztek ki a szélsőséges jelei a növekvő erőszaknak, de nem lehettek illúziói afelől, hogy a jelenség egyre közelebb nyomul.

Nincsen védett zóna sehol. Lenarp, a jelentéktelen falucska is tanúsíthatja ezt.

Felegyenesedett a kényelmetlen székben.

– Mit csináljunk? – kérdezte. '

– Te vagy a főnök – felelte Rydberg.

– Szeretném hallani a te véleményedet.

Rydberg felállt és az ablakhoz ment. Ujjával megtapogatta az egyik virágcserep földjét. Száraz volt.

– Ha a véleményemet akarod, megkapod. De tudnod kell, hogy magam sem vagyok holtbiztos a helyességében. Véleményem szerint ugyanis akármire határozzuk el magunkat, előbb-utóbb felzúdulás lesz. Mégis okosabban tennénk, ha néhány napig nem lépnénk semmi komolyabbat. Van itt még sok minden megvizsgáltnivaló.

– Például?

– Például hogy voltak-e Lövgrenéknek külföldi ismerőseik.

– Ezt megkérdeztem ma reggel. Talán ismertek néhány dánt.

– Na látod.

– Azért pár kempingező nem csinál ilyesmit?

– Miért ne? Mindenképp ki kell vizsgálnunk ezt is. És mást is kikérdezhetünk, nemcsak a szomszédokat. Ha jól értettelek tegnap, népes rokonsága van Lövgrenéknek.

Kurt Wallander belátta, hogy Rydbergnek igaza van. Valóban fontos a nyomozás sikere érdekében elhallgatni, hogy a rendőrség olyanok után nyomoz, akiknek külföldi kapcsolatai lehetnek.

– Mit tudunk voltaképpen a külföldiekről, akik Svédországban büntettet követnek el? – kérdezte.

– Van róluk külön kimutatás az országos főkapitányságon?

– Mindenről van kimutatás – felelte Rydberg. – Ültess valakit a számítógépekhez, és hívasd le a központi bűnügyi nyilvántartást, hátha találunk valamit.

Kurt Wallander felállt. Rydberg meghökkenve pillantott rá.

– És a hurokról nem is kérdezel?

– Bocs, elfelejtettem.

– Állítólag van egy öreg vitorlakészítő Limhamnban, aki mindent tud hurkokról és csomókról. Tavaly olvastam is róla az újságban. Arra gondoltam, hogy szánok rá időt, és fölkeresem. Nem tudom, okosabbak leszünk-e tőle, de próba szerencse.

– Most azért légy ott a megbeszélésen – mondta Kurt Wallander. – Aztán mehetsz Limhamnba.

Tízkor a csapat összesereglett Kurt Wallander irodájában.

A bevezetés nem tartott sokáig. Wallander elmondta, mit közölt az idős asszony a halála előtt. Hangsúlyozta, hogy ez olyan értesülés, amelyet egyelőre nem szabad nyilvánosságra hozni. Úgy tetszett, hogy senkinek sincs ellenvetése.

Martinson megkapta az utasítást, hogy számítógépen gyűjtse be az idegenek által elkövetett súlyos bűntettek adatait. Eltávoztak azok is, akik a lenarpiak kikérdezését folytatták. Svedberg feladatul kapta, hogy nézzen utána a lengyel családnak, amely feltehetőleg illegálisan tartózkodik Lenarban, hogy mit keresnek ott, és hogy kerültek oda. Háromnegyed tizenegykor Rydberg is elindult Limhamnba, hogy felkutassa az öreg vitorlakészítőt.

Mikor Kurt Wallander egyedül maradt a szobájában, elálldogált egy darabig a falon függő térkép előtt. Honnan jöhettek a gyilkosok? És merre vették útjukat?

Aztán az íróasztalához ült, és megkérte Ebbát, hogy kapcsolja be a telefonhívásokat, amelyeket addig kérésére visszatartott. Több mint egy órát beszélt több újságíróval. A lány a helyi rádiótól nem hallatott magáról.

Negyed egykor Norén kopogtatott be.

– Hát te nem Lenarban vagy? – nézett rá Kurt Wallander csodálkozva.

– De igen – felelte Norén –, csak van itt valami, ami szöveget ütött a fejembe.

Norén egy széknél a legszélére ült, mert csuromvíz volt. Odakinn esni kezdett, a hőmérséklet a nulla fölé emelkedett.

– Lehet, hogy semmi jelentősége nincs...

– Mindennek lehet jelentősége – mondta Wallander.

– Emlékszel a lóra?

– Persze, hogy emlékszem.

– Mondtad, hogy adjak neki szénát.

– És vizet!

– Szénát és vizet. Csakhogy én nem adtam neki.

Kurt Wallander a homlokát ráncolta.

– És miért nem?

– Mert nem kellett. Volt szénája. És vize is.

Kurt Wallander szótlánul ült egy ideig, és Norén arcát fürkészte.

– Folytasd – mondta. – Mit akarsz mondani ezzel?

Norén a vállát vonogatta.

– Gyerekkoromban volt egy lovunk. Amikor az istállóban volt és szénát kapott, az utolsó szálig megette. Azt akarom tehát mondani, hogy annak a lónak valaki adott szénát. Talán néhány órával azelőtt, hogy mi odaértünk.

Wallander a telefon után nyúlt.

– Ha Nyströmnek akarsz szólni, akkor fölösleges. Kurt Wallander az asztalra tette a kezét.

– Mielőtt idejöttem, kikérdeztem az öreget. Ő nem adott szénát a lónak.

– A halottak nem etetik a lovukat – jegyezte meg Kurt Wallander. – Akkor hát ki adott enni neki?

Norén felállt.

– Elég különös – jegyezte meg. – Valaki agyonveri egy embertársát. Aztán fojtóhurkot vet egy másik embertársa nyakába. És végül kimegy az istállóba, és szénát ad a lovuknak. Ki az ördög csinál ilyesmit?

– Csakugyan, ki az ördög?

– Lehet, hogy nincs semmi jelentősége az egésznek – mondta Norén.

– Vagy éppen nagyon is van. Jól tetted, hogy bejöttél és elmondtad.

Norén elköszönt, és ment vissza.

Kurt Wallander elgondolkodott a hallottakon. Lám, az a sejtés, amely ott bujkált benne, igazolódott. Mégiscsak van valami furcsa a ló körül.

A telefon csengése ragadta ki gondolataiból.

Egy újabb újságíró akart beszélni vele.

Háromnegyed egykor kilépett a kapitányság ajtaján. Egy régi barátját akarta meglátogatni, akivel sok-sok éve nem találkozott.

5.

Kurt Wallander ott kanyarodott le az E14-esről, ahol egy útjelző tábla Stjärnsund várronja felé mutatott. Kiszállt vizelni. A szélzúgáson át hallotta a felbőgő repülőmotorok zaját Sturup repülőtere felől. Mielőtt visszaült volna a kocsiba, lekaparta a cipője talpára ragadt agyagos sarat. Nagyon gyorsan változott az idő. A kocsiban lévő hőmérőn, amely a külső hőmérsékletet mutatta, plusz öt fok volt. Elindult; az égen szétszagotott felhők foszlányai hajsolták egymást.

A várron után a makadámút kétfelé ágazott; ő balra tért. Még sosem járt erre, de biztos volt benne, hogy a jó utat választotta. Noha volt már tíz éve is, hogy megkapta az út leírását, minden apró részletre emlékezett. Úgy tetszett, hogy az agya főleg tájakra, utakra és irányokra van programozva.

Vagy egy kilométer után nagyon rossz lett az út. Lépésben haladt, és el sem tudta képzelni, hogyan járhatnak erre nagy teherautók.

Az út hirtelen lejtőben végződött, és egy hosszú istállóépületekkel körülvett tágas udvar nyílt meg előtte. Behajtott, és megállt az udvar közepén. Amikor kiszállt, egy sereg lármás varjú húzott el föllette.

Az udvar tökéletesen elhagyatottnak tűnt. Egy nyitott istállóajtót csapdosott a szél. Egy pillanatra felötlött benne, hogy talán mégis eltévedt.

Micsoda kietlenség, gondolta.

Skånei tél fekete madarak krákogó rajaival.

Cipőre tapadó sár.

Az egyik istállóajtón szóke, fiatal lány lépett ki. Egy pillanatra azt képzelte, hogy Lindát látja. Ugyanaz a haj, sovány alkat, szögletes járás. Figyelmesen szemügyre vette a lányt.

A lány egy létrát igyekezett odébb húzni, amely az istálló padlására vezetett fel. Amikor meglátta őt, otthagya a létrát, és a kezét szürke lovaglónadrágjába törölte.

– Jó napot – szólta oda Wallander. – Sten Widént keresem. Jó helyen járok?

– Maga rendőr?

– Az vagyok – felelte Kurt Wallander ámulva. – Honnan tudja?

– Hallani a hangján – felelte a lány, és tovább rángatta a létrát, amely láthatólag elakadt valahol.

– Itt van Sten?

– Segítsen ezzel a létrával!

Kurt Wallander látta, hogy a létra egyik csúcsa beakadt az istállófal deszkaborításába. Addig forgatta oldalra, amíg a csúcs kiszabadult, és szabad lett a feljárás a padlásra.

– Kösz – mondta a lány. – Sten biztosan bent ül az irodában.

És egy vörös téglapületre mutatott az istállókon túl.

– Maga itt dolgozik? – kérdezte Kurt Wallander.

– Itt hát – felelte a lány, és villámgyorsan fölkúszott a padlásra. – De álljon odébb!

És bámulatosan erős karjaival egymás után gördítette elő és dobálta le a nagy szénabálákat. Kurt Wallander elindult a téglaház felé. Épp be akart kopogni a vastag ajtón, amikor egy férfi lépett elő a ház túloldaláról.

Tíz éve nem látta Sten Widént. És úgy találta, hogy nem sokat változott. Ugyanaz az üstök, sovány arc és az ekcéma vörös foltja az alsó ajkánál.

– Ez aztán a meglepetés – szólalt meg a férfi ideges nevetéssel. – Azt hittem, a patkolókovács jön. Erre kiderül, hogy te vagy. Nem tegnap volt, hogy utoljára láttuk egymást.

– Tizenegy éve – felelte Kurt Wallander. – 1979 nyarán.

– Azon a nyáron pukkant szét minden álmunk – bólintott Sten Widén. – Gyere be egy kávéra.

Beléptek a vörös téglás épületbe. Nagy pajtaféle volt. A falakból olajszag áradt, a sötétben egy rozsdás kombájn állt. Sten újabb ajtón nyitott be, egy macska ugrott földre, és már bent is voltak a helyiségben, amely egy iroda és egy lakoszoba kereszteződése volt. Az egyik falnál bevetetlen ágycső állt. Volt ott egy tévé videóval, egy asztalon mikrohullámú sütő. Egy öreg karszékben ruhák halma

tornyosult. A szoba fennmaradó részét nagy íróasztal töltötte be. Sten Widén kávéját töltött egy termoszból, amely a széles ablakfülkében állt a faxkészülék mellett.

Kurt Wallandernek eszébe jutottak Sten Widén hajdani álmai az operaénekesi karrierről. A hetvenes évek végén mindketten olyan jövőt képzeltek maguk elé, amelyet aztán egyiküknek sem sikerült megvalósítania. Kurt Wallander impresszárió lett volna, és Sten Widén tenorja zengett volna a világ operaszínpadairól.

Ő akkor már rendőr volt. És az ma is.

Amikor Sten Widén felismerte, hogy a hangja nem elég a vágyott pályára, átvette apja lerobbant istállóit, és versenylovak felkészítésébe fogott. Korábbi barátságukat aláasta a kölcsönös csalódás. Korábban naponta voltak együtt, és most tizenegy évig nem látták egymást. Pedig legfeljebb ötven kilométerre laktak egymástól.

– Jócskán szedtél magadra – mondta Sten Widén, és leemelt egy újságtornyot egy székről.

– De te aztán nem – felelte Kurt Wallander, és enyhe bosszúságot érzett.

– A versenyloétrénerék ritkán híznak el – felelte Sten Widén ideges nevetéssel. – Zörgő csontok, sovány pénztárca. No persze nem a sztárréneréké. Mint Khan vagy Strasser. Nekik van mit a tejbe aprítani.

– És hogy megy a dolog? – kérdezte Kurt Wallander a székre ereszkedve.

– Se jól, se rosszul – felelte Sten Widén. – Se siker, se kudarc. Mindig van néhány lovam tréningben, aki megállja a helyét, és mindig kezdek új, fiatal lovakkal, akik beválnak, és megint előlről. De valójában...

Nem fejezte be a mondatot.

Nyújtózott egyet, aztán benyúlt az íróasztal fiókjába, és előhúzott egy fél üveg whiskyt.

– Iszol? – kérdezte.

Kurt Wallander a fejét rázta.

– Nem jól veszi ki magát, ha egy rendőrt lefülelnek ittas vezetésért. Azért persze megesik.

– Hát akkor egészségedre! – Sten Widén nagyot kortyolt a flaskából.

Gyűrött dobozából előhúzott egy cigarettát, és sokáig keresgélt a papírok és lóversenyműsorok közt a gyufa után.

– Hogy van Mona? És Linda? Meg a papa? No és a nővéred? Hogy is hívták? Kerstin?

– Kristina.

– Persze, Kristina. Sose volt jó memóriám, tudod.

– A kottát sose felejtetted el.

– Azt mondd?

Újra meghúzta az üveget, és Kurt Wallander jól látta, hogy bántja valami. Talán kár volt idelátogatnia? Vagy jobb lett volna nem fölemlegetnie a régi időket?

– Mona meg én elváltunk – mondta. – Linda is külön lakik. Apám meg olyan, mint mindig volt. Festi a képét. Az az érzésem, hogy kezd szenilis lenni. Fogalmam sincs, mihez fogok kezdeni vele.

– És azt tudtad, hogy én viszont megházasodtam? – kérdezte Sten Widén. Wallandernek olyan érzése támadt, hogy nem is hallotta tisztán a szavait.

– Nem tudtam.

– Átvettem ezt a rohadt istállót. Amikor az öregem rájött, hogy már nem tud bánni a lovakkal, elkezdett istenigazában inni. Azelőtt valahogy tartotta magát, még olyankor is, ha jól felöntött a garatra. Egy idő után már nem bírtam vele meg a szesztestvéreivel. Elvettem az egyik lányt, aki itt dolgozott az istállóknban. Leginkább azért, mert nagyon jól tudott bánni az öreggel. Úgy kezelte, mint egy kiszolgált lovat. Nem avatkozott bele az életébe, de bizonyos határokat szabott neki. Ha az öreg jól összerondította magát, ő fogta a gumislagot, és azzal mosta le az udvaron. Aztán meghalt az öreg, és én kezdtem úgy érezni, hogy az asszonynak éppolyan szaga van, mint neki volt. Akkor elváltam tőle.

Megint ivott az üvegből, és az ital kezdett észrevehetően a fejébe szállni.

– Mindennap arra gondolok, hogy eladom ezt az egészet – folytatta. – Valójában csak az udvar az enyém. Azért egymilliót kapnék érte. Ha az adósságokat kifizetem, még mindig marad négyezer. Azon veszek egy lakókocsit, aztán neki a világnak.

– Hová mennél?

– Hát ez az. Fogalmam sincs. Sehová nem vágyom különösebben.

Kurt Wallandert kellemetlenül érintette mindaz, amit hallott. Habár Sten Widén külsőre majdnem olyan volt, mint tíz évvel korábban, belsőleg nagyon megváltozott. Egy kísértet hangja beszélt hozzá, egy szétesett és kétségbeesett emberé. Tíz éve Sten Widén harsány volt és vidám, olyan, akit elsőként hívtak meg minden bulira. Mostanra láthatólag cserbenhagyta minden életkedve.

A lány, aki az imént megkérdezte tőle, hogy nem rendőr-e, ellovagolt az ablak előtt.

– Ez kicsoda? – kérdezte. – Rögtön kiszúrta, hogy rendőr vagyok.

– Louise a neve – felelte Sten Widén –, egyik nevelőintézetből a másikba hányódik tizenkét éves kora óta. Én vagyok most a gondviselője. Nagyon jól ért a lovakhoz. De a rendőröket gyűlöli. Azt állítja, hogy egyszer egy rendőr megerőszakolta.

Megint ivott, majd rámutatott a bevetetlen ágyra.

– Néha lefekszik velem. Legalábbis így néz ki. Valójában inkább én fekszem le vele. Ez nem büntetendő cselekmény?

– Miért volna? Nem kiskorú, ha jól nézem?

– Tizenkilenc éves. De helyes az, hogy a gondviselő azzal kefélt, akinek a gondját viseli?

Kurt Wallander úgy vette ki a hangjából, hogy kezd kötekedővé válni.

Most már igazán bánta, hogy eljött ide.

Volt ugyan valami nyomozati szempont is, amely miatt meglátogatta volt barátját, de most gyanakodni kezdett, hogy az ürügy volt csupán. Miért jött hát? Hogy Monárról beszéljen vele? Hogy vigaszt keressen nála?

Már nem is tudta.

– Azért jöttem, hogy a lovakról beszéljek veled – mondta végre. – Talán olvastad az újságban, hogy egy kettős gyilkosság történt Lenarban az egyik éjjel.

– Én nem olvasok újságot – felelte Sten Widén –, csak galopp-programokat meg startlistákat. Mást semmit. Köpök rá, mi történik a világban.

– Megölték egy öreg házaspárt – mondta Kurt Wallander. – És ezeknek volt egy lovuk.

– Azt is megölték?

– Nem, épp ellenkezőleg. Úgy fest a dolog, mintha a gyilkosok szénát adtak volna a ló elé, mielőtt leléptek. Erről akartam beszélni veled. Mennyi idő alatt rág el egy ló egy nyaláb szénát?

Sten Widén kiitta az üveget, és új cigarettára gyújtott.

– Viccelsz? – nézett fel. – Azért jöttél ide, hogy megtudd, mennyi idő alatt zabál meg egy ló egy öl szénát?

– Valójában szerettelek volna megkérni, hogy gyere el és nézd meg a lovat – mondta Kurt Wallander a maga számára is váratlanul. Látta, hogy a másik kezd megdühödni.

– Arra nincs időm – jelentette ki Sten Widén. – Ma jön a patkolókovács. Aztán tizenhat lónak kell vitamininjekciót adni.

– És holnap?

Sten Widén szeme megvillant.

– Megfizetik?

– Meg lesz fizetve.

Sten Widén lefirkantotta a telefonszámát egy mocskos papírfecniere.

– Talán – mondta. – Hívjál korán reggel.

Az udvarra érve Kurt Wallander megállapította, hogy a szél tovább erősödött.

A lány mellettük lovagolt el.

– Szép ló – mondta.

– Masquerade Queen – nézett utána Sten Widén. – Soha a bűdös életben nem fog egyetlen futamot se nyerni. A tulajdonosa egy gazdag trelleborgi építész özvegye. Igazán a legjobb szándékkal javasoltam neki, hogy adja el egy lovas iskolának. De ő vakon bízik benne. Én pedig megkapom a tréningpénzemet. De nyerni soha nem fog.

Az autónál búcsúztak el.

– Tudod, hogy halt meg az öregem? – kérdezte Sten Widén váratlanul.

– Nem. Hogyan?

– Egy őszi éjszaka elcsavargott a várromhoz. Szokása volt ott fenn üldögni és piálni. De most lebukfencezett, és belefulladt a várárok vizébe. Olyan sűrűn be van növe algával az árok, hogy meg se találtuk volna, de a víz színén ott úszkált a reklámsapkája. „Éld az életet!”, ez volt a felirata. Egy turistairoda reklámja volt, amelyik szexutakat szervez Bangkokba.

– Jó volt újra találkozni – mondta Kurt Wallander. – Holnap telefonálok.

– Azt csinálsz, amit akarsz – vont vállat Sten Widén, és elbotorkált az istálló felé.

Elmenőben Kurt Wallander a visszapillantó tükörben még látta, hogy barátja megáll, és a lovon ülő lánnyal beszélget.

Mi a fenének jöttem ide? Újra csak ez járt a fejében. Valaha régen barátok voltunk. Volt egy közös és lehetetlen álmunk. Amikor az álom szétpukkant, nem maradt utána semmi. Az talán igaz volt, hogy mindketten rajongtunk az operáért. Vagy ez is csak képzelődés volt?

Gyorsan hajtott, mintha belső zaklatottságát közvetlenül adta volna tovább a gázpedálnak.

Mikor a főútvonalra hajtás előtt fékezett, megszólalt a kocsitelefonja. Az összeköttetés pocsek volt, épp csak ki tudta venni, hogy Hanson beszél.

– Gyere be rögtön, ha lehet – kiabálta Hanson. – Hallod, mit mondom?

– Történt valami? – kiabált vissza Kurt Wallander.

– Itt ül egy gazda Hagestadból, és azt mondja, hogy tudja, ki verte agyon az öregeket.

Kurt Wallander érezte, hogy a szívdobogása felgyorsul.

– És ki? – üvöltötte. – Kicsoda?

A beszélgetés hirtelen véget ért. Csak sistergést lehetett hallani a telefonban.

– A keservét! – sziszegte.

Robogott vissza Ystadba. Jó, hogy nem Norén és Peters ellenőrzi ma az utakat, gondolta, nem volna jó most beléjük rohanni.

A városba bevezető lejtős úton a motor köhögni kezdett.

Kifogyóban a benzin!

A jelek szerint a kontroll-lámpa felmondta a szolgálatot.

Szerencséjére épp bedöcögött a kórházzal szembeni tankállomásig, mire a motor teljesen leállt. Automata állomás volt, és rájött, hogy nincs nála semmi aprópénz, amit bedobhatna. Ugyanabban az épületben volt egy lakatosműhely, és sikerült kölcsönkérnie egy húszkoronást a tulajdonostól, aki megismerte, mert ő vezette a nyomozást évekkorábban, amikor a műhelyben betörés történt.

Beállt a parkolóba, és már sietett is a kapitányság épületébe. Ebba láthatólag közölni akart vele valamit, de ő csak intett, hogy nagyon siet. Hanson szobájának az ajtaja nyitva állt, és ő kopogtatás nélkül belépett. A szobát üresen találta.

A folyosón Martinsonba ütközött, aki egy paksamétát szorongatott: számítógépről érkezett papírszalagokat.

– Éppen téged kereslek égen és földön – lihegte. – Sikerült egy jókora anyagot kibányásznom. Ide a rozsdás bökött, ha nem finnek a tettesek.

– Ha semmit sem tudunk, mindig azt mondjuk, hogy finnek voltak – felelte Kurt Wallander. – Most nem érek rá. Nem tudod, hol van Hanson?

– Hanson mindig a szobájában dekkol.

– Akkor körözést adhatunk ki utána. Mert a szobája üres.

Benézett az étkezőbe, de ott csak egy irodistalány volt, épp rántottát sütött.

Hol az ördögbe jár ez a Hanson?, bosszankodott, és kivágta a saját szobája ajtaját.

Ott se volt senki. Hívta Ebbát.

– Hol van Hanson?

– Ha nem rohansz annyira, közölhettem volna veled az üzenetét. El kellett mennie a Szövetkezeti Bankba.

– Mi keresnivalója van ott? Volt vele valaki?

– Igen, de fogalmam sincs, hogy kicsoda. Kurt Wallander lecsapta a hallgatót. Miben töri a fejét ez a Hanson?

Újra fölemelte a telefont, és Ebbát tárcsázta.

– Előkerítenéd nekem Hansont?

– A bankból?

– Ha ott van, akkor onnan!

Szinte sose kérte Ebba segítségét, ha valakit utol kellett érnie. Sose tudta megszokni a gondolatot, hogy titkárnője van. Ha valami elintéznivalója volt, elintézte saját maga. Csak a gazdagok és a fejesek várják el, hogy másvalaki járkáljon a dolgaik után. Hogy az ember ne legyen képes föllapozni egy telefonkönyvet, és felemelni egy telefonkagylót, ezt olyan fokú restségnek tartotta, amelyre nincs mérséklés...

Gondolatait a telefon csengése szakította félbe. Hanson jelentkezett a Szövetkezeti Banktól.

– Reméltem, hogy visszaérünk, mielőtt megjössz – mondta. – Persze fogalmad sincs, mit keresek itt.

– Nagyon érdekelne!

– Szeretnénk belekukkantani Lövgren bankszámlájába.

– Hogyhogy szeretnétek? Ki van veled?

– Egy bizonyos Herdin. Legjobb lesz, ha személyesen beszélsz vele. Fél órán belül visszaérünk.

De beletelt majdnem egy és negyed óra, mire Kurt Wallander megismerkedhetett a Herdin névre hallgató idős férfiúval. Majd két méter magas volt, inas és sovány, és amikor Kurt Wallander üdvözölte, úgy érezte, hogy egy agg óriással szorít kezét.

– Eltartott egy kis ideig – mondta Hanson. – De meglett az eredménye. Hallgasd meg Herdin mondandóját. És hogy milyen felfedezést tettünk a bankban.

Herdin leült egy székre.

Kurt Wallander gyanította, hogy tőle telhetőleg kiöltözött erre a látogatásra, bár az ünnepi ruházata csak egy elnyútt öltönyből és egy rojtos nyakú ingből állt.

– Kezdjük talán a legelején – szólalt meg Kurt Wallander, és egy jegyzetömböt húzott maga elé. Herdin megütközve nézett Hansonra.

– Most mondjam el még egyszer az egészet? – kérdezte.

– Az lesz a legjobb – bólintott Hanson.

– Hosszú história...

– Hogy hívják? – kérdezte Kurt Wallander. – Mégiscsak ezzel kéne kezdeni.

– Lars Herdin vagyok. Van egy negyvenhektáros tanyám Hagestadban. Vágóállatokat tartok, abból élek. Ha ugyan élet ez.

– Fölríttam a születési adatait – jegyezte meg Hanson és Kurt Wallander jól sejtette, hogy már rohanna vissza a tippjeihez.

– Ha jól értelmezem a dolgokat, ön azért jött ide, mert olyan információkkal bír, amelyek nézete szerint fényt vethetnek a Lövgren házaspár ellen elkövetett gyilkosság ügyére – mondta Kurt Wallander, és rögtön érezte, hogy a kelletténél hivatalosabban fejezte ki magát.

– Persze hogy a pénz miatt volt! – jelentette ki Herdin.

– Miféle pénz miatt?

– Hát ami volt nekik.

– Nem tudná érthetőbben elmondani?

– A német pénz miatt.

Kurt Wallander Hansonra pillantott, aki diszkrétan megvonta a vállát. Ezt úgy értelmezte, hogy Hanson türelemre inti.

– Erről talán beszélhetne kissé részletesebben – mondta. – Bizonyára többet is tud mondani a dologról, nemde?

– Lövgren meg az apja a háború alatt szerezte a pénzét – kezdte Lars Herdin. – Titokban vágómarhákat tartottak erdei legelőkön valahol odafenn Smalandban. Meg kimustrált lovakat vettek. És feketén átcsempészték a húsuikat Németországba. Vastag pénzeket kerestek ezen. Soha senki nem jött rá a dologra. Lövgren kapzsi volt és ügyes is. A pénzt jól befektette, és az évek során az fialt neki.

– Úgy érti, hogy Johannes Lövgren apja?

- Az apja meghalt rögtön a háború után. A fiáról beszélek.
- Azt állítja tehát, hogy Lövgrenék gazdagok voltak?
- A család nem. Csak maga Lövgren. A felesége semmit sem tudott a pénzről.
- Titokban tartotta a vagyonát a felesége előtt?

Herdin bólintott.

- Senkit úgy be nem csaptak még, mint a húgomat – mondta.

Kurt Wallander csodálkozva pillantott rá.

- Maria Lövgren a húgom volt. És azért ölték meg, mert a férje eltitkolta a gazdagságát.

A hangjából alig titkolt keserűség csengett ki. Talán mégis jelen van itt a gyűlölet, gondolta Kurt Wallander.

- És otthon tartották a pénzt?

– Csak néha.

– Néha?

- Olyankor, amikor Lövgren nagyobb összeget vett ki a bankból.

– Tudna erről bővebben mesélni?

Mintha megváltozott volna valami a nyűtt öltönyös férjében.

– Lövgren egy görény volt! – hördült fel. – Jobb is, hogy nincs többé. De hogy az én Maria húgomnak is meg kellett halnia miatta, azt sohasem bocsátom még...

A kitörés olyan váratlanul jött, hogy a két rendőrnek mozdulni sem volt ideje. Lars Herdin felkapta az asztalról a vastag üveg hamutartót, és teljes erejével a falhoz vágta, kevéssel Kurt Wallander feje mellett. Az üvegcserépek szanaszét röpültek, egy szilánk Kurt Wallander felső ajkát érte.

A csend, amely a kitörést követte, fülsiketítő volt.

Hanson felugrott a székeről, és úgy festett, mint aki a langaléta Herdinre akarja vetni magát. De Kurt Wallander egy kézmozdulattal leintette, és ő visszaült a helyére.

– Elnézésüket kérem – szólalt meg Lars Herdin. – Ha kapok egy söprűt és lapátot, feltakarítok. És megfizetem a kárt.

- Majd a takarítónő elintézi – felelte Kurt Wallander. – Folytassuk inkább a beszélgetést.

Lars Herdin láthatólag visszanyerte a nyugalmát.

– Lövgren egy görény volt! – ismételte. – Megjátszotta, hogy olyan, mint akárki más. De csak a pénzére gondolt, amit az apjával összeharácsolt a háború alatt. Képes volt panaszkodni, hogy milyen drága minden, és milyen rosszul megy a parasztnak. És közben csak szaporodott a pénze.

- És bankban tartotta a pénzt?

Lars Herdin vállat vont.

- Bankban, részvényekben, kötvényekben, mit tudom én.

– És miért tartott pénzt időnként otthon?

– Johannes Lövgrennek volt egy macája – felelte Herdin. – Viszonya volt egy nőszeméllyel Kristianstadban, és az ötvenes években gyereke is született tőle. Maria persze erről sem tudott. Sem a nőről, sem a gyerekről. Annak a nőnek több pénzt adott Lövgren egy évben, mint amennyit Maria látott tőle egész életében.

- Mekkora összegről lehetett szó egy-egy alkalommal?

– Húszezer, harmincezer. Kétszer vagy háromszor egy évben. Készpénzben vette föl. Aztán talált valami ürgyvet, és utazott Kristianstadba.

Kurt Wallander elgondolkodott a hallottakon, és azon, hogy mire kérdezzen rá elsősorban. Minden részlet felderítése órákba kerülhetne.

- Mit mondtak a bankban? – kérdezte Hansontól.

– Ha nincs ügyészségi felhatalmazás, a bank általában elzárkózik – felelte Hanson. – A számlaegyenlegről nem tudhattam meg semmit. De egy fontos kérdésre választ kaptam. Hogy járt-e Lövgren a bankban az utóbbi időkben.

- És járt?

Hanson bólintott.

- Csütörtökön. Három nappal a gyilkosság előtt.

– Ez biztos?
– Az egyik pénztárosnő a személyleírását is megadta.
– És nagy összeget vett ki?
– Erről sem nyilatkoztak. De amikor a bankigazgató hátat fordított, a pénztárosnő igent bólintott.
– Majd beszélek az ügyéssel, ha ezt a tanúvallomást írásba foglaltuk – mondta Kurt Wallander.
– Akkor majd megtudjuk, mennyi pénze van a számlán, és áttekintést kapunk a helyzetről.
– Vérdíj! – csattant fel Lars Herdin. Kurt Wallander rápillantott, tartva tőle, hogy újra hajigálni kezd.
– Volna itt még egy sor kérdés – mondta aztán. – De egy kérdés e pillanatban fontosabb, mint az összes többi. Honnan tud ön mindezekről? Hiszen mint mondta, Lövgren a saját felesége elől is eltitkolta. Erre mit felel?
Lars Herdin semmit sem felelt. Csak szótlánul bámulta a padlót. Kurt Wallander Hansonra pillantott, de az a fejét rázta.
– Felelnie kell a kérdésre – mondta Kurt Wallander nyomatékosan.
– Egyáltalán nem kell felelnem – mordult fel Herdin. – Nem én öltem meg őket! Csak nem ölöm meg a tulajdon húgomat?
Kurt Wallander megpróbált más oldalról közelíteni.
– Hányan tudnak még arról, amiről itt előttünk beszélt?
Lars Herdin erre sem felelt.
– Akármit mond, hármunk között marad.
Lars Herdin tovább bámulta a padlót.
Kurt Wallander ösztönösen érezte, hogy most jobb várni egy kicsit.
– Hozz nekünk kávét – szólt Hansonhoz. – És kenyeret is, ha találsz.
Hanson kiment. Lars Herdin tovább bámulta a padlót, Kurt Wallander pedig várt.
Hanson megjött a kávéval. Lars Herdin elrágcsált egy száraz zömlét.
Kurt Wallander úgy találta, hogy most már érdemes újra feltenni a kérdést.
– Előbb vagy utóbb kénytelen lesz felelni – mondta. Lars Herdin felemelte a fejét, és a szemé közé nézett.
– Már amikor összeházasodtak, akkor is volt egy érzésem, hogy Lövgren más, mint amit a barátságos és szófukar külseje takar. Hogy valami lappang mögötte. Maria a húgom volt, szerettem volna, ha jól alakul az élete.
Valójában már akkor gyanakodtam, amikor Johannes Lövgren megjelent a szüleim házában, és udvarolni kezdett. Harminc év telt bele, amíg kiderítettem, kicsoda valójában. Hogy ez hogy sikerült, az az én dolgom.
– Elmondta a húgának, hogy mire jött rá?
– Soha. Egy szóval sem.
– Elmondta valaki másnak? A saját feleségének?
– Nőtlen vagyok.
Kurt Wallander elnézte az előtte ülő embert. Volt benne valami konok keménység. Mintha mindig gránitkő lett volna az eledele.
– Akkor még egy utolsó kérdés – mondta. – Most már tudjuk, hogy Johannes Lövgrennek sok pénze volt. Talán akkor is jókora összeget tartott a házában, amikor megölték. Ezt mi tisztázni fogjuk. De ki tudhatott erről? Mármost önön kívül.
Lars Herdin felpillantott. Kurt Wallander a félelem egy villanását fedezte fel a szemében.
– Én nem tudtam róla! – felelte nyomatékosan.
Kurt Wallander bólintott.
– Itt tehát befejezzük – mondta, és elrakta a tömböt, amelybe idáig szakadatlanul jegyzetelt. – De a segítségére továbbra is szükségünk lesz.
– Most mehetek? – kérdezte Lars Herdin, és felállt.
– Elmehet – felelte Kurt Wallander. – De ne utazzon el sehova anélkül, hogy nekünk szólna. És ha volna még valami elmondanivalója, telefonáljon.

Lars Herdin az ajtónál megállt, mintha eszébe jutott volna még valami. De aztán a kilincshez nyúlt, és kiment.

– Mondd Martinsonnak, hogy nézzen utána a nyilvántartásokban – szólalt meg Kurt Wallander.

– Persze semmit se fogunk találni. De azért biztos, ami biztos.

– Mi a véleményed arról, amit előadott? – kérdezte Hanson.

Kurt Wallander némi gondolkodás után felelt.

– Van benne valami meggyőző. Nem hiszem, hogy hazudna vagy képzelődne. Bizonyosan rájött, hogy Johannes Lövgren kettős életet él. És bizonyosan óvni akarta a hűgát.

– El tudod képzelni, hogy valami része volna a gyilkosságban?

– Lars Herdin nem ölt meg senkit – felelte Kurt Wallander meggyőződéssel. – És nem hiszem, hogy tudna róla, ki volt a gyilkos. Szerintem kettős célja volt azzal, hogy fölkeresett minket. Segíteni akar nekünk, hogy felkutassuk azt vagy azokat, akiknek köszönetet akar mondani, és a szemük közé köpni. Azokat, akik megölték Johannest, s ezzel az ő véleménye szerint jót cselekedtek. És azokat, akik megölték Mariát, és szerinte megérdemlik, hogy nyilvánosan felakasszák őket.

Hanson felállt.

– Akkor szólok Martinsonnak. Más utasítás?

Kurt Wallander a karórájára nézett.

– Egy óra múlva mind itt találkozunk nálam. Próbáld meg elérni Rydberget. Malmöbe ment valami öreg vitorlamesterhez.

Hanson értetlen képet vágott.

– Tudod, a fojtóhurok. A csomója. Majd később elmagyarázom.

Hanson elment, és ő egyedül maradt.

Áttörés, gondolta. Minden sikeres bűnügyi nyomozásban van egy pont, amikor átszakad a fal. Nem tudjuk még, hogy mit találunk a túloldalán, de valahol ott rejtőzik a megoldás.

Az ablakhoz lépett, és kinézett az alkonyatba. A tömítetlen ablakréseken behúzott a hideg, és a himbálózó utcalámpák elárulták, hogy a szél ismét erősödött.

Nyströmre gondolt és a feleségére.

Egy életet éltek le szoros közösségben egy emberrel, aki nem az volt, aminek kiadta magát.

Hogy éri majd őket, amikor az igazság kiderül?

Hitetlenkednek? Csodálkoznak? Elkeserednek?

Visszaült az íróasztalához. A megkönnyebbülés heves érzése, amely egy eredménnyel kecsegtető információ nyomán ébred, többnyire gyorsan elmúlik. Előkerült végre egy indítóok, a legközönségesebb. A pénz. De még mindig seholy láthatatlan ujj, amely az irányt mutatná.

Nincs gyilkos.

Kurt Wallander újra az órájára pillantott. Ha siet, kocsival még megjárhatja a grillbüfét a pályaudvarnál, hogy bekapjon valamit a megbeszélés előtt. Ez a nap is elmúlik anélkül, hogy változtatna az étkezési szokásain.

Már épp a kabátjáért nyúlt, amikor csöngött a telefon, s ugyanabban a pillanatban kopogtak az ajtón.

A kabát a földön kötött ki, amikor a telefon után kapott, s egyben kiáltott: „Bújj be!”

Rydberg állt az ajtóban egy jókora reklámszatyóval.

A telefonban Ebba hangja:

– A tévé haladéktalanul beszélni akar veled. Gyorsan eldöntötte magában, hogy előbb Rydberggel tanácskozik, mielőtt újra nyilatkozna a sajtónak.

– Mondd, hogy fontos megbeszélésen ülök, és csak fél óra múlva leszek hozzáférhető.

– Biztos?

– Micsoda?

– Hát hogy fél óra múlva tényleg szóba állsz velük. A Svéd Televízió nem szeret várni. Ők természetesnek veszik, hogy mindenki térdre esik, akihez szólni méltóztatnak.

– Én nem esem térdre a kameráik előtt. De egy fél óra múlva beszélhetek velük.

Letette a hallgatót.

Rydberg közben leült egy székre az ablaknál. Egy papírszalvétával szárított a haját.

– Jó híreim vannak – fordult hozzá Kurt Wallander. Rydberg tovább dörzsölgette a feje búbját.

– Úgy látszik, hogy van végre indítók: a pénz. És hogy a gyilkosokat azok közt kereshetjük, akik valami módon Lenarphoz közel található.

Rydberg a nedves szalvétát a papírkosárba dobta.

– Förtelmes napom volt – mondta. – Igazán rám fér egypár jó hír.

Kurt Wallander vagy öt perc alatt elmesélte a Lars Herdin gazdával lefolyt beszélgetés lényegét. Rydberg borús tekintettel szemlélte a padlón heverő üvegcserepeket.

– Sajátságos história – jegyezte meg, amikor Kurt Wallander elhallgatott. – Van annyira sajátságos, hogy mindenestől igaz legyen.

– Akkor most megpróbálom összefoglalni a helyzetet – mondta Kurt Wallander. – Valaki tudta, hogy Johannes Lövgren időről időre sok pénzt tart otthon. Így megvan a rablás mint indítók. A rablás aztán átmegy gyilkosságba. Ha Lars Herdin helyesen írta le Johannes Lövgrent mint rendkívül pénzsóvár alakot, akkor nyilvánvalóan nem volt hajlandó elárulni, hol rejtegeti a pénzt. Maria Lövgren, aki aligha érthette, mi zajlik körülötte élete utolsó éjszakáján, akarva-akaratlan Johannes kísérője lett a végső útján. A kérdés tehát, ki tudhatott róla Lars Herdinen kívül, hogy Lövgren szabálytalan időközökben nagy összegeket visz haza a bankból. Ha erre megvan a válasz, akkor nagyjából mindenre választ kapunk.

Rydberg gondolataiba mélyedve ült.

– Valamit kifelejtettem? – kérdezte Kurt Wallander.

– Csak az járt a fejemben, amit az asszony mondott a halála előtt. Hogy külföldi. Meg ez, amit ebben a reklámszatyorban hoztam.

Felállt, és a szatyor tartalmát az íróasztalra borította. Egy rakás kötélrészlet volt, mindegyiken nagy műgonddal kötött csomó.

– Négy órát töltöttem egy vénséges vitorlakészítővel egy olyan lakásban, amelynek az illatát elképzelni sem tudod – kezdte Rydberg, és elfintorította az orrát. – Kiderült, hogy majd kilencvenéves az öreg, és a szklerózis végső stádiumában van. Arra is gondoltam, hogy fel kéne hívnom rá a szociális gondozó figyelmét. Olyan zavaros volt, hogy engem a fiának nézett, aki egyébként harminc éve meghalt, mint később az egyik szomszédtól megtudtam. De a csomókról és a hurkokról mindent tud. Végül négy órába került, hogy elszabaduljak. Ezeket a kötélrészleteket ajándékkul adta.

– És megtudtad, amit akartál?

– Az öreg ránézett a csomóra, és csak annyit mondott, hogy pocsék. Aztán három órába került rávennem, hogy mondjon valamit erről a pocsék csomóról. Közben többször is elszunyókált.

Rydberg berámolta a kötélrészleteket a szatyorba, és közben folytatta:

– Egyszer csak elkezdett mesélni a tengerészeiről. És akkor végre kibökte, hogy ilyen csomót Argentínában látott. Az argentin tengerészek, mondta, ilyen fojtóhurkot vetnek a kutyáikra.

Kurt Wallander bólintott.

– Igazad lett – mondta. – A csomó külföldi. Csak az a kérdés, hogyan függ ez össze Lars Herdin elbeszélésével.

Kimentek a folyosóra. Rydberg eltűnt a szobájában, Kurt Wallander pedig Martinsont kereste fel, hogy a kérdőíveket tanulmányozza nála a komputerében. Kiderült, hogy elképesztően átfogó statisztika van az idegen állampolgárokról, akik Svédországban büntényt követtek el. Martinsonnak sikerült ellenőriznie az idős elleni rablótámadások eseteit. Legalább négy személy, illetve banda támadt elszigetelten élő idős emberekre Skánéban az elmúlt évek során. Egyben azt is közölte, hogy jelenleg mind ülnek különböző fegyházakban. Most már csak arra a kérdésre várja a válaszokat, hogy nem kapott-e valamelyik ideiglenes eltávozást a kérdéses napon.

A nyomozói megbeszélést Rydberg szobájában tartották, mert közben az egyik irodista lány felajánlotta, hogy felsöpri Kurt Wallander padlóját. Neki is látott; a telefon közben csöngött szakadatlan, de ő nem törődött vele.

A megbeszélés jól elhúzódott. Abban mind egyetértettek, hogy Lars Herdin elbeszélése áttörést jelent. Most már van iránya a nyomozásnak. Újra számba vettek mindent, ami csak felmerült a

Lenarban és környékén lakók kikérdezése során, illetve a kérdőívekre adott válaszokból, továbbá abból, amit a rendőrségre betelefonálók közöltek. Egy autó, amely nagy sebességgel hajtott át vasárnap késő éjjel egy Lenarphoz közeli falun, különös figyelmet keltett. Egy teherautó-sofőr, aki éjjel háromkor indult útnak Göteborg felé, szembetalálkozott vele egy éles kanyarban, és kis híján összeütköztek. Amikor megtudta a kettős gyilkosság hírért, töprengett egy darabig, azután jelentkezett a rendőrségen. Miután megmutatták neki egy csomó autó képét, némi habozás után úgy döntött, hogy az éjszakai száguldozó kocsija Nissan volt.

– Ne feledkezzetek meg a bérautókról sem – mondta Kurt Wallander. – Manapság kényelmesek a népek. Akik rabolni indulnak, legalább annyiszor bérlik, mint lopják a kocsit.

Hat lett, mire véget ért a találkozó. Kurt Wallander örömmel látta, hogy munkatársait elkapta a lendület. Lars Herdin látogatása észrevehető optimizmust ébresztett bennük.

A szobájába ment, és letisztázta mindazt, amit Lars Herdin szavai nyomán följegyzett. Közben már Hansontól is magkapta az ő jegyzeteit, és rögtön össze is vetette a kettőt. Nyilvánvalóvá vált, hogy Lars Herdin nem beszélt mellé. Minden adat stimmel.

Hét után félrerakta a papírokat. Hirtelen eszébe jutott, hogy a tévé nem jelentkezett azóta sem. Kiszólt a központba, és tudakolta, hogy Ebba nem hagyott-e neki valamit, amikor hazament. A lány, aki helyettesítette, csak annyit válaszolt:

– Itt nem látok semmit.

Valami számára is váratlan ötlettől indítatva átment az étkezőbe, és bekapcsolta a tévét. Épp elkezdődött a körzeti híradó. Egy asztalnak dőlve kissé szórakozottan nézte a malmői közellátás gondjairól szóló bejátszást. Sten Widén járt az eszében.

Meg Johannes Lövgren, aki húst adott el a német náciknak a háború idején.

És saját maga, az egyre terebélyesedő pocakja.

Már épp nyúlt, hogy elzárja a tévét, amikor a riporternő a lenarpi kettős gyilkosságról kezdett beszélni.

Elképedve hallgatta, hogy az ystadi rendőrség minden erővel egy jelenleg még ismeretlen külföldi állampolgár után nyomoz. A rendőrség alapos okkal feltételezi, hogy a tettesek külföldiek voltak. Az sem zárható ki, hogy menekültekről van szó, akik letelepedési engedélyért folyamodtak.

Végül órá is kitért a riporternő.

Ismételt próbálkozások ellenére lehetetlen volt elérni a nyomozás felelős vezetőjét, hogy kommentálja a közölt adatokat, amelyek egy magát megnevezni nem akaró, de jól értesült személytől származnak.

A riport során az ystadi rendőrkapitányság épületének képe volt a háttér.

Az időjárás-jelentés következett.

Viharfront közeledik nyugatról. A szél tovább erősödik. Havazás nem várható. A hőmérséklet továbbra is fagypont felett lesz.

Kurt Wallander kikapcsolta a tévét.

Nem tudta eldönteni, hogy mi erősebb benne, a felháborodás vagy a fáradtság. Vagy esetleg az éhség.

Valaki a rendőrségről tehát kiszivárogtatta az információt.

Lehet, hogy manapság fizetnek a bizalmas adatokért? Talán már az állami tévének is van kenőpénz alapja? Ki lehetett? Akárki rajtam kívül. És miért?

Lehet más magyarázat is, mint a pénz? Fajgyűlölet? Félelem a menekültektől?

Visszament a szobájába. Már a folyosóról hallotta, hogy cseng a telefonja.

Hosszú volt a nap. Legszívesebben hajtott volna haza, hogy egy jó vacsorát főzzön. Lenyelt egy sóhajt, az asztalához ült, és magához húzta a telefont.

Most kezdek, gondolta. Kezdek cáfolni a tévében leadott hírt.

És remélni, hogy nem gyújtanak újabb keresztek a következő napok során.

6.

Az éjszaka betört a vihar Skåne megyébe. Kurt Wallander takarítatlan lakásában ült, miközben a téli szél odakint a tetőcserepeket feszegette. Whiskyt kortyolt, és az *Aida* egy német felvételét hallgatta. Hirtelen minden sötétbe és némaságba borult körülötte. Az ablakhoz lépve kinézett a sötétbe. A szél jajongott, és egy reklámtáblát verdesett valahol a falhoz.

A karórája világító mutatói tíz perc híján három órát jeleztek. Sajátságos módon mégsem érzett fáradtságot. Éjfél előtt fél órával távozott a kapitányságról. Az utolsó telefonáló, aki nem volt hajlandó a nevét elárulni, azt javasolta, hogy a rendőrség fogjon össze a honi nacionalista mozgalmakkal, és egyszer s mindenkorra zsuppolja ki az idegeneket az országból. Egy pillanatra hajlandóságot érzett, hogy végighallgassa az okfejtést, de aztán lecsapta a hallgatót, és kiszólt a központnak, hogy több hívást ne kapcsoljanak be. Leoltotta a villanyt, végigment a kihalt folyosón, és a kocsijába ülve egyenest hazahajtott. Miközben az ajtaját nyitotta, úgy döntött, hogy ki fogja deríteni, ki szivárogtatta ki a bizalmas információt a rendőrségről. Valójában ez nem az ő dolga volna. Ha valami konfliktus merül fel a rendőri karon belül, a főkapitány tiszte közbelépni. Björk néhány napon belül visszatér a téli szabadságáról. Akkor majd átveheti az ügyet. Az igazságot ki kell deríteni.

De mire túl volt az első pohár whiskyjén, belátta, hogy Björk sem tehet semmit. Jóllehet minden rendőr kötelessége a titoktartás, aligha lehet büntetendő cselekménynek minősíteni, ha valamelyik felhívja egy ismerőst a tévénél, és elmond valamit, ami a nyomozócsoporthoz bizalmas megbeszélésén hangzott el. És talán bajos lenne összeférhetlenségről beszélni amiatt, hogy a televízió megfizeti az informátorát. Mindenesetre kíváncsi lett volna, hogy milyen rubrikába könyvelnek el a tévénél egy ilyen kifizetést.

Aztán arra is gondolt, hogy Björknek aligha lenne érdeke most kétséget támasztani a belső lojalitást illetően, amikor a csoport egy fontos nyomozás kellős közepén van.

A második pohárnál újra csak azon kezdte törni a fejét, kiről lehet elképzelni, hogy az informátor szerepét játszotta. Úgy érezte, hogy önmagán kívül csak Rydberget tudja teljes bizonyossággal kizárni. De miért olyan biztos Rydbergben? Vajon mélyebben lát őbelé, mint akármelyik másikba?

Most aztán a szélvihar megszakította az áramot, és ő ott ült egyedül a sötétben.

Gondolatai között a meggyilkolt öreg házaspáron, Lars Herdinen és a fojtóhurok sajátságos csomóján kívül fel-felbukkant Mona, Linda és öreg apja is. Valahol a sötétben ott integetett feléje a nagy Értelmetlenség. Egy vigyorgó arc, amely gúnyosan figyel, mennyire hiábavalóan próbálja kézben tartani az életét...

Arra ébredt, hogy újra ég a lámpa. Az órára nézve látta, hogy egyórányit aludt. A lemez üresen járt a gramofonon. Kiitta a poharat, és ruhástól ledőlt az ágyára.

Beszélnem kell Monával, gondolta. Mindenről, ami mostanában történt. És a lánnyal is beszélnem kell. Meg kell látogatnom az öregemet, és utánanézni, hogy mit tehetnék érte. És mindeközben és elsősorban el kell fogynom egy gyilkost...

Újra elaludt, és azt álmodta, hogy a hivatali szobájában ül, és csöng a telefonja. Csakhogy valóban csöngött. Álomittasan tántorgott ki a konyhába, és a hallgató után nyúlt. Ki az ördög telefonál neki hajnali negyed ötkor?

Még egy pillanatig arra gondolt reménykedve, hátha Mona az, aztán felemelte a kagylót.

A férfihangról, amely beleszólt, először azt hitte hogy Sten Widéné.

– Még három napja van, hogy jóvátegye a dolgot – szólt a hang.

– Kicsoda maga?

– Az nem érdekes. Egy vagyok a Tízezer Szabadító közül.

– Nem vagyok hajlandó beszélni olyannal, akiről nem tudom, hogy kicsoda – jelentette ki Kurt Wallander, és most már kiröppent az álom a szeméből.

– Ne tegye le! – kiáltott a férfihang. – Még három napja van jóvátenni, hogy külföldi bűnözőket próbált fedezni. Három nap, egy perccel se több.

– Fogalmam sincs, miről beszél. – Kurt Wallander gyomra émelyegni kezdett az ismeretlen hangtól.

– Három nap, hogy elkapja és felmutassa a gyilkosokat – ismételte a hang. – Ha nem, akkor mi vesszük kezünkbe.

– Mit vesznek kézbe? És kicsodák?

– Három nap. Egy perccel se több. Aztán jönnek a lángok.

S azzal vége volt.

Kurt Wallander felkapcsolta a konyhai lámpát, és az asztalhoz ült. A telefonbeszélgetést följegyezte egy ósdi noteszbe, amelybe Mona a bevásárlási listáit szokta írni. „Kenyér”, ez maradt meg az első oldal tetején, aztán még néhány kiolvashatatlan sor következett.

Nem az első eset volt Kurt Wallander rendőri pályáján, hogy névtelen fenyegetést kapott. Valaki, akit testi sértésért ítélték el, és aki ártatlannak tartotta magát, becsületsértő levelekkel és éjszakai telefonokkal zaklatta egy ideig. Végül Mona unta meg, és követelte tőle, hogy intézkedjék. Kurt Wallander akkor Svedberget küldte az illetőhöz, és általa megfenyegette, hogy hosszú elzárás lesz a vége, ha nem hagy fel a zaklatással. Volt aztán olyan is, aki a kocsija gumijait hasogatta széjjel.

Ez a fenyegetés azonban másképp hangzott.

Gyújtogatásra célzott. Kurt Wallander tudta jól, hogy ez bármire vonatkozhat a menekültszállásoktól a vendéglőig és üzletkéig, sőt lakásokig, amelyeknek idegen a tulajdonosa.

Három nap. Azaz három nap és három éjszaka. Vagyis péntekig, legkésőbb szombat hajnalig.

Lefeküdt és megpróbált aludni még egy kicsit.

A szél a házfalakat ostromolta.

Hogy is aludhatna, ha folyton arra gondol, hogy az az alak újra hívja?

Fél hétkor már benn volt a kapitányságon. Beszélt az éjszakai ügyeletessel, és megtudta, hogy a szélvihar ellenére az éjszaka nyugodtan telt. Egy kamion felborult az Ystadba bevezető úton. Skarbyben összeomlott egy épületállványzat. Egyéb semmi.

Kávét hozott, és bevitte a szobájába. Egy öreg villany-borotvával, amely az egyik íróasztalfiókban hanyódot, simára gyalulta az arcát. Aztán kiment a reggeli újságokért. Minél többet futott át, annál jobban eltöltötte az elégedetlenség. Hiába ült előző este késő éjszakáig a telefonnál, és gyözködte az újságírókat, a cikkek szinte csak futólag említették, hogy a rendőrség cáfolja, miszerint a nyomozás külföldi állampolgárok után folyik. Úgy tűnt, hogy az újságok csak vonakodva fogadják el az igazságot.

Elhatározta, hogy délutánra újabb sajtókonferenciát hív össze, és ismerteti a nyomozás jelenlegi állását. Ezen hozná nyilvánosságra az éjszaka kapott névtelen fenyegetést is.

A háta mögötti polcra leemelt egy dossziét. Ebben tartotta a környék átmeneti menekültszállásainak összes adatát. A nagy ystadi menekültotthonon kívül jó néhány kisebb egység volt található elszórva a körzetben.

De mi bizonyíthatja tulajdonképpen, hogy a fenyegetés az ystadi rendőri körzetben található menekültszállásoknak szól? Semmi sem. Egyébként éppúgy célozhatott vendéglőkre vagy lakásokra is. Hány pizzéria van például csak magában Ystadban? Tizenöt? Vagy még több?

Egyvalami azonban kétségtelen volt. Hogy az éjszakai fenyegetést komolyan kell venni. Az utóbbi években nagyon is sok esemény bizonyította, hogy vannak olyan többé vagy kevésbé szervezett erők az országban, amelyek nem haboznak nyílt erőszakot alkalmazni idegen állampolgárok vagy befogadásra váró menekültek ellen.

Az órára nézett. Háromnegyed nyolc. Felemelte a telefonkagylót, és Rydberg otthoni számát tárcsázta. Tíz csöngés után letette. Rydberg már úton van.

Martinson dugta be a fejét az ajtón.

– Szia! – köszönt. – Mikor találkozunk ma?

– Tízkor – felelte Kurt Wallander.

– Micsoda idő!

– Én a szelet nem bánom, csak hó ne jöjjön.

Míg Rydbergre várt, elővette a cetlit, amelyet Sten Widéntől kapott. Lars Herdin látogatása óta már nem látta annyira jelentős mozzanatként, hogy valaki szénát rakott a ló elé az éjszaka. Ha a

gyilkosokat Lövgrenék ismerősei vagy éppenséggel rokonai között kell keresni, akkor azok természetesen ismerték a lovat. Akár azt is tudhatták, hogy Johannes Lövgren éjszakánként kijárt az istállóba.

Bajosan tudott volna számot adni róla, miféle segítségre számít Widén látogatásától. Talán csak azért tárcsázta a számát, hogy ne veszítse el újra a kapcsolatot vele?

A telefon vagy egy percig csöngött, de senki sem jelentkezett. Letette a kagylót azzal, hogy kicsit később újra próbálkozik.

Volt egy másik hívás is, amelyet el akart intézni Rydberg érkezése előtt. Tárcsázott és várt.

– Vádhatóság – csicseregte egy derűs női hang.

– Kurt Wallander vagyok. Beszélhetnék Åkesonnal?

– Tanulmányi szabadságon van. Elfelejtette?

Bizony elfelejtette. Hogy Per Åkeson államügyész jó darabig továbbképzésre jár. Kiesett a fejéből. Pedig novemberben még együtt vacsoráztak.

– Ha akarja, bekapcsolom a helyetteséhez.

– Legyen szíves.

Meglepetésére női hang jelentkezett.

– Anette Brolin.

– Az ügyéssel szeretnék beszélni – mondta Kurt Wallander.

– Én vagyok az – felelte a női hang. – Miről volna szó?

Kurt Wallander rájött, hogy még be se mutatkozott.

Mondta a nevét, és így folytatta:

– A kettős gyilkosságunkról van szó. Arra gondoltam, ideje, hogy tájékoztassuk a vádhatóságot. Elfeledkeztem róla, hogy Per tanulmányi szabadságon van.

– Ha most nem telefonál, én jelentkeztem volna rövidesen.

Kurt Wallandernek úgy rémlett, hogy valami rendreutasítás van a nő hangjában. Hülye tyúk, gondolta, te fogsz engem kioktatni a rendőrség és az ügyészség együttműködéséről?

– Valójában nem sokat tudunk még közölni – mondta, és érezte, hogy a hangja kissé elutasítóra sikerült.

– Le akarnak tartóztatni valakit?

– Nem. Csak rövid tájékoztatásra gondoltam.

– Köszönöm – felelte a nő. – Legyen tizenegykor nálam? Tízkor van egy letartóztatásom.

– Lehet, hogy kicsit késni fogok. Mi tízkor tartunk megbeszélést. Könnyen elhúzódhat.

– Azért próbáljon meg tizenegyre ideérni.

Azzal a beszélgetés véget ért, és Kurt Wallander csak ült és szorongatta a hallgatót.

A rendőrség és az ügyészség együttműködése általában nem volt zökkenőmentes. Kurt Wallandernek azonban sikerült bizalmas és bürokráciamentes kapcsolatot kiépítenie Per Åkesonnal. Gyakran szóltak át egymáshoz és kértek tanácsot a másiktól. Szinte sose támadt nézeteltérés köztük, ha egy letartóztatásról vagy szabadlábra helyezésről volt szó.

– Az ördögbe – morogta maga elé –, ki a csoda ez az Anette Brolin?

A folyosóról meghallotta Rydberg sántikáló lépteinek eltéveszthetetlen hangját. Kinézett és intett neki. Rydberg régimódi prémkabátot és szőrmesapkát viselt. Megrándult az arca, amikor a székbe ült.

– Fáj? – kérdezte Kurt Wallander, és a lábára mutatott.

– Az eső megjárja – felelte Rydberg. – Vagy a hó. Vagy a hideg. Csak a szelet viseli nehezen a nyavalyás. Miről van szó?

Kurt Wallander elmesélte az éjszakai névtelen telefonálót.

– Mit gondolsz? – kérdezte végül. – Komoly vagy sem?

– Komoly. Legalábbis úgy kell kezelnünk.

– Arra gondoltam, hogy délutánra sajtóértekezletet hívunk össze. Ismertetjük a nyomozás helyzetét, és hogy a Lars Herdin által elmondottakból indulunk ki. Persze a nevét nem említjük. Beszámolunk a fenyegetésről. És kijelentjük, hogy a külföldiekről szárnyra kapott hírek megalapozatlanok.

– Ez sajnos egyszerűen nem igaz – felelte Rydberg a homlokát ráncolva.

– Hogy érted?

– Az öregasszony külföldiekről beszélt. És lehet, hogy argentin a csomó.

– És ezt hogy hozod össze azzal, hogy a rablást feltehetőleg olyanok követték el, akik nagyon jól ismerték Johannes Lövgrent?

– Azt nem tudom. De szerintem túl korai még következtetéseket levonni. Szerinted nem?

– Ideiglenes következtetéseket semmiképpen – felelte Kurt Wallander. – Minden nyomozói munka alapja, hogy hipotéziseket állítunk fel, amelyeket aztán utóbb vagy elvetünk, vagy építünk rájuk.

Rydberg odébb helyezte fájós lábát.

– És mit akarsz csinálni a kiszivárogtatással? – kérdezte.

– A megbeszélésen alaposan megmondom a magamét. Aztán ha Björk hazajön, átadom neki az egészszet.

– És szerinted ő mit fog csinálni?

– Semmit.

– Hát ez az.

Kurt Wallander a fejét csóválta.

– Talán a legjobb beletörödni, hogy ezen nem segíthetünk. Aki fecsegett a tévének, aligha fogja leleplezni magát. Mit gondolsz egyébként, megfizeti a tévé az ilyen rendőröket?

– Valószínűleg nagyon is bőkezűen. Azért nincs pénzük, hogy tisztességes műsort csináljanak.

Rydberg felállt.

– Azért egyet ne felejs el – mondta, amikor a keze már a kilincsen volt. – Aki egyszer fecsegett, fecseghet megint.

– No és?

– Alighanem elmondja majd, hogy a nyomok egyike továbbra is külföldiek felé mutat.

– Az a nyom nem nyom! Egy elgyötört és haldokló öregasszony utolsó, zavaros kijelentése.

Rydberg vállat vont.

– Ahogy jónak látod – mondta. – Hamarosan találkozunk.

A megbeszélés a lehető legrosszabbul indult. Kurt Wallander eltervezte, hogy a kiszivárogtatással és annak várható következményeivel kezdi. Aztán beszámol a névtelen telefonhívásról, és meghallgatja a munkatársak véleményét arról, hogy mit lehet tenni, mielőtt a határidő lejár. De amikor dühösen fölhozta, hogy a jelenlévők egyike a jelek szerint volt olyan tisztességtelen, hogy egy bizalmas információt elfecsegett, és hogy talán még pénzt is elfogadott érte, hasonlóképp dühödött tiltakozás fogadta szavait. Többen is kijelentették, hogy a hír nagyon is hihetően a kórházból került ki. Avagy nem volt-e jelen az orvos is meg egy vagy több ápolónő, amikor az öregasszony az utolsó szavait elszuttogta?

Kurt Wallander megkísérelt válaszolni az ellenvetésekre, de a tiltakozás nem csitult. Mire a vita végül átvezethetett volna a lényegi kérdésekhez, nagy kedvetlenség telepedett a szobára. A tegnapi optimizmust nyomott hangulat váltotta fel. Kurt Wallander érezte, hogy a rosszabbik végén fogott a dologhoz.

A helyzetfelmérés azért elkezdődött.

Nem sikerült még azonosítani a gépkocsit, amely a gyilkosság éjszakáján kis híján összeütközött a teherautóval. A nagyobb hatékonyság érdekében eggyel több nyomozót állítottak erre a munkára.

Lars Herdin múltjának átfésülése folyamatban volt. Az első ellenőrzésre semmi figyelemre méltó nem került elő. Lars Herdinről csak annyi derült ki, hogy büntetlen előéletű, és nincs számottevő adóssága.

– Nézzetek a körmére alaposan – mondta Kurt Wallander. – Mindent meg kell tudnunk róla, ami csak megtudható. Hamarosan találkozom az ügyésszel. Megkérem tőle a papírt, amelynek alapján bejuthatunk a bankba.

A nap legnagyobb újságával Peters állt elő.

– Johannes Lövgrennek két széfje volt, egy a Szövetkezeti Bankban, egy a Kereskedelmi Bankban. Megtaláltam a kulcsokat a kulcskarikáján.

– Remek – nyugtázta Kurt Wallander. – Még ma beléjük kukkantunk.

Úgy döntöttek, hogy a Lövgren család, a rokonok és ismerősök feltérképezése folytatódjék. Rydberg menjen ki a Kanadából érkező Lövgren lány elé délután háromra a légpárnás hajók malmói kikötőjébe.

– És mi van a másik lánnyal? – kérdezte Kurt Wallander. – A kézilabdással?

– Ő már megérkezett – felelte Svedberg. – Valamelyik rokonnál lakik.

– Vele te fogsz beszélni, oké? Futott be valahonnan használható tipp? Kérdezzétek meg egyébként a Lövgren lányokat, hogy kapott-e valamelyikük faliórát a szüleitől.

Martinson már eddig is sok tippet rostált meg. Ami információ csak beérkezett a rendőrségre, minden egy számítógépbe került. Martinson aztán szortírozta őket. A legtöbb befutott adat nem is jutott tovább a számítógép lemezénél.

– Hulda Yngveson telefonált Vallbyból, hogy a haragvó Isten keze sújtott le Lenarpan – közölte Martinson.

– Hulda mindig telefonál – sóhajtott Rydberg. – Ha egy bikaborjú elkóborol, az is az Isten haragja miatt van.

– Őt már régen besoroltam az SB-listára – mondta Martinson.

Kissé oldotta a nyomott hangulatot a derűtség, amikor Martinson elmagyarázta, hogy a rövidítés a sült bolondot jelenti.

Közvetlenül használható ötlet nem érkezett; a többit majd a maga idején előveszik.

Hanem ott volt még a nagy kérdés: kicsoda Johannes Lövgren egykori titkos szeretője Kristianstadban, és ki a közös gyerekük.

Kurt Wallander körülnézett a szobában. Thomas Näslund, egy harmincéves kolléga, aki ritkán vagy sohasem csapott zajt maga körül, de mindig alaposan és pontosan dolgozott, most a sarokban ült, és alsó ajkát beszívva figyelt.

– Te majd velem jössz Kristianstadba – szólt neki Kurt Wallander. – Addig is egy apró munkát bíznék rád. Hívd föl Lars Herdint, és szedj ki belőle minél többet erről a hölgyről. És persze a fiáról.

A sajtóértekezletet négy órára tűzték ki. Addigra Kurt Wallander és Näslund remélhetőleg végez a kristianstadi kiruccanással. Rydberg megígérte, hogy ha elkésznének, levezeti ő a konferenciát.

– A sajtónyilatkozatot megkapod tőlem – mondta Kurt Wallander. – Ha nincs egyéb, akkor befejeztük.

Öt perccel fél tizenkettő előtt kopogtatott Per Åkeson ajtaján, a kapitányság épületének túlsó felében.

Igen szép és igen fiatal nő nyitott ajtót. Kurt Wallander alaposan rajta felejtette a szemét.

– Szóljon, ha kellőképpen megnézett – mondta a nő kis mosollyal. – Egyébként jócskán késett.

– Megmondtam, hogy elhúzódhat a megbeszélésünk – felelte ő.

Ahogy belépett az irodába, rá sem ismert. Per merev és színtelen dolgozószobája átalakult: élénk színű függönyök, virágcserepek a fal mentén, pálma a sarokban.

Kurt Wallander követte a szemével a nőt, aki leült az íróasztalához. Nem lehet több harmincnál, gondolta. Rozsdabarna kosztümot viselt, az ő megérzése szerint igen jó minőségű és igen drága darabot.

– Foglaljon helyet – mondta a nő. – Akár kezet is foghatunk. Távolléte alatt én helyettesítem Åkesont. Úgyhogy elég sokáig fogunk együtt dolgozni.

Wallander a kezét nyújtotta, egyszersmind megfigyelte, hogy a nő karikagyűrűt visel. Meglepve tapasztalta magán, hogy ettől csalódást érzett.

A nő haja sötétbarna volt, az arca körül rövidre nyírva. Az egyik füle mellett egy szőkített tincs kunkorodott.

– Isten hozta Ystadban – mondta Wallander. –Javaslom, hogy tegeződjünk. Anette vagyok.

– Én meg Kurt. Hogy érzed magad a városban?

A nő kurta válasszal ütötte el a kérdést.

– Még nem tudom. Egy stockholminak nehéz hozzászoknia a skáneai lazasághoz.

– Lazasághoz?

– Fél órát késtél.

Kurt Wallander érezte, hogy emelkedik benne az indulat. Bosszantani akarja ez a nő? Nem fogja fel, hogy egy megbeszélés elhúzódhat? És ettől minden skáneit lazának kell nevezni?

– Nem hinném, hogy a skáneiek mind lustábbak lennének, mint mások – mondta. – Vagy talán a stockholmiak mind önteltek?

– Tessék?

– Nem szóltam semmit.

A nő hátradőlt a székében. Ő pedig azon kapta magát, hogy nem mer egyenesen a szemébe nézni.

– Akkor hát kérném az áttekintést – mondta a nő.

Kurt Wallander igyekezett a lehető legtömörebb áttekintést nyújtani, s közben olyan érzése volt, hogy legjobb szándéka ellenére védekező állásba szorult.

A kiszivárogtatásról jobbnak látta említést sem tenni.

Az ügyésznő olykor néhány rövid kérdést szúrt közbe, amire ő válaszolt. Kénytelen volt megállapítani, hogy fiatal korához képest a nő igen tapasztaltnak mutatkozik a szakmája területén.

– Szeretnék betekinteni Lövgren bankszámlájába. Két bankszéfje is volt, azt is fel akarjuk nyitni.

Az ügyésznő szó nélkül kiállította a kért papírokat.

– Nem kéne egy bírónak is látnia? – kérdezte Kurt Wallander, amikor átvette az iratokat.

– Majd megmutatjuk utólag – felelte a nő. – Később pedig szeretnék folyamatosan másolatokat kapni a nyomozati ügyiratokról.

Wallander bólintott, és indulni készült.

– És mi van azzal, amit az újságok írnak? – kérdezte az ügyésznő. – Hogy külföldiek keveredtek az ügybe?

– Mendemonda – felelte Kurt Wallander. – Tudod, hogy van az ilyesmi.

– Hogy tudom-e?

Mikor már kívül került a szobán, Kurt Wallander érezte, hogy megizzadt.

Micsoda csaj!, gondolta. Hogy lesz egy ilyenből államügyész? Arra való volna az élete, hogy tyúktolvajokat vegyen őrizetbe, és rendet tartson az utcákon?

A kapitányság portájánál megállt, és nem tudta eldönteni, mit csináljon.

Eszem, határozta el magát. Ha most nem falok valamit, később már nem jutok hozzá. A sajtónyilatkozatot majd megírom evés közben.

Amint kilépett az épületből, majd hanyatt döntötte a szél.

A szélvihar csak nem akar csendesedni.

Először arra gondolt, hogy hazamegy, és összedob egy salátát. Bár szinte semmit sem evett a nap folyamán, nehéznek és puffadtnak érezte a gyomrát. De aztán engedett a kísértésnek, hogy a piactéri kioszkban kapjon be valamit. Úgy látszik, gondolta, ma sem fog sikerülni szakítanom rossz étkezési szokásaimmal.

Háromnegyed egykor már újra a kapitányságon volt. Megint csak kapkodva evett, és rá is jött a szokásos hasmenés, úgyhogy első sietős útja a vécére vezetett. Amikor már megnyugodtak az emésztőszervei, a sajtónyilatkozat szövegét leadta az irodában, és Näslund szobájába ment.

– Nem tudtam beszélni Herdinnel – fogadta Näslund. – Téli túrára ment valami természetvédelmi egyesülettel Fyledalenbe.

– Akkor oda kell kocsiznunk, és ott előkerítenünk az öreget – mondta Kurt Wallander.

– Arra gondoltam – felelte Näslund –, hogy jobb, ha ezt magam intézem, addig te ellátogathatsz a bankokba. Ha Lövgren annyira titokban tartotta azt a nőt meg a gyereket, akkor biztosan találsz valamit erről a széfjeiben, így szerintem időt takarítunk meg.

Kurt Wallander bólintott. Igaza van Näslundnek. Úgy halad ez a fiú a célja felé, mint egy türelmetlen mozdony.

– Csináljuk így. És ha ma már nem jutunk el Kristianstadba, akkor megyünk holnap reggel.

Mielőtt kocsiba ült, hogy a bankba hajtson, még egyszer kísérletet tett Sten Widénnel, de most sem felelt senki a hívásra.

Otthagya a cetlit Ebbánál.

– Próbáld elkapni, ha lehet – mondta neki. – Ellenőrizd, hogy jó-e a szám. Sten Widén nevén van. Vagy a versenystállón, de hogy azt hogy hívják, arról gőzöm sincs.

– Hanson biztosan tudja – mondta Ebba.

– Ez lóverseny, nem ügető.

– Hanson mindenre fogad, ami mozog – nevetett Ebba.

– Ha valami fontos történik, a Szövetkezeti Bankban vagyok.

A főtéren a könyvkereskedés előtt parkolt le. Egy szélroham majd kitepte a parkolócédulát a kezéből, amikor az automatából előhúzta. A város kihaltak hatott. A heves szélrohamok elől mindenki fedett helyre húzódott.

A piactéri rádióüzlet előtt megtorpant. Már egy ideje fontolgatta, hogy az esték sivársága elleni védekezésül vesz egy videót. Az árakat szemlélve számolgatta, hogy marad-e rá pénze ebben a hónapban. Vagy inkább egy hifitoronyba investáljon? Hiszen mégiscsak a zenéhez folyamodik mindig, ha éjszaka álmatlanul forgolódik az ágyban.

Eltépte magát a kirakattól, és a kínai étteremnél befordult a sétálóutcára. A Szövetkezeti Bank fiókja innen csak pár lépésre volt. A kis bankhelyiségben csak egy ügyfél tartózkodott, amikor az üvegajtókon át belépett. Egy öreg gazda volt, hallókészülékkel, és magas, éles hangon sopánkodott a kamatlábak miatt. Balra egy nyitott ajtón át irodahelyiségbe lehetett látni, ahol egy férfi ült, és a számítógép képernyőjét tanulmányozta. Kurt Wallander megállapította, hogy ehhez a férfihoz kell fordulnia. Amint az ajtóhoz ért, a férfi felkapta a fejét, mintha vélhető bankrabló állna előtte.

Belépett és bemutatkozott.

– Ennek nem örülünk – mondta a férfi az íróasztal mögül. – Amióta a banknál vagyok, nem volt dolgunk a rendőrséggel.

Kurt Wallandert rögtön felbosszantotta a férfi ügybuzgalma. Svédország olyan ország lett, ahol az emberek mindennél inkább rettegnek attól, hogy megzavarják őket.

– Ezen nem segíthetek – mondta, és átadta a papírokat, amelyeket Anette Brolin írt ki.

A férfi átolvasta őket.

– Szükség van erre? – kérdezte aztán. – A széf arra való, hogy kívülálló ne tekinthessen bele.

– Szükség van – felelte Wallander kurtán. – És nem lopom az időmet.

A férfi sóhajtván állt fel az íróasztalától. Kurt Wallander gyanította, hogy nem érte egészen készületlenül a rendőrség látogatása.

Megnyílt a vasrács, és beléptek a széfek boltozatos helyiségébe. Johannes Lövgren rekesze a legelső sorban volt az egyik sarokban. Kurt Wallander felnyitotta, kihúzta a fiókot, és egy asztalra helyezte.

A belső zár kinyitása után elővette a tartalmát. Volt néhány sírhely-befizetési nyugta, a lenarpi tanyára vonatkozó telegkönyvi iratok, továbbá ösöreg fényképek és egy elsárgult levélboríték régisrégi bélyegekkel. Ennyi és nem több.

Hát ez semmi, gondolta. Semmi olyasmi, amiben reménykedtem.

A bankalkalmazott végig ott állt mellette, és figyelte minden mozdulatát. Kurt Wallander felírta a telegkönyvi számot és a sírhelynyugtákon szereplő neveket, és becsukta a fiókot.

– Ennyi az egész? – kérdezte a bankalkalmazott.

– Egyelőre ennyi – felelte Kurt Wallander. – Most pedig szeretném látni a banknál vezetett folyószámlája egyenlegét.

Kifelé menet eszébe jutott valami.

– Volt még valaki másnak hozzáférési joga ehhez a széfhez?

– Nem volt – felelte a bankalkalmazott.

– Tud róla, hogy Lövgren kinyitotta volna az utóbbi időben?

– Utánanéztam a látogatók regiszterében. Biztos, hogy évek óta nem nyúlt hozzá.

Az öreg paraszt még mindig ott méltatlankodott, amikor visszaértek a bankhelyiségbe. Most éppen a gabonaárak romlását kezdte fejtegetni.

– Az adatok mind az irodámban vannak – mondta a bankalkalmazott.

Kurt Wallander leült az íróasztala elé, és tanulmányozni kezdte a két teleírt papírvet. Johannes Lövgrennek négy különböző számlája volt. Kettőn Maria Lövgren is szerepelt mint társtulajdonos.

Ezen a két számlán összesen kilencvenezer korona volt nyilvántartva. Hosszú ideje egyikhez sem nyúlt senki, az előző évi kamatok frissen voltak rávezetve. A harmadik számla még Johannes Lövgren aktív korából maradt fenn, ennek egyenlege 132 korona 97 öre volt.

És volt még egy számla. Kevés híján egymillió korona állt rajta. Maria Lövgren ezen nem volt megjelölve társtulajdonosként. Január elsején írtak jóvá rajta több mint kilencvenezer korona kamatot. Január 4-én Johannes Lövgren huszonhétezer koronát vett fel róla.

Kurt Wallander a bankalkalmazottra pillantott.

– Mennyi időre tudja követni visszafelé ezt a számlát? – kérdezte.

– Elvben tíz évre visszamenőleg. De ehhez persze idő kell. Fel kell kutatnunk a számítógépben.

– Kezdje akkor az előző évvel. Látnom kell minden pénzmozgást az 1989-es évből.

A bankalkalmazott felállt, és elhagyta a szobát. Kurt Wallander a másik lapot kezdte böngészni. Kiderült innen, hogy Johannes Lövgren majdnem hétszázezret helyezett el különböző részvényeken, amelyeknek a bank viselte gondját.

Eddig Lars Herdin elbeszélése beigazolódott, gondolta.

Eszébe jutott a beszélgetése Nyströmmel, aki állította, hogy szomszédjának nem volt pénze.

Ennyit tud az ember a szomszédjáról, gondolta.

Mintegy öt perc múlva jött vissza a bankalkalmazott, és átnyújtott egy nyomtatott papírt. E szerint Johannes Lövgren összesen hetvennyolcezer koronát vett ki három alkalommal.

– Ezt magammal vihetem? – kérdezte. A bankalkalmazott bólintott.

– Most pedig szeretnék néhány szót váltani a pénztárosnővel, aki legutoljára átadta Lövgrennek a pénzt.

– Britta-Lena Bódén volt. Rögtön hívom.

Igen fiatal nő lépett be a szobába. Kurt Wallander becslése szerint még húszéves se lehetett.

– Tudja, miről van szó – mondta a bankalkalmazott. Kurt Wallander bólintott, és üdvözölte a lányt.

– Meséljen – mondta.

– Jókora adag pénz volt – kezdte a lány. – Másképp aligha emlékeznék rá.

– Nyugtalannak látta őt? Idegesnek?

– Nem, amennyire emlékszem.

– Hogyan kérte a pénzt?

– Ezresekben.

– Csak ezresekben?

– Kapott néhány ötszázast is.

– Mibe tette a pénzt?

A lánynak jó emlékezete volt.

– Egy barna irattáskába. Olyan régimódi volt, amin szíj is van.

– Megismerné, ha látná?

– Talán. A fogója rongyos volt.

– Rongyos?

– A bőr fel volt hasadozva.

Kurt Wallander bólintott. Remekül működik a lány memóriája.

– Emlékszik még valamire?

– Átvette a pénzt, és ment.

– Egyedül volt?

– Igen.

– Várt rá kinn valaki?

– Azt a pénztártól nem látni.

– Az időpontra emlékszik?

– Rögtön utána ebédelni mentem. Kevéssel tizenkettő előtt lehetett.

– Nagyon sokat segített. Ha valami még eszébe jut, kérem, hívjon fel.

Kurt Wallander felállt, és kiment az előtérbe. Úgy volt, ahogy a lány mondta. A kasszából nem látni, hogy vár-e valaki az utcán.

A zsémbes paraszt időközben távozott, újabb ügyfelek jöttek. Valaki, aki idegen nyelven beszélt, pénzt váltott az egyik kasszájánál.

Kurt Wallander átment a Kereskedelmi Bank fiókjába, amely pár házzal odébb volt.

Itt sokkal előzékenyebb alkalmazott vezette le a széfterembe. Kurt Wallander kinyitotta a ládikát, és nagy csalódására teljesen üresnek találta. Semmi sem volt benne.

Mint megtudta, ezzel a széffel sem volt rendelkezési joga másnak, mint Johannes Lövgrennek. 1962 óta bérelte.

– Mikor volt itt utoljára?

A válaszra összerezzen.

– Január 4-én – felelte az alkalmazott, tanulmányozván a látogatók kimutatását. – 13-15-kor, hogy pontos legyek. Húsz percig tartózkodott benn.

Am hiába kérdezte végig Kurt Wallander a személyzetet, senki sem emlékezett rá, hogy vitt-e magával valamit, amikor távozott a bankból. Az irattáskáról sem maradt emléke senkinek.

Minden bankban elkelve egy olyan pénztárosnő, gondolta, mint az a lány a Szövetkezeti Banknál.

A huzatos mellékutcákon eljutott a Fridolf cukrászdáig, ott kávé és fahéjas fánkot rendelt.

Jó volna tudni, gondolta, hol járt és mit csinált Johannes Lövgren január 4-én tizenkettő és negyed kettő között. Hogyan jött be Ystadba? Hogyan jutott haza? Autója ugyanis nem volt.

Elővette a jegyzetömbjét, és lesöpört néhány morzsát az asztalról. Fél óra alatt összeírta azokat a kérdéseket, amelyekre a legsürgősebb volna választ találni.

A kocsihoz visszamenet betért egy férfidivatboltba, és vett egy pár zoknit. Az árát hallva elképedt, de szó nélkül fizetett. Korábban minden ruhaneműjét Mona vásárolta. Nem is emlékezett már rá, mikor vett utoljára zoknit.

A kocsihoz érve látta, hogy az egyik ablaktörlő alatt büntetési cédula lapul.

Ha nem fizetek, gondolta, előbb-utóbb feljelentés lesz belőle. Akkor aztán Anette Brolin államügyész kénytelen lesz eljárást indítani ellenem.

A cédulát bevágta a kesztyűtartóba, és újra eszébe jutott, milyen szép Anette. Szép és csábos. Aztán eszébe jutott a fánk is, amelyet az imént kapott be.

Thomas Näslund csak háromkor jelentkezett telefonon. Addigra Kurt Wallander már eldöntötte, hogy a kristianstadi látogatás várhat másnapig.

– Csuum víz vagyok – hallatszott Näslund hangja a telefonban. – Fyledalen sarát taposom órák óta.

– Szedj ki belőle mindent – mondta Kurt Wallander. – Kicsit rá is ijeszthetsz. Mindent tudnunk kell, amit ő tud.

– Ne vigyem be?

– Inkább kísérd haza. Talán könnyebben beszél a saját konyhaasztalánál.

A sajtóértekezlet négykor kezdődött. Kurt Wallander mindent tüvé tett Rydberg után, de sehol sem találta.

A terem tele volt újságírókkal. Ott volt a helyi rádió riporternője is, és Kurt Wallander hirtelen elhatározta, hogy kissé kikérdezi, mit tud Lindáról.

A gyomrába mintha kést döftek volna.

Hajszolom magam, gondolta. Pedig mindenre én sem vagyok képes. Áldozatok gyilkosait hajszolom, és nincs időm az élőkre.

Egy szédítően rövid pillanatra egész tudatát egyetlen vágy töltötte be.

Fölugrani. Menekülni. Eltűnni. Új életet kezdeni.

És már fel is lépett a kis emelvényre, és üdvözölte a sajtóértekezlet vendégeit.

Ötvenhét perc alatt véget is ért az egész. Kurt Wallander úgy érezte, hogy eléggé sikeresen cáfolta a híreszteléseket, melyek szerint a rendőrség külföldiek után nyomozna a kettős gyilkosság ügyében. Nem kapott zavarba ejtő vagy kínos kérdéseket. Elégedetten lépett le a pódiumról.

Interjút adott a tévének, közben a rádiós riporternő várt. Mint mindig, ha tévékamerák szegeződtek rá, idegesség fogta el, és akadozott a nyelve. A riportert azonban meg volt elégedve, nem kívánt új felvételt csinálni.

– Jobb informátort is szerezhettek volna – mondta végül, amikor túl voltak a felvételen.

– Alighanem – mondta a riporter mosolyogva. Amikor a tévések távoztak, Kurt Wallander azt javasolta a riporterlánynak, hogy folytassák az ő szobájában.

A mikrofon jelenléte kevésbé zavarta, mint a kameráé.

Amikor végeztek, a lány kikapcsolta a magnót. Kurt Wallander már épp Lindát akarta szóba hozni, amikor Rydberg nézett be az ajtón.

– Rögtön kész vagyunk – szólt oda Kurt Wallander.

– Máris kész vagyunk – mondta a lány, és felállt. Kurt Wallander elszontyolodva nézett utána. Egy szót se sikerült Lindáról beszélnie.

– Újabb gondok – kezdte Rydberg. – Az ystadi menekültszállásról telefonáltak. Egy autó rontott be az udvarra, és valaki egy szatyor rohadt karalábét vágott egy libanoni apóka fejéhez.

– Az istenit! És?

– A kórházban épp most kötözik. De a gondnok aggódik.

– Megvan a kocsi rendszáma?

– Túl hirtelen történt az egész.

Kurt Wallander töprengett.

– Most még nem csinálunk semmi különöset. Reggelre megjelenik az újságokban a cáfolat a külföldiekkel kapcsolatban. A tévében már este leadják. Remélhetőleg ez megnyugtató a kedélyeket. Az éjszakai járőrök mindenestre tartsák a szemüket az épületen és környékén.

– Megyek és kiadom az utasítást – állt föl Rydberg. – Aztán gyere vissza, csinálunk egy kis számvetést.

Fél kilencig tartott kettőjük megbeszélése.

– Nos, mi a véleményed? – kérdezte Kurt Wallander, amikor összerámolta a jegyzeteit.

Rydberg a homlokát dörzsölte.

– Tiszta sor, hogy ez a Herding-féle nyom ígéretes – felelte. – Főleg, ha sikerül felkutatnunk a titkos szeretőt meg a gyereket. Sok minden utal rá, hogy a megoldás talán már itt van valahol közel, a kezünk ügyében. Annaira közel, hogy azért nem vesszük észre. Ugyanakkor...

Rydberg elakadt a mondat elején.

– Ugyanakkor?

– Nem is tudom. Van valami furcsa az egészben. A fojtóhurok körül, de másban is. Csak tudnám, mi az.

Vállat vont, és nehézkesen felállt.

– Folytassuk holnap – mondta.

– Nem találtatok valami barna irattáskát Lövgrenék-nél? – kérdezte Kurt Wallander.

– Amennyire emlékszem, nem. De tudod, minden szekrényajtó mögül csak úgy dőltek a régi kacatok. Nem is tudom, miért lesz minden öreg ember olyan, mint a mókusok.

– Küldj ki holnap reggel valakit, hogy kutasson még egy ósdi barna irattáska után. A fogója rongyos.

Rydberg elment. Látszott rajta, hogy nagyon fáj a beteg lába. Kurt Wallandernek eszébe jutott, hogy megkérdezhetné Ebbát, sikerült-e Sten Widén nyomára jutnia. De aztán letett róla. Inkább Anette Brolin lakcímét kereste ki a házi névjegyzékből. Meglepve látta, hogy az ügyésznő egészen közel lakik hozzá.

Meghívhatnám vacsorára, gondolta.

Aztán eszébe jutott, hogy Anette jegygyűrűt hord.

Hazahajtott és lefürdött. Aztán leheveredett az ágyára, és egy Verdi életéről szóló könyvben lapozgatott.

Néhány óra múlva arra ébredt, hogy fázik.

A karórája pár perc híján éjfél mutatott.

Elkeserítette, hogy felébredt. Most majd megint fekszik órákig álmatlanul.

Rosszkedvében öltözködni kezdett. Úgy döntött, hogy néhány órára beugrik a dolgozószobájába.

Az utcára érve tapasztalta, hogy a szél ugyan alábbhagyott egy kicsit, de a levegő jócskán lehült.

Jön a hó, gondolta. Most már havazni fog.

Kihajtott az Österledenre. Egy magányos taxi jött vele szemben. Lassan hajtott át az üres városon.

Hirtelen elhatározással megindult a nyugati bevezető út mentén fekvő menekültszállás felé.

Ez a szállás nyílt terepen sorakozó barakkokból állt. Erős fényszórók világították meg a zöldre festett épületeket.

Leállt az egyik parkolóban, és kiszállt a kocsiból. A tenger hullámai egészen közel csapkodták a partot.

Körülnézett. Ha szögesdróttal bekerítenék, olyan lenne, mint egy fogolytábor, gondolta.

Már épp visszaült volna, amikor halk, fémes csörrenést hallott.

A következő pillanatban pedig fülsiketítő dörrenést. Hatalmas lángok csaptak föl az egyik barakkból.

7.

Nem tudta volna megmondani, meddig állt ott a téli éjszakában lángoló tűz látványától megdermedve. Talán percekig, talán csak néhány másodpercig. De amint leküzdötte bénultságát, visszatért a lélekjelenléte, bekapcsolta az autórádiót, és a riadóközpontot hívta.

A recsegő telefonban alig hallotta a jelentkező férfihangot.

– Ég az ystadi menekültszállás! – üvöltötte a telefonba. – Teljes erővel vonuljanak ki a tűzoltók! Erős a szél!

– Ki beszél? – kérdezte a hang.

– Wallander az ystadi rendőrségtől. Épp itt hajtottam el, amikor kigyulladt!

– Azonosítószáma? – érdeklődött a hang közömbösen.

– Az istenit! 471121! Siessenek!

Letette a hallgatót, hogy ne kelljen további kérdésekre válaszolnia. Amúgy is tudta, hogy a riadóközpontnak könnyű azonosítania a körzetben szolgálatos rendőröket.

Már futott is át az úton az égő barakk felé. A még mindig erős szélben a lángok csak úgy sziszegtek. Eszébe villant, mi lett volna, ha előző éjjel tör ki a tűz, a szélviharban. Bár a lángok így is sebesen terjedtek.

Miért nincs itt tűzjelző?

Nem tudhatta, hogy minden barakkban vannak-e menekültek. A tűz heve az arcába csapott, miközben dörömbölt az égő barakk ajtaján.

Mostanra már az egész épület lángokban állt. Az ajtótól elűzte az elviselhetetlen hőség, körülfutotta hát az épületet, és talált egy ablakot. Megzörgette az üveget és benézett, de csak a fehér ködként kavargó sűrű füstöt látta. Körülnézett valami kemény tárgy után, de nem talált semmit. Lekapta a kabátját, az alsó karjára csavarta, és öklével bezúta az ablaküveget. Visszafojtotta a lélegzetét, nehogy a kiömlő füstöt beszívja, és a kilincs után tapogatózott. Kétszer is hátratántorodott, hogy némi levegőhöz jusson, mígnem sikerült az ablakot kinyitnia.

– Kifelé! – üvöltött be a füstbe. – Kifelé!

A barakkban két dupla priccset látott. Felhúzta magát a párkányra, és közben érezte, hogy az üvegcserepek a combjába fűródnek.

A két felső priccst üres volt, de az egyik alsón egy ember feküdt.

Megint üvöltött, de választ nem kapott. Beugrott a szobába, és ahogy padlót ért, a fejét egy asztal szélébe verte. A füsttől fuldokolva tántorgott az ágyig. Először azt hitte, hogy egy holttest fekszik benne, de hamar rájött, hogy az csak egy összegöngyölt matrac. Abban a pillanatban tüzet fogott a kabátja, mire ő vaktában kivetette magát az ablakon. Messziről szirénák hangját hallotta, és amikor elég messze kúszott a túztól, azt is látta, hogy a barakkok körüli térségben nyüzsögnek a félig öltözött emberek. A tűz azóta még két alacsony épületre átterjedt. Odarohant, és feltépte az ajtókat, de ezek lakói már mind biztonságban voltak. Sajgott a feje és az egyik combja, és émelygett a tüdejébe jutott füsttől. Épp ekkor futott be az első tűzoltókocsi, és rögtön utána egy mentő. A szolgálatvezető jó ismerőse, a harmincöt éves Peter Edler volt, aki szabad idejében sárkányrepüléssel szórakozott. Róla mindenki csak a legjobbakat mondta; mindig magabiztos volt és határozott. Kurt Wallander hozzátámolygott, s közben észrevette, hogy az egyik karja megégett.

– Az égő barakkok már üresek – lihegte –, de a többivel nem tudom, mi van.

– Atyaisten, te hogy nézel ki! – meredt rá Edler. – Nyugi, a többi barakk most már a mi gondunk.

A tűzoltók hatalmas vízsugarakat irányítottak a még ép barakkokra. Peter Edler egy traktort rendelt, hogy drótkötélen vontassa félre a már égő épületeket, és így elszigetelje a tűzfészkeket.

Megérkezett az első kéken villogó és szirénázó rendőrkocsi is. Peters és Norén száll ki belőle. Kurt Wallander odabicegett hozzájuk.

– Hogy álltok? – kérdezte Norén.

– Most már jó kezekben van a dolog – felelte Kurt Wallander. – Kezdjétek el lezárni a területet.

Peters csak ekkor nézte meg alaposabban.

– Atyaisten, te hogy nézel ki! – kiáltott fel. – És hogy kerültél ide?

– Erre furikáztam – felelte Kurt Wallander. – No gyerünk, lássatok hozzá.

A következő órát a zűrzavar és a hatékony tűzoltás sajátos keveréke jellemezte. A szállás gondnoka fejvesztetten rohángált fel és alá, és Kurt Wallandernek csak nehezen sikerült kihúznia belőle, hogy hányan vannak a menekültszálláson, aminek alapján aztán meg lehetett ejteni a létszámmellenőrzést. Nagy megdöbbenésére kiderült, hogy magának a Bevándorlási Hivatalnak is csak igen hiányos és alig áttekinthető kimutatásai vannak az Ystadban található menekültekről. A gondnoktól aztán végleg nem számíthatott segítségre. Időközben egy traktor félrevontatta a leégett barakkok üszkös romjait, és a tűzoltóknak sikerült úrrá lenniük a tűzvészen. A mentők csak néhány menekültet vittek kórházba, ezeket is leginkább sokk miatt. Egy libanoni kisfiú megbotlott, és egy kőbe verte a fejét.

Peter Edler félrehúzza Kurt Wallandert.

– Most aztán menj, és kötöztess be magad – mondta.

Kurt Wallander bólintott. Sajgott és égett a karja, és érezte, hogy az egyik lábszárára ragacsos vér tapadt.

– Rá se merek gondolni – folytatta Edler –, hogy mi lett volna itt, ha nem riadóztatsz minket abban a pillanatban, amikor a tűz kitört.

– Hogy a fenébe lehetett egymáshoz ilyen közel építeni a barakkokat? – kérdezte Kurt Wallander.

– Nem voltak észnél a főnökségen – csóválta a fejét Edler. – Igazad van, ilyen szorosan nem lett volna szabad építeni őket.

Kurt Wallander most Norénhez ment, aki már végzett a lezárással.

– Holnap reggel korán szeretném látni a szállás gondnokát az irodámban – szólt.

Norén bólintott.

– És láttál valamit? – kérdezte.

– Csak valami csörömpölést hallottam. Aztán már robbant is a barakk. Autó sehol, se ember. Ha ez szándékos gyújtogatás, akkor késleltetett kioldású detonátorral csinálták.

– Elvigyelek haza vagy a kórházba?

– Kösz, boldogulok magam is. De most már megyek.

A kórház sürgősségi osztályán kiderült, hogy alaposabban elintézte magát, mint azt gondolta. Az egyik alsó karján jókora égési sérülés volt, az ágyékán és az egyik combján mély sebeket ejtett az üveg, a jobb szeme fölött egy jókora daganat éktelenkedett, több zúzódás és horzsolás társaságában. És azt észre sem vette addig, hogy jócskán beleharapott a saját nyelvébe.

Majdnem négy óra volt, amikor elhagyta a kórházat. A kötések feszültek rajta, és továbbra is émelygett a beszívott füsttől.

Alig lépett ki a kórház ajtaján, vaku villant az arcába. Megismerte a legnagyobb skånei reggeli lap fotósát. Ép kezével elutasítólag intett, amikor egy újságíró ugrott elő az árnyékok közül, és interjút kért tőle. Aztán hazahajtott.

Némi csodálkozással észlelte, hogy álmos. Levetkőzött, és bemászott a takarója alá. Sajgott minden tagja, és a fejében lángok táncoltak. De azért pillanatok alatt elaludt.

Reggel nyolckor arra ébredt, hogy valaki kalapáccsal veri a fejét belülről. Kinyitotta a szemét, s közben érezte, hogy lüktet a halántéka. Megint a meztelen színes bőrű nőről álmodott, aki már többször felbukkant álmaiban. De amikor utánanyúlt, Sten Widén jelent meg a helyén a whiskys flaskájával, és a nő neki hátat fordítva Stent követte.

Mozdulatlanul feküdt, és a közérzetéről igyekezett képet alkotni. Sajgott a toroka és a karja. A fejében dübörgött valami. Egy pillanatra kísértést érzett, hogy a fal felé forduljon és tovább aludjon. Elfelejtve nyomozást, gyilkosokat, éjszakai gyújtogatókat, mindent.

De nem jutott el a döntésig, mert gondolatait szétszaggatta a telefon csengése.

Hadd csöngjön, gondolta dühösen.

Mégis előkászálódott valahogy az ágyból, és kisántikált a konyhába.

Mona telefonált.

– Szia, Kurt. Én vagyok, Mona.

Az öröm hatalmas erővel áradt szét benne.

Mona, gondolta. Uramisten! Mona! Hogy hiányoztál!

– Láttalak az újságban – mondta Mona. – Hogy érzed magad?
Eszébe jutott a fotós az éjszaka, a kórház előtt. Aki rávillantott.

– Kösz, tűrhetően. Kicsit fáj.

– Igazán?

Az öröm hirtelen odalett. Visszatért a hasogatás a gyomrába.

– Tényleg érdekel, hogy érzem magam?

– Miért ne érdekelne?

Hallotta az asszony lélegzetvételét.

– Bátor voltál. Büszke vagyok rád. Azt írja az újság, hogy életeket mentettél meg a saját életedet kockáztatva.

– Egyáltalán nem mentettem életeket! Micsoda marhaság!

– Csak hallani akartam, hogy nem sérültél-e meg súlyosan.

– És akkor mit csinálnál?

– Mit csinálnék?

– Mit csinálnál, ha súlyosan megsérültem volna? Ha haldokolnék? Mit csinálnál akkor?

– Most miért dühöngsz?

– Nem dühöngök. Csak kérdezek. Azt akarom, hogy gyere haza. Ide. Hozzám.

– Tudod, hogy nem megyek. Csak szeretném, ha azért beszélhetnénk egymással.

– Soha nem hívsz! Akkor hogy beszélhetnénk egymással?

Sóhajtást hallott, és ez felbőszítette. Vagy inkább megijesztette.

– Találkozhatnánk éppen – szólalt meg Mona. – Csak nem nálam. Sem nálad.

Hirtelen ötlete támadt. Amit mondott, nem volt színtiszta igazság. De nem is hazudott.

– Annyi mindenről kéne beszélünk. Köznapi dolgokról. Elmegyek Malmöbe, ha akarsz.

Kissé késett a válasz.

– Ma este semmiképp. De holnap nem bánom.

– És hol vacsorázzunk? Nem ismerek ott mást, csak a Savoyt és a pályaudvari restit.

– A Savoy nagyon drága.

– Akkor a pályaudvaron. Hánykor?

– Nyolckor jó?

– Ott leszek.

Mona letette a kagylót, ő pedig romos ábrázatát nézte az előszoba tükreben.

Örömet érzett? Vagy nyugtalanságot?

Maga sem tudta. A gondolatok összekavarodtak a fejében. Mona helyett most hirtelen Anette Brolint látta maga mellett a Savoyban. És bár a hölgy továbbra is Ystad ügyésze volt, átváltozott néger nővé.

Felöltözött, otthagya a kávéját, és kiment az autójáért.

A szél teljesen elállt. Az idő megenyhült. Nedves ködfelhők szállingóztak a tengerről a város fölé.

Barátságos fejbiccentések és vállon veregetések fogadták a kapitányságon. Ebba átölelte, és egy körtedzsemes üveget nyomott a kezébe. Enyhe zavart érzett, és ugyanakkor valami gyerekes büszkeséget.

Most kéne Björknek itt lennie, gondolta.

Itt, és nem Spanyolországban.

Mindig ilyesmiről álmodott. Hősök a rendőrei között...

Fél tízre minden visszazökkent a hétköznapi kerékvágásba. Addigra Kurt Wallander már alaposan leteremtette a szállás gondnokát a menekültjei nyilvántartása körüli lazaságok miatt. Az apró termetű, dundi gondnok, akiből csak úgy sugárzott a lezser könnyedség, erélyesen védekezett, mondván, hogy ő csak a Bevándorlási Hivatal rendelkezéseit és utasításait követte a legapróbb részletekig.

– A rendőrség dolga a biztonságot szavatolni! – hangoztatta, és megpróbálta a vitát ebbe az irányba terelni.

– Hogy szavatolhatnánk bármit is, amikor sejtelmünk sincs, hányan és kik laknak azokban a nyomorult barakkokban?

A gondnok dühtől kivörösödve távozott Kurt Wallander szobájából.

– Panaszt tesztek! – háborgott. – A rendőrség nem teljesíti a kötelességét!

– Tegyen panaszt a királynál – szólt utána Kurt Wallander. – Tegyen panaszt a miniszternél. Az európai bíróságnál. Az ördögnél, ha tetszik. De mostantól fogva pontos listák legyenek róla, hányan vannak a szálláson, hogy hívják őket, és melyik barakkban laknak!

Épp a taktikai megbeszélés előtt telefonált Peter Edler.

– Hogy van a nap hőse? – kérdezte vidáman.

– Csókold meg a seggemet – morgott vissza Kurt Wallander. – Találatok valamit?

– Nem volt nehéz – felelte. – Ügyes kis gyújtókészüléket, amely benzinnel átitatott rongyokat lobbantott lángra.

– Biztos vagy benne?

– Mint a halál! Egy óra múlva megkapod a jelentést.

– Most aztán nyomozhatunk a gyújtogatok után is, párhuzamosan a kettős gyilkosság ügyével. Ha még valami történik, erősítést kell kérnünk Simrishamnban vagy Malmöből.

– Van még rendőrség Simrishamnban? Úgy hallottam, hogy leépítették.

– Csak az önkéntes tűzoltóságot zárták be. Inkább olyan hírek járnak, hogy több szolgálati helyet fognak létesíteni a rendőrségeken errefelé.

A taktikai megbeszélés kezdetén Kurt Wallander ismertette a Peter Edlertől hallottakat. Rövid vita következett, hogy kik állhatnak a merénylet mögött. Mind egyetértettek abban, hogy alighanem többé-kevésbé szervezett gyerekcsínyről van szó. Ám senki sem vitatta, hogy a helyzet komolyra fordult.

– Feltétlenül nyakon kell csípnünk őket – mondta Hanson. – Éppannyira, mint a gyilkosokat.

– Talán ugyanaz csinálta, aki karalábét vágott az öreg fejéhez – vélte Svedberg.

Kurt Wallander enyhe megvetést hallott ki a szavaiból, és felmordult.

– Beszélj az öreggel. Biztosan tud személyleírást adni.

– Nem tudok arabul.

– Tolmácsról hallottál már? Délutánra tudni akarom, hogy mit mesélt.

Érezte, hogy előnti az indulat.

A találkozó hamar véget ért. Ebben a fázisban az intenzív kutatás volt az első, következtetés és eredmény ilyenkor kevés akad.

– A délutáni megbeszélést elhagyjuk – fejezte be Kurt Wallander. – Hacsak valami figyelemre méltó nem történik. Martinson álljon rá a menekültszállásra. Svedberg te meg vedd át, amin Martinson eddig dolgozott, ha sürgős a dolog.

– Azt az autót kutatom, amelyiket a teherautó-sofőr látott aznap éjszaka – mondta Martinson. – Megkapod a beszámolómat.

Szétszéledtek, csak Näslund és Rydberg maradt a szobában.

– Mától be kell vezetnünk a túlórázást – mondta Kurt Wallander. – Mikor jön vissza Björk Spanyolországból?

Senki sem tudta.

– Vajon tud-e róla egyáltalán, hogy itt mi történik? – vetette fel Rydberg.

– Gondolod, hogy izgatja? – kérdezett vissza Kurt Wallander.

Kiszólt Ebbának, s rögtön választ is kapott. Ebba tudta nemcsak a napot, de még a légi járatot is, amelyikkel Björk hazaérkezik.

– Szombat este – tolmácsolta Kurt Wallander. – És mivel én vagyok a helyettese, elrendelem, hogy mindenki a szükséges mértékig túlórát vállaljon.

Rydberg beszámolt a gyilkosság helyszínén tett újabb látogatásáról.

– Jól körülszimatoltam – mondta. – Fenekestől felforgattam mindent. Még a szénabálákat is az istállóban. De barna irattáskát nem találtam.

Kurt Wallander tudta, hogy ez így igaz. Rydberg sohasem mond ki semmit, ami felől nem teljesen biztos.

– Akkor legalább ennyit tudunk – mondta. – Egy irattáska huszonhétezer koronával eltűnt.
– Jóval kevesebb pénzért is agyonütöttek már embereket – jegyezte meg Rydberg. Egy darabig töprengtek ezen.

– Nem gondoltam, hogy ilyen nehéz lesz megtalálni azt az autót – szólalt meg Kurt Wallander, és megtapogatta a fájó púpot a homlokán. – Megadtam a leírását a sajtóértekezleten, és a sofőrt is kértem, hogy lépjen érintkezésbe velünk.

– Türelem – szólott Rydberg.

– És mi derült ki a Lövgren lányokkal való csevegésből? Ha van erről valami papír, elolvasnám a kocsiban Kristianstadba menet. Mit gondoltok különben, az éjszakai merényletnek lehet valami köze a névtelen fenyegetéshez, amit én kaptam?

Rydberg és Näslund is tagadólag intett.

– Én se hiszem – mondta Kurt Wallander. – Ez azt jelenti, hogy alapos készütségi tervet kell kidolgozni a pénteken vagy szombaton várható eseményekre. Arra gondoltam, Rydberg, hogy neked kéne ezen elgondolkodnod, és szeretném, ha délutánra valami javaslattal állnál elő.

Rydberg fintorgott.

– Az ilyesmi nem igazán megy nekem.

– Jó rendőr vagy. Kiválóan meg fogod ezt is oldani. Rydberg kutató pillantást vetett rá. Aztán fölállt, és indult kifelé. Az ajtótól még visszafordult.

– A Lövgren lány Kanadából, akivel beszéltem, a férjét is hozta. A lovas rendőrt. Ez elámult, hogy mi nem hordunk fegyvert.

– Néhány év, és mi is hordunk – felelte Kurt Wallander. Már épp kérdezni akarta Näslundöt a Lars Herdinnel folytatott beszélgetése felől, amikor megcsörrent a telefon. Ebba jelezte, hogy kapcsolja a Bevándorlási Hivatal főnökét.

Meglepetésére a telefonban női hang szólalt meg. Az állami intézmények főigazgatói valahogy kimérten méltóságteljes és arrogánsan öntelt idősebb urak voltak az elképzeléseiben.

A nőnek megnyerő hangja volt. Ám amit mondott, attól neki rögtön felállt a szőr a hátán. Megfordult a fejében, hogy egy körzeti rendőrmegbízott részéről bizonyára függelemsértés ellentmondani egy állami hivatal főpapnőjének.

– Nagyon elégedetlenek vagyunk – fuvolázta a női hang. – A rendőrségnek szavatolnia kellene menekülteink biztonságát.

Míntha csak azt a seggfej gondnokot hallanám, gondolta.

– Mi megteszünk minden tőlünk telhetőt – felelte, és igyekezett indulatát elrejteni.

– A jelek szerint ez nem elegendő.

– Sokkal többet tehetnénk, ha folyamatos tájékoztatást kapnánk róla, hogy melyik menekültszálláson hányan tartózkodnak.

– A Hivatal tökéletesen ura a helyzetnek.

– Nekünk egészen mások a tapasztalataink.

– A bevándorlási miniszter igen gondterhelt.

Kurt Wallander lelki szemei előtt megjelent a vörös hajú hölgy, aki időről időre nyilatkozni szokott a televízióban.

– A miniszterasszonnyal nagyon szívesen cserélnék eszmét ezekről a kérdésekről – felelte, és hunyorított Näslund felé, aki valami kimutatásban lapozgatott.

– Minden arra mutat, hogy a rendőrség nem rendelkezik a szükséges erővel menekülteink megvédelmezése érdekében.

– Vagy arra, hogy túl sokan érkeznek, és önöknek sejtelve sincs róla, ki hol tartózkodik.

Az eddig barátságos hang hirtelen hűvössé vált.

– Ezt hogy érti?

Kurt Wallander érezte, hogy az ingerültsége fokozódik.

– Az éjszakai tüzesetnél kiderült, hogy irdatlan rendetlenség van a menekültszálláson. Így értem. És egyáltalán, a Bevándorlási Hivaltól is képtelenség épkezláb felvilágosítást kapni. Gyakran küldenek végzést a rendőrségnek kiutasítások foganatosítására. Csakhogy maguknál senki sem

tudja, hol tartózkodnak a kiutasítandók. Néha kénytelenek vagyunk heteken át nyomozni utánuk, hogy ki tudjuk zsuppolni őket.

Ez igaz is volt. Hallotta malmöi kollégáitól, hogy az örületbe kergeti őket a Bevándorlási Hivatal tökéletes képtelensége feladata ellátására.

– Ez közönséges hazugság. Nem szándékozom a drága időmet azzal tölteni, hogy magával vitatkozom.

Klikk.

– Hülye tyúk – morogta Kurt Wallander, és lecsapta a kagylót.

– Ki volt az? – kérdezte Näslund.

– Egy főigazgató, akinek gőze sincs a valóságról. Hoznál kávé?

Rydberg jött be, leadta jelentését a Lövgren lányokkal folytatott beszélgetéseiről. Kurt Wallander viszont az iménti telefoncsevejről számolt be.

– Akkor rövidesen jelentkezik a gondterhelt bevándorlási miniszter is – vihogott Rydberg.

– Vele viszont te fogsz beszélni – bólított Kurt Wallander. – Én pedig igyekszem, hogy négyig visszaérjünk Kristianstadból.

Mire Näslund megjött a két kávéscsészével, neki már el is ment a kedve a kávétól. Leginkább a szabadba vágyott. A kötések feszültek rajta, a feje sajgott. Úgy érezte, hogy egy kis kocsikázás kimondottan jól fog tenni neki.

– Majd az úton mesélsz – mondta, és félretolta a csészéjét.

Näslund habozni látszott.

– Fogalmam sincs, hová menjünk. Lars Herdin a rejtélyes nő kilétéről sokkal kevesebbet tud, mint amilyen alapos ismeretei vannak Johannes Lövgren anyagi ügyeit illetően.

– Azért csak tudott valamit?

– Kikérdeztem ától cettig – felelte Näslund. – Biztosra veszem, hogy igazat beszélt. Valójában csak egyet tud biztosan, mégpedig hogy létezik a nő.

– És hogy tudta meg?

– Merő véletlenségből Kristianstadban járt, és az utcán meglátta Lövgrent azzal a nővel.

– Mikor volt ez?

Näslund a jegyzeteibe pillantott.

– Tizenegy éve.

Kurt Wallander belekortyolt a kávéba.

– Ez nekem nem tetszik – mondta. – Többet kell tudnia ennél, sokkal többet. Honnan tudja olyan biztosan, hogy gyerekük is van? Honnan tudott Lövgren pénzkivételeiről? Miért nem másztál rá egy kicsit?

– Azt állította, hogy valaki levélben tájékoztatta őt ezekről.

– És kicsoda?

– Arról nem volt hajlandó beszélni.

Kurt Wallander elgondolkodott.

– Mindenesetre elmegyünk Kristianstadba – mondta végül. – Az ottani kollégák segíteni fognak. Aztán személyesen előveszem Lars Herdint.

Beszálltak az egyik rendőrségi autóba. Kurt Wallander a hátsó ülésre mászott be, és Näslundnek engedte át a vezetést. Amint a városból kiértek, feltűnt neki, hogy Näslund túl gyorsan hajt.

– Nem riadóztatták minket – mondta. – Hajts lassabban. Olvasni akarok és gondolkodni.

Näslund visszavette a sebességet.

Szürke és ködös volt a táj. Kurt Wallander kibámult a vigasztalan elhagyatottságba. Amennyire otthon érezte magát a skånei tavaszban és nyárban, annyira idegen volt neki az ősz és a tél zord némasága.

Hátradólt és behunyta a szemét. Teste sajgott, karja hasogatott. És most a szíve is elkezdett gyorsabban verni.

A szívroham főként az elvált férfiakra les, gondolta. Összevissza zabálunk, elhízunk, kínlódunk az elhagyatottságtól. Vagy újabb viszonyokba vetjük magunkat, és a szívünk egyszer csak nem bírja tovább.

Mona jutott az eszébe, és ettől ingerültség és szomorúság telepedett rá.

Felnyitotta a szemét, és újra szétnézett a skånei tájon.

Aztán átolvasta a feljegyzéseket a Lövgren lányokkal folytatott beszélgetésekről.

Semmit sem talált, ami továbbvitte volna őket. Sehol egy ellenség, sehol egy kis titkolt feszültség.

És sehol a pénz.

Johannes Lövgren a lányai elől is eltitkolta anyagi helyzetét.

Kurt Wallander megpróbálta ezt az embert maga elé képzelni. Mi járt a fejében? Mi hajtotta? Mi volt a terve a pénzével, hogyan képzelte, kinek szánta halála utánra?

Saját gondolata megállította.

Csak kell lennie valahol egy végrendeletnek!

De ha nem volt egyik bankszéfben sem, akkor hova lett? Volt talán a meggyilkoltnak valahol még egy további széfje?

– Hány bankfiók lehet Ystadban? – kérdezte hirtelen.

Näslundnek bőséges helyismerete volt.

– Tíz-egynéhány – felelte.

– Holnap járd végig mindet, ahol még nem jártunk, és tudd meg, hogy nem volt-e Johannes Lövgrennek további széfje valahol. Aztán ki kell deríteni, hogyan jutott Lenarpból Ystadba és vissza. Busz, taxi, akármi.

Näslund bólintott.

– Az iskolabusszal is mehetett – jegyezte meg.

– Valakinek csak látnia kellett.

Áthajtottak Tomelillán, aztán a Malmöbe vezető elágazáson túl északnak fordultak.

– Milyen volt Lars Herdin háza tája? – kérdezte Kurt Wallander.

– Régimódi. De tiszta és csinos. Különös, hogy mikrohullámú sütőben készített ebédet. Házi sütésű zsömlét rakott az asztalra. Ketrebben nagy papagája van. Az udvar is gondozott, rend mindenütt, egy kerítésléc sem hiányzik.

– Milyen autója van?

– Egy piros Mercedes.

– Mercedes?

– Igen, Mercedes.

– Mintha azt mondta volna, hogy nehezen él.

– Arra a Mercedesre ráment háromszázezre.

Kurt Wallander ezen elgondolkodott.

– Többet kéne megtudnunk Lars Herdinről – mondta aztán. – Ha nem sejti is, hogy ki ölte meg őket, lehet, hogy tudja, csak maga sem gondol rá.

– És ez hogy függ össze a Mercedesszel?

– Sehogy. Egyszerűen csak sejtem, hogy Lars Herdin fontosabb számunkra, mint ő maga gondolná. Aztán majd megvizsgálhatjuk azt is, hogyan telik egy parasztnak háromszázezres autóra. Talán olyan számlája van, amelyen az áll, hogy traktort vásárolt.

Beértek Kristianstadba, és megálltak a rendőrkapitányság épülete előtt. Épp akkor kezdett el esni a havas eső, és Kurt Wallander megérezte az első kaparást a torkában, a megfázás előhírnökét.

A fene egye meg, gondolta, most nem akarok megbetegedni. Nem volna jó lázasan és taknyosan találkozni Monával.

Az ystadi és a kristianstadi rendőrség között nem volt rendszeres kapcsolat, csak alkalmi együttműködés, ha a helyzet úgy kívánta. De Kurt Wallander ismert több itteni rendőrt különböző megyei szintű események folytán. Legfőképpen abban reménykedett, hogy Göran Bomant szolgálatban találja. Ez a rendőr vele egykorú volt, és Tylösandban találtak egymásra. Az országos rendőrkapitányság fejtágítóján szenvedtek át közösen egy hosszú napot, amelyen főképp arról

hallottak, hogyan folytathatnának jobb és hatékonyabb személyzeti munkát a maguk beosztásában. Este egy fél flaska whisky mellett hamar fölfedezték, mennyi a közös bennük. Legfőképpen az, hogy mindkettőjüknek meg kellett küzdenie apja heves ellenzésével, amikor a rendőri pályát választották.

Wallander és Näslund jelentkezett a portán. A telefonkezelő lány, aki éneklő norrlandi dialektusban beszélt, szívélyesen közölte, hogy Göran Boman szolgálatban van.

– Éppen kihallgatás van nála – mondta –, de talán nem tart már túl soká.

Kurt Wallander a mosdóba ment. Visszahökkent, amikor megpillantotta magát a tükörben. A daganat és a sok zúzódás vörösben égett. Leöblítette az arcát hideg vízzel. Közben már hallotta is Göran Boman hangját a folyosóról.

Szívélyes volt a vizontlátás. Kurt Wallander őszinte örömmel szorongatta barátja kezét. Felkaptak egy-egy csésze kávé, és elvonultak Boman szobájába. Wallander megállapította, hogy itt is ugyanolyan íróasztal áll, mint önála. Csak éppen ez a szoba derűsebben volt bebútorozva. Valahogy úgy, ahogy Anette Brolin is átalakította az átvett steril dolgozószobát.

Göran Boman természetesen tudott a lenarpi kettős gyilkosságról, akárcsak a menekültszállítás elleni éjszakai támadásról és Kurt Wallander túlszínezett mentési akciójáról. Egy ideig a menekültekről csevegtek. Göran Boman ugyanúgy vélekedett, mint Kurt Wallander, vagyis hogy a menedékkérők fogadása kaotikus és szervezetlen. A kristianstadi rendőrségnek is számos esete volt már, amikor a kiutasítási határozatnak csak keserves utánajárással tudtak érvényt szerezni. Épp néhány héttel karácsony előtt történt, hogy néhány bolgár állampolgárnak kellett kitenniük a szűrét. A Bevándorlási Hivatal közölte, hogy egy kristianstadi menekültotthonban tartózkodnak. Többnap munkájukba került, amíg kiderítették, hogy a bolgárok mindig is az arjeplogi menekülttábor lakói voltak.

Végül áttértek a látogatás tulajdonképpeni céljára. Wallander részletesen ismertette az ügy állását.

– Azt szeretnéd tehát, hogy ezt a nőt előkerítsük neked? – kérdezte Göran Boman, miután végighallgatta a beszámolót.

– Az bizony nem volna rossz.

Näslund, aki eddig szótlánul hallgatta a beszélgetést, most megszólalt.

– Eszembe jutott valami. Ha Johannes Lövgrennek fia volt ettől a nőtől, és ha abból indulunk ki, hogy az ebben a városban született, akkor annak nyoma kell legyen az anyakönyvekben, a népesség-nyilvántartásban. És feltehetőleg Johannes Lövgren szerepel a gyerek apjaként.

Kurt Wallander bólintott.

– Úgy van. És hozzávetőleg a születés idejét is tudjuk. Az 1947 és 1957 közötti tíz évre kell koncentrálnunk, ha Lars Herdín előadása megfelel az igazságnak. És szerintem megfelel.

– Hány gyerek születik Kristianstadban tíz év alatt? – szölt Göran Boman. – Jó kis ideig eltartott volna minden egyes tételt átvizsgálni a számítógépek kora előtt!

– Arra is számítanunk kell természetesen – folytatta Kurt Wallander –, hogy Lövgren neve nem szerepel az anyakönyvben, csak az „apa ismeretlen” bejegyzés. Az ilyen esetek különös figyelmet érdemelnek.

– Miért nem keresed a nőt nyilvánosan? – kérdezte Göran Boman. – Felszólíthatnád újságban, tévében, hogy hallasson magáról.

– Azért nem, mert egészen biztos vagyok benne, hogy nem jelentkezne – felelte Kurt Wallander.

– Ez persze csak megérzés. Talán nem igazán rendőrhöz illő. Mégis először ezt az utat szeretném végigjárni.

– Megtaláljuk a spinét – mondta Göran Boman. – Olyan korban és olyan társadalomban élünk, ahol nem lehet csak úgy eltűnni. Hacsak valaki olyan szellemes öngyilkosságot nem követ el, hogy a teste mindenestől megsemmisül. Volt ilyen esetünk a múlt nyáron. Szerintem legalábbis ilyenformán történt. A pasinak elege lehetett mindenből. A felesége jelentette az eltűnést. Eltűnt a pasi csónakja is. Sose találtuk meg az illetőt, és szerintem nem is fogjuk. Úgy képzelem, hogy kihajózott a tengerre, és elsüllyesztette a csónakot magával együtt. De ha ez az asszony meg a gyereke él, akkor megtaláljuk. Rögtön ráállítom egy emberemet.

Kurt Wallander érezte, hogy kapar a torka, és kiveri a veríték.

Nemrég még csak arra vágyott, hogy zavartalanul elüldögéljen Göran Bomannal, és megbeszélje vele a gyilkossági ügyet. Tudta, hogy Boman kiváló rendőr, az ő véleményére építeni lehet. Most azonban csak nagy fáradtságot érzett.

Ez véget is vetett a megbeszélésnek. Göran Boman kikísérte őket a kocsihoz.

– Megtaláljuk őket, ne félj – mondta ismét búcsúzóul.

– Aztán egy este összeülünk megint – felelte Kurt Wallander. – Békén és nyugodtan. És whiskyt iszunk.

Göran Boman bólintott.

– Majd egy újabb hülye továbbképző nap után – vigyorgott.

A havas eső közben sem hagyott alább. Kurt Wallander érezte, hogy a nedvesség áthatol a cipője talpán. Bemászott a hátsó ülésre, összekuporodott, és már aludt is.

Arra ébredt, hogy Näslund lefékaz az ystadi rendőrkapitányság előtt. Láza volt, nyomorultul érezte magát. Még mindig esett. Ebből tablettát kért a fejfájására. Tudta, hogy a legokosabb lenne hazamenni és ágyba feküdni, mégis inkább a szobájába ment, hogy utánanézzon, mi történt a nap folyamán. Leginkább arra volt kíváncsi, hogy Rydberg elkészítette-e a menekültszállások védelmének tervét.

Az íróasztala tele volt a telefonhívásokat rögzítő cédulákkal. Telefonált többek közt Anette Brolin és az apja. De Linda nem. Se Sten Widén. Végiglapozta a cetliket, és mindet félrerakta, kivéve az ügyésznőt meg az apját. Elsőként Martinsonhoz szólt be.

– Bingó! – jelentkezett Martinson. – Azt hiszem, megvan a kocsi. A leírásnak megfelelő autót a göteborgi Avis irodától bérelték. És nem vitték vissza idejében. Csak egy furcsaság van a dologban.

– Micsoda?

– Ezt a kocsit egy nő bérelte ki.

– És mi ebben a furcsa?

– Nehezen tudom elképzelni, hogy egy nő követte el a kettős gyilkosságot.

– Rosszul okoskodsz. Először legyen meg a kocsi. Aztán aki bérelte. Akár nő, akár férfi. Utóbb majd kiderül, hogy van-e köze az egésznek a mi esetünkhöz. A nyomozásban épp annyit ér, ha egy gyanút elvetünk, mint ha egy másik beigazolódik. Mindenesetre add meg a számot a kamionsofőrnek, és kérdezd meg, hogy fölismeri-e.

Letette a telefont, és átment Rydberg szobájába.

– Hogy megy? – kérdezte.

– Nem volt egy babzsúr – felelte Rydberg morcosan.

– Ki mondta, hogy a rendőri munka babzsúr?

Rydberg persze alapos munkát végzett, ahogy Kurt Wallander számított is rá. A menekültszállások be voltak karikázva a vázlaton, és Rydberg mindegyikhez rövid emlékeztetőt írt. Ideiglenes megoldásként azt javasolta, hogy az éjszakai járőrök rendszeresen látogassák meg a szállásokat egy szellemesen kitervelt időséma alapján.

– Nagyon jó – bólintott Kurt Wallander. – Most már csak arról gondoskodj, hogy a járőrök komolyan vegyék a dolgukat.

Röviden beszámolt Rydbergnek kristianstadi kiruccanásuk eredményéről, és felállt.

– Most pedig hazamegyek – mondta.

– Nem festesz valami rózsásan.

– Alaposan megfáztam. Egyelőre a dolgok mennek tovább nélkülem is, igaz?

Egyenest hazahajtott, teát főzött és ágyba bújt. Néhány órával később felébredt, és látta, hogy a tea érintetlenül áll az éjjeliszekrényén. Háromnegyed hét volt. Az alvástól érezhetően jobban lett. Kiöntötte a kihűlt teát, és kávé főzött helyette. Aztán felhívta az apját.

Hamar kiderült, hogy az apja semmit se tud az éjszakai tüzesetről.

– Hát mégse kártyázunk? – hallotta apja ingerült hangját.

– Beteg vagyok – mondta.

– Te sose szoktál beteg lenni!

- Most az vagyok. Megfáztam.
- Azt én nem nevezem betegségnek.
- Nem lehet mindenki olyan egészséges, mint te.
- Mit akarsz ezzel mondani?

Kurt Wallander sóhajtott.

Ha most nem talál ki valami okosat, a beszélgetés nagyon elvadul.

– Holnap jókor reggel kimegyek hozzád – mondta gyorsan. – Nyolc után. Ha már fenn vagy olyankor.

– Sosem alszom tovább fél ötnél.

– De én igen.

Kurtán búcsúzott, és letette a hallgatót.

Rögtön meg is bánta az ígését. Tudta, hogy ha a napot egy ilyen kiutazással kezdi, a holnapi napjára a rosszkedv és a büntudat fogja rányomni a bélyegét.

Körülnézett a lakásban. Mindenén vastag porréteg ült. Bár gyakran szellőztetett, áporodott szag terjengett. A bezártság és magányosság szaga.

Hirtelen a színes bőrű nő jutott eszébe, akivel legutoljára álmodott. A nő, aki saját jószántából látogatta éjszakánként. Vajon honnan jön? Hol látta őt? Újságtévépről ismeri, vagy valamelyik televíziós adásban tűnt fel egy pillanatra?

Hogy lehet az, töprenkedett, hogy álmomban olyan erotikus megszállottság vesz erőt rajtam, amilyet sosem éltem át Mona mellett?

Ezek a gondolatok feltüzelték. Megint eszébe jutott, hogy fel kéne hívnia Anette Brolint. De nem tudta rászánni magát. Dühösen vetette le magát a virágmintás pamlagra, és bekapcsolta a tévét. Hét lesz egy perc múlva. Egy dán csatornát keresett ki, ahol ilyenkor kezdődik a híradó.

A bemondó ismertette a főbb híreket. Katasztrófális éhínség Afrikában. Romániában fokozódik a terror. Nagy kábítószerfogás Odensében.

Felkapta a távirányítót, és kikapcsolta tévét. Hirtelen torkig lett a hírekkel.

Monára gondolt. De a gondolatok váratlan formákat öltöttek. Már nem is volt benne olyan biztos, hogy szeretné-e, ha Mona visszajönne hozzá. Miből lehetne arra következtetni, hogy ezután minden jobb lenne?

Semmiből. Önámítás az egész.

Zaklatottan ment ki a konyhába, és felhajtott egy pohár gyümölcslevet. Aztán nekiült, és részletesen átgondolta a nyomozás minden mozzanatát. Majd szétterítette a feljegyzéseket az asztalon, mintha egy puzzle darabjai volnának. Váratlan erővel tört rá az az érzés, hogy a megoldás valahol itt van, egészen közel. Sok az elvarratlan szál, igaz, de egész sor részlet pontosan egymásba illik.

Nem volt még gyanúsítható személy. Még olyan se, akit a gyanú árnyéka érhetne. És mégis úgy érezte, hogy jó úton járnak. Ettől elégedettséget érzett, de nyugtalanságot is. Nemegyszer vezetett már bűnügyi nyomozást, amely ígéretesen indult, de aztán zsákutcába vezetett, ahonnan sosem sikerült kivergődniük, és a legrosszabb esetekben eredménytelenül kellett lezárniuk az egészet.

Türelem, gondolta. Türelem...

Már majdnem kilenc óra volt. Újra kísértést érzett, hogy felhívja az ügyésznőt. De ellenállt. Fogalma se volt, mit mondana neki. És mi van, ha a férje veszi fel a kagylót?

Ült tovább a pamlagon, és újra bekapcsolta a tévét.

A legnagyobb meghökkenésére a saját ábrázata bámult rá. A háttérből egy riporternő unott hangja darálta, hogy Wallander és az ystadi rendőrség felháborítóan érdektelennek mutatkozik az irányban, hogy a menekültszállások biztonságát szavatolja.

Az arca eltűnt a képről, és helyette egy nő vált láthatóvá, aki egy nagy hivatali épület előtt adott interjút. Amikor a neve feltűnt és megszólalt, Kurt Wallander rögtön felismerte. Ő volt a Bevándorlási Hivatal főnöke, akivel telefonon beszélt aznap délelőtt.

Azt sem lehet kizárni, magyarázta a nő, hogy a rendőrség érdektelensége mögött rasszista indíttatás húzódik meg.

Elkeseredett harag tört fel benne.

A jó édesanyádat, gondolta. Hazudsz, mint a vízfolyás! És ezek a nyomorult riporterek miért nem kérdeztek meg engem? Megmutathattam volna nekik Rydberg tervezetét az éjszakai őrzésekről!

Rasszisták! Miről beszél ez a hülye tyúk? Haragjába szégyen keveredett, amiért ilyen igazságtalanul állították pellengérré.

Ekkor megszólalt a telefon. Hagyta csöngeni egy darabig. Aztán mégis kiment az előszobába, és felkapta a hallgatót.

Ugyanaz a hang volt, mint első alkalommal. Kissé rekedt, fátyolos. Biztosan zsebkendőt tett a mikrofonra.

– Várjuk az eredményt – mondta a férfihang.

– Menj a pokolba!

– Szombat a határidő.

– Rohadtak, ti gyűjtogattatok a múlt éjszaka, mi? – üvöltötte Kurt Wallander a telefonba.

– Szombat a határidő – ismételte a férfihang zavartalanul. – Szombat a határidő.

És a beszélgetés megszakadt.

Kurt Wallander elkomorodott. Nem tudta leküzdeni a benne feltoluló baljós sejtelmet. Úgy áradt szét benne, mint fájdalom a testben.

Most már félsz, mi?, szólt magához.

Kurt Wallander fél.

Visszalépett a konyhába, az ablakhoz állt, és kipillantott az utcára.

Hirtelen tudatosodott benne, hogy elállt a szél. Az utcalámpa mozdulatlanul csüngött.

Valami történni fog, ezt biztosan érezte.

De mi? És hol?

8.

Reggel elővette a legjobb öltönyét.

Elborult tekintettel nézegetett egy jókora foltot a zakó hajtókéjén.

Ebba, gondolta. Ez egyenest neki való feladat. Ha meghallja, hogy Monával lesz találkozóm, a lelkét is kiteszi, hogy a foltot eltávolítsa. Ebba az a nő, aki úgy tartja, hogy a válások szaporodása sokkal nagyobb fenyegetés a társadalomra nézve, mint a növekvő és eldurvuló bűnözés...

Negyed nyolckor berakta az öltönyt a hátsó ülésre, és indított. Vastag felhőtakaró ült a város felett.

Ez vajon már a havazás előjele? Nem volna jó, gondolta.

Lassan kelet felé hajtott, át Sandskogenen, a használaton kívüli golfpálya mellett, és Kåseberga felé vette az irányt.

Napok óta először érezte, hogy kialudta magát. Kilenc órát aludt egyhuzamban. A daganat a homlokán le-lappadt, és megégett karjában sem érzett már fájdalmat.

Módszeresen végigment gondolatban az összefoglalón, amelyet az este dolgozott ki a nyomozás állásáról. A legfontosabb dolog most az volt, hogy megtalálják Johannes Lövgren szeretőjét, és persze a fiát. Valahol arrafelé, a két ember körüli gyűrűkön belül lapulnak a tettesek. Afelől kétsége sem volt, hogy a kettős gyilkosság összefügg az eltűnt huszonhétezer koronával, és talán Johannes Lövgren egyéb anyagi javaival is.

Valaki tudott ezekről, ismerte a környezetet, és még a lónak is szénát adott, mielőtt eltűnt. Valaki vagy valakik jól ismerték Johannes Lövgren szokásait.

A Göteborgban bérelt kocsit nem illett a képbe. Lehet, hogy egyáltalán nem is tartozik oda.

Az órára pillantott. Öt perc múlva háromnegyed nyolc. Január 11-e, csütörtök.

Nem a legrövidebb úton indult apja háza felé, hanem továbbment néhány kilométerrel, és egy kis földútra kanyarodott be, amely hullámzó homokdűnék közt kanyargott fel Backakrára. Itt az üres parkolóban hagyta a kocsit, és felkapaszkodott a magaslatra, ahonnan a tengert egész szélességében látta elterülni a lábai alatt.

Kövekből kirakott kör volt a magaslaton. A tűnődés sziklaköre, amelyet néhány éve raktak föl. A magányosság és lelki béke kis szigete.

Leült egy köre, és végigtekintett a tengeren.

Sohasem volt filozofikus alkat. Sohasem érezte szükségét, hogy elmerüljön önmagában. Az élet a megoldásra váró gyakorlati kérdések örökké változó játéka volt számára. Ami ezeken túl terült el, az az elkerülhetetlen világa volt, amin semmit sem változtat azáltal, hogy nem létező dolgokon tépelődik.

Egészen más volt, hogy néha szükségét érezte néhány percnyi zavartalan magánynak. Éppen azért töltötte ez el mély nyugalommal, mert ilyenkor egyáltalán nem gondolkodott. Csak fülelt, nézett és ült mozdulatlanul.

Egy hajó tartott valamerre. Egy nagy tengeri madár vitorlázott hangtalanul egy felszálló légáramlatban. Tökéletes volt a csend.

Tíz perc múltán felállt, és visszament a kocsijához. Amikor belépett a műterem ajtaján, apja egy képen dolgozott. Ezúttal a fajdkakasos változat készült a vásznon.

Apja mogorva pillantást vetett rá. Kurt Wallander megállapította, hogy piszkos, és mosdatlan szaga van.

– Mit keresel itt? – mordult fel az öreg.

– De hisz megbeszéltük, hogy kijövök hozzád!

– Nyolcra mondtad.

– Uramisten! Tizenegy percet késtem!

– Hogy lehet rendőr, aki ennyire nem törődik az idővel?

Kurt Wallander nem felelt. Nővérére, Kristinára gondolt. Hogy ma időt kell szakítania rá, és felhívni őt. Elmondani neki, hogy apjuk fizikai állapota rohamosan hanyatlak. Ő maga mindig úgy

képzelte, hogy a szenilitás hosszú folyamat. De mostanra már nyilvánvaló lett, hogy apja esetében nem erről van szó.

Apja színeket keresett ecsetjével a palettán. A keze még mindig biztos volt. Határozott mozdulattal rakta fel a vöröset a fajdkakas szárnytollaira.

Kurt Wallander az öreg szánkóra ült, és figyelte mozdulatait.

Érezte, hogy fanyar izzadságszag árad az öreg testből. Az az öreg hajléktalan jutott az eszébe, aki a párizsi metróban feküdt egy padon, amikor Monával nászúton jártak.

Mondanom kéne valamit, gondolta. Hiába, hogy lassan visszatér a gyerekkorába, úgy kell beszélnem hozzá, mint egy felnőtt emberhez.

Az öreg nagy figyelemmel dolgozott tovább.

Vajon hányszor festette meg ugyanezt a témát életében?

Egy gyors és hozzávetőleges számítás hétezer eredményt adott.

Hétezer naplemente!

Kávét töltött a kannából, amely a petróleumfőzőn gőzölgött.

– Hogy bírod magad? – kérdezte végül.

– Aki olyan öreg, mint én, az úgy bírja, ahogy bírja – felelte az öreg elutasító hangon.

– Nem gondoltál még arra, hogy elköltözz?

– Miért költöznék? Hová költöznék?

A viszontkérdések ostor módjára csattantak.

– Szociális otthonba.

Apja úgy szegezte neki az ecsetet, mintha fegyver volna.

– Azt akarod, hogy meghaljak?

– Dehogyan! Csak a javadat akarom.

– Gondolod, hogy soká élnék egy rakás vén csoroszlya meg öregapó között? És ott nem engedik meg, hogy fessek a szobámban.

– Manapság egész lakást is lehet kapni ilyen helyen.

– Saját házam van, ha nem vetted volna észre. Olyan beteg vagy talán?

– Csak meg vagyok fázva kissé.

Most ébredt csak a tudatára, hogy a meghűlése ki sem tört rajta. Eltűnt az éjszaka, olyan gyorsan, ahogy jött. Ilyesmi régebben is történt már vele. Bezzeg amikor egy nyomozási munka véget ért, olyankor gyakran rögtön kitört rajta az influenza.

– Este találkozom Monával – mondta.

Átlátta ugyanis, hogy a szociális otthont vagy a hospice-lakást taglalni itt és most teljesen értelmetlen dolog. Előbb megbeszéli a nővérével.

– Ha otthagyt, hát otthagyt. Felejtsd el.

– Semmi kedvem sincs elfelejteni.

Apja festett tovább. Most tért át a rózsaszínben úszó fellegekre. A társalgás megszakadt.

– Nincs szükséged valamire? – kérdezte Kurt Wallander.

Apja rá se nézett, úgy felelt:

– Szóval már menni akarsz!

Csak úgy áradt a szemrehányás a szavakból. Kurt Wallander érezte, hogy képtelen leküzdeni a rossz lelkiismeret érzését, amely rögtön fellobbant benne.

– Fontos munkám van – kezdte. – Most én vagyok a főkapitány helyettese. Egy kettős gyilkosság tettesei után nyomozunk. Ráadásul még gyújtogatók után is.

Az öreg tüszögött, és a nadrágjába törölte a kezét.

– Főkapitány! Az is valami?

Kurt Wallander felállt.

– Hamarosan jövök, apa – mondta –, és segíték kitakarítani az egész házat.

Apja kitörése egészen váratlanul érte. Az öreg földhöz csapta az ecsetet, és eléje állt, az öklét rázva feléje.

– Idejössz, és a szemembe vágod, hogy nincs nálam kitakarítva? – üvöltötte. – Idejössz, és beleártod magad az életembe? Vedd tudomásul, hogy van takarítónőm is meg házvezetónőm is.

Egyébként Riminibe utazom hamarosan. Kiállításom lesz ott. Huszonötzetret fogok kérni képenként. Te meg idejössz, és szociális otthonról fecsegsz nekem? De hiába ácsingózol a halálomra, abból nem lesz semmi! Jobb, ha tudod!

Kiviharzott a műteremből, és bevágta maga után az ajtót.

Hát itt tartunk, gondolta Kurt Wallander. Ennek véget kell vetnem. Valóban azt képzeled, hogy takarítónője és házvezetőnője van? És hogy Olaszországba utazik, megnyitni a kiállítását?

Habozott, hogy utánamenjen-e az apjának, aki nagy csörömpölést csapott a konyhában. Mintha a lábait hajigálná.

Aztán inkább kiment az autójához. A legokosabb lesz, ha telefonál a nővéreinek. Minél előbb. Együtt talán képesek lesznek elfogadtatni az apjukkal, hogy ez így nem mehet tovább.

Kilenckor lépett be a kapitányságra. Az öltönyt átnyújtotta Ebbának, az pedig megígérte, hogy délutánra elintézi a vegytisztítást és a vasaltatást.

Tízre megbeszélésre hívott a szobájába mindenkit, akit a házban talált. Akik látták a tévé esti híradóját, osztoztak a felháborodásában. Rövid vita után megegyeztek, hogy Wallander éles válaszcikket ír, és eljuttatja a televízióhoz.

– Miért nem reagál ilyenre az országos főkapitány? – szólalt meg Martinson.

A kérdést megvető hahota fogadta.

– Épp ő! – szólt Rydberg. – Sohasem reagál semmire, hacsak valami személyes előnye nem származik belőle. Törődik is ő a vidéki rendőrség dolgaival!

Kommentárja után a figyelem átterelődött a nyomozás ügyére.

Továbbra sem bukkant fel semmi olyasmi, ami a nyomozók figyelmét felkeltette volna. Még mindig a kezdetek kezdetén voltak.

Sok anyag összegyűlt, és ők mindent sorra vettek, a beérkezett információkat átvizsgálták, és naplót vezettek róluk.

A nyomozók mind teljesen egyetértettek abban, hogy a kristianstadi asszony és a fia a legforróbb nyomnak tekinthető, és afelől sem volt kétsége senkinek, hogy rablógyilkosság történt Lenarpan.

Kurt Wallander érdeklődött, hogy nyugalom volt-e az éjszaka a menekültszállások körül.

– Átnéztem az éjszakai jelentéseket – felelte Rydberg.

– Teljes volt a nyugalom. A legnagyobb izgalmat egy jávorszarvas váltotta ki, amely fel-alá rohanguált az E14-esen.

– Holnap péntek van – jegyezte meg Kurt Wallander.

– Tegnap éjjel megint kaptam egy névtelen telefonhívást. Ugyanaz a hang. Megismételte a fenyegetést arra az esetre, ha péntek, tehát holnap estig sem lesz eredmény.

Rydberg azt javasolta, hogy lépjenek érintkezésbe az országos parancsnoksággal. Aztán el kellett dönteniük, hogy kérnek-e segéderőket az éjszakai őrszolgálatához.

– Megoldjuk magunk is – jelentette ki Kurt Wallander.

– De azért jó biztosra menni. A saját körzetünkben külön járórt küldünk ki, amely kizárólag a menekültszállásokra koncentrál.

– Akkor el kell rendelned a túlórázást – jegyezte meg Hanson.

– Tudom – felelte Kurt Wallander. – Petersre és Norénra bízom a speciális különítményt. Szeretném, ha valaki végigtelefonálná a szállások gondnokait. Nem kell rájuk ijeszteni. Csak felkérni őket, hogy a szokottnál éberek legyenek.

Egy órát tartott a megbeszélés.

Kurt Wallander egyedül maradt a szobájában, és papírt készített maga elé, hogy erélyes választ írjon a Svéd Televízióknak.

Ekkor megszólalt a telefon.

Göran Boman jelentkezett Kristianstadból.

– Láttalak este a híradóban – közölte nevetve.

– Hát nem dühítő?

– De még mennyire! Főleg az, ha nem tiltakozol.

– Épp most írom a levelet.

– Mit képzelnek ezek, mire valók az újságírók?

– Arra aligha, hogy azt nézzék, mi igaz és mi nem. Nagybetűs címek, minél nagyobbak, csak az fontos nekik.

– Jó hírem van számodra.

Kurt Wallander érezte, hogy nő benne a feszültség.

– Megtaláltad?

– Lehet. Faxon küldöm a papírokat. Kilenc jelöltet találtunk, szerintem köztük van, akit keresel. Nem is olyan hülyeség ez a népszerűségi nyilvántartás. Kukkants bele, hogy mire jutottunk. Aztán ideszólsz és megmondod, melyikre mozduljunk rá elsőnek.

– Klassz vagy, Göran. Hívlak hamarosan.

A faxkészülék a portán volt. Egy fiatal nő ült ott, akit még sose látott addig, és egy papírlapot húzott ki a masinából.

– Ki az a Kurt Wallander? – kérdezte, és körülnézett.

– Én vagyok – felelte ő. – Hol van Ebba?

– Ki kellett ugrania a vegytisztítóba – felelte a lány. – Addig beültem helyette.

Kurt Wallander elszégyellte magát. Ebbát a saját személyes ügyében ugráltatja!

Göran Boman összesen négy oldalt küldött. Kurt Wallander visszament a szobájába, és az íróasztalára terítette őket. Egyenként végigolvasta a kilenc adatsort: név, születési idő, és hogy mikor született az ismeretlen apától való gyermek. Négy jelöltet igen hamar kiszűrt. Maradt tehát öt nő, aki az ötvenes években hozta világra a fiát.

Kettő közülük jelenleg is Kristianstadban lakott. Egyiknek a címe Gladsax volt Simrishamn mellett. A további kettő közül egyik Strömsundban élt, a másik pedig kivándorolt Ausztráliába.

Kurt Wallander elmosolyodott, és úgy döntött, hogy senkit sem küld ki a földgolyó túlsó felére a nyomozás érdekében.

Aztán Göran Boman hívta.

– Remek munka volt – mondta. – Szerintem ígéretes a lista. Ha jó vágányon vagyunk, négy közül választhatunk.

– Hogy kezdjem? Idézzem be őket?

– A viláért sem. Majd én veszem kezembe a dolgot. Illetve, talán csinálhatnánk ketten is. Ha van időd rá.

– Majd kerítek rá időt. Kezdjük ma?

Kurt Wallander az órájára pillantott.

– Ráér holnap is – felelte. – Igyekszem kilencre nálad lenni. Hacsak éjszaka nem történik valami grimbusz.

És elmondta a lényegét a névtelen telefonüzenetekről.

– Megtaláltátok a múlt éjszakai gyújtogatókat?

– Még nem.

– Azért holnap reggelre előkészítem a talajt. Utánanézek, nem költözött-e el valamelyik.

– Kezdhethetnénk talán Gladsaxban, az éppen félúton van – javasolta Kurt Wallander.

– Találkozzunk akkor a Hotel Sveában Simrishamn-ban, kilenckor – felelte Göran Boman. – Egy jó kávéval indítjuk a napot.

– Jól hangzik. Akkor hát viszlát, és kösz a segítséget. Most kezdődik a tánc, gondolta Kurt Wallander, és letette a telefont.

Aztán megírta a levelet a televíziónak. Nem válogatta túlságosan a szavait, és úgy döntött, hogy küld egy-egy másolatot a Bevándorlási Hivatalnak, a bevándorlási miniszternek, a megyei rendőrfőnöknek és az országos főkapitányságnak.

Rydberg a folyosón állva olvasta végig az irományt.

– Nagyon jó – mondta. – De azt ne hidd, hogy ettől bármi is történik. Ebben az országban, és főként a televízióban, a sajtó sohasem tévedhet.

Beadta a levelet az irodára, hogy tisztázzák le, és átment az étkezőbe egy csésze kávééit. Evésre még gondolni sem ért rá aznap. Már majdnem egy óra volt, s úgy döntött, hogy előbb rendet tesz a telefoncetlik között, és csak azután megy enni valamit.

Előző este megviselte a névtelen telefonfenyegetés. Mostanra eltűntek balsejtelmei. Ha bármi történik, a rendőrség készen áll.

Sten Widén számát tárcsázta, de épp csak kicsöngött a hívás, gyorsan helyére tette a hallgatót. Sten Widén ráér. Majd később elszórakoznak vele, hogy vajon mennyi idő alatt fal fel egy ló egy bála szénát.

Inkább a vádhatóságot hívta.

A telefonos közölte, hogy Anette Brolin a szobájában van.

Felállt, és átment az épület túloldalára. Már a kezét emelte, hogy bekopogjon, amikor nyílt az ajtó. Az ügyész nő kabátban lépett ki.

– Épp ebédelni indulok – mondta.

– Mehetnénk együtt?

A nő egy pillanatig habozni látszott. Aztán rögtön elmosolyodott.

– Miért ne?

Kurt Wallander a Continentalt javasolta. A pályaudvarra néző ablak mellett kaptak asztalt. Mindketten sózott lazacot rendeltek.

– Láttalak tegnap este a híradóban – mondta Anette Brolin. – Hogy képesek leadni ilyen hiányos és becsületsértő riportot?

Kurt Wallander, aki már felkészült a védekezésre, most megkönnyebbült.

– Az újságíróknak könnyű préda a rendőrség – felelte. – Akár túl sokat teszünk, akár túl keveset, elverik rajtunk a port. Egyszerűen nem fogják fel, hogy néha kénytelenek vagyunk bizonyos tényeket bizalmasan kezelni a nyomozás sikere érdekében.

És további megfontolás nélkül elmesélte a minapi hírkiszivárgást. Hogy mennyire kiborította, amikor a nyomozók megbeszélésén elhangzottak egyenesen a tévénél kötöttek ki.

És látta, hogy a nő figyelemmel hallgatja. Egy pillanat alatt meglátta az embertársat az ügyészi szerep és az izléses öltözet mögött.

Az étkezés végén kávéval rendeltek.

– A családod is ideköltözött? – kérdezte.

– A férjem Stockholmban maradt – felelte a nő. – És a gyerekeknek sem érdemes iskolát cserélni egy év miatt.

Kurt Wallander észrevette, hogy csalódást érez.

Valahol a szíve mélyén azt remélte, hogy a jegygyűrű valójában semmit sem jelent.

A pincérnő hozta a számlát, és Kurt Wallander a tárcájáért nyúlt.

– A magamét én fizetem – jelentette ki Anette. A kávéból újra töltöttek.

– Mesélj nekem erről a városról – kérte az asszony. – Az utóbbi években sok bűnesettel volt dolgom. Itt azért valahogy más, nagyon más, mint Stockholmban.

– Már nem sokáig. Hamarosan az egész vidék a nagyvárosok összefüggő elővárosa lesz. Húsz éve például híre sem volt erre a kábítószernek. Tíz éve már megjelent Ystadban meg Simrishamnban, de még úgy-ahogy kézben tartottuk a helyzetet. Most már mindenütt ott a drog. Ha elhajtok egy szép, öreg skånei tanya mellett, arra kell gondolnom, hogy talán ott is egy titkos amfetaminüzem rejtőzik.

– Azért itt kevesebb az erőszakos bűncselekmény. És ezek sem olyan kegyetlenek.

– Idő kérdése. Sajnos, teszem hozzá. A nagyvárosok és a vidék közt hamarosan eltűnik a különbség. Malmot már teljesen behálózta a szervezett bűnözés. A nyílt határok és a révhajózás eszményi táptalaj a gengszterizmusnak.

– Azért van valami nyugalmas itten – mondta az ügyész nő némi tünődés után. – Olyasmi, aminek Stockholmban már nyoma sem maradt.

Elhagyták a Continentalt. Kurt Wallander kocsija ott parkolt a közvetlen közelben.

– Szabad itt parkolni egyáltalán? – kérdezte a nő.

– Nem igazán. De ha büntetőcétlit kapok, többnyire fizetek. Érdekes élmény lenne egyébként, ha köpnék rá, és följelentenének.

Visszakocsiztak a kapitányságra.

– Szeretném javasolni, hogy vacsorázzunk együtt valamelyik este – szólalt meg Kurt Wallander.

– Utána megmutatnám a környéket.

– Szívesen – felelte a nő.

– Milyen gyakran utazol haza?

– Kéthetenként.

– És a férjed meglátogat? Vagy a gyerekeid?

– A férjem eljön, ha van ideje. A gyerekek meg, ha van kedvük.

Imádlak, gondolta Kurt Wallander. Ha ma este találkozom Monával, megmondom neki, hogy szeretek egy másik nőt. A portánál elbúcsúztak.

– Hétfőn kapsz majd egy beszámolót – mondta Kurt Wallander. – Több ígéretes nyomra akadtunk újabban.

– Letartóztatás nem aktuális?

– Egyelőre nem. De a bankokban kiváló eredményekhez vezetett a vizsgálódás.

Anette Brolin bólintott.

– Akkor hát hétfőn, de lehetőleg tíz előtt. Aztán egész nap a bíróságon leszek.

Kilenc órában állapotok meg.

Kurt Wallander nézte, hogy távolodik az ügyésznő a hosszú folyosón.

Szokatlanul felvillanyozva tért vissza a szobájába.

Anette Brolin, gondolta. Mi minden nem történik ezen a világon, ahol állítólag minden lehetséges!

A nap hátralévő részét arra szánta, hogy átolvassa a kihallgatási jegyzőkönyveket, amelyekbe eddig csak belelapozni volt ideje. Beérkezett a végleges boncolási jegyzőkönyv is. Megint csak elképesztette az a tébolyult brutalitás, amellyel a két öreget meggyilkolták. Átolvasta a beszámolót a két Lövgren lánnyal folytatott beszélgetésekről, valamint azok jelentését, akik Lenarp házait járták sorra.

Az így nyert adatok egybehangzóak voltak, és kiegészítették egymást.

Senkinek sem volt sejtelve róla, hogy Johannes Lövgren sokkal összetettebb személyiség volt, mint azt kifelé mutatta. Hogy az egyszerű földműves kettős életet élt a megtévesztő álca alatt.

Egy alkalommal a háború alatt, 1943-ban a járásbíróság őrizetbe vette Lövgrent testi sértés miatt, de aztán szabadlábra helyezték. Valaki előásta az ügyirat fénymásolatát, és alaposan áttanulmányozta. Alkalmos bosszúindítékot nem sikerült kibányászni belőle. Hétköznapi civakodás lehetett, amely aztán tettelegességig fajult az erikslundi tájmúzeum mellett.

Fél négykor Ebba behozta az öltönyét a vegytisztítótól.

– Angyal vagy! Köszönöm.

– Aztán érezd magad igazán jól este – mondta Ebba mosolyogva.

Kurt Wallander gombócot érzett a torkában. Tudta, hogy a jókívánság szívből jött.

Öt óra felé még kitöltött egy totószelvényt, időpontot kért a kocsija műszaki vizsgájára, és áttekintette a fontosabb megbeszéléseket, amelyek másnap várnak rá. Aztán felírta magának, hogy egy emlékeztetőt kell előkészítenie a hét eseményeiről, mire Björk hazatér.

Öt után három perccel Näslund kukkantott be.

– Te még itt vagy? – kérdezte. – Azt hittem, hogy már hazamentél.

– Miért hitted?

– Ebba mondta.

Ebba vigyáz rám, mosolygott magában. Holnap reggel kap egy csokor virágot, mielőtt Simrishamnba indulok.

Näslund belépett.

– Van időd? – kérdezte.

– Nem túl sok.

– Rövid leszek. Erről a Klas Månsonról van szó. Kurt Wallander kénytelen volt kutatni az emlékezetében.

– Aki betört abba a butikba?

– Arról hát. Tanúnk van, aki ráismert, noha harisnya volt az arcára húzva. A tetoválásról ismerte fel, ami a kézfején van. Tiszta sor, hogy ő volt. De itt ez az új ügyész, és nem ért egyet velünk.

Kurt Wallander felvonta a szemöldökét.

– Hogyhogy?

– Szerinte hanyag volt a kivizsgálás.

– Tényleg az volt?

Näslund meghökkenve nézett rá.

– Nem hanyagabb, mint akármelyik kivizsgálás. Tiszta az eset, minek vacakolni vele?

– Mit mondott az ügyész?

– Hogy ha nem tudunk meggyőzőbb bizonyítékokat eléje terjeszteni, nem járul hozzá a letartóztatáshoz. Mégiscsak sok, hogy idejön egy ilyen hülye stockholmi tyúk, és játssza az eszt!

Kurt Wallander érezte, hogy emelkedik benne a harag, de ennek nem adta jelét.

– Pelle sose csinált problémát ilyesmitől – folytatta Näslund. – Tiszta sor, hogy ez a strici rámolta ki a butikot.

– Hol a vizsgálati jegyzőkönyv?

– Megkértem Svedberget, hogy olvassa át.

– Majd rakd le az asztalomra, reggel megnézem.

Näslund indulni készült.

– Valakinek beszélnie kellene ezzel a tyúkkal – jelentette ki.

Kurt Wallander mosolyogva bólintott.

– Majd én beszélek – mondta. – Micsoda dolog, hogy egy stockholmi ügyész nem hajlandó úgy táncolni, ahogy mi fütyülni szoktunk!

– Reméltem is, hogy így veszed a dolgot – mondta Näslund elégedetten, és távozott.

Remek téma egy vacsorához, gondolta Kurt Wallander. Felkapta a kabátját, karjára vette a kitisztított öltönyt, és eloltotta a mennyezeti lámpát.

Otthon gyors zuhany után kiöltözött, és kevéssel hét előtt már ott volt Malmö központjában. A piachoz közel talált parkolóhelyet, és már ment is lefelé egy pincesorozó lépcsőin. Van még ideje egy-két pohárhoz, mielőtt Monával találkozik a pályaudvar vendéglőjében.

Az ár ugyan meghökkentette, de azért rendelt egy dupla whiskyt. Többnyire Ballantinst ivott, de most be kellett érnie egyszerűbb márkával.

Az első kortynál magára öntötte az italt.

Ott volt az új folt a zakó hajtókáján. Majdnem pontosan a réginek a helyén.

Hazamegyek, gondolta, és elöntötte az önsajnálát. Hazamegyek és lefekszem. Már egy poharat sem tudok kézbe venni úgy, hogy le ne öntenem magam. De közben tudta, hogy ez hiúság. Hiúság és leküzdhetetlen idegesség a Monával való találkozás előtt. Ki tudja, talán a legfontosabb találkozás ez azóta, hogy megkérte a kezét.

Most pedig mintha azt a feladatot tűzte volna maga elé, hogy visszacsináljon egy válást, amely már ki van mondva.

De hát mit is akar valójában?

Egy papírszalvétával letörölte a hajtókát, és újabb whiskyt rendelt.

Tíz perc múlva indulnia kell.

Ennyi ideje van, hogy elhatározza magát. Mit fog mondani Monának?

És mit fog felelni ő?

Megkapta az újabb poharat, és egy hajtásra kiitta. A halántékában égett a szesz, és érezte, hogy előnti a veríték.

Nem jutott semmi eredményre.

Lelke legmélyén abban reménykedett, hogy majd Mona áll elő a megváltó szóval.

Ő akarta a válást – neki kell megtennie az első lépést a jóvátétel felé.

Fizetett és ment. Lassan, hogy ne érkezzon a kelleténél korábban.

Két dolgot mindenképp elhatározott, miközben a zöld lámpára várt a Valgatannál.

Komolyan beszél Monával Linda dolgában. És tanácsot kér tőle, hogy mit kezdjen az apjával. Mona jól ismerte az öreget. Bár sose voltak különösen jó viszonyban, neki vannak tapasztalatai az öreg változékony hangulatairól.

Kristinának elfelejtettem telefonálni, jutott eszébe, amikor a túlsó járdára ért.

Lehet, hogy nem is egészen szándéktalanul, gondolta aztán.

Átgyalogolt a csatorna hídján, és kis híján elütötte egy agyoncicomázott kocsi. A vezetője, egy részeg suhanc egész felsőtestével kihajolva üvöltött oda valamit.

Kurt Wallandernek eszébe jutott, hányszor ment át ezen a hídon húsz évvel korábban. A városnak ez a része szinte semmit sem változott. Fialat rendőrként járt gyakran erre, járőrözött egy-egy idősebb társával, bementek a pályaudvarra szétnézni, hogy rendben megy-e minden.

Belépett a pályaudvarra. Itt már sok minden megváltozott, mióta erre járőrözött. De a kőpadló ugyanaz volt most is. Meg a nyikorgó vagonok és a fékező mozdonyok hangja.

És ekkor megpillantotta a lányát.

Először azt hitte, nem jól lát. Lehetett volna az a lány is, aki szénabálákat hajigált le Sten Widén istállójából. De nem, most már jól látta. Valóban Linda volt.

Egy szurokfekete fiatal férfi állt mellette, és a jegyet igyekeztek kiszedni az automatából. Az afrikai vagy fél méterrel magasabb volt nála, dús, gyapjas haja volt, és lilás overallt viselt.

Mintha egy bűnözőt követne titokban, Kurt Wallander gyors mozdulattal hátralépett, és egy oszlop fedezékébe húzódott.

A fekete fickó mondott valamit, és Linda kacagni kezdett.

Hány éve nem láttam nevetni Lindát!, gondolta.

Kétségbe ejtette a látvány. Érezte, hogy nem érheti már el a lányát. Oly messze volt tőle, habár néhány méterre állt csupán.

Ez az én családom, gondolta. Állok egy pályaudvaron, és a lányom után kémkedek. Közben az anyja, az én feleségem talán már ott ül a vendéglőben, hogy találkozzunk és együnk, és talán hogy sikerüljön elbeszélgetnünk veszekedés és ordítozás nélkül.

És elhomályosultak a dolgok előtte. A szemét elöntötte a könny.

Amilyen régen látta Lindát nevetni, éppoly régen történt, hogy neki könny szökött a szemébe.

Az afrikai és Linda a peron kijárata felé haladt. Legszívesebben rohant volna utánuk, hogy Lindát magához szorítsa.

Aztán eltűntek a látómezejéből, és ő folytatta váratlan nyomkövető feladatát. Árnyéktól árnyékig osont a peronon, amelyen végighúzott a tengeri szél. Azok ketten pedig kézen fogva és kacagva távolodtak. Már csak annyit látott, hogy a kék ajtók sziszegve bezárulnak, és a vonat elindul Landskrona vagy Lund felé.

Igyekezett arra gondolni, hogy vidámnak látta a lányát. Éppoly szabadnak és önfeledtnek, amilyen valaha volt, kislány korában. De csak a saját nyomorúságát érezte.

Kurt Wallander. Az érzelmes rendőr a maga szomorú családi életével.

És most már késésben volt. Lehet, hogy Mona sarkon fordult és el is ment? Ó, aki mindig olyan pontos volt, és úgy gyűlölt várni.

Főképp őrá.

Nekiiramodott, s futott végig a peronon. Egy tűzvörös mozdony húzott el mellette csikorogva, mint felbőszült vadállat.

Sietében elbotlott a lépcsőn, amely a vendéglő bejárata előtt állt.

A kefefrizurás ajtóőr eléje állt.

– Hová, háová, apuskám? – kérdezte kihívóan.

Kurt Wallander megdermedt a kérdéstől. Egy pillanat alatt felfogta a lényegét.

Az ajtónálló részegnek nézi, és nem akarja beengedni.

– A feleségemmel vacsorázom – felelte.

– Abból nem lesz semmi. Fogod magad szépen, és hazamész.

Kurt Wallander érezte, hogy az indulat elborítja az agyát.

– Rendőr vagyok! – üvöltötte. – És nem vagyok részeg, ha azt képzeled! Engedjen be, amíg jó dolga van!

– Megcsókolhatod a seggemet! Tűnés innen, vagy a zsarukat hívom!

Egy pillanatra elfogta a kísértés, hogy leüti a pimasz fickót. De aztán felülkerekedett az önuralma, és nyugodtan előhúzta az azonosítóját a belső zsebéből.

– Tessék, tényleg rendőr vagyok. És nem vagyok részeg. És a feleségem bent vár az étteremben. Az ajtóor gyanakodva vizsgálta az igazolványt. Egyszerre felderült a képe.

– Megismerem! – mondta. – Az egyik este láttam a tévéhíradóban.

Egyszer valami hasznom is van a televízióból, gondolta Kurt Wallander.

– Egyetértek magával – mondta büszkén a kefehajú. – Teljes mértékben!

– Miben ért egyet?

– Hogy azokat a mocskokat kurta pórázra kell fogni! Micsoda szemeteket engedünk be az országba, akik agyonvágják szegény öregeket? Igaza van, ki kell rúgni ezeket, bottal kiverni mind egy szálig!

Kurt Wallander jól látta, hogy értelmetlen volna belemenni ebbe a vitába. Inkább mosolyt erőltetett az arcára.

– Most már nem ártana egy jó vacsora – mondta.

A fickó kitárta az ajtót.

– Vigyáznia kell az embernek, nem igaz? – mondta.

– De még mennyire – felelte Kurt Wallander, és belépett az étterem melegébe.

Felakasztotta a kabátját, és körülnézett. Mona egy oldalablaknál ült, amely a csatornára nézett.

Onnan talán látta azt is, amikor átjöttem a hídon?

Behúzta a hasát, amennyire tudta, végigsimított a haján, és elindult az asszony felé.

Minden úgy kezdődött, hogy rosszabb nem is lehetett volna.

Rögtön észrevette, hogy Mona pillantása a hajtóka faltján állapodik meg, és elfogta a bosszúság.

És nem tudta, hogy ezt kellőképp sikerült-e eltitkolnia.

– Szervusz – mondta, és leült az asszonnyal szemben.

– Késtél, mint mindig – ennyi volt az üdvözet. – Hogy elhíztál!

Egyből letaglózott, gondolta. Semmi kedvesség, semmi szeretet!

– Te viszont nem változtál. Milyen barna vagy!

– Egy hétig Madeirán voltunk.

Madeira. Előbb Párizs, aztán Madeira. Ez volt a nászútjuk. A szirtfokon egyensúlyozó kis szálló, a halvendéglő lenn a parton! És most megint odament. Csak valaki mással.

– Aha – bólintott. – Azt hittem, Madeira a mi szigetünk.

– Ne gyerekeskedj!

– Tényleg azt hittem!

– Akkor is gyerekeség.

– Jó, gyerekes vagyok. Már az is baj?

A társalgás döcögött. Amikor a mosolygós pincérnő az asztalukhoz lépett, olyan volt, mintha egy jégtábláról mentette volna ki őket.

Bor került az asztalra, és ettől a hangulatuk kissé megélénkült.

Kurt Wallander csak nézte a nőt, aki nemrég még az ő felesége volt, és szépnek találta. Igen, ő mindenképp annak látta. Szerette volna elhessegetni a féltékeny gondolatokat, amelyektől görcsbe rándult a gyomra.

Valami nagy nyugalmat próbált sugározni magából, amelyet nem érzett, de nagyon vágyott utána.

Koccintottak.

– Gyere vissza! Kezdjük mindent előlről!

– Nem! Értsd már meg, hogy vége! Késő.

– Idejövet bementem a pályaudvarra. És megláttam a lányunkat.

– Lindát?

– Mintha csodálkoznál.

– Úgy tudtam, hogy Stockholmban van.

– Mit keresne Stockholmban?

- Azt mondta, körülnéz egy népfőiskolán, hogy talál-e valami kedvére való szakot.
- Pedig jól láttam. Ő volt.
- Beszéltél vele?

Kurt Wallander a fejét rázta.

- Épp egy vonatra lépett föl, már nem értem volna el.
- Milyen vonatra?
- Landskrona vagy Lund felé. Egy fekete fickó volt vele.
- Akkor jó.
- Ezt hogy érted?
- Úgy, hogy Herman jobbat tett Lindának, mint bármi eddig hosszú évek óta.
- És Herman?
- Herman Mboya. Kenyából jött.
- Lila overallban volt.
- Elég vidáman öltözik néha.
- És mit keres Svédországban?
- Orvosnak tanul. Nemsokára végez.

Kurt Wallander elképedve hallgatta. Komolyan beszél?

- Orvosnak?
- Igen, orvosnak. Vagy doktornak, ahogy tetszik. Barátságos, figyelmes, jó kedélyű fiú.
- Együtt élnek?
- A fiúnak kis diáklakása van Lundban.
- Azt kérdeztem, hogy együtt élnek-e.
- Azt hiszem, Linda most már elszánta magát.
- Mire?
- Hogy hozzá költözik.
- Hogy járhatna akkor népfőiskolára Stockholmban?
- Ezt Herman javasolta neki.

A pincérnő bort töltött a poharukba. Kurt Wallander érezte, hogy jócskán fejébe szállt az ital.

– Egyik nap felhívott – mesélte. – Ystadban járt. De soha nem látogatott meg. Ha találkozol vele, megmondhatnád neki, hogy nagyon hiányzik.

- Azt teszi, amihez kedve van.
- Csak azt kértem, hogy mondd meg neki!
- Megmondom, na! Ne kiabálj!
- Én nem kiabálok!

Épp ekkor érkezett a bifsztek. Szótlanul ettek. Kurt Wallander semmi ízét nem érezte a húsnak. Rendelt még egy üveg bort, és felötlött benne a kérdés, hogyan fog hazamenni.

- Úgy festesz, mint aki jól van – mondta. Mona bólintott, határozottan és kissé dacosan.
- És te?
- Állati a hajsza. Egyébként jól.
- És miről akartál beszélni velem?

Ezt elfelejtette. Hogy valami ürügyet kellett volna kigondolnia a találkozásjukra. Nem tudta, mit is mondhatna.

Talán az igazat, gondolta ironikusan. Azt is meg lehetne próbálni.

- Csak találkozni akartam veled – mondta. – Minden más, amit mondtam, hazugság volt.

Mona mosolygott.

- Örülök, hogy sikerült találkozoznunk.

Ő pedig váratlanul elsírta magát.

- Borzasztóan hiányzol – nyögte szaggatottan. Mona kinyújtotta a kezét, és a férfi kezére tette.

De nem szólt egy szót sem.

És ebben a pillanatban értette meg Kurt Wallander, hogy vége. Nincs, ami semmissé tehetné a válást. Vacsorázni fognak még talán együtt. De az életük visszavonhatatlanul külön utakra tért. Mona hallgatása nem hazudik.

Eszébe jutott Anette Brolin. Aztán a színes bőrű nő, álmai látogatója.

Nem volt eddig felkészülve az egyedüllétre. Most már meg kell tanulnia együtt élni vele, és így talán lassan rátalál az új életre, amelyért senki más, egyedül ő vállalhatja a felelősséget.

– Csak egy valamire felelj, Mona – szólalt meg. – Miért hagytál ott?

– Ha nem hagylak ott, az életem hagyott volna ott engem. Szeretném, ha megértenéd, hogy ez nem igazán a te hibád. Én éreztem, hogy változtatnom kell, én hoztam meg a döntést. Majd egyszer megérted te is.

– Szeretném most megérteni.

– És hogy jutsz haza?

– Van egy éjszakai busz. És te?

– Én gyalog.

– Elkísérlek egy darabig.

Mona a fejét rázta.

– Itt búcsúznak el. Így lesz a legjobb. De telefonálj bármikor. Szeretném, ha kapcsolatban maradnánk.

Sietős csókot adott volt férje arcára. Az a szemével követte, amíg energikus léptekkel átment a csatornahídon. Amikor eltűnt a Savoy és az utazási iroda között, felugrott, és utánaindult. Ma este egyszer már lopózkodott, akkor a lánya után. Most a felesége után fog leleskelni.

A piac sarkán, a rádióüzlet mellett állt egy kocsi. Mona beült a vezető mellé. Kurt Wallander egy kapubejáróba húzódott be, amikor a kocsi elhajtott előtte. Csak egy pillanatra és homályosan látta a férfit, aki a kormánynál ült.

Aztán a saját kocsijához indult. Éjszakai busz persze nem volt Ystadba. Belépett egy telefonfülkébe, és Anette Brolin számát tárcsázta. Amikor a hívott jelentkezett, ő sietve letette a kagylót.

Beült a kocsijába, benyomta a kazettát Maria Callas áriáival, és lehunyta a szemét.

Arra riadt fel, hogy fázik. Majdnem két órát aludt. Bár nem józanodott ki, úgy döntött, hogy hazaindul. Majd a kis mellékúton megy Svedalán és Svaneholmon keresztül. Arra nem valószínű, hogy rendőrfőosztályba ütköznek.

És mégis beleütközött. Azt teljesen elfelejtette, hogy Ystadból kiküldött éjjeli őrszolgálatok vigyázzák a menekültszállások környékét. Méghozzá az ő utasítása alapján.

Peters és Norén. Miután meggyőződtek róla, hogy a hageholmi szállás körül minden csendes, kiszúrtak egy kacskaringózva közeledő autót Svaneholm és Slimminge között. Rendes körülmények között bármelyikük messziről felismerte Wallander kocsiját, de itt és most eszükbe se jutott, hogy ő furikázhat az éjszakában. Ráadásul a rendszámtáblát is befedte a felfröcskölt sár, így aztán nehéz volt az azonosítás. Csak amikor megállították a kocsit, és bekopogtak a szélvédőn, Kurt Wallander pedig letekerte az ablakot, akkor ismertek rá a nyomozás vezetőjére.

Egyikük sem szólt egy szót sem. Norén zseblámpája Wallander vérekes szemébe világított.

– Minden rendben? – kérdezte Wallander. A két rendőr egymásra nézett.

– Eddig rendben – felelte Peters.

– Nagyon helyes – intett Wallander, és fel akarta csavarni az ablakot.

Norén az autó elé lépett.

– Legjobb lesz, ha kiszállsz – mondta. – Gyerünk.

Kurt Wallander kérdően nézett fel az arcba, amelyet alig tudott kivenni a zseblámpa rászzegezhető fényétől.

Aztán összegörnyedt, és engedelmeskedett a felszólításnak.

Kiszállt.

Hideg volt az éjszaka. Komiszul fázott. Valami véget ért.

9.

Kurt Wallander éppenséggel nem volt rózsás kedvében, amikor péntek reggel hét után belépett a simrishamni Svea Szálló ajtáján. Szinte átláthatatlan havas eső zuhogott egész Skånében, és csak amíg az autójától a szállóig ért, már átázott a cipője. Aztán kutyául fáj a feje is.

Mindjárt fejfájás elleni gyógyszert kért a pincérnőtől. Az jött is vissza egy pohár vízben habzó fehér porral.

Aztán kávé ivott, s közben arra figyelt föl, hogy remeg a keze.

Legalább annyira az aggodalom teszi, mint a megkönnyebbülés, gondolta.

Amikor néhány órával előbb, a Svaneholm és Slimminge közötti úton Norén felszólította, hogy szálljon ki a kocsiból, tudta, hogy mindennek vége. Nem lesz rendőr soha többé. Súlyosan ittas vezetés miatt azonnal felfüggesztik. És még ha a börtönbüntetés letöltése után visszatérhetne is valamikor az aktív rendőri szolgálatba, soha nem lenne képes egykori kollégáinak a szemébe nézni.

Gyorsan számot vetett azzal, hogy még jelentkezhethet valamelyik vállalat biztonsági szolgálatához. Vagy átsúszna a felvételi kontrollon valamelyik őrző-védő cégnél. Hanem húszéves rendőri működése véget ér. Ő pedig rendőr, testestől, lelkestől.

Arra egy pillanatig sem gondolt, hogy megvesztegesse Peterst és Norént. Tudta jól, hogy semmire sem menne. Csak egyet tehet: megpróbál a szívükre hatni. Hivatkozni a testületi szellemre, a munkatársi viszonyukra, vagy a barátságra, ami igazán nem is volt közöttük. De mindezt nem volt szüksége.

– Ül át Petershez, a kocsidat én viszem haza – mondta volt Norén.

Kurt Wallander jól emlékezett a megkönnyebbülésre, de a megvetésre is, amely jól érezhetően kicsengett Norén hangjából.

Szó nélkül beült a rendőrautó hátsó ülésére. Peters némán és kifejezéstelen arccal vezetett, amíg megérkeztek Ystadba, a Mariagatanra.

Norén mögöttük jött, leparkolta a kocsit, és a kulcsait átnyújtotta.

– Látott valaki? – kérdezte.

– Senki rajtatok kívül.

– Piszok szerencséd van.

Peters bólintott. Kurt Wallander csak ekkor fogta fel, hogy az egész hármuk között marad. Peters és Norén súlyos szolgálati szabálysértést vállalt érte. El se tudta képzelni, hogy miért.

– Köszönöm, fiúk – mondta.

– Jó, hagyjuk – felelte Norén. És elhajtottak.

Kurt Wallander felment a lakásába, és az üveg alján maradt whisky felhajtotta. Aztán néhány órát aludt mélyen, álom nélkül. Negyed hétkor, sietős borotválkozás után, már újra az autójában ült.

Tudta, hogy még mindig nem józanodott ki igazán. De ezúttal nem kellett attól tartania, hogy még egyszer Petersbe és Norénba ütközik. Nekik hatkor véget ért a szolgálatuk.

Most, a vendéglő asztalánál végiggondolta, mi vár rá aznap. Göran Boman megérkezik, és együtt indulnak felkutatni a láncszemet, amely a lenarpi kettős gyilkosság utáni nyomozáshoz hiányzik.

Minden más gondolatot félretolt. Majd sorra veszi őket, ha itt az ideje. Ha elmúlik a macskajaj, ha már képes lesz mindent kellő távolságból nézni.

Egyedül ült a szálló éttermében. A tengert nézte, amely szürkén sejlett elő a zuhogó havas esőn át. Egy halászhajó igyekezett kifelé a kikötőből, és ő megpróbálta kibetűzni a nevét, amely az oldalára volt festve.

Egy sör, gondolta, egy jó habos világos sör, az lenne jó most!

Erős kísértést érzett. Arra is gondolt, hogy talán lesz ideje a nap folyamán belopózni egy italárusító boltba, hogy vegyen valami kortyolnivalót estére.

Még mindig nem józanodott ki igazán.

Miféle rendőr vagyok én?, gondolta.

Vacak, kiégett zsaru.

A pincérnő újratöltötte a kávéscsészéjét. Ő elképzelte, hogy kivesz egy szobát a szállóban, és felhívja magához a nőt. Behúzza a függönyöket, és elfelejti, hogy a világon van, elfelejt mindent maga körül, és elsüllyed egy másik világban, amelynek semmi köze a valósághoz.

Kiitta a kávé, és az irattárcája után nyúlt. Van még egy kis ideje, hogy átfussa a vizsgálati anyagot.

Aztán hirtelen nyugtalanság fogta el, kiment a recepcióra, és felhívta az ystadi kapitányságot. Ebba jelentkezett.

– Jól telt a tegnap este? – kérdezte kedvesen.

– Jobban nem is telhetett volna – felelte. – És nagyon köszönöm a tegnapi segítséget.

– Szót sem érdemel.

– Simrishamból telefonálok, a Svea Szállóból. Hogy történt-e valami. Aztán körbejárunk itt Göran Boman-nal, aki a kristianstadi rendőrségtől van. Majd még odaszólok.

– Itt nyugi van. Éjjel semmi baj sem volt a menekültszállások körül.

Kurt Wallander letette a hallgatót, és bement a mosdóba. Lemosta az arcát, és közben igyekezett nem nézni a tükörképére. Megtapogatta a daganatot a homlokán. Még érzékeny volt. A karjából viszont már szinte teljesen kiállt a fájdalom.

Csak ha kihúzta magát, akkor érzett sajnást a combjában.

Az étterembe visszatérve reggelit rendelt. Evés közben még egyszer végiglapozta a feljegyzéseit.

Göran Boman pontosan kilenckor lépett be az étterembe.

– Micsoda idő! – dörzsölgette a kezét.

– Még mindig jobb, mint a hóvihár – felelte Kurt Wallander.

Amíg Göran Boman a kávéját itta, a napi teendőket vitatták meg.

– Úgy néz ki a dolog, hogy szerencsénk van – mondta Göran Boman. – A gladsaxi nőt meg a két kristianstadit minden nehézség nélkül előkaphatjuk.

A gladsaxit vették elsőnek.

– Anita Hessler a neve – mondta Göran Boman. – Ötvennyolc éves. Néhány éve ment férjhez egy ingatlanközvetítőhöz.

– Ez a Hessler a lánykori neve? – érdeklődött Kurt Wallander.

– Igen, most Johanssonnak hívják. A férj Klas Johansson. A falu melletti villanegyedben laknak. Amennyire kiszimatoltuk, az asszony nem jár munkába.

A papírjaiba pillantott.

– 1951. március 9-én szült egy fiút a kristianstadi kórházban. A pontosság kedvéért: 4.13-kor. A jelek szerint ez az egyetlen gyereke. Klas Johanssonnak viszont van négy gyereke az előző házasságából. A pasi egyébként hat évvel fiatalabb a neijénél.

– Az asszony fia tehát harminckilenc éves.

– Stefan névre keresztelték. Åhusban lakik, és adóügyi főfelügyelő Kristianstadban. Közgazdasági végzettségű. Sorházban lakik, nős, két gyereke van.

– Szoktak adóügyi főfelügyelők gyilkosságot elkövetni? – pillantott fel Kurt Wallander.

– Nem túl gyakran – nevetett Göran Boman. Elindultak Gladsaxba. A havas esőből zuhogó eső lett. Amint a faluba értek, Göran Boman balra kanyarodott.

A villanegyed élesen elütött a falu egyszerű fehér házeitől. Kurt Wallander megállapította, hogy éppúgy lehetne egy nagyváros jómódú peremkerületében is.

A házat egy hosszú utca végén találták meg. Hatalmas parabolaantenna állt a házfalból kinyúló betonlapon. Csinos és rendezett volt a kert. Pár percig a kocsiban ülve szemlélték a vörös tégláépületet. A garázsbejárón egy fehér Nissan állt.

– A férj aligha van itthon. Simrishamn központjában van az irodája. Állítólag arra specializálódott, hogy ingatlanokat ad el jómódú nyugatnémeteknek.

– És ez szabályos? – ámult Kurt Wallander. Göran Boman megvonta a vállát.

– Le van vajazva a dolog. A németek jól fizetnek, a vételi engedély mindig svéd névre szól. Sokan élnek Skánéban illegálisan birtokolt ingatlanok hasznélvezetéből.

Az egyik függöny mögött megmozdult valaki. Más, mint egy gyakorlott rendőrszem, észre sem vette volna.

– Valaki van itthon – állapította meg Kurt Wallander. – Ne látogassuk meg?

Megleپően vonzó asszony nyitott ajtót. Kényelmes szabadidőruha volt rajta, de abban is eleganciát sugárzott. Kurt Wallanderben azonnal felötlött, hogy van valami erősen idegen a megjelenésében.

Aztán arra gondolt, hogy a bemutatkozás is lehet olyan fontos, mint az összes felteendő kérdésük.

Hogy reagál a nő, ha meghallja, hogy rendőrök a látogatói?

De mindössze annyit lehetett észrevenni rajta, hogy egy leheletnyit felvonja a szemöldökét. Aztán elmosolyodott, és láthatóvá vált szabályos fehér fogsora. Kurt Wallander gyanakodni kezdett, hogy Göran Boman tévedett a korában. Ötvennyolc éves volna? Ő maga nem gondolta volna többnek negyvenöttnél.

– Nem vártam az urakat – mondta az asszony. – Fáradjanak beljebb.

Ízlésesen bútorozott nappaliba léptek. Egy igen exkluzív, nagy képernyőjű tévékészülék állt az egyik sarokban. Egy akváriumban tigriscsíkos halak úszkáltak. Kurt Wallander úgy találta, hogy nehéz ezt a környezetet Johannes Lövgrennel összefüggésbe hozni. Semmi sem mutatott ilyesféle kapcsolatra.

– Megkínálhatom valamivel az urakat? – kérdezte az asszony.

Tagadóan rázták a fejüket, és leültek.

– Azért jöttünk, hogy feltegyünk néhány rutinkérdést – kezdte Wallander. – Kurt Wallander a nevem, ő pedig Göran Boman a kristianstadi rendőrségtől.

– Izgalmas dolog rendőr látogatókat fogadni – felelte az asszony még mindig mosolyogva. – Itt Gladsaxban sose történik semmi váratlan.

– Azt szeretnénk tudni, hogy ismer-e egy Johannes Lövgren nevű férfit – folytatta Kurt Wallander.

Az asszony meghökkenve nézett rá.

– Johannes Lövgrent? Nem. Az kicsoda?

– Biztos ebben?

– Persze hogy biztos vagyok!

– Az illetőt néhány napja meggyilkolták a feleségével együtt egy Lenarp nevű faluban. Talán látta az újságban a hírt.

Az asszony csodálkozása teljesen őszintének hatott.

– Most már semmit sem értek – mondta. – Mintha olvastam volna a gyilkosságról. De nekem mi közöm lehetne hozzá?

Nem, nem, gondolta Kurt Wallander, és Göran Bomanra nézve látta, hogy ő is ugyanazt gondolja. Ennek az asszonynak aligha van köze Johannes Lövgrenhez.

– Ön 1951-ben született egy fiúgyermeket Kristianstadban – szólalt meg most Göran Boman. – Minden iraton és kimutatáson az ön kijelentése nyomán az apa ismeretlenként szerepel. Nem lehetséges, hogy ez az ismeretlen apa Johannes Lövgren volt?

Az asszony hosszan nézte kettőjüket, s csak akkor válaszolt.

– Továbbra sem értem, hogy ezt miért kérdezik tőlem, még kevésbé azt, hogy mi közöm lehetne ahhoz a meggyilkolt paraszthoz. De ha ez valamit segíthet önöknek, elmondom, hogy Stefan apját Rune Stiernának hívták. Házasember volt. Én tudtam jól, mit vállalok, örültem a gyerekeknek, és hálából eltitkoltam az apa azonosságát. Rune tizenkét évvel ezelőtt halt meg. És Stefan kicsi korától jó kapcsolatban állt az apjával.

– Megértem, hogy a kérdéseinket furcsának találja – mondta Kurt Wallander. – De néha kénytelenek vagyunk furcsa kérdéseket föltenni.

És feltettek még néhány kérdést, miközben jegyzeteltek. És ezzel vége is volt.

– Remélem, megbocsát a zavarásért – mondta Kurt Wallander, és felállt.

– Elhiszik, hogy az igazat mondtam? – kérdezte a nő váratlanul.

– Elhisszük – bólintott Kurt Wallander. – De ha nem azt mondta, arra rá fogunk jönni. Előbb vagy utóbb.

Az asszony fölnevetett.

– Igazat mondtam. Sosem tudtam hazudni. De azért csak jöjjenek nyugodtan, ha vannak még furcsa kérdéseik.

Elbúcsúztak és visszamentek az autóhoz.

– Hát ennyi – mondta Göran Boman.

– Nem ezt a nőt keressük – felelte Kurt Wallander.

– Gondolod, hogy érdemes előszedni a fiát Ahusból?

– Kihagyhatjuk. Legalábbis egyelőre. Visszamentek a szállóhoz Kurt Wallander kocsijáért és most már két autóval folytatták útjukat Kristianstad felé.

A brosarpsi dombvidék táján jártak, amikor elállt az eső, és a felhőtakaró szakadozni kezdett.

A kristianstadi rendőrkapitányság előtt lerakták a kocsijukat, és egy rendőrautóba ültek át, úgy mentek tovább.

– Margareta Velander a következő – konferálta Göran Boman. – Negyvenkilenc éves, és egy *Die Welle* nevű női fodrászsalonja van a Krokarpsgatanon. Van három gyereke, elvált, újra férjhez ment, újra elvált. Egy sorházban lakik Blekingehállnál. 1958-ban szült egy fiút, a neve Nils. Kalandos természetű fiú a jelek szerint. Mindig is a vásárokat járta, és importból származó ezt-azt árult. Azonfelül egy finom női alsóneművel kereskedő ügynökség tulajdonosa. Sölvesborgban lakik. Ki a fene rendel finom női alsóneműt postán egy ilyen városból?

– Feltehetőleg sokan.

– Egyszer már ült súlyos testi sértésért – folytatta Göran Boman. – Az ügyiratot nem láttam. De egy évet kapott, ami arra mutat, hogy elég súlyos volt az a testi sértés.

– Azt az ügyiratot nagyon szeretném látni – jegyezte meg Kurt Wallander. – Hol történt a dolog?

– A kalmari megyei bíróságon ítélték el. Már keresik az ítélet aktáját.

– Mikor történt ez?

– 1981-ben, ha jól emlékszem.

Míg Göran Boman áthajtott a városon, Kurt Wallander elgondolkodott.

– Ezek szerint a nő tizenhét éves korában szült. Ha Johannes Lövgren volt az apa, jókora korkülönbséggel számolhatunk.

– Erre én is gondoltam. De ez mellette is meg ellene is szólhat a gyanúknak.

A fodrászüzlet egy átlagos bérházban volt Kristianstad peremén, az alagsorban.

– Egyszersmind meg is nyíratkozhatnánk – jegyezte meg nevetve Göran Boman. – Te hol szoktál?

Kurt Wallander már-már kibökte, hogy az ő haját Mona szokta volt nyírni.

– Hol itt, hol ott, ahogy jön – felelte inkább kitérően.

Három munkaasztal volt a fodrászhelyiségben. Két nő bura alatt ült, a harmadiknak épp a haját mosta és a fejét masszírozta a fodrásznő. Csodálkozva nézett a belépőkre.

– Hajnyírást csak megbeszélte időben vállalom – mondta. – Mára már tele vagyok. Holnapra is. Vagy a feleségüknek szeretnék időpontot?

– Margareta Velander? – kérdezte Göran Boman. És felmutatta rendőrigazolványát.

– Szeretnék beszélgetni önnel.

Kurt Wallander látta a riadalmat a nő arcán.

– Most nem hagyhatom itt a hölgyet...

– Nem baj, szívesen várunk – felelte Göran Boman.

– Oda, a hátsó helyiségbe tessék – mondta Margareta Velander. – Nem tart sokáig.

Apró helyiség volt ez a hátsó. Egy viaszosvászonnal letakart kis asztal majdnem betöltötte. Egy polcon képeslapok sorakoztak néhány kávésbögre és egy elmosatlan kávékiöntő között. Kurt Wallander egy fekete-fehér fényképet vizsgált, amely a falra volt felszögezve. Az elmosódott és kifakult kép egy fiatalembert mutatott tengerész-egyenruhában. A sapkaszalagon a *Halland* név sejlett.

– *Halland* – betűzte Kurt Wallander. – Mi is volt az? Cirkáló vagy torpedóromboló?

– Romboló. Már réges-rég kimustrálták.

Margareta Velander belépett.

- Most van néhány percem – mondta. – Miről volna szó?
- Érdeklődni szeretnénk, hogy ismer-e egy Johannes Lövgren nevű férfit.
- Kávét nem parancsolnak?

Mindketten elhárították, és Kurt Wallander bosszúságot érzett, mert a nő épp akkor fordított hátat neki, amikor a kérdést feltette.

- Johannes Lövgrent – ismételte. – Egy földművest egy Ystad környéki kis faluból. Ismerte?
- Akit meggyilkoltak? – kérdezte vissza a nő, és nyugodtan a szemébe nézett.
- Igen. A meggyilkolt férfit. Pontosan őt.
- Nem – felelte a nő, és kávét töltött egy műanyag csészébe. – Miért ismertem volna?

A két rendőr gyors pillantást váltott. Volt valami a nő hangjában, ami feszültségről árulkodott.

– Ön 1958-ban szült egy fiút, aki a Nils nevet kapta – mondta Kurt Wallander. – Úgy nyilatkozott, hogy az apa ismeretlen.

Ahogy a fiú neve elhangzott, az asszony sírva fakadt. A kávé kiömlött, a csésze leesett a padlóra.

- Mit csinált? – szipogott az asszony. – Mit csinált megint?
- Megvárták, amíg megnyugszik kissé, és csak azután folytatták.

– Nem azért jöttünk, mert történt valami – folytatta Kurt Wallander. – Csak arra volnánk kíváncsiak, hogy nem Johannes Lövgrennek hívták-e Nils apját.

– Nem.

A válasz egyáltalán nem hangzott meggyőzőnek.

- Akkor elárulná, mi volt a neve?
- Miért akarják tudni?
- Fontos volna a nyomozáshoz.
- Mondtam már, hogy nem ismerek semmiféle Johannes Lövgrent.
- Hogy hívták Nils apját?
- Azt nem mondom meg.
- Amit mond, nem tudja meg senki más.

Az asszony elég sokáig habozott a válasszal.

– Nem tudom, ki volt Nils apja.
– Az ilyesmit tudni szokták a nők.
– Azokban az években több férfival volt viszonyom. Nem tudtam, ma sem tudom, kitől lett a gyerek. Ezért mondtam akkor, hogy az apa ismeretlen.

Felpattant a székről.

– Most már dolgom van. A kuncsaftjaim megfőnek a hajszárítóban.

- Várunk.
- De hát többet nem tudok mondani!

Egyre izgatottabb lett a hangja.

– Volna még néhány kérdésünk.

Tíz perc múlva a nő újra megjelent. Néhány papírpénzt hozott, és berakta a széktámlán lógó retiküljébe. Most összeszedettnek és harcra késznek hatott.

- Nem ismerek semmiféle Lövgrent – jelentette ki határozottan.
- És fenntartja, hogy nem tudja, ki volt az apja 1958-ban szült fiának?
- Igen.
- Tisztában van vele, hogy esetleg eskü alatt kell felelnie ezekre a kérdésekre?
- Nem hazudok.
- Mikor találkozhatnánk Nilssel?
- Sokat utazik.
- Adataink szerint Sölvesborgban van bejelentve.
- Akkor keressék ott!
- Meg is tesszük.
- Nincs több mondanivalóm.

Kurt Wallander habozott. Majd a falra kiszögezett kifakult fényképre mutatott.

– Ez Nils apja? – kérdezte.

A nő éppen cigarettára gyújtott. Valósággal sziszegve fújta ki a füstöt.

– Nem ismerek semmiféle Johannes Lövgrent. Fogalmam sincs, mit akarnak vele.

– Hát jó – zárta le Göran Boman a beszélgetést. – Akkor megyünk. De lehet, hogy még hallatunk magunkról.

– Nincs több mondanivalóm! Miért nem hagynak békén?

– Senki sem maradhat békén, amikor a rendőrség egy kettős gyilkosság ügyében nyomoz – felelte Göran Boman. – Így van ez.

Ragyogó napsütésben értek ki a kocsihoz.

– Mit gondolsz? – kérdezte Göran Boman.

– Fene tudja. Valami van itten.

– Bekukkantsunk a fiúhoz, mielőtt a harmadik nőt elővesszük?

– Az lesz a legjobb.

Sölvesborgba hajtottak, és sok utánjárás után találták meg a reményeik szerint hiteles címet. Egy lerobbant faház volt itt a városka szélén, az udvarán autórongsok és rozsdás gépalkatrészek. Egy dühös német juhász tépte és harapdálta a láncát. A ház elhagyatottnak látszott. Göran Boman előrehajolva próbálta kiolvasni az ajtóra szögezett hevenyészett névtáblát.

– Nils Velander – mondta. – Ez az.

Többször is kopogott. Semmi válasz. Körüljárták a házat.

– Micsoda patkánylyuk! – ámult el Göran Boman. Visszaérve a kiindulási pontra, Kurt Wallander lenyomta a kilincset.

Az ajtó kinyílt.

Kérdő tekintetet vetett Göran Bomanra, az meg vállat vont.

– Ha nyitva van, be is mehetünk – mondta. Beléptek a dohos előszobába. Hallgatóztak. Semmi nesz. Aztán hátrahőköltek, mert az egyik sarokból macska ugrott elő, rájuk fúj, és felrohan az emeletre vezető lépcsőn. A balra eső szoba irodafélének látszott. Két rozszant iratszekrény előtt egy zsúfolásig telerakott íróasztal állt telefonnal és üzenetrögzítővel. Kurt Wallander belenézett az asztalon álló kartondobozok egyikébe. Egy fekete bőr alsóneműkészlet volt benne névcédulával.

– Fredrik Åberg, Dragongatan, Alingsås a megrendelő – olvasta. – Diszkrét küldemény, ha jól sejtem.

A szomszéd szoba volt Nils Velander finom fehérneműinek a raktára. De volt ott egy rakás korbács és kutyapóráz is.

Minden csak úgy behányva, látható rend nélkül.

Innen a konyhába értek. A tálalón piszkos tányérok, poharak, a földön egy félig elfogyasztott csirke. Minden büzlött a macskavizelettől.

Kurt Wallander benyitott az éléskamrába is. Házi lepárlókészülék állt benne, és két nagy demizson.

Göran Boman elvigyorodott, és a fejét ingatta.

Fölmentek az emeletre. Bekukkantottak a hálószobába, a mocskos lepedőn ruhák voltak halomba hányva. A behúzott függönyök mögötti homályban hét macskát számoltak össze. Amint közeledtek hozzájuk, szanaszét futottak.

– Micsoda patkánylyuk! – ismételte Göran Boman. – Hogy képes ember így élni?

Minden arra vallott, hogy valaki nagy sietséggel távozott a házból.

– Menjünk tovább – javasolta Kurt Wallander. – Majd ha lesz házkutatási parancsunk, alaposabban szétnézünk.

Visszamentek a földszintre. Göran Boman még betért az irodába, és bekapcsolta az üzenetrögzítőt.

Nils Velander hangja, ha ugyan az övé volt, közölte a hívóval, hogy a Raff-Sets iroda pillanatnyilag személyzet hiányával küszködik, a megrendelést szíveskedjék üzenet formájában meghagyni.

A német juhász a láncát tépdeste, amikor az udvarra értek.

A ház bal sarkához közel Kurt Wallander egy pinceajtóra bukkant, amelyet jórészt eltakartak egy öreg mángorló romjai.

Ez az ajtó se volt bezárva. Óvatosan benyitott, és leóvakodott a főkapcsolóig. Egy sarokban olajoskanna állt. A pincehelyiség nagyobb részét üres madárkalitkák töltötték ki. Kiszólt Göran Bomannak, s az is lejött a pincébe.

– Bőr alsónemű és madárkalitkák – szólta Kurt Wallander. – Mivel foglalkozik ez a fickó tulajdonképpen?

– Ennek nem árt kissé utánanézni – bólintott Göran Boman.

Már épp indulni akartak, amikor Kurt Wallander fölfedezett egy kis vasszekrényt az olajoskanna mögött. Lehajolt és elfordította a fogantyúját. Ez is azonnal kinyílt, mint minden a házban. Benyúlt, és egy összegöngyölt műanyag zacskót tapintott ki. Előhúzta és kinyitotta.

– Ezt nézd meg – szólta oda Göran Bomannak. A zacskóban ezresek voltak.

Kurt Wallander huszonháromat számolt össze.

– Azt hiszem, ezzel a Nils fiúval elcsevegünk kissé – mondta Göran Boman. Visszatömködték a pénzeszacskót, és a német juhász hörgő hangjaitól kísérvé kiléptek az utcára.

– Beszélünk a sölvesborgi kollégákkal – mondta Göran Boman. – Vegyék elő a fiút, és nézzenek a körmére a kedvünkért.

A sölvesborgi rendőrőrsön találkoztak egy kollégával, aki tudott Nils Velanderről.

– Semmi kétségünk sincs, hogy egy csomó törvénytelen dologgal foglalkozik – mondta a rendőr.

– Konkrétan azonban csak tiltott szeszfőzéssel tudjuk gyanúsítani, meg hogy illegálisan hoz be madárkalitkákat Thaiföldről.

– Egyszer már elítélték testi sértésért – jegyezte meg Göran Boman.

– Nem verekedős fajta – felelte a rendőr. – De azért a kedvetekért a körmére nézünk. Igazán azt hiszitek, hogy gyilkosságra vetemedett?

– Nem tudjuk – felelte Kurt Wallander. – De szeretnénk beszélni vele.

Visszaindultak Kristianstadba. Az eső közben újra eleredt. Mindketten úgy találták, hogy a sölvesborgi kolléga derék rendőr, és számíthatnak rá, hogy előkeríti nekik Nils Velandert.

Kurt Wallander azonban nem volt igazán elégedett.

– Nem jutottunk sokkal előbbre – mondta. – Ezresek egy nejlonzacskóban, ez nem bizonyíték.

– De azért több a semminél – felelte Göran Boman.

Kurt Wallander ezzel egyetértett. Van valami a fodrásznő és a fia körül.

A Kristianstadba bevezető út mentén egy motelban gyorsan megebédeltek.

Kurt Wallandernek eszébe jutott, hogy jó volna felhívni Ystadot, de a telefonautomata nem működött.

Fél kettőkor értek be a kristianstadi kapitányságra. Göran Bomannak még el kellett intéznie egyet-mást a szobájában, mielőtt a harmadik hölgy látogatására indultak volna.

A portán megállította őket a telefonoslány.

– Ystadból szólta, hogy Kurt Wallander azonnal hívja vissza őket.

– Intézd el a szobámból – javasolta Göran Boman, és míg kávéért ment, Kurt Wallander balsejtelmek közt tárcsázta a kapitánysága számát.

Ebba szó nélkül Rydberghez kapcsolta be.

– Gyere vissza rögtön – kezdte Rydberg. – Valami örült agyonlőtt egy szomáliai menekültet Hageholmban.

– Hogyhogy?

– Úgy, ahogy mondom. Ez a szomáliai egy kis sétára indult, és valaki lelőtte egy sörétes puskával. Égen-földön kerestelek már. Hol jársz egyáltalán?

– Meghalt?

– Miszlikbe lőtték a fejét.

Kurt Wallandert a rosszullét környékezte.

– Megyek – mondta.

Lerakta a hallgatót. Göran Boman épp akkor lépett be két kávécsészét egyensúlyozva. Kurt Wallander gyorsan beszámolt az ystadi üzenetről.

– Akkor riadóköcsit kapsz a visszaútra – mondta Boman. – A tiédet majd az egyik emberünkkel hazaküldöm.

Minden roppant gyorsan ment.

Percek múlva Kurt Wallander úton volt Ystad felé egy szirénázó rendőrkocsiban. Rydberg a kapitányság portáján várta, és már indultak is Hageholmba.

– Van valami nyom? – kérdezte Kurt Wallander.

– Semmi az égvilágon. De a megyei hírlap percekkel a gyilkosság után kapott egy telefonhívást. Egy férfihang közölte, hogy ez bosszú volt a meggyilkolt Johannes Lövgrenért. Legközelebb egy nőre csapnak le Maria Lövgrenért.

– Kész örület! – csattant fel Kurt Wallander. – Már nem is gyanúsítunk külföldieket!

– Vannak, akik épp az ellenkezőjét hiszik. Hogy mi fedezzük a külföldieket.

– Hiszen azt már megcáfoltam!

– Akik ezt tették, füttyülnek a cáfolatokra. Kiváló ürügy nekik, hogy elővegyék a fegyvert, és elkezdjenek külföldiekre vadászni.

– Akkor is téboly!

– Persze hogy téboly. De tény.

– Szalagra rögzítették a hívást az újságnál?

– Igen.

– Szeretném majd meghallgatni. Hogy ugyanaz az alak volt-e, aki engem hívogatott.

Az autó robogott velük a skáni tájban.

– És most mit csinálunk? – kérdezte Kurt Wallander.

– A lenarpi gyilkosokat kell elcsípnünk – felelte Rydberg. – A lehető leggyorsabban.

Hageholmiban nagy volt a felfordulás. Felzaklatott és síró menekültek tolongtak az étkezőben, újságírók kérdegették őket, csöngtek a telefonok. Kurt Wallander pár száz méterre az épülettől, egy sáros földúton előmászott a kocsiból. Felhajtotta a gallérját, mert közben megerősödött a szél. Az út melletti terület le volt zárva. A holttest ott feküdt hason, fejével a sárban.

Kurt Wallander óvatosan megemelte a ráterített lepedőt.

Rydberg nem túlzott. Az áldozat fejéből szinte semmi sem maradt.

– Egészen közeli lövés – mondta Hanson, aki az elzárt területen állt. – A merénylő rejtekhelyről ugrott elő, és néhány méterről adta le a lövéseket.

– A lövéseket? – kérdezte Kurt Wallander.

– Igen. A szállás gondnoka két lövést hallott gyors egymásutánban.

Kurt Wallander körülnézett.

– Autónyomok – mutatta. – Hová vezet ez az út?

– Két kilométer után arrafelé kivezet az E14-esre.

– És senki nem látott semmit?

– Nem könnyű kihallgatni a menekülteket, akik tizenöt különféle nyelven beszélnek. De már dolgozunk rajta.

– És tudjuk, ki az áldozat?

– Egy szómáliai férfi. Itt lakott a feleségével és kilenc gyerekével.

Kurt Wallander hitetlenkedve nézett Hansonra.

– Kilenc gyerek?

– Képzeld el a holnap reggeli újságcímeiket. Ártatlan menekültet öltek meg séta közben. Kilenc gyerek apa nélkül.

Svedberg futva jött az egyik rendőrautó felől.

– Keres a főkapitány! – integetett. Kurt Wallander értetlenül bámult rá.

– De hiszen csak holnap jön meg Spanyolországból...

– Nem Björk! Az országos főkapitány!

Kurt Wallander beült a kocsiba, és felemelte a telefont. Az országos rendőrfőkapitány hangja mesterkéltnek hatott, és amit mondott, az rögtön felbosszantotta őt.

– Csúnya eset – hangzott. – Nem tűrhetjük, hogy a rasszisták gyilkolni kezdjenek ebben az országban.

– Nem – felelte Kurt Wallander.

– Ennek a kinyomozása abszolút elsőséget kap.

- Igen. De itt van a nyakunkon a lenarpi kettős gyilkosság is.
- Hogy haladnak?
- Vannak már nyomok. De még idő kell hozzá.
- Személyesen magától várok jelentést. Ma este részt veszek egy vitaműsorban a tévében, és minden lehetséges információra szükségem van.
- Elintézem.

Klikk.

Kurt Wallander ült és töprengett.

Ezt Näslundre bízom, határozta el. Papírokkal fogja elárasztani Stockholmot.

Elfogta a kedvetlenség. A másnapossága már elmúlt, és eszébe jutottak a tegnap este eseményei. Az is emlékeztetően hatott, hogy meglátta Peterst, aki épp kiszállt egy most befutott rendőrkocsiból.

Aztán Monára gondolt és a férfit, aki az autóban várt rá.

És Lindára, a nevetésére. Meg a sötét bőrű férfit, aki vele volt.

Apjára, ahogy mindig ugyanazt a témát festi.

Más-más ideje van életnek és halálnak.

Kikaszálódott a kocsiból, hogy hozzáfogjon a kivizsgáláshoz.

Ebből se fog sok kiderülni, gondolta.

És akkor belebukunk.

Negyed négy volt. Újra eleredt az eső.

10.

Kurt Wallander fázósan állt a szitáló esőben. Már majdnem öt óra volt, és a rendőrség fényszórókat állított fel a tetthely körül. Két mentős jött a cuppogó sárban egy hordággal, hogy elvigye a szomáliai férfi holttestét. A latyakra nézve Kurt Wallander nehezen tudta elképzelni, hogy egy mégoly ügyes nyombiztosító is, mint Rydberg, képes lesz rögzíteni valamit.

Azért egy kis megkönnyebbülést is érzett. Vagy tíz perccel azelőtt a rendőröket egy hisztérikus feleség és kilenc visító gyerek fogta gyűrűbe. A halott özvegye a sárba vetette magát, és olyan szívet tépően zokogott, hogy az edzett rendőrök is zavartan húzódtak félre. Kurt Wallander meglepve állapította meg, hogy egyedül Martinson képes megnyugtatni a kétségbeesett asszonyt és gyerekeit. Pedig olyan fiatal volt, hogy eddigi rendőri pályafutása alatt még egyszer sem kényszerült olyasmire sem, hogy megvigyen egy halálhírt a hozzátartozóknak. Odatérdelt az asszony mellé a sárba, felemelte, és a nyelvi határok fölött átnyúlva valahogy sikerült magát megértetnie vele. Egy pap is volt ott, akit kevéssel előbb kerítettek nagy sietve a közelből, de persze ő semmire sem ment a fekete családdal. Martinsonnak szép lassan sikerült rávennie az asszonyt és a gyerekeket, hogy kövessék őt vissza a szállásra, ahol már egy orvos várt arra, hogy átvegye őket.

Rydberg jött caplatva; nadrágszára combig befröcskölődött sárral.

– Pokoli felfordulás – morogta. – Hanson és Svedberg kidolgozta a lelkét, de nem hiába. Találtak két menekültet és egy tolmácsot, akik azt állítják, hogy valóban láttak valamit.

– És mit?

– Honnan az ördögből tudnám? Se perzsául nem beszélek, se szuahéliul. De már mennek is Ystadba. A Bevándorlási Hivatal ígérte, hogy küld tolmácsokat. Szerintem neked is ott kellene lenned a kihallgatáson.

Kurt Wallander bólintott.

– Van valamink, amiből kiindulhatunk? – kérdezte. Rydberg elővette nyűtt jegyzetömbjét.

– Pontosan egykor ölték meg – mondta. – A gondnok épp rádiót hallgatott, amikor eldőrdült a lövés, mégpedig kettő, gyors egymásutánban. De ezt már tudod. Mire a szomáliai a földet érte, már halott volt szegény. A jelek szerint közönséges sörétes puska volt. Gyttorp márkájú, sejtetőleg Nitrox 36-os patron. Nagyjából ez minden.

– Nem sok.

– Szerintem a semminél alig több. De talán a tanúktól megtudunk valamit.

– Már elrendeltem a túlórát mindenkinek – mondta Kurt Wallander. – Mostantól napi huszonnégy órát robotolunk, ha kell.

Amint visszaért az ystadi kapitányságra, rögtön beült a szobájába a kihallgatásra. Az első tanú, egy afrikai fiú, kis híján az örületbe kergette. A tolmács, aki állítólag perfekt volt a szuahéliben, nem értette azt a nyelvváltozatot, amelyen a tanú, egy Malawiból való legény beszélt. Kurt Wallander csak fél óra múltán jött rá, hogy a tolmács nem azt fordítja, amit a malawi fiú mond. Újabb húsz perc múlva derült ki, hogy a fiú, valami érthetetlen okból, jól beszél a luvale nyelvet, amely Zaire és Zambia jó részén használatos. És ekkor jött a szerencsés fordulat. A Bevándorlási Hivatal egyik jelenlévő képviselője ismert egy öreg misszionárius hölgyet, aki folyékonyan beszélt luvaléül. Az illető, aki már kilencvenéves volt, Trelleborgban lakott egy szeretetotthonban. Azonnal hívták a trelleborgi kollégákat, s azok megígérték, hogy sürgősen elküldik a hölgyet riadóautón Ystadba. Kurt Wallanderben némi kétség fészkelődött, hogy komoly segítséget várhatnak-e egy kilencvenéves matrónától. De fölösleges volt az aggodalma. Egy hófehér hajú, piros arcú és élénk szemű apró hölgy jelent meg a szobája küszöbén, és mielőtt ő üdvözölhette volna, az máris élénk eszmecserébe mélyedt a malawi ifjúval.

Sajnos hamar kiderült, hogy a tanú nem látott semmit.

– Kérdezze meg tőle, hogy akkor miért jelentkezett tanúnak – szolt Kurt Wallander elgyötörten.

A misszionárius hölgy és a fekete ifjú újabb hosszú beszélgetésbe merült.

– Barátunk azt gondolta, hogy izgalmas élményben lesz része – közölte végül a hölgy. – És ez valóban érthető.

– Már akinek – nyögte Kurt Wallander.

– Maga is volt fiatal, barátom – felelte az öregasszony. A malawi ifjút visszaküldték Hageholmba, a misszionárius hölgyet pedig Trelleborgba vitették.

A következő tanúnak már valóban volt mondanivalója. Iráni tolmács volt, aki folyékonyan beszélt svédül. Akárcsak a meggyilkolt szomáliai, ő is éppen sétát tett Hageholm körül, amikor eldőrdült a lövés.

Kurt Wallander elővette a katonai térkép megfelelő lapját, amely Hageholm környékét mutatta, és egy kereszttel megjelölte a gyilkosság helyszínét. A tolmács azonnal rámutatott a pontra, ahol állt, amikor a két lövés eldőrdült. Kurt Wallander a távolságot háromszáz méterre becsülte.

– A lövés után hamar egy autót hallottam – folytatta a tolmács.

– De nem látta?

– Az erdőben voltam. Onnan nem látni az utat. És újra a térképre mutatott. Déli irányba.

A következő kijelentésével alaposan meglepte Kurt Wallandert.

– Egy Citroen volt.

– Egy Citroen?

– Az a fajta, amit csúf kiskacsának hívnak.

– Ezt honnan tudja ilyen biztosan?

– Teheránban nőttem fel. Gyerekkorunkban mind megtanultuk felismerni a különféle autómárkákat a motor hangjáról. A Citroené könnyű, halk. Különösen a kiskacsáé.

Kurt Wallander nem akart hinni a fülének. Támadt egy ötlete.

– Jöjjön ki velem az udvarra – mondta. – Amint kiérünk, forduljon a falhoz, és hunyja be a szemét.

Az esőben beindította a kocsiját, és tett vele egy kis kört a parkolóban. Közben végig az iránít figyelte.

– Nos? – kérdezte. – Mi volt?

– Peugeot – felelt a tolmács habozás nélkül.

– Remek – bólintott Kurt Wallander. – Telitalálat.

A tolmácsot hazaküldte, és azonnal rendelkezett, hogy körözzék a Citroen 2CV-t, amely a Hageholm és az E14 közti úton tartott nyugat felé egy óra tájban. A központot is értesítették, hogy a rendőrség nyomoz egy Citroen 2CV után, amelynek köze lehet a gyilkossághoz.

A harmadik tanú egy fiatal román nő volt. Ott ült Kurt Wallander szobájában egész idő alatt, és a csecsemőjét szoptatta. A tolmács gyengén tudott svédül, Kurt Wallander mégis úgy érezte, hogy jó képet kapott róla, mit látott a fiatal nő.

Ő is ugyanazon az úton sétált, amelyen a szomáliai, és szembetalálkozott vele, amikor visszafelé tartott a szállásra.

– Mennyi idő telt el – kérdezte Kurt Wallander – aközött, hogy találkoztak, és hogy meghallotta a lövéseket?

– Talán három perc.

– Látott valaki mást is?

A nő bólintott, és Kurt Wallander izgatottan hajolt az íróasztal fölé.

– Hol? Mutassa meg a térképen!

A tolmács átvette a csecsemőt, a nő pedig a térképen keresgélt.

– Itt – mondta, és a ceruzát a térképre nyomta.

Ez egészen közel van a tetthez, állapította meg Kurt Wallander.

– Beszéljen róla – mondta. –Jól gondoljon utána. Van időnk.

A tolmács fordított, az asszony elgondolkodott.

– Egy férfi volt kék overallban – mondta végül. – Az út mellett állt, a szántó föld szélén.

– Hogy nézett ki?

– Kevés haja volt.

– Milyen magas volt?

– Átlagos.

– Én átlagosan magas vagyok? – kérdezte Kurt Wallander, és felállt.

- Az magasabb volt.
- Mennyi idős?
- Se öreg, se fiatal. Talán negyvenöt éves.
- Észrevette magát?
- Nem hiszem.
- Mit csinált a szántóföldön?
- Evett.
- Evett?
- Egy almát rágcsált.

Kurt Wallander elgondolkodott.

- Egy férfi kék farmerban állt a szántóföldön az út mellett, és egy almát rágcsált. Jól értettem?
- Jól.
- Egyedül volt?
- Mást nem láttam, de nem hiszem, hogy egyedül volt.
- Miért nem hiszi?
- Úgy nézett ki, mint aki vár valakit.
- Volt nála fegyver?

Az asszony újra elgondolkodott.

- Lehet, hogy egy barna csomag volt a lábánál – mondta. – De az is lehet, hogy az csak sár volt.
- Mi történt, amikor meglátta azt az embert?
- Siettem haza, ahogy csak tudtam.
- Miért sietett?
- Nem jó egy idegen férfival találkozni az erdőben.

Kurt Wallander bólintott.

- Autót látott?
- Nem. Autót nem.
- Le tudná írni jobban azt az embert?

A nő megint hosszan gondolkodott. A csecsemő a tolmács karjában aludt.

- Erős volt. Talán nagy kezei voltak, úgy képzelem.
- És milyen színű volt a haja? Az a kevés, ami volt neki?
- Svéd színű.
- Világos?
- Igen. És kopasz volt így.

A fiatalasszony egy félholdat rajzolt a levegőbe.

Ezután visszavitték arra a helyre, ahol a kék overallos férfit látta. Wallander kávéért ment. Svedberg kérdezte, ne hozzon-e egy pizzát, s ő bólintott.

Háromnegyed kilenckor a rendőrök összegyűltek az étkezőben. Kurt Wallander úgy találta, hogy mindenki bámulatosan frissnek hat, Näslund kivételével. Näslund náthás volt és lázas, de nem volt hajlandó hazamenni.

Míg megosztottak a pizzákon és a szendvicseken, Kurt Wallander lehúzott egy vásznat a falon, és kivetítette a tethely térképvezetékét, belerajzolva azokat a pontokat és vonalakat, amelyeken a tanúk álltak, illetve amelyek mentén mozogtak.

– Nem vagyunk tehát teljesen tanácstalanok – kezdte előadását. – Van időpontunk és két megbízható tanúnk. Néhány perccel a lövések előtt a női tanú látott egy kék overallos férfit, aki az út melletti szántóföldön állt. Ez pontosan megfelel annak az időnek, amely idő alatt a szomáliai elérhetett eddig a pontig. Tudjuk továbbá, hogy a gyilkos egy Citroen kacsával tűnt el, délnyugati irányban.

A beszámolót Rydberg belépése szakította félbe. Az egybegyűlt rendőrnnyomozók nevetésben törtek ki, mert Rydberg nyakig sáros volt. Lerúgta sáros és átázott cipőjét, és átvett egy felkínált szendvicset.

- A legjobb pillanatban érkezted – fogadta Kurt Wallander. – Mit találtál?

– Két óra hosszat kúsztam és másztam azon a darab szántóföldön – felelte Rydberg. – A román nő halál pontosan megmutatta, hol állt a pasas. Rögzítettük a lábnyomait. Gumicsizma nyomai, és a nő szerint azt viselt. Közönséges zöld gumicsizma. Aztán volt ott egy almacsutka.

Nejlonzacskót húzott elő a zsebéből.

– Némi szerencsével ujjlenyomatot találunk rajta.

– Egy almacsutkáról is lehet ujjlenyomatot venni? – ámult el Kurt Wallander.

– Akármiről lehet – felelte Rydberg. – Aztán akadhat rajta egy hajsza, némi nyál, bőrdarabka.

Olyan óvatosan helyezte a zacskót az asztalra, mintha finom porcelánfigura volna.

– Aztán követtem a lábnyomait – folytatta. – És ha ez az Almás úr a gyilkos, akkor az eset a következőképp történt.

Rydberg elővette a tollát, és a vetített kép elé állt.

– Meglátta a Szomáliáit jönni az úton. Akkor eldobta az almacsutkát, és kiállt az útra, szembe vele. Még a szántóföldről származó sár darabjait is látni véltem, amelyeket a csizmája hagyott az úton. Akkor leadta a két lövést mintegy négy méterről. Aztán megfordult, és futott vagy ötven métert az út mentén. Ott, ahol az út kanyarodik, hurkot alkot, egy autó könnyen megfordulhat. Találtunk is autókeréknyomokat. És két csikket.

És újabb nejlonzacskót húzott elő a zsebéből.

– Aztán a pasi beugrott az autóba, és elhajtott délnek. A ruhatisztító számláját egyébként benyújtom majd a rendőrségnek.

– Én pedig aláírom – mondta Kurt Wallander. – Most pedig halljam, kinek mi a véleménye.

Rydberg feltartotta az ujját, mintha iskolában ülne.

– Van egypár elgondolásom – mondta. – Először is, biztosra veszem, hogy ketten voltak. Az egyik várt az autónál, a másik pedig lőtt.

– Miért olyan biztos? – kérdezte Kurt Wallander.

– Az az ember, aki almát rág egy feszült helyzetben, az nem lehet dohányos. Szerintem aki az autónál várt, az volt a dohányos, a gyilkos pedig az alma evő.

– Logikusan hangzik.

– Aztán az az érzésem, hogy az egész alaposan ki volt tervezve. Ki kellett kémlelni például, hogy a hageholmi menekültek ezen az úton szoktak sétálni. Többnyire csoportosan, de néha magányosan is. Ha valaki parasztnak öltözik, csizmát és overallt vesz fel, akkor senki sem találja gyanúsnak a jelenlétét. Aztán jól szemelték ki a helyet is, mert az autó egészen közel, és mégis rejtve várakozhatott. Ezért veszem biztosra, hogy ez a tébolyult tett valójában hidegvérrel végrehajtott kivégzés volt. Egy dolgot nem tudhattak csak a gyilkosok, hogy épp ki fog magányosan arra jönni. De ez aligha is izgatta őket.

Szavait csend fogadta. Rydberg elemzése oly meggyőző volt, hogy senkinek sem akadt ellenvetése. Mindenki számára nyilvánvalóvá volt, hogy kíméletlen gyilkosok rémtettéről van szó.

Végül Svedberg törte meg a csendet.

– Megküldték a kazettát a megyei hírlaptól – mondta. Valaki hozott egy magnót.

Kurt Wallander azonnal ráismert a hangra. Ugyanaz volt, aki kétszer is hívta a fenyegető üzenettel.

– Felküldjük a szalagot Stockholmba – mondta. – Talán egy alapos elemzésből kiderül valami.

– Szerintem azt is vizsgálni kell, miféle almának a csutkája ez – mondta Rydberg. – Egy kis szerencsével még az üzletnek is a nyomára jövünk, ahol vásárolták.

A beszéd aztán az indítékra terelődött.

– Fajgyűlölet – vélte Kurt Wallander. – Abba sok minden belefér. De szerintem azoknak az újsvéd mozgalmaknak kéne elsősorban a körmükre nézni, amelyek úgy elszaporodtak mostanában. Láthatólag új és komolyabb fázisba érkezünk. Mostanság már nem jelszavakat festenek a falakra. Gyűjtogatnak és ölnek. Bár abban nem hiszek, hogy ugyanazok öltek ma, akik nemrég az ystadi menekültszállást felgyújtották. Továbbra is úgy gondolom, hogy az gyerekcsíny volt, vagy néhány beszszelt alak műve, akiket bosszant az idegenek jelenléte. Ez a gyilkosság más. Vagy egy-két ember magányos vállalkozása, vagy az elkövetői valamiképp kapcsolódnak egy mozgalomhoz. Ezek körül kéne alapos rendet tenni. Fordulhatunk a nagy nyilvánossághoz is, hogy segítsenek a

bejelentéseikkel. Stockholmtól is elvárjuk, hogy térképezze föl ezeket az újsvédnek nevezett mozgalmakat. Ez a gyilkosság országos felzúdulást vált ki, ami azt jelenti, hogy minden erőforrás a miénk, ha kell. Aztán itt van ez a Citroen. Valaki biztosan látta.

– Van egy klubja a Citroen-tulajdonosoknak – szólalt meg Näslund rekedt hangján. – Összevethetjük a jegyzéküket az országos autóregiszterrel. A klub tagjai úgyszólván minden Citroenről tudnak, amely ebben az országban gurul.

Elosztották a feladatokat. Fél tizenegy lett, mire a megbeszéléssel végeztek. De még senkinek sem jutott eszébe, hogy hazamenjen.

Kurt Wallander rögtönzött sajtóértekezletet tartott a kapitányság halljában. Ismételten felkért mindenkit, aki egy Citroent látott az E14-esen, hogy jelentkezzen. Megadta a feltételezett gyilkos személyleírását is.

Amint mondandójával végzett, kezdtek záporozni a kérdések.

– Most nem – intett. – Mindent elmondtam, amit tudtam.

A szobájába visszatérően Hansonnal találkozott, aki kérdezte, nem akarja-e megnézni annak a tévés vitaműsornak a felvételét, amelyen az országos főkapitány is részt vett.

– Majd később – felelte, és sietett tovább.

Rendet tett az íróasztalán. A cetlit, amelyen magát emlékeztette, hogy fel kell hívnia a nővérét, ráragasztotta a telefonkagylóra. Aztán felhívta Göran Bomant a lakásán. Maga Boman vette fel a kagylót.

– Hogy álltok? – kérdezte.

– Van egy pár hasznos nyomunk – felelte Kurt Wallander. – Lesz melónk elég.

– Nekem meg jó híreim vannak.

– Titkon ebben reménykedtem.

– A sölvesborgi kollégák megtalálták Nils Velandert. Van egy kis hajója valamelyik mólónál, és néha ott bújik meg. A kihallgatás jegyzőkönyvét holnap elküldik, de a lényeget tudom. A zacskóban talált pénzről azt állítja, hogy az alsóneműkkel kereste. Belement, hogy a bankjegyeket kicseréljék, és az övéit elküldjék ujjlenyomat vizsgálatra.

– Az ystadi Szövetkezeti Banknál utánanézzünk, hogy a sorszámok alapján tudják-e azonosítani őket.

– Holnap a bankjegyeket is megkapjuk. De őszintén szólva nem hiszem, hogy ez volna a te embered.

– Miért ne lehetne?

– Nem tudom.

– Az előbb jó híreket említettél.

– Van az is. Most értem csak a harmadik nőhöz. Gondoltam, nem lesz kifogásod ellene, ha nélküled látogatom meg.

– Persze hogy nincs.

– Talán emlékszel, hogy Ellen Magnusson a neve. Hatvanéves, és egy patikában dolgozik itt Kristianstadban. Ráadásul volt már egyszer dolgunk egymással. Néhány évvel ezelőtt halálra gázolt egy útépítő munkást. Az everödsi repülőtér mellett történt. Azzal védekezett, hogy elvakította a nap. Lehet, hogy úgy volt. 1955-ben szült egy fiút, állítása szerint ismeretlen apától. Eriknek hívják a fiát, és Malmöben lakik. A járásbírószágon dolgozik. Elmentem az asszonyhoz a lakására. Ijedtnek és zaklatottnak látszott, mintha félve készült volna a rendőrség látogatására. Tagadta, hogy gyerekének az apja Johannes Lövgren lett volna. Nekem azonban nagyon határozottan az volt az érzésem, hogy hazudik. Ha bízol a szimatomban, akkor helyeselni fogod, hogy órákon koncentrálok. Azért persze nem veszem szem elől a madárkalitkás fickót meg az anyját sem.

– Egy-két napon belül aligha lesz időm bármi mással törődni, mint ezzel az új gyilkossággal – felelte Kurt Wallander. – Nagyon köszönök viszont minden percet, amit az én ügyemre áldozol.

– A papírokat majd átküldöm, amint megkapom őket. És a bankjegyeket is. Gondolom, elismervényt kell majd adnod róla.

– Ha mindenen túl leszünk, leülünk a legjobb whisky mellé.

– Márciusban lesz egy konferencia a snogeholmi kastélyban a keleti államokban kiépült új drogútvonalakról. Jó lesz akkor?

– Szerintem kiváló.

Kurt Wallander elbúcsúzott, és átugrott Martinsonhoz, hogy hallja, érkezett-e már bejelentés a keresett Citroenről.

Martinson a fejét rázta. Egyelőre semmi.

Visszament a szobájába, és a lábát föltette az asztalra. Fél tizenkettő volt. Lassan összeterelte a gondolatait. Fejben még egyszer módszeresen végigment a menekültszállás előtt történt gyilkosság részletein. Elkerülte volna a figyelmét valami? Nincs valahol hézag az események Rydberg által elképzelt menetében? Nincs olyasmi, aminek azonnal utána kéne járni?

Úgy értékelte, hogy a vizsgálat a körülményekhez képest kielégítő hatékonysággal folyik. Jelenleg a technikai elemzéseket kell megvárni, és reménykedni, hogy az autónak nyomára bukkannak.

Kényelmesen elhelyezkedett a széken, megigazította a nyakkendőjét, és a Göran Bomantól hallottakra gondolt. Tökéletesen megbízott Boman ítéletében.

Ha az a benyomása támadt, hogy az asszony hazudik, akkor biztosan úgy van.

De miért nem vette komolyabban Nils Velandert?

Levette a lábait az asztalról, és maga elé tett egy tiszta papírlapot. Emlékeztetőt állított össze magának mindazokról a teendőkről, amelyek a legközelebbi napokban vártak rá. Úgy döntött, hogy másnap megpróbálja kieszközölni, hogy a bank foglalkozzék vele, jöllehet másnap szombat lesz.

Amikor a listával kész volt, felállt és kinyújtózott. Éjfél is elmúlt már. A folyosóról behallatszott Hanson és Martinson csevegése, de nem tudta kivenni, hogy miről folyik köztük a szó.

Az utcán egy lámpát himbált a szél az ablaka előtt. Izzadtnak és piszkosnak érezte magát, és azon tanakodott, lemenjen-e zuhanyozni az öltözőbe. Ablakot nyitott, és mélyen beszívta a hideg levegőt. Az eső már elállt.

Nyugalanságot érzett. Hogyan állhatnák útját a gyilkosnak, mielőtt még egyszer lesújtana?

A következő egy nő lesz, bosszúból Maria Lövgren haláláért.

Odaült az íróasztalához, és előhúzta a dossziét, amely a Skånében található menekültszállások áttekintését tartalmazta.

A gyilkos nyilván nem tér vissza Hageholmba. Van viszont számtalan elképzelhető alternatíva. És ha a gyilkos az újabb áldozatot is olyan találmokra szemeli ki, mint az első esetben, aligha tudnak elébe vágni.

És a menekültektől sem követelhetik, hogy zárkózzanak be a szállásukra.

Félretolta a dossziét, és papírt csavart az írógépbe. Majdnem fél egy volt, és arra gondolt, éppenséggel a Björknek szánt beszámoló megírását is elkezdheti.

Nyílt az ajtó, és Svedberg lépett be.

– Valami hír? – nézett fel Kurt Wallander.

– Úgy is lehet mondani – felelt Svedberg zavartan.

– Ki vele!

– Nem is tudom, hogy kezdjem... egy paraszt telefonált Löderupból.

– Látta a Citroent?

– Nem éppen... azt mondja, hogy apádat látta futkosni a szántóföldön pizsamában. Börönddel a kezében.

Kurt Wallander megdermedt a döbbenettől.

– Miket beszélsz?

– Értelmes és józan hang volt. Valójában téged kerestek, de tévedésből hozzám kapcsolták be. Azért siettem a hírral, mert te tudod, mit lehet itt tenni.

Kurt Wallander csak ült üres tekintettel. Aztán felállt.

– Melyik szántóföldön?

– Úgy vettem ki, hogy a házától az országút felé igyekszik az öreged.

– Én megyek érte. Jövök vissza, amint csak lehet. Szerezz nekem egy rendőrökcsit, amiben rádió is van, hogy hívni tudjatok, ha történik valami.

– Menjek veled, vagy esetleg más?

Kurt Wallander a fejét rázta.

– Szenilis az öreg – felelte. – Valahogy be kell vinnem egy otthonba.

Svedberg hamarosan visszajött, és átnyújtotta neki az egyik rádiós kocsikulcsát.

Éppen ki akart lépni az épületből, amikor felfedezte, hogy valaki vár rá a parkolóban az árnyékba húzódva. Ráismert az egyik esti lap tudósítójára.

– Nem akarom, hogy az az alak utánam jöjjön – szólta Svedbergnek.

Svedberg bólintott.

– Ne indulj, amíg nem látod, hogy kifarolok és elállom az útját.

Kurt Wallander kiment, beült az épület előtt álló autóba, és várt.

Látta, hogy az újságíró rohan a saját kocsija felé. Fél perc múlva Svedberg a kocsijával kifarolt a helyéről, és leállította a motort.

A kocsija elzárta az újságíró kocsijának útját. Kurt Wallander kihajtott és elrobogott.

Sebesen robogott. Túl sebesen. Sandskogenen áthajtva fűtyült a sebességkorlátozásra. Épp ezért szinte egyedül volt az úton. Megriadt nyulak cikáztak széjjel az eső áztatta aszfalton.

Mikor apja falujához ért, nem kellett sokáig kutatnia utána. A fényszóró sugarában jól lehetett látni az öreget, mezítláb caplatott a szántóföld szélén kék csikos pizsamájában. Fejében öreg kalapja, egyik kezében kis utazótáska. A fényszóró elvakította, dühösen kapta szeme elé a kezét, és kutyagolt tovább. Energikusan, mintha egy gondosan kitűzött úti cél felé tartana.

Kurt Wallander leállította a motort, de a fényszórót nem kapcsolta le.

Aztán ő is kilépett a szántóföldre.

– Apa! – kiáltotta. – Mi az ördögöt csinálsz itten?

Apja nem felelt, csak ment tovább. Kurt Wallander utána. Elbotlott, és hasig vizes lett.

– Apa! – kiáltott újra. – Állj már meg! Hová mész?

Semmi reakció. Apja csak fokozta az iramot. Egyre közelebb kerültek az országúthoz. Kurt Wallander botladozott utána, utolérte, és megragadta a karját. De apja kiszakította magát, és futott tovább. Kurt Wallander igazán dühbe gurult.

– Rendőség! – üvöltötte. – Megállni vagy figyelmeztető lövést adunk le!

Apja megállt és visszafordult, hunyorogva a reflektorfényben.

– Nem megmondtam? – visította. – A halálot akarod!

A fia felé hajította a bőröndöt. A bőrönd zárja kinyílt, feltárva nyomorúságos tartalmát: piszkos alsóneműk, festékes tubusok és ecsetek.

Kurt Wallandernek elszorult a szíve a látványtól. Szegény apja azért kutyagol itt az éjszakában, mert zavaros képzelete szerint Olaszország felé tart.

– Nyugodj meg, apa – szólalt meg. – Csak azért jöttem, hogy kivigyelek a vasúthoz. Mégis jobb, mint gyalogolni, nem?

Apja bizalmatlanul méregette.

– Nem hiszek neked – jelentette ki.

– Hát csak kiviszem saját apuskámat a pályaudvarra, ha nagy útra indul!

Kurt Wallander felkapta az utazótáskát, összezárta, és elindult vele az autó felé. Betette a táskát a csomagtartóba, és várakozóan állt. Apja úgy festett, mint a reflektorfény fogságába esett vadállat a mezőn. Egy állat, aki ereje fogytáig futott, és most várja a halálos lövést.

Aztán ő is megindult. Kurt Wallander egyik pillanatban méltóságteljesnek, a másikban szánalmasnak találta ezt a lassú vonulást. Kinyitotta a hátsó ajtót, és besegítette az öreget. A csomagtartóban talált pokrócot a vállára terítette.

Kissé hátrahőkölt, amikor a sötétből egy férfialak lépett a fénybe. Idős ember volt, a parasztkok overalljában.

– Én telefonáltam – mondta. – Hogy van a papa?

– Megjárja – felelte Wallander. – Köszönöm, hogy szólt.

– Tiszta véletlen volt, hogy megláttam.

– Nagy szerencse volt. Még egyszer köszönöm.

A kormányhoz ült. Hátranézett, és látta, hogy apja reszket a takaró alatt.

Egyenest a kórház sürgősségi felvételéhez hajtott. Szerencséjére találkozott a fiatal doktorral, akivel Maria Lövgren halálos ágyánál ismerkedett meg. Elmesélte neki a történeteket.

– Befektetjük éjszakára, és megfigyeljük – mondta a doktor. – Alaposan átfagyhatott. Holnap aztán a szociális gondozónk majd keres neki helyet valahol.

– Köszönöm – mondta Kurt Wallander. – Egy kicsit még vele maradnék.

Apját közben szárazra törölték, és egy hordágyra fektették.

– Ez a hálókocsi Olaszországba megy, ugye? – kérdezte az öregember gyenge hangon. – Végre egyszer eljutok oda!

Kurt Wallander a hordágy mellett ült egy széken.

– Úgy bizony! – bólogatott. – Eljutsz Olaszországba. Két óra volt, mire elhagyta a kórházat. A legrövidebb úton robogott vissza a kapitányságra. Hanson kivételével mindenki hazament már, ő pedig a videofelvételt nézte az esti vitaprogramról, amelyen az országos főkapitány is részt vett.

– Történt valami? – kérdezte Kurt Wallander.

– Semmi – felelte Hanson. – Távollétedben bátorkodtam hazaküldeni a fiúkat, hogy alhassanak néhány órát.

– Jól tetted. Furcsa, hogy senki sem jelentkezik a kocsi ügyében.

– Én is elgondolkodtam ezen. A gyilkosok talán egy rövidebb úton hajtottak ki az E14-esre, és aztán megint egy mellékútra tértek. Megnéztem a térképeket. Csupa cikcakkos, kanyargós mellékút az egész vidék. Aztán van egy jókora természetvédelmi terület, ott télen nem jár senki. A járőrök, akik a menekültszállásokat őrzik, ezeket a kis utakat is átfésülik az éjszaka.

Wallander bólintott.

– Amint kivilágosodik, helikopterbe ülünk – mondta. – Lehet, hogy az autót azon a természetvédelmi területen rejtették el.

Töltött magának egy csésze kávé.

– Svedberg elmesélte, mi történt apáddal – mondta Hanson. – Megtaláltad?

– Meg, és kórházba vittem. Szenilis szegény öreg. Most már tűrhetően van.

– Menj te is haza, és aludj pár órát. Egészen kikészülsz.

– Még meg kell írnom valamit. Hanson kikapcsolta a videót.

– Én elnyúlok a pamlagon – mondta.

Kurt Wallander bement a szobájába, és az írógéphez ült. A szeme sajgott a fáradtságtól.

A fáradtság azonban váratlan módon kitisztította a fejét.

Kettős gyilkosság, gondolta. És a gyilkosok üldözése kivált egy újabb gyilkosságot. Amelyet gyorsan ki kell nyomoznunk, nehogy még egy gyilkosság essen a nyakunkba.

És mindez öt nap leforgása alatt történt.

Megírta a beszámolót Björknek. Úgy döntött, hogy majd keres valakit, aki egyenest Björk kezébe fogja nyomni, amint megérkezik a repülőtérré.

Ásított. Háromnegyed négy volt. Fáradtságában már apjára se tudott gondolni. Valójában attól rettegett, hogy a gondozó nem fogja tudni elhelyezni.

A cédula a nővére nevével ott virított a telefonon. Néhány óra múlva, amint reggel lesz, felcsöngeti.

Még egyet ásított. Érezte a saját izzadságszagát, a mosdatlanságát. És ekkor jelent meg Hanson a félig nyílt ajtóban.

Kurt Wallander azonnal tudta, hogy valami történt.

– Beindult a dolog – mondta Hanson.

– Nos?

– Egy fickó telefonált Malmöből, hogy ellopták a kocsiját.

– Egy Citroent?

Hanson bólintott.

– És hogy lehet, hogy ezt hajnali négykor fedezte fel?

– Azt mondja, hogy most akart indulni Göteborgba valami vásárra.

– Jelentette a malmöi kollégáknak is?

Hanson bólintott. Kurt Wallander felkapta a telefont.

A malmői rendőrségen megígérték, hogy gyorsan kihallgatják az illetőt. A lopott autó rendszámát, évjáratát és színét már küldik szét szerte az országban.

– BBM 160 – mondta Hanson. – Egy galambkék kiskacsa, a teteje fehér. Hány ilyen lehet az országban? Száz?

– Ha nem ásták el, megtaláljuk, ne félj – mondta Kurt Wallander. – Mikor kel fel a nap?

– Négy, öt óra múlva.

– Amint kivilágosodik, elküldünk egy helikoptert a természetvédelmi terület fölé. Intézd el.

Hanson bólintott. Már a kilincsen volt a keze, amikor eszébe jutott valami, ami a fáradtság miatt kiment a fejéből.

– Ja, és még egy dolog.

– Micsoda?

– A pali, aki telefonált az ellopott autója miatt, rendőr.

Kurt Wallander meghökkenve nézett Hansonra.

– Rendőr? Hogyhogy?

– Úgy, hogy rendőr. Mint te meg én.

11.

Kurt Wallander a kapitányság fogdájának egyik üres cellájába dőlt le aludni. Sok vesződéssel sikerült beállítania karórájának ébresztőjét. Két óra alvást engedélyezett magának. Amikor a karjáról érkező csipogás felverte álmából, zsibbasztó fejfájást érzett. Elsőként apja jutott az eszébe. Egy faliszekrényben gyógyszeres dobozt talált, bevett egy aszpirint, és langyos kávéval öblítette le. Aztán még álldogált egy darabig, nem tudva eldönteni, hogy zuhanyozzék-e előbb, vagy a nővérét hívja rögtön Stockholmban. Végül lement az öltözőbe, és beállt a zuhany alá. A forró víz lassan kimosta a fájdalmat a fejéből. A fáradtság azonban súlyosan nehezedett rá, amikor leült az íróasztalához. Negyed nyolc volt. Tudta a nővéréről, hogy mindig korán kel. És valóban, Kristina az első kicsöngésre jelentkezett. Kurt Wallander a lehető legkíméletesebben elmesélte az éjszaka történeteket.

– Miért nem szóltál már előbb? – hallotta a szemrehányást. – Régóta látnod kellett, milyen állapotban van!

– Kissé elkéstem vele, annyi szent – felelte.

Megállapodtak, hogy Kristina vár, amíg ő beszél a kórházban a gondozóval, és csak aztán dönti el, mikor utazik le Skånéba.

– Hogy van Mona meg Linda? – érdeklődött Kristina. Úgy látszik, még a válasomról sem tud, állapította meg Kurt Wallander.

– Jól vannak – felelte gyorsan. – Akkor majd hívlak. Beszállt a rendőrségi kocsiba, és a kórházhoz hajtott.

Újra fagyott odakint, délnyugat felől jeges szél csapott le a városra.

Az ápolónő elmondta, amit éjszakás váltótársától hallott, hogy Wallander papa nyugtalanul töltötte az éjszakát. A jelek szerint azonban semmi komoly következménye nem maradt az éjszakai sétának.

Kurt Wallander úgy határozott, hogy előbb beszél a gondozóval, és csak azután néz be az apjához.

A szociális gondozókról nem volt nagy véleménye. Túl gyakran tapasztalta, hogy milyen határozatlanok és hányszor melléfognak a behívott szociális munkások, amikor a rendőrségnek fiatalokú bűnözőkkel akad dolga. A gondozókat erélytelennek és túl engedékenynek találta sok olyan esetben, ahol véleménye szerint határozott követelményekkel kellett volna fellépniük. Nemezszer dühöngött a szociális hatóság erélytelensége miatt, mert meg volt győződve, hogy ezzel csak bátorítást adnak a megtévedt fiataloknak, hogy tovább haladjanak a bűn útján.

De talán a kórházi gondozók nem ilyenek, gondolta reménykedve.

Némi várakozás után találkozhatott egy ötvenévesforma nővel, aki meghallgatta az éjszaka történetek felől. Elmondta neki, milyen váratlanul érte őt az egész, és mennyire tehetetlennek érzi magát.

– Lehet, hogy múló roham az egész – vigasztalta a gondozónő. – Gyakran tör rá idős emberekre az átmeneti zavarodottság. Ha ez elmúlik, akkor a rendszeres otthoni segítség is megoldás lehet. Ha viszont megbizonyosodik, hogy krónikus szenilitásról van szó, akkor más megoldást keresünk.

Abban állapodtak meg, hogy apja a hétvégére mindenképp marad, ahol van, aztán majd ő, a gondozónő megbeszéli az orvosokkal, hogyan tovább.

Kurt Wallander felállt. Ez a nő tudja, mit beszél, gondolta.

– Kutya nehéz dönteni ilyen helyzetben... – mondta. A gondozónő bólintott.

– Bizony a legnehezebb, amikor kénytelenek leszünk a szüleink szüleivé lenni – mondta. – Tudom magam is. Anyámmal végül már nem bírtam otthon, el kellett helyeznem őt.

Kurt Wallander bement a kis kórterembe, ahol az apja feküdt. Négy ágy volt benne összesen, és mindegyikben feküdt valaki. Az egyik be volt gipszelve, egy meg úgy ült összekuporodva, mintha gyomorgörce volna. Apja hanyatt feküdt, és a mennyezetet bámulta.

– Hogy vagy, apa? – kérdezte. Apja csak sokára válaszolt.

– Hagyj engem békén.

Mély, halk hang volt ez, a tegnapi dühös ingerültség eltűnt belőle, inkább szomorúságra vallott.

Kurt Wallander még ült egy darabig, aztán felállt és elment.

– Jövök nemsokára, apa – mondta. – És Kristina csókolgat.

Sietve hagyta ott a kórházat, a tehetetlenség érzése kerítette hatalmába. A jeges szél az arcába mart. Nem volt már kedve visszamenni a kapitányságra, inkább felhívta Hansont a recsegő autórádió.

– Most Malmöbe megyek – mondta. – Mi van a helikopterrel?

– Fél órát röpködtünk mindenfelé – felelte Hanson –, de egyelőre semmi. Kiküldtünk két kutyás járőrt is. Ha az a rohadt autó a természetvédelmi területen van, akkor megtaláljuk.

Kurt Wallander erős és idegesítő reggeli forgalomban robogott Malmöbe. A szemtelenül előzők miatt néhol az útpadkára kényszerült.

Kék lámpás kocsival kellett volna jönnöm, gondolta. Bár sokan már arra is köpnek manapság.

Negyed tíz volt, amikor a malmöi rendőrkapitányságon belépett a szobába, ahol a férfi várt rá, akinek ellopták a kocsiját. De előbb még beszélt azzal a kollégával, aki felvette a bejelentést.

– Igaz, hogy rendőr az illető? – kérdezte Kurt Wallander.

– Csak volt – felelte a kolléga. – Idő előtt nyugdíjazták.

– Miért?

A rendőr vállat vont.

– Valami idegi rendellenesség miatt. Nem tudom pontosan.

– Ismered?

– Az a magának való fajta. Tíz évig dolgoztunk együtt, mégse mondhatom, hogy ismerem. Az a gyanúm, hogy senki sem ismerte a kollégái közül.

– Valaki talán mégiscsak ismeri. A rendőr újra vállat vont.

– Majd utána nézek. De hát végül akárkinek ellophatják a kocsiját, nem igaz?

Kurt Wallander bement a szobába, és üdvözölte az exkollégát, akinek Rune Bergman volt a neve. Ötvenhárom éves volt, négy éve nyugdíjazták. Sovány volt, szeme nyugtalanul ide-oda rebtent. Az egyik orrcimpáján késvágásra utaló sebhelyet viselt.

Kurt Wallandernek azonnal olyan érzése támadt, hogy a fickó résen áll. Hogy miért, azt nem tudta volna megmondani. De ez az érzése csak megerősödött a beszélgetés folyamán.

– Mesélj – mondta. – Négykor felfedezed, hogy a kocsid eltűnt.

– Göteborgba készültem. Ha hosszabb útra megyek, szeretek hajnalban indulni. És megláttam, hogy a kocsim eltűnt.

– Garázsból vagy parkolóból?

– A házam előtt, ahol a járda mellett állt. Van garázsom, de az úgy tele van lommal, hogy a kocsim nem fér be.

– Hol laksz?

– Jägersro mellett, egy sorházban.

– Nem lehet, hogy valamelyik szomszédod látott valamit?

– Őket már kérdeztem. Se nem láttak, se nem hallottak semmit.

– Te mikor láttad a kocsidat utoljára?

– Tegnap egész nap a házban voltam. De előző este még ott állt a helyén.

– Bezárva?

– Természetesen.

– Volt kormánybilincse is?

– Az nem. Hanyagság, tudom.

A válaszok könnyeden peregték. Kurt Wallanderben mégsem ült el a gyanú, hogy a kihallgatott nagyon vigyáz.

– Milyen vásárra készültél?

A vele szemben ülő meghökkenve nézett rá.

– Mi köze ennek a lopáshoz?

– Semmi. Csak érdekelne.

– Repülővásárra.

– Repülővására?
– Ez valójában régi repülőgépek kiállítása. Ezek nagyon érdekelnek. Magam is építék repülőmodelleket.

– Ha jól hallottam, idő előtt nyugdíjaztak.

– Ez meg hogy a fenében jön ide?

– Sehogy.

– Miért nem az ellopott kocsim után nyomoztok, ahelyett hogy a magánéletemben turkáltok?

– Folyik az is. Egyébként nyilván tudod, hogy aki elvitte a kocsidat, az feltételezésünk szerint gyilkosságot követett el. Vagy inkább kivégzésnek mondhatnánk.

A volt rendőr egyenest a szemébe nézett. Az ideges pislogás hirtelen megszűnt.

– Igen, hallottam – felelte.

Kurt Wallandernek nem volt több kérdése.

– Talán menjünk most hozzád – mondta –, megnézném a helyszínt.

– Nem tudlak kávéval kínálni. A feje tetején áll a ház.

– Nős vagy?

– Elváltam.

Kurt Wallander kocsiján mentek. A sorházak övezete a lóversenypálya mögött húzódott, és rég épülhetett be. Egy sárga téglás ház előtt álltak meg, a kis előkertet gyep borította.

– Épp itt állt a kocsim, ahol most megálltál – mondta a volt rendőr.

Kurt Wallander pár métert hátrált, és kiszálltak. A hely két utcai lámpa közé esett.

– Sok kocsi áll éjszaka az utcán? – kérdezte Kurt Wallander.

– Majd minden ház előtt egy. A legtöbb erre lakónak két kocsija is van, a garázsba pedig csak egy fér be.

Kurt Wallander az utcai lámpákra mutatott.

– Működnek?

– Igen. Mindig jelentem, ha baj van velük.

Kurt Wallander körülnézett, és törte a fejét. Több kérdés nem jutott eszébe.

– Gondolom, majd még hallatunk magunkról – mondta végül.

– A kocsimat vissza akarom kapni – felelte a másik. Aztán mégis felötlött benne egy kérdés.

– Van fegyverviselési engedélyed? És fegyvered? Az exrendőr megmerevedett.

Abban a pillanatban egy képtelen gondolat futott át Kurt Wallander agyán.

Az autólopás merő kitaláció.

A mellette álló férfi egyike annak a kettőnek, aki előző nap szétlőtte a szomáliai fejét.

– Ez meg micsoda kérdés? – csattant fel a mellette álló férfi. – Fegyverviselési engedély? Csak nem azt a hülyeséget vetted a fejedbe, hogy közöm lehetne ahhoz a gyilkossághoz?

– Rendőr voltál, te is tudhatnád, hogy sokféle kérdést kell feltennünk – felelte Kurt Wallander. – Van fegyvered itthon?

– Fegyverem is, meg engedélyem is.

– Miféle fegyver?

– Vadászom néhanap. Van egy mauserem jávorszarvasra.

– Más?

– Egy sörétes puska. Lander Baron, spanyol gyártmány. Nyúl vadászatra való.

– Majd elküldök valakit ezért a fegyverért.

– És miért?

– Mert akit tegnap megöltek, egy sörétes puskával lőtték szét a fejét közvetlen közletről.

Az exrendőr megvető tekintettel mérte végig.

– Elment az a kevés eszed is, ami volt – mondta.

Kurt Wallander otthagytá, és robogott vissza a malmői kapitányságra. A portán elkérte a telefont, és Ystadot hívta. Még mindig nem volt nyoma az autónak. Aztán kihallgatást kért a gyilkossági csoport szolgálatvezetőjétől. Már egyszer találkozott vele, ugyanott, ahol Göran Bomannal, és erélyes, kemény rendőrnek ismerte meg.

Kurt Wallander beszámolt a helyzetről és a kihallgatásról.

– Szeretném, ha ellenőriznétek a fegyverét – mondta.

– És ha átkutatnátok a házát. És tudni akarom, nincs-e kapcsolata rasszista szervezetekkel.

A rendőr hosszasan fürkészte az arcát.

– Van bármi okod feltételezni, hogy csak kitalálta az autólopást? És hogy köze van a gyilkossághoz?

– Fegyvere van. És mindent meg kell vizsgálnunk.

– Van vagy százezer sörétes puska ebben az országban. És mit gondolsz, hogy kaphatnék házkutatási engedélyt egy autólopás ügyében?

– Az ügy a legfelső szintű elsőbbséget élvez – felelte Kurt Wallander éledő ingerültséggel. – Szólok a megyei rendőrfőnököknek. Az országos főkapitánynak, ha kell.

– Megteszem, amit lehet – mondta a szolgálatvezető.

– De sose népszerű dolog kolléga ügyében nyomozni. És mit gondolsz, mi lesz, ha az újságok ezt kiszagolják?

– Köpök rá – felelte Kurt Wallander. – Három gyilkosság van a nyakamban. És valaki, aki beígérte a negyediket. Ezt kell megakadályoznom.

Ystadba visszafelé menet megállt Hageholmiban. A helyszínelők nagyjából már végeztek a munkájukkal. Végigjárta a helyszínt, és igazolva látta Rydberg teóriáját arról, hogyan mentek végbe az események. Az autó biztosan ott várakozott, ahol ő megjelölte.

Ekkor jutott csak eszébe, hogy elfelejtette megkérdezni az exrendőrt, akinek ellopták az autóját, hogy dohányzik-e. Vagy hogy szereti-e az almát.

Délre ért vissza Ystadba. A kapitányságra beérve épp egy irodistalányba ütközött, aki ebédelni indult. Megkérte, hogy egy pizzát hozzon neki is.

Benézett Hansonhoz: autó még sehol.

– Negyedóra múlva találkozó nálam – mondta neki. – Igyekezz mindenkit összeszedni. Aki a terepen van, azt próbáld utolérni telefonon.

A kabátját le se véve ült le az íróasztalához, és hívta a nővérét. Abban maradtak, hogy másnap tízkor várja őt a sturupi repülőtéren.

Megtapogatta a daganatot a homlokán, amely már sárga, fekete és vörös színekben pompázott.

Húsz perc múltán mind együtt voltak, Martinson és Svedberg kivételével.

– Svedberg egy kavicsbányában kutat – referált Rydberg. – Valaki azt telefonálta, hogy egy titokzatos autót látott arrafelé. Martinson a Citroen-klub egyik tagját üldözi, aki állítólag tud a Skånében fellelhető minden egyes Citroenről. Az illető egy lundi kutyadoktor.

– Egy lundi kutyadoktor? – ámult Kurt Wallander.

– Vannak kurvák, akik bélyeget gyűjtenek – felelte Rydberg. – Miért ne rajonghatna egy állatorvos a Citroenekért?

Kurt Wallander beszámolt a malmöi exrendőrrel való találkozásjáról.

Maga is érezte, mennyire gyengén hangzik, amikor említette, hogy kérte, nézzenek utána alaposan az illetőnek.

– Ez nagyon valószínűtlen szerintem – jegyezte meg Hanson. – Egy rendőr, aki gyilkosságra készül, csak nem olyan hülye, hogy a saját kocsija állítólagos ellopását jelentse?

– Igazad lehet – felelte Kurt Wallander. – De nem tehetjük, hogy egyetlen lehetőséget is elszakasszunk, bármily bizonytalanak lássék is.

Aztán az eltűnt autóra terelődött a szó.

– Meglepően kevesen tettek bejelentést – mondta Hanson. – Ez azt a gyanúmat erősíti meg, hogy a kocsi egyáltalán nem jutott túl a körzetünkön.

Kurt Wallander kiterítette a katonai térképet az asztalra, és mind úgy hajoltak föléje, mintha egy döntő ütközetre készülének.

– Itt vannak a tavak – mutatta Rydberg. – A Krageholm-tó, a Svaneholm-tó. Tegyük fel, hogy odavitték a kocsit, és egyszerűen beleborították a vízbe. Mindegyikhez vezetnek mellékutak.

– Azért ez kockázatos lett volna – vetette ellene Kurt Wallander. – Akárki megláthatta őket.

Azért megállapodtak benne, hogy átfésültetik a tavakat a partok mentén. Ezenkívül végigkutatják az elhagyatott csűröket, pajtákát.

Egy Malmöböl érkezett kutyás járőr már végigkutatva a vidéket, de semmi nyomot nem talált. A helikopteres felderítés sem hozott eredményt.

– Nem lehet, hogy az arabod tévedett? – pedzette Hanson.

– Perzsa volt, nem arab – felelte Kurt Wallander, és elgondolkodott. – Behozhatjuk megint. Kipróbáljuk legalább hat különböző autóval, köztük egy Citroen kacsával.

Hanson vállalta, hogy ezt elintézi.

Azért röviden a lenarpi gyilkosok utáni nyomozás helyzetét is áttekintették. Ott is kísértett egy kocsí, amelyet a hajnali kamionos meglátott.

Kurt Wallander megállapította, hogy emberei igencsak fáradtak. Már szombat volt, és legtöbbjük megszakítás nélkül dolgozott napok óta.

– Lenarpot pihenni hagyjuk hétfő reggelig – mondta. – Most Hageholmra koncentrálnak. Akikre nincs feltétlenül szükség, hazamennek és kialusszák magukat. A jövő hét éppolyan nehéznek ígérkezik, mint ez volt.

Akkor jutott eszébe, hogy Björk hétfőn már szolgálatba lép.

– Björk hétfőtől újra átveszi az irányítást – mondta. – Addig is szeretnék élni az alkalommal, és megköszönni eddigi munkátokat.

– Megkapjuk az elégséget? – vigyorgott Hanson.

– Kitűnőt kap mindenki – felelte Kurt Wallander.

Az összejövétel végén szólt Rydbergnek, hogy maradjon még pár percre. Szerette volna valakivel nyugodt körülmények között áttekinteni a helyzetet. És mint máskor is, Rydberg véleményét akarta leginkább hallani. Beszámolt róla, mit végzett Göran Boman Kristianstadban. Rydberg némi tünődés után bólintott. Jól látszott rajta, hogy valamin nagyon töri a fejét.

– Ez könnyen zsákutca lehet – szólalt meg végül. – Ez a kettős gyilkosság egyre jobban elbizonytalanít, minél többet gondolkodom rajta.

– Hogyhogy?

– Sehogy se tudok szabadulni attól, amit a szegény haldokló asszony mondott. Úgy képezem, hogy meggyötört és pislákoló tudata felfogta, hogy a férje meghalt, s neki se sok van hátra. Azt hiszem, az emberi ösztön azt diktálja, hogy amikor már semmi más nincs hátra, átadjuk az itt maradóknak a rejtély kulcsát. És ő egyetlen szót adott át: „Külföldi”. És elismételte, négyszer vagy ötször is. Ezt nem lehet semmibe venni. Aztán ott van a fojtóhurok csomója. Magad is mondtad, hogy büzlik az egész a gyűlölettől. Vagy a bosszútól. És mégis egészen más irányban keresgélünk.

– Svedberg feltérképezte az egész Lövgren-rokonságot. Semmiféle külföldi kapcsolat sehol. Csupa paraszt, meg egy-két iparos.

– Ne felejtse el Lövgren kettős életét. Nyström mindennapi embernek írta le a szomszédját, akinek semmi vagyona. És két nap múlva már tudtuk, hogy sem ez, sem az nem igaz. Mi szól az ellen, hogy a történetben más dupla fenekű elemek is megbújhatnak?

– Akkor szerinted mit kéne csinálnunk?

– Pontosan azt, amit eddig. De fel kell készülnünk arra az eshetőségre is, hogy hamis nyomot követünk.

Aztán áttértek a meggyilkolt Szomáliáira. Kurt Wallander azóta rágódott egy gondolaton, amióta hazaindult Malmöböl.

– Van még pár perced? – kérdezte.

– Persze hogy van – felelte Rydberg, és várakozó pillantást vetett rá.

– Nekem bűdös valahogy az a volt rendőr – kezdte Kurt Wallander. – És tudom, hogy ez nem több, mint pusztán megérzés. Ami igen bizonytalan adottság egy rendőrnél. Mégis arra gondoltam, hogy szemmel kéne tartani a fickót. Nekem meg neked. Legalább a hétvégén. Aztán majd meglátjuk, hogy érdemes-e folytatni, és hogy mást is bevonunk-e. De ha jól gyanítom, hogy ő is benne van az ügyben, hogy az autólopás csak hamuka, akkor most van oka nyugtalankodni.

– Szerintem igaza van Hansonnak, egy volt rendőr nem lehet olyan ostoba, hogy egy ilyen bejelentéssel felhívja magára a figyelmet, amikor épp gyilkosságra készül – vetette ellene Rydberg.

– Én meg azt mondom, hogy rosszul okoskodtok – felelte Kurt Wallander. – Éppúgy, ahogy ő is elszámította magát. Azt képzelte ugyanis, hogy a puszta tény, hogy rendőr volt, minden gyanút elterel róla.

Rydberg a fájós lábát dörzsölgette.

– Legyen úgy, ahogy akarod. Nincs különösebb jelentősége, hogy én mit hiszek vagy nem hiszek, amíg te fontosnak tartod, hogy erre haladjunk.

Dél volt. Rydberg kijelentette, hogy szívesen vállalja a megfigyelést éjfélig. Kurt Wallander megadta neki a címet.

Épp ekkor érkezett meg az irodistalány a pizzával.

– Ettél már? – kérdezte Wallander.

– I... igen – felelte Rydberg tétován.

– Egy falatot sem. Edd meg ezt, én hozatok egy másikat.

Rydberg elmajszolta a pizzát Kurt Wallander íróasztalánál. Megtörölte a száját, és felállt.

– Lehet, hogy igazad van – mondta.

– Lehet – bólintott Kurt Wallander.

A nap hátralévő része eseménytelenül telt.

Az autónak továbbra sem volt semmi nyoma. A tűzoltók átkutatták a tavak szélét, de csak egy ósdi kombájrn roncsaira bukkantak.

Bejelentés is nagyon kevés érkezett.

Az újságírók, a rádiósok és tévések szakadatlanul telefonáltak, és új híryanagot akartak a nyomozásról. Kurt Wallander megismételte kérését a nagy nyilvánossághoz, hogy jelentse, aki látta a kék-fehér Citroent. A menekültszállások aggodó gondnokai fokozott rendőri védelemért könyörögtek. Kurt Wallander mindenkinek a tőle telhető legnagyobb türelemmel válaszolt.

Négykor egy autó halálra gázolt egy idős nőt Bjäresjönél. A vizsgálatot Svedberg vezette, aki nemrég tért vissza a kavicsbányájából, és Kurt Wallander ígérete szerint délután hazamehetett volna.

Ötkor Näslund telefonált, és a hangján érződött, hogy jól beszszelt. Érdeklődött, hogy történt-e valami érdekes, és hogy elmehet-e Skillingébe egy baráti murira. Megkapta az engedélyt.

Kurt Wallander kétszer is telefonált a kórházba, és apja hogyléte felől tudakozódott. Mindkét alkalommal azt a választ kapta, hogy apja fáradtan és magába zárkózottan fekszik.

Alig tette le a kagylót Näslund hívása után, Sten Widén számát tárcsázta. Azonnal megismerte a jelentkező női hangot.

– Én vagyok, akiről nemrég kiszagolta, hogy rendőr – mondta –, és aki segített a létrát tartani. Stennel beszélnek, ha ott van.

– Dániába ment lovakat venni – felelte a lány, akit Louise-nak hívtak.

– Mikor jön vissza?

– Talán holnap.

– Megkérné őt, hogy hívjon fel?

– Megmondom neki.

Kurt Wallandernek határozottan az volt az érzése, hogy Widén egyáltalán nem utazott Dániába. Talán ott állt a lány mellett, és hallgatózott.

Talán épp a bevetetlen ágyban voltak, amikor ő telefonált.

Rydberg nem hallatott magáról.

A Björknek írt beszámolót rábízta az egyik szolgálatos járőrre, hogy azonnal nyomja a főnök kezébe, mihelyt aznap este Sturup repülőterén kiszáll a gépből.

Aztán átfutotta a számláit, amelyeket a hónap elején elfelejtett befizetni. Egy csomó csekket állított ki, és egy barna borítékba rakta őket. Megállapította, hogy ebben a hónapban sem lesz pénze sem videóra, sem hifitoronyra.

Aztán egy kérdőíven jelentkezett egy február végi utazásra a koppenhágai Királyi Operába. A *Wozzeck* lesz műsoron, amelyet addig még csak lemezeiről ismert.

Nyolckor átolvasta Svedberg jelentését a bjäresjöi balesetről. Rögtön látta, hogy nincs szükség feljelentésre. Az asszony figyelmetlenül lépett a szabályos sebességgel közeledő gépkocsi elé. A

kocsi vezetője, egy helybeli földműves, vétlen volt, ezt minden tanúvallomás megerősítette. Feljegyzést készített, hogy ne felejtse el átküldeni a jelentést Anette Brolinnak, mielőtt az asszony boncolása megtörtént.

Marsvinsholmbói egy agár szökését jelentették. Miután nyugat felé látták elfutni, átküldte a bejelentést a skurupi kollégáknak.

Kilenckor távozott az épületből. Hideg szél fújt heves lökésekkel. A tiszta égen szikráztak a csillagok. Hó sehol. Hazament, meleg téli alsóneműt vett, és bojtos gyapjúsapkát húzott a fejére. Szórakozottan megöntözte a tikkadt virágokat a konyhaablakban. Aztán elindult Malmöbe.

Norén volt a kapitányságon az éjszakai ügyeletes. Kurt Wallander megígérte, hogy felhívja néhányszor. De Norén egyébként sem fog unatkozni, valószínűleg Björkkel lesz dolga, aki ma este hazatérve tapasztalhatja, hogy végleg véget ért a szabadsága.

Svedalában megállt a motelnél. Hosszú habozás után végül csak egy salátát rendelt. Nem mintha ezt a pillanatot tartotta volna a legalkalmasabbnak, hogy áttérjen az új étkezési rendre. Inkább attól tartott, hogy ha jóllakik egy átvirrasztandó éjszaka előtt, nehezebb lesz ébren maradnia.

Evés után több csésze erős kávé megivott. Egy idősebb nő jött az asztalához, és egy vallásos lapot kínálgatott neki. Vett egy példányt, mert úgy vélte, hogy egy ilyen unalmas olvasmány biztosan kitart reggelig.

Tizenegy után kifordult az E14-esre, és robogott tovább Malmö felé. Hirtelen bizonytalanság fogta el, hogy van-e értelme a feladatnak, amelyet Rydbergre és önmagára kiszabott. Mennyire van joga megbízni a saját ösztönös megérzéseiben? Nem elég nyomós-e Hanson és Rydberg ellenvetése ahhoz, hogy ejtse az egész ötletet?

Határozatlanság vett erőt rajta.

A saláta sem verte el igazán az éhét.

Nem sokkal fél tizenkettő után bekanyarodott, és leparkolt egy keresztutcában, közel Rune Bergman sárga téglás házához. A hideg éjszakába kilépve jól a fülére húzta a sapkát. Körös-körül sötétbe borult házakat látott. Messziről csikorgó autógumik hangja jött. Igyekezett az árnyékban maradni, úgy fordult be a Rosenallé nevű utcába.

Szinte azonnal megpillantotta Rydberget, aki egy nagy vadgesztenyefa tövében állt. A törzs olyan vastag volt, hogy az egész embert eltakarta. Wallander is csak azért fedezte fel őt, mert ez volt az egyetlen elképzelhető rejtékhely a közelben, ahonnan a sárga sorházat szemmel lehetett tartani.

Kurt Wallander beosont a hatalmas fatörzs árnyékába.

Rydberg fázósan dörzsölgette a kezét, és a lábait emelgette.

– Történt valami? – kérdezte.

– Nem sok, ennyi óra alatt – felelte Rydberg. – Négykor elment és bevásárolt a közeli boltban. Két óra múlva kijött, és becsukta a kaput, mert lengette a szél. De résen van a pali, nagyon vigyáz. Kezdem azt hinni, hogy igazad van.

Rydberg rámutatott a házra, amely a Bergmané mellett állt.

– Abban a házban nincs senki – mondta. – A kertjéből jól szemmel lehet tartani az utcát is meg Bergman hátsó kijáratát is. Ha eszébe jutna esetleg arrafelé kiosonni. Van a kertben egy pad is, azon elüldögélhetsz. Már ha elég melegen vagy öltözve.

A mellékutca sarkán Kurt Wallander látott egy telefont, és megkérte Rydberget, hogy onnan hívja fel Norént. Ha Ystadban nem történt semmi fontos, menjen egyenest haza.

– Reggel hét tájban váltalak – mondta Rydberg. – Meg ne fagyjál!

Zajtalanul eltűnt. Kurt Wallander várt, és a sárga házát figyelte. Két ablak mögött égett a lámpa, az egyik az alsó szinten volt, a másik az emeleten. A függönyök be voltak húzva. Az órájára nézett. Három perccel múlt éjfél. Rydberg nem jött vissza, Ystadban tehát nyugalom van.

Átövakodott az úttesten, és lassan kinyitotta az üres ház kertkapuját. A sötétben tapogatózva megtalálta a kertben a padot, amelyről Rydberg beszélt. Innen valóban jól látott mindent. Hogy melegen tartsa magát, sűrűn fölállt, és néhány lépést tett előre meg vissza.

Mikor legközelebb az órára nézett, tíz perc hiányzott egy órához. Hosszú lesz az éjszaka. Máris elkezdett fájni. Hogy gyorsabban múljék az idő, nekifogott a csillagos eget tanulmányozni. Amikor már elmerevedett a nyaka, visszatért a fel-alá járkáláshoz.

Fél kettőkor az alsó szinten kialudt a fény. Az emeletről egy rádió hangja szűrődött ki.

Későn fekvő ez a Rune Bergman, gondolta.

Talán a korai nyugdíjazás hozza ezt magával?

Öt perccel kettő előtt egy autó haladt el a ház előtt. Hamarosan még egy. Aztán megint csönd lett.

A lámpa égett az emeleten. Kurt Wallander fázott.

Öt perccel három előtt kialudt a fény. Kurt Wallander fülelt, de a rádió is elnémult. Teljes volt a csend. A karjával csapkodott a teste körül, hogy valahogy felmelegedjék.

A fejében egy Strauss-keringő dallama zümmögött. A nesz olyan halk volt, hogy szinte fel se figyelt rá. Egy biztonsági zár halk kattánása. Semmi több. Kurt Wallander megmerevedett, és hallgatózott. Aztán fölsejlett az árny.

Rune Bergman nesztelenül mozgott. Kurt Wallander mégis meglátta, hogy kisurran a kertje hátsó végénél. Várt néhány pillanatig, aztán vigyázva átmászott a kerítésen Bergman kertjébe. Nehezen tájékozódott a sötétben, de annyit kivett, hogy van egy keskeny átjáró a melléképület és a Bergmanéval szomszédos kert között. Ahhoz képest, hogy az orráig sem látott, igen sebesen mozgott.

Kijutott a Rosenalléval párhuzamos utcára. Ha egy pillanatot késik, nem látja meg, hogy Rune Bergman jobb felé fordul be egy keresztutcába.

Elfogta a bizonytalanság. A kocsija ott állt vagy ötvenméternyire. Ha most nem ül bele, hanem fut Rune Bergman után, annak pedig valahol a közelben parkol egy autója, akkor soha nem éri utol.

Mint az örült rohant az autójához. Fagyott ízületei meg-megreccsentek, és a néhány lépéstől is elfúlt a lélegzete. Feltépte az ajtót, és míg a kulcsokkal babrált, gyorsan eldöntötte, hogy megpróbál Rune Bergman elé vágni.

Bekanyarodott egy utcába, de hamar rájött, hogy az zsákutca; káromkodva hátrált ki belőle. Rune Bergman persze egy csomó utca között válogathatott. És még egy nagy park is volt a közelben.

Dönts már, az istenért!, szidta magát dühösen.

Találomra a nagy parkoló felé indult, amely ott volt a jägersrói ügetőpálya és a nagy áruházak között. Már azon volt, hogy az egészet feladja, amikor megpillantotta Rune Bergmant. Egy telefonfülkében állt egy újonnan épült szálloda tövében, a nagy tribün főbejáratához közel.

Kurt Wallander fékezett, lekapcsolta a motort és a világítást.

A telefonáló nem vette észre.

Percekkel utóbb taxi kanyarodott a hotel elé. Rune Bergman beszállt a hátsó ülésre; Kurt Wallander indított.

A taxi kikanyarodott az autópályára Göteborg irányában. Kurt Wallander maga elé engedett egy kamiont, és úgy fogott az üldözéshez.

A benzinmutatóra nézett. Halmstadnál tovább aligha fogja tudni követni őket.

És már látta is, hogy a taxis jobb felé indexel. Tehát lefordul a lundi kilépőnél. Ő is haladt a nyomában.

A taxi megállt a pályaudvarnál. Kurt Wallander elhaladt mellettük, és látta, hogy Rune Bergman fizet. Rögtön egy keresztutcába kanyarodott, és leparkolt egy gyalogátjáróban.

Rune Bergman gyorsan távolodott. Wallander az árnyékba húzódva követte.

Rydbergnek igaza volt. Nagyon vigyáz az exrendőr.

Váratlanul megállt és körülnézett.

Kurt Wallander hasra vetette magát egy kapualjba. Egy kinyúló lépcsőszegélybe beverte a fejét, s a daganat felhasadt a szeme fölött. Vér öntötte el az arcát. A kesztyűjével gyorsan letörölte. Elszámolt tízig, és kilépett az utcára. A vér összecsomósodott a szeme fölött.

Rune Bergman megállt egy ház előtt, amelynek a homlokzatán zsákvászonnal elfüggönyözött állványzat emelkedett. Megint körülnézett, mire ő egy parkoló autó mögé kuporodott le.

Aztán Bergman eltűnt.

Kurt Wallander megvárta, amíg a kapu becsukódik. Pillanatok múlva fény gyúlt egy második emeleti szobában.

Átfutott az útesten, és bebújt a zsákvászon alá. Gondolkodás nélkül kúszni kezdett, és felhúzta magát az állványzat első szintjére.

Minden mozdulatra megnyikordultak a lábízületei. Folytonosan törülgette az arcába szivárgó vért. Így húzta fel magát a második szintre. A kivilágított ablak most jó egy méterrel a feje fölött volt. Nemsokára kigyúlt a fény a szomszédos ablakban is. Levette a sálját, és ideiglenes kötésként a fejére tekerte.

Most vigyázva felhúzódkodott a következő szintre. Az erőfeszítés úgy kimerítette, hogy egy percig lihegve feküdt a deszkán, s csak aztán indult tovább. Óvatosan mászott a hideg pallón, amely vakolattal volt befröcskölve. Nem is mert arra gondolni, milyen magasan lehet az utca fölött, mert tudta, hogy rögtön szédülés fogná el.

Belesett az ablakpárkány fölött az első kivilágított szobába. A vékony függönyön át dupla ágyat látott. Egy nő aludt benne. A mellette lévő takaró félre volt csapva, mintha valaki sietősen lépett volna ki az imént az ágyból.

Kúszott tovább.

Újra belesett egy ablakon, és Rune Bergmant látta, egy másik férfival beszélt, aki sötétbarna háziköntöst viselt.

Mintha már látta volna ezt az alakot!

Igen, a román fiatalasszony pompásan leírta a férfit, aki a szántóföldön állt, és almát evett.

Érezte, hogy vadul zakatol a szíve.

Igaza volt tehát. Rune Bergman volt a gyilkos társa.

A két ember odabent halkán beszélt, egy szavukat sem értette. A barna köntösös alak kiment egy ajtón. Rune Bergman egyenest Kurt Wallanderre meredt.

Felfedeztek! – futott át rajta, amikor félrehúzódott.

Jönnék a nyomorultak, és habozás nélkül agyonlőnek!

Megdermedt a rémülettől.

Meghalok, gondolta kétségbeesetten. Szétlövik a fejemet.

De senki sem jött, senki sem lötte szét a fejét. Összeszedte a bátorságát, és újra belesett.

A férfi a köntösben ott állt, és egy almát rágcsált.

Rune Bergman két sörétes puskát tartott a kezében. Az egyiket egy asztalra fektette. A másikat a kabátja alá rejtette. Kurt Wallander úgy találta, hogy éppen eleget látott. Megfordult, és kúszott visszafelé, amerről jött.

Sose tudta meg, hogy történt.

Valahogy eltévesztette a mozdulatot a sötétben. Az állványzat oszlopát akarta megragadni, és a semmibe markolt.

Aztán már zuhant.

Roppant gyorsan történt, még a gondolat sem ért az agyáig, hogy most vége.

Nem sokkal a talaj fölött egyik lába beakadt egy ék alakú résbe két deszka közé. Iszonyú fájdalom hasított belé, amikor jött a rándulás. De lógva maradt, a feje alig egy méterrel himbálózott az aszfalt fölött.

Megpróbálta kiszabadítani magát. De a lába erősen be volt ékelődve. Ott lógott fejjel lefelé, magatehetetlenül. A vér dobolt a halántékában.

Az éktelen fájdalomtól könnyek árasztották el a szemét.

Közben hallotta, hogy a kapu becsapódik. Rune Bergman kilépett a házból. Az öklébe harapott, nehogy felordítson. A zsákvászon átsejlett, hogy az exrendőr megáll. Éppen vele szemközt.

Csak egy lobbanást látott. Most meghalok, gondolta.

De nem dördült lövés. Rune Bergman cigarettára gyújtott.

A lépések távolodtak.

Kevés híján elvesztette az eszméletét az agyába tóduló vértől. Linda képe vibrált a szemei előtt.

Iszonyú erőfeszítéssel sikerült elkapnia az állványzat tartóoszlopát. Az egyik karjával annyira feltornászta magát, hogy a másik kezével elért a deszka tetejéig, ahová a lába be volt szorulva.

Aztán egy nagy rántás, a lába kiszabadult, ő pedig hanyatt bukott egy sóderhalomra. Percekig teljesen mozdulatlanul feküdt, aztán óvatosan kitapogatta, nem tört-e el valamije.

Keserves kínok közt talpra állt, és rögtön neki kellett támaszkodnia a falnak, mert kis híján elvágódott a szédüléstől.

Húsz percébe került, amíg visszaért a kocsijához. A pályaudvar óráján látta, hogy a mutatók fél ötön állnak.

Bezuhant a vezetőülésre, és behunyta a szemét. Aztán visszakocsizott Ystadba.

Aludnom kell, gondolta, amikor benyitott a lakásába. Reggel már holnap van. És holnapra megvan a tennivalóm.

Felnyögött, amikor a fürdőszoba tükreben meglátta az arcát. A sebet meleg vízzel alaposan kimosta.

Hat óra volt már, mire a takarója alá bújt. Az ébresztőórát háromnegyed hétre állította. Nem mert annál tovább aludni.

Megpróbálta fölvenni azt a testhelyzetet, amely a legkevesebb fájdalmat okozta.

Már épp elaludt volna, amikor motozást hallott a bejárati ajtón.

Meghozták az újságot. Újra kinyújtózott.

Álmában Anette Brolin jött szembe vele. Valahol egy ló nyerített.

Vasárnap volt, január 14-e. A nap fokozódó északkeleti széllel köszöntött be. Kurt Wallander aludt.

12.

Azt hitte, hogy sokáig aludt. De az éjjeliszekrényen álló órára nézve látta, hogy mindössze hét perce aludt el. A telefon ébresztette föl. Rydberg hívta Malmóból egy utcai fülkéből.

– Gyere vissza – mondta rögtön Kurt Wallander. – Semmi szükség rá, hogy ott fagyoskodjál. Gyere ide a lakásomra.

– Történt valami?

– Megvan. Ő az.

– Biztos?

– Holtbiztos.

– Máris megyek.

Kurt Wallander nehézkesen tápázkodott ki az ágyból. Minden porcikája sajgott, és dobolt a halántéka. Amíg megfőtt a kávé, leült a konyhaasztalhoz egy zsebtükörrel és egy vattapamaccsal meg sebtapasszal. Sok vesződség árán sikerült szorítókötést illeszteni a homlokán felrepedt daganatra. Úgy érezte, hogy egész ábrázata kékben és lilában játszik.

Negyvenhárom perc múltán Rydberg ott állt az ajtóban.

Egy csésze kávé mellett Kurt Wallander elmesélte neki éjszakai kalandját.

– Remek – kommentálta Rydberg. – Pompás aprómunkát végeztél. Most már csak le kell fülelnünk a jó-madarakat. Hogy hívják azt a lundi almaevőt?

– A nevét elfelejtettem megnézni a kapunál. Egyébként nem mi füleljük le őket. Ez már Björk dolga.

– Visszaérkezett?

– Egy tegnap esti géppel kellett megjönnie.

– Akkor kénytelenek leszünk kihúzni őt az ágyból.

– És az ügyészt is. No meg be kell kapcsolnunk a malmói és a lundi kollégákat.

Míg Kurt Wallander öltözködött, Rydberg a telefonhoz lépett. Wallander elégedetten hallotta, hogy kollégája minden ellenvetést visszaver.

Kíváncsi lett volna, hogy Anette Brolinnál nem a férj vette-e fel a telefont.

Már épp a nyakkendőjét kötötte, amikor Rydberg megállt a hálószoza ajtajában.

– Úgy nézel ki, mint egy bokszoló – nevetett. – Mint egy kiütött bokszoló.

– Sikerült beszélni Björkkel?

– Igen, és úgy látszik, az estjét azzal töltötte, hogy alaposan tájékozódott az itt történetekről. Hallhatólag megkönnyebbült, amikor megértette, hogy legalább az egyik gyilkosság ügyében közel járunk a megoldáshoz.

– És az ügyész?

– Ő is rögtön bejön.

– Ő vette föl a telefont?

Rydberg elbámult.

– Ki más vette volna fel?

– Például a férje.

– És az miért volna érdekes?

Kurt Wallander úgy tett, mintha nem is hallotta volna a kérdést.

– Állati pocskul érzem magam – mondta inkább.

– Akkor mehetünk.

Kiléptek a korai szürkületbe. Viharos szél fúj, az eget sötét felhők takarták.

– Szerinted fog havazni? – kérdezte Kurt Wallander.

– Február előtt aligha – felelte Rydberg. – Érzem a lábamban. Akkor viszont kemény tél jön.

A kapitányságon vasárnapi csend fogadta őket. Az ügyeleten Norént már fölváltotta Svedberg. Rydberg néhány szóval elmondta neki, mi minden történt az éjszaka.

– Rohadt ügy – kommentálta Svedberg. – Hogy egy rendőr...

– Egy volt rendőr!

- És hová dugták az autót?
- Azt még nem tudjuk.
- Igazán száz százalék?
- Nagyon úgy fest.

Björk és Anette Brolin csaknem egyszerre futott be. Björk, aki västmanlandi volt és ötvennégy éves, kellemesen lesült a szabadsága alatt. Kurt Wallander szemében ő volt az eszményi rendőrfőnök egy közép nagyságú körzet számára. Nyájas volt, közepesen intelligens, és szívén viselte a rendőrség jó hírnevét.

Meghökkenve pillantott Kurt Wallanderre.

- Rettenetesen nézel ki – mondta.
- Elkalapáltak – vigyorgott Kurt Wallander.
- Elkalapáltak? Kik?
- Hát a zsaruk. Így jár, aki a főnököt helyettesíti. Megkapja a magáét.

Björk nevetett.

Anette Brolin őszintének ható részvétellel mondta:

- Nagyon fájhatott!
- Nem vészes – felelte Kurt Wallander.

És közben elfordította a fejét, mert eszébe jutott, hogy elfelejtett fogat mosni.

Björk szobájában gyűltek össze.

Mivel nem volt még írásos jelentés, Kurt Wallander szóban terjesztette elő az ügyet. Björk is meg Anette Brolin is több kérdést tett fel.

– Ha valaki más rángat ki az ágyból vasárnap hajnalban ezzel a rablói történetével, egy szavát sem hiszem el – mondta Björk.

Majd Anette Brolinhez fordult.

- Tartóztassuk le őket? Vagy állítsuk elő őket kihallgatásra?
- A kihallgatás eredménye alapján fogom elrendelni a letartóztatást – felelte Anette Brolin.

Aztán szóba került, hogy jó volna, ha a román fiatalasszony felismerhetné a lundi pasast egy szembesítés során.

- Ahhoz bírósági határozat kell – jegyezte meg Björk.
- Úgy van – szólalt meg Anette Brolin. – De rendezhetnénk egy ideiglenes szembesítést is.

Kurt Wallander és Rydberg érdeklődve pillantott rá.

– Behozatjuk a nőt a menekültszállásról – folytatta az ügyésznő –, és úgy intézzük, hogy itt a folyosón véletlenül szembetalálkozzanak.

Kurt Wallander elégedetten bólintott. Anette Brolin nem marad le Per Åkeson mögött, ha az érvényes szabályok rugalmas kezeléséről van szó.

– Remek – mondta Björk. – Akkor én szólok a malmői és lundi kollégáknak. Két óra múlva lesz az előállítás. Pontban tíz órakor.

– És az a nő ott Lundban, aki az ágyban aludt? – kérdezte Kurt Wallander. – Arra is szükségünk volna.

– Begyűjtjük őt is – felelte Björk. – Hogyan osztozzunk a kihallgatáson?

– Én szeretném Rune Bergmant – mondta Kurt Wallander. – Rydberg meg elcseveghetne az almafalóval.

– Háromkor döntünk a letartóztatásról – mondta Anette Brolin. – A lakásomon megtalálható leszek.

Kurt Wallander kikísérte a portáig. – Tegnap estére akartam javasolni a vacsorát – mondta –, de hát közbejött egy és más.

– Van még sok este – mosolygott Anette Brolin. – Ezt az ügyet viszont bravúrosan megoldottad. Miből gondoltad, hogy ő az?

– Nem gondoltam – felelte ő. – Csak megéreztem. Hosszan nézett a távozó nő után. És felötlött benne hogy Monára nem is gondolt azóta, hogy együtt vacsoráztak.

Aztán meglódultak az események.

Hansont kirángatták a vasárnap reggeli pihenésből, és elküldték a román nőért meg egy tolmácsért.

– A kollégák nem ugrálnak örömben – mondta aggodalmasan Björk, aki közben beszélt Malmövel. – Sose népszerű dolog előállítani valakit a saját testületünkből. Komisz télnek nézhetünk elébe.

– Hogyhogy komisz télnek? – kérdezte Kurt Wallander.

– Megint nekimennek a rendőrségnek.

– De hiszen idő előtt nyugdíjazták a palit!

– Az nem számít. Az újságok csak azt fogják harsogni, hogy egy rendőr gyilkolt. Újra csak a rendőrségen csattan az ostor.

Tízkor Kurt Wallander újra ott állt a ház előtt, amelynek a homlokzatát zsákvászonnal takart állványzat fedte. A lundi kapitányság három civil ruhás rendőrt adott melléje.

– Fegyver van nála – mondta nekik Kurt Wallander még a kocsiban ülve. – És már egy hidegvérű gyilkosság szárad a lelkén. Ennek ellenére remélem, hogy simán fog menni a dolog. Biztosan nem gyanakszik, hogy a nyomában vagyunk. Két kibiztosított fegyver elég lesz.

Ő magához vette a szolgálati fegyverét, amikor elindult Ystadból. Lund felé tartva megpróbálta felidézni, mikor is használta utoljára. Arra a megállapításra jutott, hogy három éve, amikor egy börtönből szökött alakot üldöztek, aki elbarikádozta magát egy nyaralóban Mosby strandja mellett.

Most hát ott ültek az autóban, szemben a házzal. A nappali fényben Kurt Wallander megállapította, hogy jóval magasabban járt az éjszaka, mint a sötétben sejtette. Ha a zuhanásban nem tartja fel semmi, szétzúzza a fejét vagy a gerincét a földön.

A lundi rendőrség még aznap reggel kiküldte egy újságkihordónak öltözött emberét, hogy a házat átvizsgálja.

– Akkor most mi jövünk – mondta Kurt Wallander. – Nincs hátsó lépcső?

A rendőr, aki mellette ült, nemet intett.

– Se állványzat a belső oldalon?

– Semmi.

A rendőrség adatai szerint a lakás tulajdonosának Valfrid Ström volt a neve.

Nem szerepelt semmiféle rendőrségi kimutatásban. Arról sem volt semmi adat, hogy miből él.

Pontosan tízkor kiszálltak a kocsiból, és átmentek a ház kapujához. Egyikük ott foglalt őrhelyet. Volt kaputelefon, de az nem működött. Kurt Wallander egy csavarhúzóval némi vesződség árán felnyitotta a kaput.

– Egyikőtök itt marad a lépcsőn. Te meg én felmegyünk. Hogy hívnak?

– Enberg.

– Keresztneved is van?

– Kalle.

– Akkor hát gyerünk, Kalle.

A sötétben hallgatóztak a lakásajtó előtt. Kurt Wallander előhúzta a pisztolyát, és intett Kalle Enbergnek, hogy kövesse a példáját. Becsöngetett.

Egy pongyolás nő nyitott ajtót. Kurt Wallander ráismert, ő aludt éjszaka az ágyban. A pisztolyt a háta mögé rejtette.

– A rendőrségről jövünk – mondta. – Valfrid Strömöt keressük.

A negyvenes korú nő megviselt arcán riadalom látszott.

Félrehúzódott, és beengedte őket.

Ekkor Valfrid Ström állt eléjük zöld tréningruhában.

– Rendőrség – mondta Kurt Wallander. – Megkérjük, hogy jöjjön velünk.

A félholdformán kopasz férfi feszült pillantást vetett rá.

– És miért?

– Kihallgatásra.

– Milyen ügyben?

– Azt a rendőrségen megtudja.

Majd a nőhöz fordult.

– Maga is velünk jön. Öltözködjék fel.

Az előttük álló férfi nyugodt hangon kijelentette:

– Sehova sem megyek, amíg nem tudom meg, milyen ügyben. Talán azzal kezdhethénk, hogy igazolják magukat.

Kurt Wallander jobb kezével benyúlt a belső zsebébe, de így nem tudta rejteni, hogy a kezében pisztoly van. Erre a bal kezével kezdett kutatni a tárcsa után, amelyben a rendőrigazolványt tartotta.

Valfrid Ström szemvillanásnyi idő alatt rávetette magát, és öklével nagyot csapott a homlokára, egyenest a nemrég felrepedt daganat kellős közepébe. Az ütés erejétől hanyatt vágódott, a pisztoly kirepült a kezéből. Mielőtt Kalle Enbergnek ideje lett volna reagálni, a zöld overallos férfi már el is tűnt a lépcsőházban. Az asszony visított, Kurt Wallander a pisztolya után kotorászott. Amint megmarkolta, rohant a menekülő után, le a lépcsőn, közben üvöltve figyelmeztette a lejjebb posztoló kollégákat.

Valfrid Ström villámgyors volt. A könyökével felütötte a rendőr állát, aki a kapun belül állt a lépcsőn. Aki kívül állt, azt letütötte a lábáról a kapu szárnya, amikor Ström kivágta és kirohant az utcára. Kurt Wallander alig látott a szemébe csorgó vértől, megbotlott a lépcsőre ájult rendőr testében. Közben előrántotta a pisztolyt, és ki akarta biztosítani, de a szerkezet elakadt.

Már kint volt az utcán.

– Merre rohant? – kiáltott oda a rendőrnek, aki a kapu ütésétől belegabalyodott a zsákvászonba.

– Balra – hallotta a választ.

Futott, és még épp megpillantotta a zöld melegítőt. Ström eltűnt a vasúti aluljáróban. Ő lekapta a sapkáját, és letörölte vele a vért az arcáról. Az idősebb asszonyok, akik láthatólag a templomba tartottak, rémülten ugrottak félre előle. Míg átfutott az aluljárón, épp egy vonat dübörgött el fölötte.

Amint kiért az utcára, látta, hogy Valfrid Ström lestoppol egy kocsit, kirántja belőle a vezetőjét, és beülve elrohog.

Egyetlen jármű volt a közelben, egy nagy lószállító, zárt teherautó. A sofőrje épp kondomot húzott elő egy fali automatából. Meglátva a pisztollyal rohanó, összevénzett arcú férfit, a földre ejtette a kondomot, és ész nélkül elrohant.

Kurt Wallander beült a vezetőülésbe. A háta mögül egy ló nyihogását hallotta. A motor járt; a legelső sebességben indított.

Már azt hitte, hogy végképp szem elől tévesztette a kocsit, amelyben Valfrid Ström menekült, amikor újra megpillantotta. A kocsi átvágott a piroson, egyenest a székesegyházhoz vezető szűk utcába. Kurt Wallander sűrűn váltott sebességet, hogy a nehéz teherautót egyenesben tartsa, és közben ne veszítse a másikat szem elől. A lovak nyerítettek mögötte, az orrát megcsapta a trágya szaga.

Egy éles kanyarban kis híján elvesztette az uralmat a kocsit fölött. Két személyautó felé csúszott, amelyek a járda mellett parkoltak, de az utolsó pillanatban sikerült egyenesbe kormányoznia.

A hajsza folytatódott a kórház előtt, majd egy ipari negyeden át. Kurt Wallander csak most fedezte fel, hogy az autóba mobiltelefon van beszerelve. Egy kézzel igyekezett a riadóközpont számát beütni, míg a másikkal a kocsiját tartotta egyenesben.

Már éppen jelentkezett a központ, amikor egy kanyarba ért. A telefon kihullott a kezéből, s látta jól, hogy csak akkor hívhatna újra, ha megállítaná a kocsiját.

– Örület – motyogta –, kész örület.

Ugyanabban a pillanatban jutott eszébe a nővére. Épp most kellene találkoznia vele a sturupi repülőtéren.

A staffanstorpi elágazás előtti körforgalomnál az üldözés véget ért.

Valfrid Ström kénytelen volt hirtelen fékezni egy busz előtt, amely már benne volt a körforgalomban. Kocsija megcsúszott, nekivágódott egy betonoszlopnak. Kurt Wallander, aki vagy száz méterrel lemaradva követte, látta, hogy az autóból lángok csapnak fel. Olyan hirtelen fékezett, hogy a nagy teherautó belecsúszott az árokba, és felborult. A hátsó ajtók kivágódtak, és három ló vágatott ki a szántóföldre.

Valfrid Strömöt az ütközés kirepítette az autóból. Egyik lába hiányzott, az arcát szétroncsolták az üvegserepek.

Mielőtt odaért volna melléje, Kurt Wallander már tudta, hogy nem él.

Percek múlva megérkezett az első rendőrautó. Rögtön utána a mentő. Kurt Wallander előmutatta az igazolványát, és telefonált a rendőrkocsiból. Björköt kérte.

– Sikerült végezni? – érdeklődött Björk. – Rune Bergmant már lefűlelték, úton van errefelé. És itt vár a jugoszláv nő is a tolmáccsal.

– Akkor indítsd őket a lundi kórház hullaházába – mondta Kurt Wallander. – A nőt, aki egyébként román, egy holttesttel kell szembesíteni.

– Ezt hogy érted? – hápogott Björk.

– Úgy, ahogy mondom – felelte Kurt Wallander, és letette a telefont.

Épp megpillantotta az egyik lovat, amely vágatva jött a szántóföldön. Gyönyörű fehér ló volt.

Elnézte, mert soha ilyen szép lovat nem látott még életében.

Mire Ystadba ért, már mindenki tudott Valfrid Ström haláláról. Az asszony, a felesége idegösszeroppanást kapott, és az orvos megtiltotta, hogy ebben az állapotban kihallgassák.

Rydberg közölte, hogy Rune Bergman mindent tagad. Tagadja, hogy ellopta és elásta volna a saját autóját. Nem járt Hageholmban. Nem látogatta meg Valfrid Strömet az éjszaka.

Azt követeli, hogy azonnal vigyék vissza Malmöbe.

– A rohadt patkány – tajtékzott Kurt Wallander. – Szétverem a pofáját!

– Itt nem lesz szétverve senkinek a pofája! – csattant fel Björk. – Ez a tébolyult hajsza Lund belvárosában egyébként is kínos ügy. Hogy négy fölfegyverzett rendőr képtelen előállítani egy fegyvertelen embert, ez nem fér a fejembe. És azt tudod-e, hogy az egyik lovat kinyírtad, amikor fölfordultatok? Supernova a neve, és a tulajdonosa százezer korona kártérítést követel.

Kurt Wallander érezte, hogy szétárad benne a düh. Nem fogja fel ez a Björk, hogy most melléje kellene állnia? Hogy ez az ügybuzgó sopánkodás itt nem helyénvaló?

– Most megvárjuk, hogy ez a román nő azonosítani tudja-e a holttestet – folytatta Björk. – A sajtónak senki sem nyilatkozhat rajtam kívül.

– Hála a papnak – morogta Kurt Wallander. Rydberggel együtt a szobájába ment, és bevágta az ajtót.

– Van fogalmad, hogy nézel ki? – kérdezte Rydberg.

– Kösz, inkább nem gondolok rá.

– Telefonált a nővéred. Martinsonra bízom, hogy hozza be őt a repülőtérre. Gyanítom, hogy megfélemedteztél róla. A fiú ellesz veled, amíg te szabadulsz.

Kurt Wallander hálásan bólintott.

Néhány perc múlva beviharzott Björk.

– Megvan az azonosítás! – közölte diadalmasan. – Kezünk között a hön áhított gyilkos!

– Tehát felismerte a nő.

– Habozás nélkül. Ugyanaz a férfi, mondta, aki almát zabált az út mellett.

– Mit lehet tudni a paliról? – kérdezte Rydberg.

– Valfrid Ström üzletembernek titulálta magát – felelte Björk. – De a titkosszolgálat gyors választ küldött a megkeresésünkre. Ström a hatvanas évek óta részt vesz nacionalista mozgalmakban. Először a Demokratikus Liga nevében volt, aztán egyre militánsabb frakciókba került. Hogy aztán mitől lett egyik percről a másikra hidegvérű gyilkos, arra remélhetőleg Rune Bergman fog válaszolni. Vagy a felesége.

Kurt Wallander felállt.

– Akkor kezdjük Bergmannal – mondta. Mindhárman átmentek a szobába, ahol Rune Bergman ült és fújta a füstöt.

A kihallgatást Kurt Wallander vezette. Támadással kezdte.

– Tudod, mit csináltam az éjszaka?

Rune Bergman megvető tekintettel mérte végig.

– Honnan tudnám?

– Követtelek Lundig.

Bergman arca alig észrevehetően megrándult.

– Követtelek Lundig – ismételte Kurt Wallander. – Felmásztam az állványzatra a ház előtt, ahol Valfrid Ström lakott. Láttam az ablakon át, hogy a sörétes puskádat kicseréled az övével. Ström már nem él, de van egy szemtanú, aki ráismert mint a hageholmi gyilkosság tettesére. Mit szólsz mindehhez?

Rune Bergman semmit sem szólt. Újabb cigarettára gyújtott, és üres tekintettel meredt maga elé.

– Akkor most kezdjük előlről – folytatta Kurt Wallander. – Tudjuk, hogyan történt az egész. De van két dolog, amit nem tudunk. Az egyik: mit csináltál a saját autóddal. A másik: miért öltétek meg azt a szerencsétlen Szomáliait?

Rune Bergman hallgatott.

Nem sokkal három után formálisan letartóztatásba került, és védőügyvédet jelöltek ki számára. A vád gyilkosság vagy gyilkosságban való bűnrészesség volt.

Négykor Kurt Wallander kihallgatta Valfrid Ström feleségét. Még mindig a sokk hatása alatt állt, de felelt a kérdésekre. Közölte, hogy a férje exkluzív gépkocsik importjával foglalkozott.

Azt is elmondta, hogy férje gyűlölte a svéd bevándorlási politikát.

Nem egészen egy éve volt Ström felesége.

Kurt Wallandernek határozottan az volt a benyomása, hogy a nő hamarosan kiheveri a veszteséget.

A kihallgatás után tanácskozott Rydberggel és Björkkel. Az asszonyt elengedték azzal, hogy egyelőre nem utazhat sehová, és visszavitték Lundba.

Rögtön ezután Kurt Wallander és Rydberg ismét kísérletet tett, hogy Rune Bergmant szóra bírja. A védőügyvéd, egy becsvágyó ifjú ember arról szavalt, hogy semmi terhelő bizonyíték nincs védence ellen, és a letartóztatás egy készülő justizmord első lépésének tekintendő.

Rydbergnek ekkor egy ötlete támadt.

– Mit gondolsz, hová akart eljutni ez a Ström? – kérdezte Kurt Wallandertől.

És a térképre mutatott.

– Staffanstorpnál véget ért az üldözés. Nem lehet, hogy valahol a közelben volt egy raktára? Ettől a vidéktől nem hosszú az út Hageholmig, ha az ember ismeri a mellékutakat.

Egy telefonbeszélgetés Valfrid Ström feleségével megerősítette Rydberg gyanúját. A férjének volt egy autótelepe Staffanstorp és Veberöd között. Rydberg odarobogott egy rádiós kocsival, és hamarosan hívta is Kurt Wallandert.

– Bingó! – mondta. – Itt áll egy kék-fehér Citroen.

– Talán nálunk is meg kellene tanítani a kölyköket, hogy az autókat a motor hangjáról felismerjék – nevetett Kurt Wallander.

Újra kezelésbe vette Rune Bergmant, de az egy szót sem felelt.

Az autó előzetes átvizsgálása után Rydberg visszatért Ystadba. A kesztyűtartóban egész doboznyi sörétpatront talált. Ezalatt a malmói meg a lundi rendőrök átkutatták Bergman és Ström lakását is.

– Úgy fest, hogy ez a két úriember valami svéd Ku-Klux-Klannak a tagja volt – kommentálta Björk a jelentésüket. – Az a gyanúm, hogy itt csinos gubancot kell majd szétszálaznunk. Lehet, hogy mások is belekeveredtek.

Rune Bergman továbbra is hallgatott.

Kurt Wallander nagy megkönnyebbülést érzett, hogy Björk újra itt van, és átveszi a kapcsolattartást a sajtóval. Az arca sajtó és égett, ő maga halálosan fáradt volt. Hatkor végre hozzájutott, hogy felhívja Martinsont, és beszéljen a nővérel, aztán érte ment a kocsiján. Kristina visszahőkölt, amikor meglátta öccse összezúzott ábrázatát.

– Szerintem jobb, ha apa nem is lát most – mondta Wallander. – Majd kint megvárlak a kocsiban.

A nővére már járt apjuknál a kórházban a nap folyamán. Elmondta, hogy nagyon fáradtnak találta az öreget, de azért felderült az arca, amikor meglátta őt.

– Az az érzésem, hogy nem sok mindenre emlékszik arról az éjszakáról – mondta Kristina, amikor megérkeztek a kórház elé. – És talán jobb is így.

Kurt Wallander a kocsiban maradt, amíg nővére másodszor is belátogatott apjukhoz. Behunyta a szemét, és Rossini zenéjét hallgatta. Csak arra ébredt fel, hogy nővére kinyitja a kocsiját.

Aztán a löderupi házhoz hajtottak.

Kurt Wallander jól látta a megdöbbenést Kristina arcán, amikor eléje tárultak a házban uralkodó állapotok. Közös erővel eltakarították a bűzlő ételmaradékokat és a szennyes ruhaneműt.

– Hogy juthattak a dolgok idáig! – szörnyülködött Kristina, és az öccse vádat érzett ki a hangjából.

Talán igaza is van? Többet kellett volna tennem? Legalábbis idejében fölismernem apában a hanyatlás jeleit?

Kurt Wallander bevásárolt a városban, és a Mariagatanra hajtottak. Vacsora közben arról tanakodtak, hogy mi történjék az apjukkal.

– Az öregek otthona a halála volna – vélte Kristina.

– De mi másra gondolhatunk? – kérdezte Kurt Wallander. – Itt nem lakhat. Nálad nem lakhat. Löderup szóba sem jöhet. Akkor hát micsoda?

Arra a megállapításra jutottak, hogy még mindig a legjobb volna, ha az öreg lakhatna tovább a házában, és találnának valakit, aki rendszeresen ránézne.

– Engem sose szeretett – mondta Kurt Wallander, mikor már a kávé itták.

– De bizony szeretett.

– Azóta biztosan nem, amióta eldöntöttem, hogy rendőrnek megyek.

– Biztosan valami mást szánt neked.

– De micsodát? Erről soha semmit nem mondott.

Amikor ez a téma kimerült, Kurt Wallander beszámolt a nővérenek a közelmúlt eseményeiről. De érezte, hogy hajdani meghiúsításokból nem sok maradt.

Túl ritkán találkozunk, gondolta. Szegény meg se meri kérdezni, miért siklott Mona élete meg az enyém külön vágányra.

Elővett egy félig ürített konyakosüveget. A nővére nemet intett a kínálásra, így csak magának töltött egy kis pohárral.

Az esti híradóban Valfrid Strömről esett a legtöbb szó. Rune Bergmannak pusztán a nevét említették. Kurt Wallander jól tudta, hogy ez Bergman rendőr múltjának tudható be. Sejtette, hogy az országos rendőrfőkapitány mindent bevet, ködfüggönyöket bocsát le, hogy Rune Bergman azonosságát a lehető legtovább titokban lehessen tartani.

De az igazságra előbb vagy utóbb úgyis fény derül. Épp vége volt a híradónak, amikor megsörrent a telefon.

– Kérdezd meg, hogy ki az – kérte a nővérét –, és mondd, hogy utána nézel, itthon vagyok-e.

– Valami Brolin keres – mondta Kristina visszajövet az előszobából.

Kurt Wallander keservesen feltápáskodott a székéből, és a telefonért ment.

– Remélem, nem ébresztettelek fel – hallotta Anette Brolin hangját.

– Egyáltalán nem. A nővérem van nálam látogatóban.

– Csak azért hívlak, mert szeretném megmondani, hogy egészen rendkívüli munkát végeztetek.

– Azért a szerencse is sokat segített.

Vajon miért hívott igazán? Hirtelen ötlete támadt.

– Ihatnánk egyet – javasolta.

Anette Brolin hangján érződött a meglepetés.

– Nem bánom. Hol?

– A nővérem lefeküdni készül. Nálad?

– Helyes.

Letette a kagylót, és visszament a nappaliba.

– Én még egyáltalán nem akartam lefeküdni – jegyezte meg a nővére.

– Most elmegyek – felelte ő. – Ne várj rám itt ébren. Fogalmam sincs, mennyi ideig leszek oda.

Jólesett mélyeket lélegeznie a hideg esti levegőből. Befordult a Regementsgatanra, és hirtelen könnyedséget érzett. A brutális hageholmi gyilkosság tetteseit sikerült negyvennyolc óra leforgása alatt kézre keríteniük. Most újra a lenarpi kettős gyilkosságra összpontosíthatnak.

Tudta, hogy derekas munkát végzett.

Bízott a megérzésében, habozás nélkül cselekedett, és meg is lett az eredménye.

A lószállítóban átélt tébolyult hajsza emléke megborzongatta kissé. De a könnyedség érzése megmaradt benne.

Felcsöngetett a kaputelefonon. Anette a második emeleten lakott egy századfordulós házban. A lakás nagy volt és gyéren bútorozott. Az egyik falhoz támasztva néhány kép állt felakasztásra várva.

– Gin és tonik jó lesz? – kérdezte az ügyész. – Félek, hogy nem túl nagy a választék nálam.

– Remek – felelte Kurt Wallander. – Ebben a pillanatban akármi megfelel. Csak erős legyen.

Anette Brolin egy kanapéra telepedett föl vele szemben, és maga alá húzta a lábát; Kurt Wallander nagyon szépnek találta.

– Van fogalmad róla, hogy festesz? – mosolygott rá az asszony.

– Mindenki ezt kérdezi – felelte ő.

Aztán eszébe jutott Klas Månson. A butikrabló, akit Anette Brolin nem engedett letartóztatni. Érezte, hogy most nem a legalkalmasabb pillanat a munkáról beszélni. Mégsem állhatta meg, hogy szóba hozza.

– Klas Månson – mondta. – Emlékszel erre a névre? Az asszony bólintott.

– Hanson panaszkodott, hogy a kivizsgálással elégedetlen voltál.

– A kivizsgálás gyenge volt. A jelentés trehányul megírva. A bizonyítás elégtelen. A tanúvallomás zavaros. Szolgálati hiba lett volna, ha ilyen anyag alapján letartóztatást rendelék el.

– A kivizsgálás nem gyengébb, mint sok más. Azonkívül egyvalamiről elfeledkezel.

– És mi volna az?

– Hogy Klas Månson bűnös. Már korábban is rámolt ki üzleteket.

– Akkor tessék ezt alaposabban bizonyítani.

– Szerintem semmi hiba nem volt a jelentésben. Ha elengedjük ezt a nyomorult alakot, újra csak betör.

– Akkor sem lehet valakit csak úgy letartóztatni.

Kurt Wallander vállat vont.

– Letesz a szabadlábra helyezésről, ha kimerítőbb tanúvallomást teszek eléd? – kérdezte.

– Az attól függ, mit mond a tanú.

– Miért vagy ilyen makacs? Klas Månson bűnös. Ha egy kicsit benn tarthatnánk, szépen beismerné. De ha rájön, hogy megússza a nélkül is, soha egy szót nem fog szólni.

– Az ügyésznek makacsnak kell lennie. Mit gondolsz, mi lenne másképp a jogbiztonságból ebben az országban?

Kurt Wallander érezte, hogy az ital indulatossá tette.

– Ezt a kérdést egy jelentéktelen vidéki bűnügyi rendőr is felteheti – felelte. – Valaha abban hittem, hogy a rendőri munka lényege örködni az egyszerű emberek élete, tulajdona és biztonsága felett. Ma is ebben hiszek. De láttam és látom, hogy a jogbiztonság gyengül. Láttam és látom, hogy fiatalok minden bátortást megkapnak: csak így tovább! Senki sem lép közbe. Senki sem törődik a fokozódó erőszak áldozataival.

– Pont úgy beszélsz, mint az apám – felelte Anette Brolin. – Ő nyugalmazott bíró. Igazi megcsontosodott, öreg hivatalnok.

– Lehet. Lehet, hogy konzervatív vagyok. De komolyan beszélek. Már-már megértem, hogy néha vannak, akik a saját kezükbe veszik a dolgukat.

– Talán még azt is megérted, hogy zavaros fejű emberek lepuffantanak egy ártatlan menedékkérőt?

– Igen is meg nem is. A biztonság nagyon meggyengült ebben az országban. Az emberek rettegni kezdenek. Főleg ezen a parasztok lakta vidéken. Hamarosan te is megtudod, hogy van egy nagy hős az országnak ebben a végében. Egy ember, akinek mindenki titokban tapsol, behúzott függönyök mögött. Az ember, aki sürgeti, hogy népszavazáson mondjanak nemet az idegenek befogadására.

– Mi történik, ha mi az országgyűlés határozatait felülbíráljuk? Van menekültpolitikánk, ebben az országban az az irányadó.

– Téves! Éppen hogy az idegenpolitika hiánya okoz káoszt. Mert most olyan országban élünk, ahová bárki bármilyen indokkal, bárhogyan és bárhol beléphet. A határőrizet megszűnt. A vámhatár megbénult. Egy sereg őrizetlen kis repülőtéren éjszakánként soktonnányi kábítószer és sokezernyi illegális bevándorlót raknak le.

Erezte, hogy egyre jobban elfogja az indulat. A szomáliai meggyilkolása nem olyan szimpla eset, gondolta.

– Rune Bergman persze megérdemli a lehető legszigorúbb büntetést. De a Bevándorlási Hivatalnak és a kormánynak is vállalnia kell a maga felelősségét.

– Ostobaságokat beszélsz.

– Igen? Most kezdenek csak felbukkanni a román fasiszta titkosrendőrség elüldözött pribékjei Svédországban. Menedéket kérnek. Ezek is megkapják?

– Az elv érvényben van.

– És ennek így kell lennie? Akkor is, ha az elv alapján hibás?

Az asszony felállt, és töltött a poharakba. Kurt Wallander erőt vett a levertség. Mennyire különbözünk, gondolta. Tíz percig beszélgetünk, és máris szakadék nyílik meg közöttünk.

A szesz agresszívvá tette. Ránézett a nőre, és érezte, hogy elfogja a forróság.

Mikor is volt utoljára, hogy Monával szeretkezett? Egy éve talán? Egy év szex nélkül! Felnyögött erre a gondolatra.

– Fáj valami? – kérdezte Anette.

Ő bólintott. Persze ez nem volt igaz, de mélyen vágyott a részvétre, és most engedett ennek a sötét sürgetésnek.

– Talán jobb volna, ha hazamennél.

Nem, erre vágyott a legkevésbé. Haza? Nincs is otthona, mióta Mona kiköltözött belőle.

Kiitta a poharát, és újabb adagért nyújtotta. Annyira be volt már rúgva, hogy a gátlásai kezdtek oldódni.

– Még egyet kérek. Megérdemlem, nem?

– De aztán mész, ugye?

A hangja hűvös lett. Ő azonban nem törődött vele. Amikor az asszony közeledett hozzá a poharával, megragadta és lehúzta a székre.

– Ülj ide mellém – motyogta, és a combjára tette a kezét.

Az asszony kisiklott a fogásból, és lendületes pofont adott neki. Azzal a kezével ütött, amelyen a jegygyűrűjét hordta, és ő érezte a karcolását az arcán.

– Most aztán menj!

Wallander az asztalkára tette a poharát.

– Mert különben? Mit csinálsz? Hívod a rendőrséget? Az asszony nem felelt, de ő látta a vad haragot a szemében.

Felállt, és rögtön meg is ingott.

Hirtelen átlátta, hogy mit próbált elkövetni.

– Bocsáss meg – nyögte. – Nagyon fáradt vagyok.

– Elfelejtjük szépen – volt a válasz. – De most menj haza.

– Nem tudom, mi ütött belém – mondta Kurt Wallander, és a kezét nyújtotta.

Az asszony elfogadta.

– Nem történt semmi – mondta. – Jó éjszakát.

Ő még keresgélt a fejében, de nem tudott mit mondani. Elborult tudatában valahol ott mardosott a gondolat, hogy olyat tett, ami megbocsáthatatlan és veszélyes is. Akárcsak az, amikor a Monával való találkozás után részegen furikázott.

Ment, és hallotta, hogy az ajtó becsukódik mögötte.

Nem szabad innom többet, gondolta dühösen. Nem bírom, na!

Lent az utcán mélyen szívta tüdejébe a jeges levegőt.

Hogy viselkedhet az ember ilyen bunkó módjára? Mint egy beszszelt ifjunc, aki semmit sem tud magáról, a nőkről és a világról. Hazament a Mariagatanra.

Holnap újra kezdődik a hajsza a lenarpi gyilkosok után.

13.

Hétfőn, január 15-én reggel Kurt Wallander elugrott a malmői kijárat mellett fekvő bevásárlóközpontba, és vett két szép cserepes virágot. Eszébe jutott, hogy épp egy hete járt erre kora reggel, amikor a lenarpi gyilkosság helyszínére hajtott. Még mindig ez az ügy kötötte le egész figyelmét. Úgy érezte, hogy az elmúlt hét volt egész rendőri pályájának legintenzívebb időszaka. Ahogy a saját arcára nézett a visszapillantó tükörben, minden karcolás, zúzódás és daganat, amely a lila, vörös és fekete árnyalataiban játszott, erre a hétre emlékeztette.

Néhány fokkal a fagyponthoz volt a hőmérséklet, megállt a szél. A fehér révhajó Lengyelország felől éppen beállt a kikötőbe.

Nyolc után pár perccel ért be a kapitányságra, és az egyik virágot Ebbának adta át. Az először nem is akarta elfogadni, de láthatólag jólesett neki a figyelmesség. A másik virágcserepet magával vitte a szobájába. Az íróasztal fiókjából névjegyet vett elő, és hosszan törte a fejét, mit is írhatna Anette Brolin ügyésznőnek. Igen hosszan tanakodott magában. Leírt néhány sort, aztán eldobta, újra kezdte, aztán feladta a kísérletezgetést, hogy valami elegáns formulát találjon. Egyszerűen csak bocsánatot kért tegnapi idétlen viselkedéséért, és kimerültségével mentegette magát.

Természetől félszeg vagyok, írta. És ez aligha volt igaz.

De talán, gondolta, Anette Brolin úgy tekintheti, hogy odatartja a másik arcát is.

Épp indult volna át az ügyészi hivatalba, amikor Björk lépett be. Szokása szerint olyan halkán kopogtatott, hogy Kurt Wallander föl se figyelt rá.

– Virágot kaptál? – ámult Björk. – Hát, igazán megérdemled. Bámulatos, hogy milyen hamar elkaptad annak a négernek a gyilkosát.

Kurt Wallandernek nem volt ínyére, hogy Björk a Szomáliairól mint halott négerrel beszél. Halott ember volt, aki vízhatlan vészonnal letakarva feküdt a sárban. De persze nem szállt vitába a főnökével.

Björk virágos inget viselt, nyilván Spanyolországból hozta. Leült az ablaknál álló rozoga székre.

– Tiszta sor, hogy most újra a lenarpi gyilkosság ügyét kell kézbe vennünk – kezdte. – Alaposan végigolvastam a vizsgálati anyagot. Vannak még bőven hézagok benne. Arra gondoltam, hogy ennek a nyomozásnak Rydberg venné át a vezetését, te pedig Rune Bergmant próbálnád szóra bírni. Mit szólsz hozzá?

Kurt Wallander visszakérdezett.

– Mit szól Rydberg?

– Vele még nem beszéltem.

– Nos, én inkább fordítva képzelem. Rydbergnek rossz a lába, és ebben az ügyben még rengeteg a rohangálni-való.

Vitathatatlan volt, amivel Kurt Wallander értelt. Ám mégsem Rydberg reumája járt az eszében, amikor az ellenkező elosztást javasolta. Nem akarta kiengedni a kezéből a lenarpi gyilkosok utáni hajszát. Igaz, hogy a rendőri munka közös munka, mégis úgy tekintette, hogy ezek a gyilkosok az övéi.

– Van harmadik megoldás is – mondta Björk. – Svedberg meg Hanson vegye Bergmant kezelésbe.

Kurt Wallander bólintott. Ezt a lehető legjobb megoldásnak találta. Björk felállt az ócska székről.

– Új bútorokra lenne szükség – jegyezte meg.

– Inkább több rendőri állásra – felelte Kurt Wallander. Amikor Björk távozott, ő az írógéphez ült, és kimerítő jelentést írt Rune Bergman és Valfrid Ström elfogásáról.

Minden igyekezetével olyan jelentést próbált írni, amelyben Anette Brolin sem találhat kivétlivalót. Ez jó két órájába került. Negyed tizenegykor húzta ki az utolsó lapot a henger alól, aláírta, és a jelentést bevitte Rydberghez. Rydberg láthatólag fáradtan ült az asztalánál. Amikor Kurt Wallander belépett, épp letette a telefont.

– Most hallom, hogy Björk el akart választani téled. Annak különösen örülök, hogy ezt a Bergmant megúsztam.

Kurt Wallander eléje tette a jelentését.

– Olvasd ezt át, és ha nincs semmi ellenvetésed, továbbítsd Hansonnak.

– Svedberg egyébként ma reggel újabb kísérletet tett Bergmannel – újságolta Rydberg. – Hallgat a nyavalyás továbbra is. De a cigaretta stimmel. Ugyanazt a márkát szívja, amelyiknek a csikkjét a tetthely közelében megtaláltam.

– Kíváncsi vagyok, mi fog kiderülni, ha egyáltalán megszólal – jegyezte meg Kurt Wallander. – Kik állhatnak a háttérben? Újnácik? Nemzetközi rasszista szervezet svéd ága? Hogy a fenébe képes valaki ilyet elkövetni? Kilépni az útra, és lepuffantani egy vadidegen embert? Csak mert fekete a képe?

– Ezt én se tudom – felelte Rydberg. – De azt igen, hogy előbb-utóbb meg kell tanulnunk az ilyesmivel együtt élni.

Megbeszélték, hogy újra találkoznak fél óra múlva, ha Rydberg már elolvasta a jelentést. És akkor aztán minden erejükkel nekifoghatnak újra a lenarpi nyomozásnak. Kurt Wallander átment az ügyészi hivatalba. Anette Brolin a járásbírószágon volt. Átadta a virágot a titkárnőjének.

– Születésnapja van? – kérdezte a lány.

– Olyasmi – felelte Kurt Wallander. A szobájában ott várt rá Kristina. Ő ugyanis korán kelt, és már elment, mire öccse felébredt. Elmondta, hogy sikerült beszélnie az orvossal meg a gondozónővel is.

– Apa láthatólag jobban van – mondta. – Az orvos szerint nem úgy fest, mintha a krónikus szenilitás felé haladna. Talán csak átmeneti zavarodottság volt ez az eset. A gondozónő is egyetért abban, hogy az otthoni segítséggel próbálkozzunk. Most csak az a kérdés, haza tudod-e vinni déltájban, persze velem együtt. Ha nem érnél rá, akkor elkérem a kocsidat.

– Persze hogy elviszlek benneteket. És van valami elképzelésed az otthoni gondozásról?

– Volna egy asszony, aki tőle nem messze lakik. Ma fogok találkozni vele.

Kurt Wallander bólintott

– Remek, hogy itt vagy – mondta –, ezt én nem tudtam volna így elintézni.

Megbeszélték, hogy délben találkoznak a kórházban. Amint egyedül maradt, Kurt Wallander helyet csinált az íróasztalán, és maga elé tette a vaskos mappát a Johannes és Maria Lövgren ügyében folyó nyomozás irataival.

Björk már közölte, hogy egyelőre négy személyt jelöl ki a nyomozócsoportba. Mivel Näslund még mindig az ágyat nyomta influenzával, csak hárman jöttek össze Rydberg szobájában a munkaindító megbeszélésre. Martinson másnaposnak hatott, és nem volt beszédes kedvében. De Kurt Wallander nem felejtette el, hogy milyen határozottan és hatásosan lépett fel Hageholmban, amikor magára vállalta a hisztérikus özvegy megnyugtatóását.

Bevezetéképpen az egész anyagot alaposan végigragták.

Martinson a meglévő adatokat most kiegészítette néhányval, amelyeket a központi bünyügyi nyilvántartóból halászott elő. Kurt Wallandert nagy biztonságérzettel töltötte el a lassú és módszeres munka, amelynek során minden részletet nagyító alá vettek. Kívülálló szemlélő számára bizonyosan elviselhetetlenül unalmas pizsmogásnak tetszett volna ez az egész. De a három nyomozó egészen másképp fogta fel a dolgot. Tudták, hogy az igazság és a megoldás ott rejtőzhet a részleteknek akár a legkevésbé tetszetős kombinációja alatt.

Bekarikázták az elvarratlan szálakat, amelyeket legelsőként kellett kézbe venni.

– Te annak járj utána, hogyan utazott Johannes Lövgren Ystadba. Tudnunk kell, hogyan jutott oda és hogyan haza. Van-e még bankszéfje valahol, amelyet nem ismerünk? Mit csinált a két időpont között, amelyekben látogatást tett a két bankfiókban? Járt-e valamelyik üzletben? Látt-e valaki?

– Úgy tudom, hogy Näslund már elkezdte körbetelefonálni a bankokat – jegyezte meg Martinson.

– Akkor hívd fel otthon, és kérdezd ki, hogy mit tudott meg – mondta Kurt Wallander. – Nem várhatunk a dologgal, amíg ő meggyógyul.

Rydberg majd meglátogatja Lars Herdint, ő maga, Kurt Wallander pedig visszamegy Malmöbe, és előkeríti azt a bizonyos Erik Magnusson, akiről Göran Boman biztosra veszi, hogy ő Johannes Lövgren törvénytelen fia.

– A többi részlet egyelőre várhat – mondta Kurt Wallander. – Most kezdjük ezekkel, és délután ötkor megbeszéljük, ki mire jutott.

Még mielőtt a kórházba indult volna, felhívta Göran Bomant Kristianstadban, és Erik Magnusson felől kérdezte.

– A járásbírósnál dolgozik – felelte Göran Boman –, de sajnos nem tudom, milyen minőségben. Nagyon zűrös hétvégénk volt, egy csomó garázdaság, ittasság. Minden időmet elvitte, hogy a delikvenszeket fülön fogjam.

– Meg fogom találni a fickót – mondta Kurt Wallander. – Legkésőbb holnap reggel felhívlak.

Tizenkettő után néhány perccel tudott elindulni a kórházba. Nővére a portán várta, és együtt lifteztek fel a belgyógyászatra, ahová egy napi megfigyelés után áttették az öreget.

Az öreg a folyosón ült, kezében a zárójelentéssel, és várta őket. Kalapja a fején, lábánál a bőrönd a piszkos alsóneművel és a festékes tubusokkal. De az öltönyre, amelyet viselt, Kurt Wallander nem ismert rá.

– Én vettem neki – mondta a nővére, amikor rákérdezett. – Lehet vagy harminc éve, hogy utoljára új öltönyt vett szegény.

– Hogy vagy, apa? – kérdezte Kurt Wallander, amikor odaértek.

Apja felnézett, egyenest a szemébe. A tekintetéből látta, hogy apja ismét a régi.

– Jó lesz már újra otthon lenni – felelte az öreg, és felállt.

Kurt Wallander vitte a táskáját, apja Kristina karjára támaszkodott. Lánya melléje ült be a kocsi hátsó ülésére.

Amint hazaértek, az öreg az öltönyt nyomban levette, festőoverallját felöltve az állványához lépett, és nekiállt festeni a félbehagyott képet.

– Mit gondolsz, tényleg elboldogul, ha majd az az asszony jár hozzá? – kérdezte Kurt Wallander.

– Majd meglátjuk, de remélem – felelte a nővére. Kurt Wallandernek sietős volt az útja Malmöbe, de megígérte, hogy hat óra tájban visszajön. A nővére úgy tervezte, hogy az éjszakát apjával tölti, és kérte öccsét, hogy majd vegyen valahol vacsoránakvalót.

Pár perc híján két óra volt, amikor Kurt Wallander bekanyarodott a malmői járásbíróház főépülete elé. Az oda-úton megállt a svedalai motelnél, és bekapott egy sietős ebédet. Most leparkolt a kocsival, és átment a főportára.

– Erik Magnusson keresem – mondta a nőnek, aki félretolta a kisablakot.

– Legalább három Erik Magnussonunk van itt a járásbírósnál – felelte a nő. – Melyiket keresi?

Kurt Wallander elővette és megmutatta a rendőrigazolványát.

– Nem tudom – mondta. – Csak annyit tudok róla, hogy az ötvenes évek végén született.

A nőnek ennyi elég is volt.

– Akkor az az Erik Magnusson lesz, aki a központi raktárunknál dolgozik. A másik kettő, akit Erik Magnussonnak hívnak, ennél jóval idősebb. Miért, mit csinált a fiú?

Kurt Wallandernek nevetnie kellett a nő leplezetlen kíváncsisága láttán.

– Semmit – mondta. – Csak néhány rutinkérdést kell föltennem neki.

A nő elmagyarázta, hogyan juthat el a központi raktárig. Kurt Wallander megköszönte, és visszament a kocsijához.

A járásbíróház központi raktára valahol Malmö északi peremén volt, az olajkikötő térségében. Kurt Wallander jó ideig bolyongott föl-alá, amíg rátalált. Belépett egy „Iroda” feliratot viselő ajtón. A helyiségben senkit se talált. Egy széles ablakon át sárga villás targoncákat látott, amelyek egy nagy csarnokban föl-alá jártak véget nem érő polcsorok között.

Lement egy lépcsőn, és kijutott a nagy raktárcsarnokba. Egy hosszú hajú fiatalember vécepapírcsomagokat rakott fel oszlopokba. Kurt Wallander hozzálépett.

– Erik Magnusson keresem – mondta.

A fiatalember egy sárga villás targoncára mutatott, amely éppen egy kirakásra váró kamion nyitott ajtajához állt be.

A targonca vezetőülésén tejszőke fiatalember ült.

Kurt Wallandernek az jutott eszébe, hogy Maria Lövgren aligha gondolt volna külföldiekre, ha a fojtóhurkot ez a szőke fickó vetette volna a nyakába.

Aztán bosszúsán elhessegette a gondolatot. Nem szabad ennyire előreszaladni.

– Erik Magnusson! – kiáltotta oda a motorzajon át.

A fiatalember kérdő tekintetet vetett rá, aztán leállította a motort.

– Erik Magnusson? – kérdezte Kurt Wallander.

– Az vagyok.

– A rendőrségtől jövök. Szeretnék elbeszélgetni magával.

Kurt Wallander közben az arcát figyelte. Semmi riadalom nem mutatkozott azon az arcon. Csak a meglepődés, a teljesen természetes meglepődés.

– És miről? – kérdezte a fiatalember. Kurt Wallander körülnézett.

– Leülhetnék itt valahol? – kérdezte.

Erik Magnusson egy sarokhoz vezette, ahol kávéautomata állt. Volt ott egy piszkos faasztal meg néhány ingatag pad. Kurt Wallander bedobott két egykoronást, és egy csésze kávévett ki a masinából Erik Magnusson csak egy csipet tubákot szippantott be.

– Az ystadi rendőrségtől vagyok – kezdte. – Néhány kérdést kell föltennem magának egy brutális gyilkosság ügyében, amely egy hete Lenarpan történt. Talán olvasott róla az újságokban.

– Úgy emlékszem. De mi közöm nekem hozzá?

Ugyan mi köze lehet hozzá? Ez jutott Kurt Wallander eszébe is. Ez az Erik Magnusson névre hallgató fiatalember láthatólag meg se rezzen attól, hogy egy rendőr faggatja a munkahelyén.

– Elsőnek az apja nevét kérdezném. A fiatalember a homlokát ráncolta.

– Az apámét? Nekem nincs apám.

– Mindenkinek van apja.

– Én legalábbis nem tudok az enyémről.

– Ez hogy lehet?

– Anyám házasságon kívül szült engem.

– És sose mondta meg, ki az apja?

– Nem.

– És maga sose kérdezte?

– Jaj, dehogynem. Kicsi koromtól kezdve folyton ezért nyaggattam. Végül letettem róla.

– És ő mit felelt, amikor kérdezte?

Erik Magnusson felállt, és vett egy csésze kávévett az automatából.

– Miért faggat az apámról? – kérdezte. – Köze volna ahhoz a gyilkossághoz?

– Majd arra is rátérünk – felelte Kurt Wallander. – Szóval, mit felelt anyja, ha az apjáról kérdezte őt?

– Hol ezt, hol azt.

– Például?

– Például hogy ő se tudja. Máskor meg hogy valami vigéc volt, akit aztán sose látott többé.

Máskor megint valami mást.

– És maga ezzel megelégedett?

– Mi a fenét tehettem volna? Ha nem akarja megmondani, hát nem akarja.

Kurt Wallander elgondolkodott ezen a válaszon. Lehet valaki számára ennyire érdektelen, hogy ki volt az apja?

– Jó a viszonya az anyjával? – kérdezte.

– Hogy érti ezt?

– Gyakran találkoznak?

– Anyám telefonál néha. Van, hogy én szaladok át Kristianstadba. De a mostohaapámmal jobb a viszonyom.

Kurt Wallander felkapta a fejét. Göran Boman semmiféle mostohaapáról nem beszélt.

– Az anyja férjhez ment?

– Nem, de együtt élt egy férfival gyerekkoromban. Sose ment hozzá. De én őt apámnak hívtam. Aztán szétköltöztek, amikor én tizenöt éves voltam. Egy évre rá Malmöbe jöttem.

– Hogy hívják az illetőt?

– Hívták. Már nem él. Autóbalesetben halt meg.

– És biztos benne, hogy nem ő volt az igazi apja?

– Keresve sem találni két olyan különböző embert, mint ő meg én.

Kurt Wallander új megközelítést próbált.

– A Lenarpan megölt férfi Johannes Lövgren volt – mondta. – Nem lehet, hogy ő volt a maga apja?

A fiatalember meghökkenve bámult rá.

– Honnan az ördögből tudnám? Ezt az anyámtól kellene kérdeznie.

– Megtörtént. De ő tagadja.

– Akkor kérdezze meg még egyszer. Nagyon szeretném tudni, ki volt az apám. Akár megölték, akár nem.

Kurt Wallander hitt neki. Feljegyezte Erik Magnusson címét és személyi számát, és felállt.

– Lehet, hogy még jelentkezőnk – mondta.

– Legyen szerencsénk – felelte a fiatalember. – Ha találkozik anyámmal, csókolgatom.

Azzal visszakapaszkodott a targonca vezetőülésébe.

Kurt Wallander visszatért Ystadba. A főtéren parkolt, és a sétálóutcán indult tovább. A gyógyszerárban borogatást vásárolt. A kiszolgáló lány résztvevő pillantást vetett szétszabdalt arcára. Az áruházban bevásárolt a vacsorához, és indult vissza a parkoló felé. Aztán gondolt egyet, és visszament az italszaküzletbe. Bár nem sok pénze maradt, egy palack whiskyt vett a legjobb márkából.

Fél ötkor már bent volt a kapitányságon. Sem Rydberget, sem Martinsont nem találta még a szobájában. Átment az ügyészségre. A titkárnő mosolyogva fogadta.

– Az ügyésznő nagyon megörült a virágnak – újságolta.

– Itt van?

– Csak ötre jön vissza a bíróságról.

Kurt Wallander visszafordult. A folyosón Svedberggel futott össze.

– Hogy álltok Bergmannal? – kérdezte.

– Még mindig a csukát játssza – felelte Svedberg. – De azért puhul már. Túl sok bizonyíték szól ellene. A fegyverszakértők abban bíznak, hogy a puskáját sikerül azonosítani a gyilkos fegyverrel.

– És tudni már valami újat a háttérről?

– Annyit mindenképp, hogy Ström és Bergman igen aktívan működött különféle bevándorlás ellenes csoportokban. De hogy a gyilkosságot a saját szakállukra vagy megbízásból követték-e el, arra még nincs biztos adatunk.

– Akkor hát mindenki vidám és elégedett?

– Azt aligha mondhatnánk. Björk a hön áhított gyilkosról fecseg, de nem örül igazán. Az a gyanúm, hogy majd Bergmant mellékes szereplőnek fogják beállítani, és mindent Valfrid Ström nyakába varrnak. Aki már egy szót sem szólhat. Én eléggé biztos vagyok benne, hogy Bergman legalább annyira aktív szereplő volt.

– Én pedig azon tökölk, hogy valóban Ström telefonálgatott-e nekem éjszakánként – jegyezte meg Kurt Wallander. – Olyan hosszan nem hallottam a hangját, hogy egészen bizonyosan azonosítani tudjam a pasiéval, aki a laphoz telefonált.

Svedberg kutató pillantást vetett rá.

– És ebből mi következik?

– Az, hogy rossz esetben vannak még, akik készek Ström és Bergman helyébe lépni, és beváltani a fenyegetést.

– Megmondom Björknek, hogy továbbra is őriznünk kell a menekültszállásokat – mondta Svedberg. – Kaptunk egyébként olyan bejelentéseket is, amelyeknek alapján elég valószínű, hogy az éjszakai gyújtogatást fiatalokúak bandája követte el.

– Ne felejtjük el az öreget, akit egy zacskó karalábéval vágta fejbe – mondta Kurt Wallander.

– És mi újság Lenarp körül?

Kurt Wallander kissé habozva felelt.

– Még nem lettünk okosabbak. De már újra teljes gőzzel dolgozunk.

Tíz perccel öt után Rydberg és Martinson is ott ült Kurt Wallander szobájában. Rydberg fáradtnak és elgyötörtnek látszott. Martinson meg elégedetlen volt.

– Továbbra is rejtély, hogyan jutott Johannes Lövgren Ystadba és onnan vissza január 5-én, pénteken – mondta. – Beszéltem a menetrendszerű buszjárat sofőrjével. Elmondta, hogy Maria és Johannes Lövgren mindig busszal ment a városba. Együtt is meg külön-külön is. Határozottan állította, hogy Johannes Lövgren nem ült a buszán újév óta. Nem találtam taxit sem, amelyiknek aznap Lenarpba lett volna útja. Nyström is megerősítette, hogy Lövgrenék mindig buszon mentek, akárhol volt dolguk. És tudjuk, hogy Lövgren zsugori volt.

– A két házaspár mindig együtt kávézott délutánonként – mondta Kurt Wallander. – Nyströméknek fel kellett tűnnie, hogy Johannes távol van.

– Épp ez a rejtély – felelte Martinson. – Mindketten állítják, hogy Lövgren aznap nem járt a városban. Mi viszont holtbiztosan tudjuk, hogy két bankban is járt fél tizenkettő és negyed kettő között. Aznap tehát három vagy négy óra hosszat nem volt otthon.

– Sajátságos – mondta Kurt Wallander. – Ebben a dologban próbálj még mélyebbre ásni.

Martinson visszatért a feljegyzéseihez.

– Mindenesetre a város bankjaiban Lövgrennek nem volt további széfje.

– Helyes. Ezt legalább tudjuk.

– De lehetett Simrishamnban vagy Trelleborgban. Esetleg Malmöben.

– Egyelőre az ystadi kiruccanására koncentrálj. – Kurt Wallander most Rydbergre nézett.

– Lars Herdin fenntartja állításait – kezdte Rydberg, egy pillantást vetve nyútt jegyzetömbjére. – Merő véletlenségből futott össze Johannes Lövgrennel és azzal a nővel Kristianstadban 1979 tavaszán. És kitart amellett, hogy a gyerekekről egy névtelen levél révén szerzett tudomást.

– Nem tudott leírást adni a nőről?

– Csak nagyon hozzávetőlegesen. A legrosszabb esetben fel kell sorakoztatni a nyanyákat, akikre gyanakodtok, és akkor ő rámutat az illetőre. Már ha köztük van egyáltalán – tette hozzá.

– Valami bánt, úgy látom.

Rydberg bosszús csattanással csapta össze a jegyzeteit.

– Nem tetszik nekem ez az egész – mondta. – De ezt tudod is. Nyilván azokat a szálakat kell követnünk amelyekre ráakadtunk. De egyáltalán nem vagyok biztos benne, hogy jó úton járunk. Bosszantani pedig az bosszant, hogy nem látok semmi más utat, amelyen elindulhatnánk.

Kurt Wallander elmesélte találkozását Erik Magnussonnal.

– Miért nem kérdezted, hogy van-e alibije a gyilkosság éjszakájára? – tudakolta Martinson csodálkozva, amikor a beszámoló véget ért.

Kurt Wallander érezte, hogy a sok daganat és zúzódás alatt is elvörösödik.

Ez bizony nem jutott eszébe. De nem ezt mondta.

– Még korainak találtam – felelte. – Így legalább meglesz az ürügy, hogy újra elővegyem.

Maga is érezte, milyen gyöngye a magyarázata. De sem Rydberg, sem Martinson nem tett rá megjegyzést.

A beszélgetés megfeneklett. Mindhárman ott ültek gondolataikba merülve.

Kurt Wallander arra gondolt, milyen sokszor volt már ilyen helyzetben. Amikor a nyomozás holtpontra jut. Áll, mint egy csökönyös ló, nem hajlandó mozdulni. Most kéne ostromozni, sarkantyúzni, hogy újra meginduljon.

– Hogyan tovább? – kérdezte végül, amikor a csend már nyomasztó lett.

A választ ő maga adta meg.

– Ami téged illet, Martinson, továbbra is ezt kell kutatnod, hogyan juthatott Lövgren Ystadba meg vissza úgy, hogy senki sem vette észre. Ezt kell minél hamarabb megtudnunk.

– A konyhaszekrényükben láttam egy dobozt tele pénztári blokkokkal – szólalt meg Rydberg. – Lehet, hogy azon a pénteken vásárolt valahol, és van talán olyan kiszolgáló, aki felismeri, nem?

– Szerintem repülő szőnyege volt az ürgének – mondta Martinson. – Mostantól az után fogok kutatni.

– És a rokonság? – vetette fel Kurt Wallander. – A rokonokat is sorra kéne már egyszer venni az elsőtől az utolsóig.

Előszedett egy följegyzést nevekkal és címekkel, és átnyújtotta Rydbergnek.

– Szerdán lesz a temetés – mondta Rydberg. – A villiéi templomban. Nem rajongok a temetésekért, de azt hiszem, hogy ide elmegyek.

– Én pedig holnap átugrom megint Kristianstadba – mondta Kurt Wallander. – Göran Bomannak az a gyanúja, hogy Ellen Magnusson hazudik.

Nem sokkal hat előtt ért véget a megbeszélés. Abban állapotok meg, hogy másnap délután találkoznak újra.

– Ha Näslund meggyógyul, utánajár az ellopott göteborgi bérautónak – mondta még Kurt Wallander. – Kiderült egyébként, hogy mit csinál az a lengyel család Lenarpban?

– A férfi a jordbergai cukorgyárban dolgozik – felelte Rydberg. – Tényleg minden papírja rendben van. Csak éppen maga sem volt tisztában ezzel.

Amikor két kollégája elment, Kurt Wallander maradt még, hogy legalább átfussa azt a papírhalmot, amely már egy hete várt rá az asztala sarkán, egyre gyarapodva. Ebben volt annak az ügynek a vizsgálati anyaga, amelyen még szilveszter éjszakáján is dolgozott. Aztán megszámlálhatatlan jelentés apró ügyekről, volt köztük minden elkóborolt bikaborjaktól a legutóbbi viharos éjszakán felborult kamionig. A papírhalom legalján találta meg az értesítést, hogy fizetésemelést kapott. Gyorsan kiszámította, hogy egy hónapban harminckilenc koronával többet költhet ezután.

Már fél nyolc volt, amikor a munka végére ért. Felhívta Löderupöt, és közölte nővérel, hogy már úton van hazafelé.

– Siess, mert éhen halunk – felelte nővére. – Te minden este ilyen sokáig dolgozol?

Magához vett egy kazettát a *Tosca* föl vételével, és kiment a kocsijához. Valójában szeretett volna megbizonyosodni róla, hogy Anette Brolin valóban elfelejtette-e ami az éjjel történt. De aztán úgy döntött, hogy várhat még az ügy.

Kristina azzal fogadta, hogy az asszony, aki az apjukat majd ellátja, ötvenes, igen határozott és rokonszenves teremtés, biztosan nem lesz vele semmi gond.

– Jobbat nem is találhattunk volna – mondta, amikor kijött öccse elé a sötét udvarra.

– Mit csinál apa?

– Fest.

Míg a nővére a vacsorát készítette, Kurt Wallander bement a műterembe, leült az öreg szánkóra, és figyelte, hogyan bontakozik ki apja ecsetje alatt az őszi táj.

Rendszeresen látogatnom kéne, gondolta. Legalább háromszor egy héten, lehetőleg a megbeszélte időben.

A vacsora után hosszú kártyacsata következett hármásban. Tizenegykor az öreg felállt, és ment aludni.

– Holnap hazamegyek – mondta Kristina. – Tovább már nem maradhatok el.

– Nagyszerű, hogy eljöttél – felelte Kurt Wallander. Abban maradtak, hogy ő érte jön reggel nyolcra, és elviszi a repülőtérré.

– A Sturupról induló gépre már nem volt hely – mondta a nővére –, úgyhogy Everödről indulok.

Kurt Wallandernek, akinek a másnap délelőtti úti célja Kristianstad volt, ez kapóra jött, mert Everöd épp útba esett.

Éjfél is elmúlt, mire hazaért a Mariagatanra. Kitöltött egy nagy pohár whiskyt, és magával vitte a fürdőszobába. Hosszan ült a kádban, hogy a meleg víz kimossa tagjaiból a fáradságot.

Bár szeretett volna egyáltalán nem gondolkodni, Rune Bergman és Valfrid Ström mégiscsak felbukkant a gondolataiban. Próbálta megérteni az egészet. De megint csak arra a megállapításra jutott, ami már többször is felötlött benne. Egy új világ ölt alakot körülötte, és ő valahogy nem tud lépést tartani vele. Mint rendőr egy másik, egy régi világban él. Hogyan tanulhatna meg ebben az új

világban élni? Mit kezdhet az ember azzal a nagy bizonytalansággal, amely eltölti a hatalmas változások láttán, amelyek ráadásul olyan eszeveszett tempóban kergetik egymást?

A gyilkos támadás, amely a szómálieit érte, újfajta gyilkosság volt.

A lenarpi ezzel szemben régimódi gyilkosság.

De valóban az volt-e? Eszébe jutott a vadállati kegyetlenség és a hurok.

Nem tudta, mit gondoljon.

Fél kettő lett, mire bebújt a hűvös ágyba.

A magányát keservesebbnek érezte, mint valaha. Aztán jött három eseménytelen nap. Näslund meggyógyult, és sikerült tisztázni az ellopott bérautó rejtélyét.

A kocsi egy férfi és egy nő bérelte, mégpedig egy betörőturnéra; Halmstadnál otthagyták az út szélén. A gyilkosság éjszakáját egy panzióban töltötték Bastadban, ezt a panzió tulajdonosa igazolta.

Kurt Wallander telefonon beszélt Ellen Magnusson-nal, s a nő továbbra is tagadta, hogy Lövgren lett volna az apja az ő Erik fiának.

Erik Magnusson is felkereste újra, és alibit követelt tőle. A fiatalember azt felelte, hogy az éjszakát a menyasszonyával töltötte. Semmi ok nem volt ezt az állítását kétségbe vonni.

Martinson sem jutott tovább Lövgren ystadi utazása ügyében.

Nyströmék határozottan kitartottak állításuk mellett, hasonlóképpen a buszsofőr és a taxisok.

Rydberg elment a temetésre, és tizenkilenc Lövgren-rokonnal beszélt.

Semmi sem bukkant elő, ami továbbvitte volna őket.

A hőmérséklet fagypont körül ingadozott. Az egyik nap szélcsendes volt, a másik meg szélviharos.

Kurt Wallander találkozott a folyosón Anette Brolinnal, aki megköszönte a virágot; ő azonban mégsem tudott igazán megbizonyosodni róla, hogy az asszony valóban kipipálta-e annak az éjszakának az eseményeit.

Rune Bergman kitartóan játszott a némát, noha a bizonyítékok mind ellene szóltak. Különböző nagy svéd terrorszervezetek próbálták magukra vállalni a felelősséget a menekültgyilkosságért. Az újságokban és a televízióban heves vita lángolt fel a svéd bevándorlási politika körül. Skánéban ugyan nyugalom volt, de más országrészekben gyakran égtek kereszték a menekültszállások körül.

Kurt Wallander és munkatársai, akik a lenarpi kettős gyilkosság felderítésén dolgoztak, igyekeztek mindentől távol tartani magukat. Csak igen ritkán nyilvánítottak véleményt olyasmiben, ami nem tartozott szorosan a nyomozási munkához. De azt Kurt Wallander jól érezte, hogy a kialakuló új társadalom nem csak benne kelt zavart és bizonytalanságot.

Úgy élünk, mintha egy elveszett paradicsomot gyászolnánk, gondolta. Mintha visszakívánnánk a régi, szép időket, amikor az autótolvajok meg a kasszaőrök levett sapkával fogadták a rendőrt, aki lefűlelni jött őket. De ez az idő visszavonhatatlanul elmúlt, és kérdés, hogy valaha is olyan idilli volt-e, mint ahogy az emlékeinkben él.

Pénteken, január 19-én aztán minden egyszerre történt.

A nap rosszul kezdődött Kurt Wallander számára. Fél nyolckor volt a Peugeot-ja műszaki vizsgálója, és csak hajszálon múlt, hogy nem vonták be azonnal a forgalmi engedélyét. A hibajegyzőkönyvből kiderült, hogy több ezer koronás javítás árán lehet csak újra életképes kocsit a járgányából.

Kedvetlenül hajtott a kapitánysághoz.

A szobájába érve még a kabátját sem volt ideje levenni, máris viharzott be Martinson.

– Megvan! – rikkantotta. – Tudom már, hogyan jutott Lövgren Ystadba és onnan haza!

Kurt Wallander azonnal elfelejtette a kocsija nyomorúságát, és érezte, hogy elfogja az izgalom.

– Nem volt repülő szőnyege – folytatta Martinson. – A kéményseprő hozta-vitte!

Kurt Wallander lehuppant a székére.

– Miféle kéményseprő?

– Hát Artur Lundin kéménytisztító mester Slimmingé-ből. Hanna Nyströmnek egyszer csak eszébe jutott, hogy január 5-én, pénteken ott járt a kéményseprő. Mind a két házban kitisztította a

kéményeket, aztán elhajtott a kocsiján. Amikor megtudtam tőle, hogy a mester utoljára Lövgrenéknél dolgozott, és fél tizenegy tájban ment el, megszólalt a csengő a fejemben. A rydsgardi szakrendelőnél kaptam el a pasit, épp ott dolgozott a kéményeken. Képzeld el valakit, aki sose néz tévét, nem hallgat rádiót, és nem olvas újságot. Kéményeket kotor, és ami ideje van, azt a pálinkának és a nyulainak szenteli. Fogalma se volt róla, hogy Lövgrenéket meggyilkolták. Azt viszont elmondta, hogy Johannes Lövgrent ő vitte Ystadba azon a napon, amikor utoljára náluk járt. Mivel furgonja van, és Lövgren az ablaktalan hátsó ülésre ült, nem csoda, hogy senki sem látta távozni őt.

– És Nyströmék sem látták, amikor visszajött az autóval?

– Nem! – kiáltott Martinson diadalmasan. – És azt is megmondom, miért nem. Lövgren megkérte Lundint, hogy tegye ki a veberödi út mellett. Innen egy szekér-úton el lehet jutni épp Lövgrenék házához a hátsó végéhez. Ez egy kilométernyi séta. Ha tehát Nyströmék az ablakban ültek is, csak azt láthatták, hogy a szomszéd jön az istálló felől.

Kurt Wallander a homlokát ráncolta.

– Azért mégiscsak furcsa...

– Lundin őszinte ember. Megmondta, hogy Lövgren egy flaska vodkát ígért neki, ha beviszi Ystadba, és vissza is hozza. Ystadban elvált Lövgrentől, és ment tovább, mert a várostól északra volt dolga egypár házban. Megbeszélte időre visszament, fölvette utasát, és a mondott helyen letette, ekkor megkapta a fuvardíját.

– Remek – mosolyodott el Kurt Wallander. – Az időpontok stimmelnek?

– Hajszálpontosan.

– Nem kérdezted az irattáskát?

– Lundin halványan emlékezett rá, hogy volt vele egy irattáska.

– Más nem?

– Másra nem emlékezett.

– Látta Lundin, hogy Lövgren találkozott volna valakivel?

– Nem.

– Beszélte Lövgren arról, hogy mi dolga van a városban?

– Egy szót se.

– Azt ugye nem lehet feltételezni, hogy ez a kéményseprő tudta, mennyi pénz van abban az irattáskában?

– Aligha. Különben sem olyan rablóféle. Szerintem magának való ember, aki elégedetten él a nyulaival és a pálinkájával. Semmi másra nincs szüksége.

Kurt Wallander elgondolkodott.

– Nem lehet, hogy Lövgren találkozni akart valakivel azon a szekérúton? Az irattáskát ugyanis nem találtuk meg.

– Fene tudja. Mindenesetre át lehetne fésülni a szakaszt egy kutyás járőrrel.

– Intézkedj rögtön – mondta Kurt Wallander. – Most talán végre továbbléphetünk valamerre.

Amikor Martinson ki akart lépni a folyosóra, kis híján beleütközött a belépő Hansonba.

– Ráérsz? – kérdezte Hanson. Kurt Wallander bólintott.

– Hogy megy a dolog Bergmannal? – kérdezte.

– Hallgat. De most már rá van varrva a gyilkosság. Brolin banya ma elrendeli a letartóztatást.

Kurt Wallander nem tartotta szükségesnek kommentálni Hanson megjegyzését, amelyből az ügyészre iránti megvetése világltott ki.

– És miért jöttél? – kérdezte.

Hanson kissé zavartan ült le az ablak melletti székre.

– Tudod, hogy néha lóversenyezek – kezdte. – Nos, az a ló, amelyiket a múltkor ajánlottad nekem, remekül futott. Kitől kaptad a tippet?

Kurt Wallander már alig emlékezett a megjegyzésre, amelyet egyszer elejtett, amikor Hanson szobájában járt.

– Csak tréfáltam – mondta. – De gondolom, hogy nem ezért jöttél.

– Persze hogy nem. A fülembé jutott, hogy érdekel téged egy bizonyos Erik Magnusson, aki a malmói járásbíróság központi raktárában dolgozik. Mármost van egy Erik Magnusson nevű fickó, akit gyakran látni a jägersrói ügetőn. Nagy pénzekben játszik, sokat veszít, s véletlenül tudom, hogy a járásbíróságnál dolgozik.

Kurt Wallander felkapta a fejét.

– Hány éves? Hogy néz ki?

Hanson leírta az illetőt. Kurt Wallander azonnal tudta, hogy ez azonos a fiatalemberrel, akivel már két alkalommal találkozott.

– Azt beszélnek, hogy adósságai vannak – folytatta Hanson. – És a játékadósságok veszélyesek.

– Remek – mondta Kurt Wallander. – Épp erre az adatra volt szükségünk.

Hanson felállt.

– Sose lehet tudni – mondta. – A lóverseny és a kábítószer sok tekintetben hasonlóan működik. Már ha nem úgy játszik valaki, mint én, merő passzióból.

Kurt Wallandernek eszébe jutott, amit Rydbergtől hallott a minap. Hogy a kábítószer-függőség bárkit bármire rá vihet, a vadállati kegyetlenségre is.

– Nagyon jó – mondta. – Remek tipp.

Hanson távozott, ő pedig némi habozás után Göran Boman számát tárcsázta. Szerencséjére rögtön ő jelentkezett.

– Mit csináljunk vele? – kérdezte, miután Kurt Wallander elmondta neki, amit Hansontól megtudott Erik Magnussonról.

– Nézzetek a körmére. És az anyján is tartsátok rajta a szemeteket.

Göran Boman megígérte, hogy Ellen Magnussont megfigyelés alatt tartják.

Kurt Wallander még elkapta Hansont, amikor épp távozni akart a kapitányságról.

– A fickó adósságairól beszéltél – mondta. – Kinek vagy kiknek tartozhat?

– Van egy vaskereskedő Tagarpban, aki nagy pénzeket ad kölcsön – felelte Hanson. – Ha Erik Magnusson tartozik valakinek, akkor az csak ő lehet. A legtöbb nagy játékos Jägersróban tőle kap uzsorakölcsönt. Van egypár igen kellemetlen alak a szolgálatában, ezeket küldi a nyakára annak, aki késlekedik a fizetéssel.

– Hol találom ezt a pénzeszsákot?

– Mondom, vaskereskedése van Tagarpban. Apró, pocakos emberke, olyan hatvanas.

– Hogy hívják?

– Larson, de csak Nickennek emlegetik.

Kurt Wallander visszatért a szobájába. Rydberget kereste, de nem találta sehol. Ebből tudta meg, hogy Rydberg csak tíz óra tájban érkezik, mert kórházba ment.

– Mi baja van?

– Hát a reumája, egészen biztosan. Nem láttad, mennyire sántít ezen a télen?

Kurt Wallander úgy döntött, hogy nem várja meg Rydberget. Kabátot vett, kiment a kocsijához, és Tägarpba robogott.

A vaskereskedést a falu közepén találta.

A bolt éppen talicskát hirdetett akciós áron.

Amikor belépett, a csengő hangjára pontosan olyan kurta és kövér emberke jött elő egy hátsó helyiségből, amilyennek Hanson leírta. Kurt Wallander látta, hogy nincs vevő a boltban, s úgy döntött, hogy egyenest a tárgyra tér. Elővette a rendőrigazolványát és átnyújtotta. A Nicken névre hallgató emberke alaposan tanulmányozta, közben egy arcizma sem rezzent.

– Ystad? – nézett fel. – Mi dolga velem az ottani rendőrségnek?

– Ismer egy bizonyos Erik Magnussont?

– Meglehet. Hát aztán?

– Hogyan ismerkedett meg vele?

Rossz kérdés, gondolta rögtön Kurt Wallander. Ez módot ad a pasinak a visszahúzódnásra.

– Már nem emlékszem rá.

– De ismeri?

– Van közös érdeklődési területünk.

– Mint például az üggető és a fogadás.

– Meglehet.

Kurt Wallandert bosszantotta a másik fölényes magabiztossága.

– Most jól figyeljen ide – mondta. – Én tudom, hogy maga pénzt ad kölcsön olyanoknak, akik megszorulnak a veszteségeik miatt. Nincs szándékomban firtatni, milyen kamatot számít fel a kölcsönök után. Fűtyülök rá, hogy illegális pénzügyi tevékenységet folytat. Engem egészen más érdekel.

A Nickennek is nevezett úr kíváncsi pillantást vetett rá.

– Csak azt akarom tudni, hogy a nevezett Erik Magnusson tartozik-e magának. És hogy mennyivel.

– Semennyivel.

– Semennyivel?

– Egy őrével sem.

Ez nem jött be, gondolta Kurt Wallander. Hanson nem jó nyomot adott.

Aztán egy másodperc múlva kiderült, hogy épp ellenkezőleg áll a dolog.

– De ha érdekli – folytatta a vaskereskedő –, nemrég tartozott.

– Mennyivel?

– Elég sokkal. Huszonötezer koronával. De megadta.

– Mikor?

Nicken pillanatnyi gondolkodás után már felelt is. – Jó egy hete. Múlt csütörtökön.

Csütörtök az január 11-e volt, gondolta Kurt Wallander. Három nappal a lenarpi gyilkosság után.

– Hogy fizetett?

– Idejött.

– De milyen címletekben?

– Ezresekben. Meg volt néhány ötszázás is.

– Miben hozta a pénzt?

– Hogy miben?

– Kézitáskában? Irattáskában?

– Reklámszatyorban. ICA volt a felirata, ha jól emlékszem.

– Késve fizetett?

– Kissé megkésve.

– Mi lett volna, ha nem fizet?

– Kénytelen lettem volna figyelmeztetni.

– Nem tudja, hogyan szerezte a pénzt?

Vevő lépett az üzletbe. A Nickennek is nevezett vaskereskedő vállalat vont.

– Az már nem az én dolgom – mondta. – Van még valami?

– Egyelőre ennyi elég. Lehet, hogy még jelentkezem.

Kurt Wallander kiment a kocsijához.

A szél közben megélénkült.

Na, most megvagy, pajtás, gondolta.

Ki hitte volna, hogy egyszer valami jó sül ki Hanson kisszerű mániájából?

Kurt Wallander visszarobogott Ystadba, és úgy érezte magát, mint akinek mind az öt számát kihúzták a lottón.

A siker szimatát érezte.

Erik Magnusson!, gondolta.

Megállj csak, most mi jövünk!

14.

Január 19-én, pénteken este késő estig tartott az intenzív munka, amelynek végeztével Kurt Wallander és munkatársai a harcészültség állapotába jutottak. Björk végigülte a hosszú taktikai megbeszélést, és Kurt Wallander kérésére felmentette Hansont a hageholmi gyilkosság kivizsgálása körüli teendőitől, hogy ő is csatlakozhasson a Lenarp-csoporthoz, ahogy mostantól nevezték a gárdát. Näslund időközben visszaesett az influenzába, de telefonált, hogy nem vészes az állapota, és másnap munkába áll.

Bár szombat és vasárnap következett, a munkának mennie kellett tovább változatlan intenzitással. Martinson visszatért a kutyás járőrrel végzett kutatásból, amelynek során alaposan végigfésülte a szekérútnak a veberödi úttól a Lövgrenék istállójának hátoldaláig vezető szakaszát. Alapos munkát végzett ezen az 1912 méteres darabon, amely néhány kis facsoporton át, majd két szántóföld határvonalán, végül egy kiszáradt patakmederrel párhuzamosan haladt. Nem talált semmi figyelemre méltót, noha egy tele plasztikzsákkal tért vissza a kapitányságra. Volt abban egyebek közt egy rozsdás babakocsikerék, egy olajos rongy és egy külföldi márkájú, üres cigarettásdoboz. Mindezt persze alaposan át kell vizsgálni, de Kurt Wallander nem bízott benne, hogy a nyomozás szempontjából hasznosítható adathoz juthatnak általuk.

A megbeszélés legfontosabb döntése az volt, hogy Erik Magnusson folyamatos megfigyelés alá kell helyezni. Egy bérházban lakott a régi Rosengård-negyedben. Mivel Hanson közölte, hogy vasárnap több futam lesz a jägersrói ügetőn, órá bízták, hogy a versenyek alatt megfigyelje a fiatalembert.

– De fogadási szelvényekre nem fizetek költségtérítést – próbált humorizálni Björk.

– Pedig nem ártana közösen megtennünk egy esélyes pacit – felelte Hanson. – Ez volna az egyetlen lehetőség, hogy ezt a nyomozást nyereséges vállalkozássá fejlesszük.

Egészében azonban komolyság jellemezte a Björk szobájában zajló megbeszélést. És az az érzés, hogy a nyomozás döntő fordulat előtt áll.

A leghosszabb vita a körül zajlott, mennyire szabad Erik Magnussonnak tudomást szereznie róla, hogy ég a talaj a lába alatt. Rydberg is meg Björk is jobbnak vélte az óvatosságot. Kurt Wallander ezzel szemben kijelentette, hogy semmit sem veszhetnek, ha Erik Magnusson rájön, hogy a rendőrség az érdeklődésével tünteti ki. Magát a megfigyelést persze diszkrétan kell végezni. Ezen túl azonban semmi intézkedés nem szükséges annak álcázására, hogy a rendőrség mozgósítva van az ügyben.

– Csak legyen ideges a fickó – mondta. – Ha valóban van oka nyugtalanzkodni, akkor azt remélhetőleg úgylis kiderítjük.

Három óra hosszat kutattak a nyomozati anyagban olyan szál után, amely – akár indirekt módon is – Erik Magnusson személyéhez lett volna köthető. Ilyet nem találtak, de olyan szempontot sem, amely kizárta volna annak lehetőségét, hogy Erik Magnusson, a menyasszonya által adott alibi ellenére, Lenarpban járt a gyilkosság éjjelén. Voltak pillanatok, amikor Kurt Wallandert valami kósza nyugtalanság fogta el, hogy vajon nem egy újabb zsákutcába készülnek-e begyalogni.

Legfőképp Rydberg adta jelét a tétovaságnak. Erős kétséget érzett, hogy véghezvihette-e egyetlen ember a kettős gyilkosságot.

– Sok minden mutatott együttes munkára abban a mészárszékből – mondta. – Ettől a gondolattól nem tudok szabadulni.

– És miért ne lehetett volna egy bűntársa? – vetette ellene Kurt Wallander. – Azzal ráérünk később foglalkozni.

– Ha azért gyilkolt, hogy a rablott pénzt rögtön kifizesse az adóssága fejében, akkor nemigen fogadhatott bűntársat – csóválta a fejét Rydberg.

– Igazad lehet – felelte Kurt Wallander. – De most már nem állhatunk meg.

Martinson ügybuzgalmának köszönhetően fényképük is volt Erik Magnussonról, amely a járásbíróság archívumából származott. Eredetileg egy brosúrában szerepelt, amelyet a járásbíróság adott ki, hogy átfogó tevékenységét ismertesse a laikus nagyközönséggel. Björk, akinek régi

rögeszméje volt, hogy minden állami és városi intézménynek szüksége volna saját propagandaosztályra, amely szükség esetén a laikus nagyközönséget meggyőzhetné, milyen kolosszális jelentősége van a szóban forgó intézménynek, a brosúrát kitűnőnek találta. Akárhogy is, Erik Magnusson ott állt a képen sárga targoncája mellett, vakítóan fehér overalljában. Mosolygott.

A rendőrök hosszasan tanulmányozták az arcát, és összevetették a Johannes Lövgrenről fennmaradt fekete-fehér fényképekkel. Volt köztük egy olyan is, amelyen Lövgren a traktorja mellett állt egy frissen felszántott földön.

Lehetett a két ember apa és fia? A traktorvezető és a targoncavezető?

Kurt Wallander megpróbált kancsalítani, a két arcot egymásba úsztatva szemlélni, de nem igazán sikerült neki.

Folyton a helyébe tolakodott az öregember szétroncsolt, véres arca.

Péntek este tizenegy tájban készen állt a hadműveleti terv. Akkor Björk otthagya őket, hogy elérjen még a vacsorára, amelyet a helyi golfklub rendezett.

Abban állapodtak meg, hogy Kurt Wallander és Rydberg szombaton meglátogatja Ellen Magnusson Kristianstadban. Martinson, Näslund és Hanson egymást váltják Erik Magnusson megfigyelésében, és a menyasszonyát is előveszik, hogy a megadott alibi stimmel-e. A vasárnapot a folytatólagos megfigyelésnek, illetve a nyomozati anyag újabb áttekintésének szentelik. Hétfőn Martinson, akit számítógép-szakértőnek jelöltek ki, bár őt nem különösebben érdekelte az ilyesmi, alaposan utánanézt Erik Magnusson dolgainak. Vannak vagy voltak-e más adósságai? Volt-e már valaha köze bűncselekményhez?

Kurt Wallander megkérte Rydberget, hogy maga is fusson át még egyszer mindent. Keresztes hadjáratnak szokták nevezni az ilyesmit egymás közt, és erre kérte most Rydberget. Próbáljon összepárosítani olyan eseményeket és személyeket, amelyeknek első látásra semmi közük sincs egymáshoz. Nem akad-e köztük mégis valami érintkezési pont, amely eddig elkerülte a figyelmüket? Ezt kellett neki megvizsgálnia.

Rydberg és Kurt Wallander együtt távozott a kapitányságról. Az utóbbinak most tűnt fel igazán Rydberg kimerültsége, és hirtelen eszébe jutott, hogy aznap reggel a kórházban járt.

– Hogy érzed magad? – kérdezte.

Rydberg vállat vont, és valami érthetetlen választ motyogott.

– A lábad? – kérdezte Kurt Wallander.

– Olyan, amilyen – felelte Rydberg, és látható volt, hogy nem óhajt több szót ejteni a reumájáról.

Kurt Wallander hazahajtott, és otthon egy pohár whiskyt töltött magának. De a pohár érintetlenül maradt az asztalon, ő pedig az ágyra dőlt. A fáradtság erőt vett rajta. Az álomba menekült a fejében rajzó gondolatok elől.

Az éjszaka Sten Widénnel álmodott.

Együtt voltak valahol egy opera-előadáson, és az énekesek ismeretlen nyelven énekeltek.

Később ébren sem tudott visszaemlékezni rá, melyik opera előadását látta.

Eszébe jutott viszont valami, amiről még az előző este esett szó.

Johannes Lövgren végrendelete. A végrendelet, amely nem volt sehol.

Rydberg beszélt a hagyatéki gondnokkal, akit a két Lövgren lány bízott meg, az ügyvéddel, aki a környékbeli földműves szervezetek dolgait intézte. Senki nem tudott végrendeletről. Ez azt jelentette, hogy a két lány öröklő Johannes Lövgren váratlanul előkerült tekintélyes vagyont.

Tudhatott róla egyáltalán Erik Magnusson, hogy az apja milyen gazdag? Vagy ezt előle is éppúgy elhallgatta Johannes Lövgren, mint a felesége elől?

Kurt Wallander azzal az elhatározással kelt fel az ágyból, hogy az új nap nem múlhat el, amíg ki nem deríti, hogy Ellen Magnusson valóban Johannes Lövgrentől szülte-e Erik fiát.

Kapkodva evett valamit, és pár perccel kilenc után találkozott Rydberggel a kapitányságon. Martinson, aki egy autóban töltötte az éjszakát Erik Magnusson rosegárdi háza előtt, és nemrég adta át a posztot váltótársának, Näslundnak, jelentést hagyott hátra, amely szerint abszolút semmi nem történt az éjszaka folyamán. Erik Magnusson végig a lakásában tartózkodott.

Ködös januári nap volt. A barna földeken dér fehérlett. Rydberg fáradtan és szótlanul ült Kurt Wallander mellett az első ülésen. Csak Kristianstadhoz közeledve indult meg köztük a beszélgetés.

A helyi rendőrkapitányságon fél tizenegykor találkoztak Göran Bomannal.

Együtt átfutották a feljegyzést, amelyet Boman készített az Ellen Magnussonnál tett látogatásáról.

– Nem találtam körülötte semmi különöset – mondta Göran Boman. – Alaposan körbeszaglásztuk őt is meg minden kapcsolatát. Semmi. Az élettörténete elfér egy lapon. Harminc éve dolgozik ugyanabban a patikában.

Évekig volt egy énekarban, de már nem jár oda. Sok könyvet vesz ki a helyi kölcsönkönyvtárból. A szabadságát mindig a hűgánál tölti Vemmenhögben, külföldre nem utazik, új ruhát sohasem vásárol. Az a fajta ember, aki – legalábbis a látszat szerint – teljesen eseménytelen életet él. Szokásai szabályosak, már-már pedánsnak mondhatók. Az egyetlen meglepő benne az, hogy egyáltalán képes végigélni egy ilyen életet.

Kurt Wallander köszönetet mondott Bomannak a fáradozásáért.

– Most már mi vesszük kézbe a hölgyet – mondta.

És elhajtottak Ellen Magnussonhoz.

Amikor a lakás ajtaja kinyílt előttük, Kurt Wallander azonnal megállapította, hogy Erik Magnusson nagyon hasonlít az anyjára. Azt viszont nem tudta megállapítani, hogy a látogatásuk meglepte-e az asszonyt vagy sem. A tekintete olyan tétova volt, mintha ő maga valahol egészen máshol lenne.

Kurt Wallander körülnézett a nappaliban. Az asszony kérdezte, hozhat-e kávé. Rydberg elhárította, ő viszont igent mondott.

Valahányszor egy idegen lakásba lépett, Kurt Wallander úgy érezte, mintha egy épp most kapott könyvbe lapozna bele. A bútorok, a képek, a szagok a címoldal. Aztán jön maga a szöveg. De Ellen Magnusson lakását szagtalannak találta. Mintha lakatlan lakásban járna. Csak a vigasztalanság illata érte az orrát. A szürke lemondásé. A sápadt tapétájú falon színes nyomatok függtek absztrakt motívumokkal. Ódivatúan nehéz, vaskos bútorok töltötték be a szobát. Egy mahagóniasztalt gonddal elrendezett csipketerítő fedett. Egy kis falipolcon fénykép állt, rajta egy rózsabokor előtt ülő kisfiú. Különös, hogy csak egy gyerekkori fényképet őriz a fiáról, gondolta Kurt Wallander. A felnőtt férfi sehol sincs jelen.

A nappaliból kis étkező nyílt. Kurt Wallander egyik lábával belökte a behajtott ajtót. Őszinte meghökkenésére apja egyik festményét pillantotta meg a falon.

A hófajd nélküli őszi tájat.

Csak állt és bámulta, míg csésze és kanál nem csordult meg mögötte.

Olyan volt, mintha először látta volna apja képét.

Rydberg az ablak mellett választott ki egy széket. Kurt Wallandernek felötlött, hogy egyszer meg kéne kérdeznie tőle, miért ül mindig az ablakhoz.

Vajon honnan vannak a szokásaink? Miféle titkos üzemben készülnek?

Ellen Magnusson eléje tette a kávé.

Úgy érezte, hogy most már meg kell szólalnia.

– Göran Boman már járt önnél a helyi rendőrségtől, és feltett önnek néhány kérdést – kezdte. – Ne csodálkozzék, hogy most újra ugyanazokat a kérdéseket tesszük fel.

– Önök se csodálkozzanak, hogy ugyanazokat a válaszokat kapják – felelte az asszony.

Abban a pillanatban Kurt Wallander tudta, hogy az előtte ülő nő Johannes Lövgren szeretője, aki gyermeket szült neki.

Tudta, de fogalma se volt róla, honnan és miért.

Egy nyaktörő másodperc alatt elszánta rá magát, hogy igazat fog hazudni. Ha sejtése nem csal, Ellen Magnussonnak nem lehetnek tapasztalatai rendőrökkel kapcsolatban. Bizonyára meg van győződve róla, hogy az igazság fegyverével küzdenek az igazságért. Hogy ő maga hazudhat, de a rendőrök nem.

– Magnusson asszony – kezdte –, mi tudjuk, hogy Johannes Lövgren volt az apja az ön fiának. Semmit nem segít, ha tagadja.

Az asszony rémült pillantást vetett rá. A tétovaság eltűnt a szeméből, látszott, hogy most valóban itt van a szobában.

– Nem igaz – nyögte.

Hazugság, amely kegyelemért könyörög, gondolta Kurt Wallander. Hamarosan megtörik szegény.

– Nagyon is igaz – mondta. – Tudjuk, és ön is tudja hogy ez az igazság. Ha történetesen nem gyilkolják meg Johannes Lövgrent, sohasem kellett volna ezeket a kérdéseket feltennünk önnek. De most szükséges tisztán látnunk. És ha most nem beszél nekünk, akkor eskü alatt kell majd ezekre a kérdésekre felelnie egy tárgyaláson.

Gyorsabban történt, mint várta.

Az asszony egy pillanat alatt megtört.

– Miért akarják tudni? – sikoltotta. – Semmit sem csináltam! Miért nem őrizheti az ember a titkait?

– A titkaihoz mindenkinek joga van – felelte Kurt Wallander csendesen. – De ha embereket ölnek, nekünk fel kell kutatnunk a tetteseket. És akkor kérdéseket kell feltennünk. És a kérdésekre válaszokat kell kapnunk.

Rydberg mozdulatlanul ült az ablaknál, és fáradt tekintetével az asszonyt figyelte.

Együtt hallgatták a történetét. Egy kimondhatatlanul szomorú történetet. Ez az élet, amely kibontakozott előttük, éppoly vigasztalan volt, mint a dérlepte földek, amelyek közt idejövét autóztak.

Ellen Magnusson idős parasztemberek lányaként született Yngsjöben. Felküzdötte magát a sárból, végül patikussegéd lett a városban. Johannes Lövgren mint vevő lépett be egy napon a patikába és az ő életébe. Szódabikarbónát vásárolt, mesélte az asszony, akkor látta őt először. Aztán a férfi egyszer visszajött, majd udvarolni kezdett.

Magányos földművesnek adta ki magát, és csak amikor már megszületett a gyerek, akkor derült ki, hogy családja van. Őt a csalódás összetörte, de gyűlöletet nem érzett. Johannes Lövgren megfizette a hallgatását, évente néhányszor kapott pénzt tőle.

A fia azonban vele nőtt fel, ő megmaradt neki.

– Mit érzett, amikor megtudta, hogy Johannes Lövgrent meggyilkolták? – kérdezte Kurt Wallander, amint az asszony elhallgatott.

– Én hiszek Istenben – felelte az asszony. – Az ő igazságos bosszújában.

– A bosszúban?

– Hány embert csalt meg Johannes? Megcsalt engem, a fiát, a feleségét és a lányait. Mindenkit megcsalt.

És hamarosan meg kell tudnia szegény asszonynak, hogy a fia gyilkos, gondolta Kurt Wallander. És akkor vajon úgy képzele-e, hogy a fia a bosszú angyala, aki végrehajtotta az égiek büntetését? Vajon kibírja-e majd a csapást?

Sorjázta tovább a kérdései. Rydberg közben más pózba helyezkedett az ablak melletti széken. A szomszéd szobából óraütés hallatszott be.

Mikor végül felálltak, Kurt Wallander úgy érezte, hogy minden kérdésére választ kapott.

Kiderült, ki a szerető és a törvénytelen fiú. Megtudta, hogy az asszony várta az év elején esedékes pénzt, de Johannes Lövgren nem jött soha többet.

Egyik kérdésére különben váratlan feleletet kapott.

Ellen Magnusson nem nyúlt a Lövgrentől kapott pénzhez, és a fiának sem adta oda. Mindent egy bankszámlán helyezett el, hogy ha ő már nincs, a fia örökölje. Nyilván félt tőle, hogy Erik eljátszaná a pénzt.

Erik Magnusson viszont igenis tudta, hogy Johannes Lövgren volt az apja. Ennyiben tehát hazudott. És talán arról is tudott, hogy az apjának nagy vagyona van?

Rydberg egy hang nélkül ült végig az egész kihallgatást. Csak amikor már menni készültek, kérdezte meg az asszonytól, hogy milyen gyakran látogatja meg a fia. Hogy jó viszonyban vannak-e. Hogy ismeri-e a fia menyasszonyát.

– Erik felnőtt ember, megvan a maga élete – felelte az asszony. – De jó fiú, meglátogat néha. És természetesen tudom, hogy van menyasszonya.

Megint hazudott, gondolta Kurt Wallander. A menyasszonyról biztosan nem tudott.

Visszaútban megálltak a degebergai fogadónál, és megebédeltek. Rydberg felélénkült.

– Tökéletesen vezetted a kihallgatást – mondta. – Tanítani lehetne a rendőriskolában.

– Viszont hazudtam – felelte Kurt Wallander. – És ez azért nem tiszta dolog.

Az étkezés közben helyzet meghatározást végeztek. Mindketten egyetértettek abban, hogy meg kell várni, amíg elkészül Erik Magnusson háttérének a kivizsgálása. Ha ez megvan, és ezt kiértékeltek, csak akkor lehet behozni kihallgatásra.

– Szerinted ő a gyilkos? – kérdezte Rydberg.

– Biztosan ő az – felelte Kurt Wallander. – Egyedül vagy bűntárral, de ő. Szerinted?

– Remélem, hogy neked lesz igazad.

Negyed négyre az ystadi kapitányságon voltak. Näslund a szobájában ült, és tüszögött. Tizenkettőkor váltotta fel Hanson.

Elmesélte, hogy Erik Magnusson a délelőtt folyamán cipőt vásárolt, és egy trafikban fogadási szelvényeket adott le, aztán hazament.

– Hogy látod? Gyanít valamit? Résen áll? – kérdezte Kurt Wallander.

– Fene tudja – ásitott Näslund. – Néha azt hiszem. Máskor meg azt, hogy csak képzelődöm.

Rydberg hazament, Kurt Wallander pedig bezárkózott az irodájába.

Szórakozottan lapozgatott egy irathalomban, amelyet valaki távollétében az asztalán hagyott.

Nehezen összpontosította a gondolatait.

Ellen Magnusson elbeszélése nyugtalanságot keltett benne.

Belegondolt, hogy az ő sorsa sem sokkal különb ennek az asszonynak a sorsától. A maga vakvágányra futott életével.

Ha ezzel végzünk, szabadságot veszek ki, gondolta. Annyi túlórám gyűlt már össze, hogy egy hét is kitelik belőle. Hét napot a saját életemnek fogok szentelni. A hét nap hét évet is érhet. És úgy jövök vissza, hogy más ember lettem.

Az is felötlött benne, hogy valami egészségügyi intézményben tölti el ezt az időt, ahol alaposan leadhat a súlyából. De nem vonzotta igazán a gondolat. Inkább a kocsijába ül, gondolta, és elmegy délebbre.

Talán Párizsba vagy Amszterdamba. Hollandiában, Arnemben ismert egy rendőrt, egy nemzetközi drogszemináriumon ismerkedett meg vele. Talán meglátogathatná őt is.

Aztán majd eldönthetem, hogyan tovább...

Csütörtökön, január 25-én Erik Magnussont előállították az ystadi kapitányságra kihallgatásra. A ház előtt fülelték le, ahol lakott. Rydberg és Hanson hajtotta végre az őrizetbe vételt, közben Kurt Wallander az autóban ült és figyelt. Reggel történt, amikor a fiatalember épp munkába indult. Mivel Kurt Wallander súlyt helyezett rá, hogy az első kihallgatások semmiféle feltűnést ne keltsenek, módot adott Erik Magnussonnak, hogy a munkahelyét felhívja, és betegsége hivatkozva mentse ki magát.

Björk, Wallander és Rydberg volt jelen az első kihallgatáson. Wallander kérdezett, a másik kettő a háttérbe húzódott.

Az első kihallgatása előtti napokban sok minden történt, ami megerősítette a rendőröket a gyanújukban, hogy Erik Magnusson a lenarpi kettős gyilkosság tettese. Különböző vizsgálatok tették nyilvánvalóvá, hogy a fiatalember tele van adósságokkal. Több esetben is csak az utolsó pillanatban sikerült fizetnie, és elkerülnie, hogy fizikai erőszakkal kényszerítsék erre. A jägersrói megfigyelésen Hanson most a saját szemével látta, hogy milyen nagy tétellel játszik.

Az előző évben egy ideig az eszlövi rendőrség méltatta figyelmére, mert gyanúba került egy bankrablás ügyében, de semmit sem lehetett rábizonyítani. Továbbra is valószínűnek tartották azonban, hogy kapcsolatban áll drogcsempészekkel. A menyasszonya, aki jelenleg munkanélküli volt, többször is kapott büntetést kábítószerrel való visszaélés miatt, egyszer pedig postai csalásért. Erik Magnusson tehát súlyos adósságok terhelték. Időnként viszont elképesztően költekezett. Mindehhez viszonyítva a munkahelyi keresete jelentéktelen összeg volt.

Ezen a januári csütörtök reggelen tehát mindenki a nagy áttörést várta a nyomozásban. Most fény derül a lenarpi kettős gyilkosság rejtélyére. Kurt Wallander korán kelt ezen a napon, egész teste megfeszült az ébredés pillanatában.

Másnap, január 26-án, pénteken már tudta, hogy melléfogott.

Az a feltételezés, hogy Erik Magnusson volt a tettes, vagy legalább a társtettes, addigra tökéletesen semmivé lett. A nyom, amely idáig vezetett, hamis nyom volt. Péntek délutánra Kurt Wallander tudta már, hogy Magnusson semmiképp sem lehet kapcsolatba hozni ezzel a bűnténnyel, azon egyszerű oknál fogva, hogy teljesen ártatlan benne.

Alibijét megerősítette a menyasszony anyja is, aki azon az éjjelen náluk aludt. Szavahihetőségét aligha lehetett kétségbe vonni. Idős dáma volt, és rossz alvó. Erik Magnusson végighorkolta az éjszakát, amelyen Lövgrenéket oly kegyetlenül meggyilkolták.

A pénzt, amellyel adósságát fizette ki a tågarpri vaskereskedőnek, autója eladásából szerezte. Fel is mutatta a nyugtát az eladott Chryslerről, a vevő pedig, egy lommai asztalos, tanúsította, hogy a vételárat készpénzben, ezres és ötszáz bankjegyek formájában adta át az eladónak.

Azt ugyan Magnusson eltagadta Wallander előtt, hogy ismeri apja kilétét, de erre is hihető magyarázatot adott. Anyja miatt tette, mert tudta róla, hogy ezt a titkot mindenáron meg akarja őrizni. Amikor Kurt Wallandertől meghallotta, hogy apjának mekkora vagyona volt, őszintén meg volt lepve.

És ezzel vége is volt az egésznek.

Amikor Björk feltette a kérdést, hogy van-e valami ami az ellen szól, hogy Erik Magnusson egyelőre töröljék az ügy gyanúsítottjainak köréből, senki sem tudott előhozni semmit. Kurt Wallandert szinte összezúzta a felelősség érzete amiatt, hogy az egész nyomozást zsákutcába vitte. Csak Rydberget nem rendítette meg az eredmény. De hát ő kezdettől fogva csak kétségeit hangoztatta.

A nyomozás tehát zátonyra futott. Csak roncsok maradtak belőle.

Nem maradt más hátra, mint mindent előlről kezdeni.

És közben megjött a hó.

A szombatira virradó éjszaka hatalmas hóvihár tört a déli országrészre délnyugat felől. Néhány óra alatt járhatatlanná vált az E14-es út. Hat órán át szünet nélkül havazott. A heves szél miatt a hómarók munkája is sziszifuszinak bizonyult. Akármilyen gyorsan tisztították el a havat, éppoly hamar épültek fel az újabb hótorlaszok.

Huszonegy órán keresztül a rendőrség csak egyet tehetett: igyekezett megakadályozni, hogy a zürzavarból káosz legyen. Aztán a vihar elvonult, éppoly hirtelen, ahogy jött.

Néhány nappal ezután, apja nagy öröme, Linda jelentkezett. Malmöben van, mondta, és végleg eldöntötte, hogy egy Stockholm melletti népfőiskolára fog járni. Megígérte neki, hogy mielőtt odautazik, meglátogatja őt.

Kurt Wallander úgy osztotta be napjait, hogy legalább hetente háromszor ellátogathasson apjához. Megírta nővérének Stockholmba, hogy az otthoni gondozás csodát művelt. Apjukban már nyoma sincs annak a zavarodottságnak, amely nemrégiben kiúzta őt a jeges éjszakába. Az asszony, aki naponta jön rendbe tenni a házat, a legmegfelelőbb megoldás.

Egyik este, néhány nappal a születésnapja után, Kurt Wallander felhívta Anette Brolint, és ismét ajánlkozott, hogy körbekalauzolná a téli Skánéban. És ismételten bocsánatot kért múltkori illetlen viselkedéséért. Az ügyésznő köszönettel elfogadta a javaslatot, és a következő vasárnap, február 4-én meglátogatták Ale köhájóját, ezt a viking kori emléket, és Glimmingehust. A hammanhögi vendéglőben vacsoráztak, és Kurt Wallander kezdte úgy érezni, hogy útitársnője már nem ugyanannak az embernek tekintti, mint aki erőszakoskodott vele a lakásában.

Teltek a hetek, és a nyomozás nem mozdult el a holtpontról. Martinson és Näslund új feladatot kapott, csak Kurt Wallandernek és Rydbergnek kellett továbbra is a lenarpi ügyre koncentrálnia.

Egy napon február közepén, egy hideg és derűs, szélcsendes napon váratlanul meglátogatta Kurt Wallandert szolgálati szobájában Lövgrenék lánya, az, amelyik Göteborgban lakott. Azért jött most Skánéba, mert sírkövet állíttatott a szülei sírjára. Wallander kertelés nélkül elmondta neki, hogy a

nyomozásban nem sikerült döntő fordulatot elérni. Másnap aztán kiment Villie temetőjébe, és tünődve álldogált egy darabig az aranyfeliratos fekete márvány sírkő előtt.

A februárt arra fordították, hogy kiszélesítsék és elmélyítsék a nyomozati munkát.

Rydberg hallgatag volt és zárkózott; sokat szenvedett fájós lábával; ő főleg telefon segítségével végezte munkáját, míg Kurt Wallander többnyire a terepen járt. Végigvizsgálták Skåne összes bankját, de nem került elő további széf, amely Lövgrené lett volna. Wallander több mint ötszáz emberrel beszélt személyesen, mind Johannes és Maria Lövgren rokonai vagy ismerősei voltak. Számos alkalommal böngészte át újra és újra az egyre duzzadó nyomozati anyagot, vissza-visszatért korábban figyelmen kívül hagyott pontokra, újabb hézagokat keresett régi, százszor átrágott jelentésekben. De sehol semmit nem talált.

Egy jéghideg, szeles februári napon elment Sten Widénért, és elvitte Lenarpba. Együtt szemlélték meg az állatot, amely talán egy titok néma tanúja volt, figyelték mennyi idő alatt eszik meg egy öl szénát. Nyström mindenütt a sarkukban volt; a Lövgren lányok neki adták a kancát.

Magát az ingatlant, amely most lezárva hallgatott, az örökösök egy skurupi ingatlanközvetítőre bízták, hogy vevőt keressen rá. Kurt Wallander ott állt a szélben, és a bezúzott konyhaablakot nézte, amelynek az üvegét azóta sem pótolta senki, csak belülről zárta el valaki a nyílást egy falemezzel.

Mindent megtett, hogy visszaállítsa a tíz éve megszakadt meghitt viszonyt Sten Widénnel, de ez a kísérlet a hajdani barát és jelenlegi lóidomár érdektelenségébe ütközött. Mire Sten Widént kirakta az istállója előtt, tudta már, hogy ami elmúlt, nem támasztható fel többé.

A szomáliai menekült meggyilkolása ügyében véget ért a vizsgálat, és Rune Bergmannak az ystadi járásbíróóság elé kellett állnia. A tárgyalótermet megtöltötték az írott és elektronikus sajtó tudósítói. Bebizonyosodott, hogy a halálos lövéseket Valfrid Ström adta le, Rune Bergman ellen gyilkossági bűnsegédlet volt a vád; a bűnügyi elmeszakértői vizsgálat alapján beszámíthatónak bizonyult.

Kurt Wallander, aki többször is jelen volt az Anette Brolin vezette kihallgatásokon, tanúként szerepelt, és meghallgatta a vádbeszédet is. Rune Bergman nem vált éppen beszédessé, de azért feladta makacs hallgatását. A bírósági tárgyaláson fény derült egy titkos rasszista társaságra, ahol Ku-Klux-Klan-szellem uralkodik. Rune Bergman és Valfrid Ström ugyan saját szakállára hajtotta végre a gyilkos tettet, de szoros kapcsolatban álltak több rasszista szervezettel.

Kurt Wallander továbbra is úgy vélte, hogy valami döntő változás megy végbe Svédországban. Olykor egy-egy pillanatra a maga számára is meglepő rokonszenv ébredt benne a bevándorlás-ellenes érvek egyike-másika iránt, amelyek a pert kísérő sajtóvitában felmerültek. Odafigyel-e egyáltalán a kormányzat és illetékes szerve a Bevándorlási Hivatal, hogy miféle emberek áradnak be Svédországba? Hogy ki a menekült és ki a kalandor? És hogy meg lehet-e különböztetni őket?

Meddig lehet a korlátlan befogadás nagylelkű elvét fenntartani úgy, hogy káoszba ne torkollják? Létezik-e egyáltalán felső határ?

Kurt Wallander kedvetlen próbálkozása, hogy e kérdések mélyére hatoljon, nem járt igazi eredménnyel. Csak annyira jutott, hogy maga is érzi azt a homályos és elkedvetlenítő nyugtalanságot, amelyet annyi más ember érez. A nyugtalanságot, amelyet az ismeretlen, az idegen vált ki.

Február végén született meg az ítélet, Rune Bergman hosszú fogházbüntetést kapott. Általános meghökkenésre az elítélt nem fellebbezett, így az ítélet rögtön jogerőre emelkedett.

Azon a télen több hó nem esett Skånéra. Egy március eleji kora reggelen Anette Brolin és Kurt Wallander hosszú sétát tett a Falsterbo földnyelven. Együtt figyelték a madárrajokat, amelyek a Dél Keresztjének távoli országaiból vonultak hazafelé. Wallander egy pillanatban megfogta az asszony kezét, és az nem húzta vissza, legalábbis nem azonnal.

Wallandernek egyébként sikerült négy kilót leadnia, de azt már sejtette, hogy soha többé nem lesz olyan súlyú, mint volt, amikor Mona otthagya.

Néha beszéltek telefonon. Kurt Wallander felfigyelt rá, hogy egyre kevésbé bántja a féltékenység. És a színes bőrű nő sem mutatkozott többé, aki nemrég látogatta álmaiban.

Március elején Rydberget két hét betegszabadságra írták ki. Eleinte mindenki azt hitte, hogy a beteg lába miatt. De egy nap Ebba bizalmasan megsúgta Kurt Wallandernek, hogy Rydbergnél

valószínűleg rákot találtak. Hogy ezt honnan tudja, és miféle rákról lenne szó, arról nem árult el semmit. Amikor Wallander meglátogatta őt a kórházban, Rydberg csak annyit mondott, hogy rutinszerű gyomorkontrollról van szó. Egy röntgenfelvételen olyan foltot találtak, amely vastagbélfekélyről árulkodik.

Kurt Wallander keserű fájdalmat érzett a gondolatra, hogy Rydberg talán súlyos beteg. A reménytelenség fokozódó érzésével folytatta a nyomozást. Egy nap úgy elöntötte a düh, hogy a falhoz vágta a vaskos dossziét. A padlót papírok fedték be. Hosszan ült a pusztulásra meredve. Aztán négykézláb kúszva összeszedte és újra rendbe rakta az iratokat, hogy kezdhesen mindent előlről.

Kell lennie valahol valaminek, amit egyszerűen nem látok meg, gondolta.

Egy összefüggés, egy részlet, amely maga a kulcs, amit csak el kell fordítanom. De jobbra vagy balra kell-e fordítani?

Gyakran telefonált Göran Bomannak, és panaszkodott kilátástalan helyzetére.

Göran Boman egyébként maga is alaposan vizsgálódott Nils Velander és más lehetséges jelöltek körül, de sehol sem repedezett a hegy. Kurt Wallander két teljes napot töltött Lars Herdinnel, de így sem jutott egy lépéssel sem előbbre.

És mégsem volt képes beletörödni, hogy ez a büntett örök rejtély marad.

Március derekán sikerült elcsalnia Anette Brolint egy előadásra a koppenhágai operaházba. Az éjszaka folyamán az asszony kedves volt vele, érezhetőleg igyekezett oldani elhagyatottságát, de amikor ő megvallotta, hogy szereti, Anette Brolin visszahúzódt.

Hát így történt.

Március derekán egy hétvégét nála töltött Linda. Egyedül jött, a kenyai medikus nélkül, apja eléje ment a pályaudvarra. Ebba még az előző nap elküldte egy barátnőjét, aki nagytakarítást végzett a mariagatani lakásban.

Kurt Wallander végre úgy érezte, hogy visszakapta a lányát. Hosszú utat tettek a tengerpart mentén Österlenig, Lilla Vikben ebédeltek, aztán otthon vacsoráztak, és beszélgettek hajnali ötig. Vasárnap meglátogatták az apját, és meglepetésükre az öreg sok vidám históriát adott elő fia gyerekkoráról.

Hétfőn reggel kivitte Lindát a pályaudvarra.

A régi meghittség jegyében vettek búcsút egymástól.

Amikor Kurt Wallander újra íróasztalánál ült a nyomozati iratok fölé görnyedve, Rydberg kopogtatott be. Leült az ablak melletti székre, és minden teketória nélkül elmondta, hogy prosztatarákot állapítottak meg nála. Most majd befekszik kemoterápiára és sugárkezelésre; mindez sokáig fog tartani, és az eredmény igen kétséges. A részvét megnyilvánulásait elhárította, csak azért jött, mondta, hogy emlékeztesse őt Maria Lövgren utolsó szavaira. Meg a fojtóhurokra. Aztán fölállt, kezet nyújtott, és már ment is.

Kurt Wallander ottmaradt a fájdalmával és a nyomozással. Björk úgy döntött, hogy most már egyedül kell továbbvinnie az ügyet, mert a rendőrség túl van terhelve más feladatokkal.

Márciusban semmi sem történt. Áprilisban sem.

Rydberg egészségi állapotáról változó hírek érkeztek, általában Ebba közvetítésével.

Május elején Kurt Wallander bement Björkhöz, és kérte, hogy adja át valaki másnak a nyomozást. De Björk elutasította. Folytassa a munkát nyárig, mondta, a szabadságok végéig, akkor majd átértékelik a helyzetet.

Kurt Wallander újra és újra nekifogott. Gyúrta, facsarta az anyagot, megpróbált életet lehelni bele. De a nyomok rég kihültek.

Június elején a Peugeot-ját egy Nissanra cserélte. Június 8-án szabadságot vett ki, és felutazott Stockholmba a lányához.

Kocsival felmentek egészen Nordkappig, Norvégia legészakibb pontjáig. Herman Mboya otthon járt Kenyában, csak augusztusban fog visszatérni.

Hétfőn, július 9-én Kurt Wallander újra a dolgozószobájában ült. Björk üzenetet hagyott neki, hogy vigye tovább a nyomozást, amíg ő augusztus elején visszajön szabadságáról. Aztán majd eldöntik, hogyan tovább.

Ebbától is várta egypár sor, ebből megtudta, hogy Rydberg állapota sokat javult, az orvosoknak talán sikerül úrrá lenniük a rák fölött.

Kedden, július 10-én szép nap virradt Ystadra. Dél tájban Kurt Wallander besétált a városközpontba, és körülnézett. A piactéri boltban újra elfogta a kísértés, hogy egy hifitornyot vegyen.

Aztán eszébe jutott, hogy a tárcájában maradt még néhány norvég bankjegy a nordkappi útról. Lement a Szövetkezeti Bank fiókjába, és beállt a sorba, amely az egyetlen nyitva tartó pénztár előtt kígyózott.

Nem ismerte a lányt, aki a kasszánál ült. Nem Britta-Lena Bódén volt, a jó memóriájú lány, sem valamelyik a többi pénztáros közül, akikkel korábban találkozott. Nyilván helyettes a szabadságolások idején, gondolta.

Az előtte álló férfi nagy összeget vett ki a számlájáról. Kurt Wallander szórakozottan nézte, és csak az futott át az agyán, hogy ugyan mire kell valakinek ennyi készpénz. Míg az illető komótosan végigszámolta a bankjegyeket, az ő pillantása a férfi jogosítványára esett, amelyet az a pultra tett maga elé, és amelyen a neve jól olvasható volt.

Aztán órá került a sor, beváltotta a norvég pénzt; közben hallotta maga mögött, hogy nyári turisták olaszul vagy spanyolul beszélgetnek.

Már az utcán volt, amikor egy váratlan gondolat futott át az agyán.

Meredten állt, mintha a felismerés a földhöz szögezte volna.

Visszament a bankba, megvárta, amíg a turisták végeznek a pénzváltással, majd a pénztárhoz lépett, és megmutatta a rendőrigazolványát.

– Britta-Lena Bódént keresem – mondta. – Nyaral valahol?

– Biztosan a szüleinél van Simrishamnban – felelte a pénztárosnő. – Még két hétig lesz szabadságon.

– Bódén... így hívják a szüleit?

– Apja az egyik simrishamni benzinkút főnöke. Újabban a Statoil kútja, ha jól tudom.

– Köszönöm – mondta Kurt Wallander. – Csak néhány rutinkérdést szeretnék föltenni neki.

– Most már megismerem magát! – derült fel a lány. – Még mindig nem sikerült földerítenie azt a szörnyű históriát?

– Még nem – felelte Kurt Wallander. – Bizony szörnyű.

Szinte futva ment vissza a kapitányságra, autóba vágta magát, és száguldott Simrishamnba. Britta-Lena Bódén apjától megtudta, hogy a lánya a sandhammareni strandon tölti a napjait a barátaival. Soká kódorgott fel-alá, amíg végre rátalált a lányra egy homokdűne mögött. Backgammont játszott a barátaival, és mind meglepetve pillantottak rá, amikor a süppedős homokban gázolva eléjük ért.

– Nem zavarnék, ha nem volna nagyon fontos az ügy – mondta.

Britta-Lena Bódén láthatólag felfogta a helyzet komolyságát, és felállt. A parányi fürdőruha alig fedte remek idomait; Kurt Wallander diszkréten félrenézett. A többiektől odébb telepedtek le, hogy zavartalanul beszélhessenek.

– Arról a január ötödikéről szeretnék újra beszélgetni magával – kezdte Kurt Wallander. – Igyekezzék nagyon pontosan felidézni mindent. Elsősorban azt szeretném tudni, volt-e valaki a helyiségben, amikor Johannes Lövgren kivette a huszonhétezer koronáját.

A lány memóriája még mindig remekül működött.

– Nem – felelte –, rajta kívül senki.

– Menjünk tovább. Johannes Lövgren eltette a pénzt, és kiment. Az ajtó becsukódott mögötte. Aztán?

A lány gyorsan és határozottan felelte:

– Nem csukódott be az ajtó.

– Jött egy új ügyfél?

- Kettő is.
- Nem ismerte őket?
- Nem.
- Azért nem, mert külföldiek voltak?

A lány meglepetten nézett rá:

- Igen! Honnan tudja?
- Eddig még nem tudtam. Aztán?
- Két férfi volt. Egészen fiatalok.
- Mit akartak?
- Pénzt váltani.
- Emlékszik, milyen valutát?
- Dollárt.
- Angolul beszéltek? Amerikaiak voltak?

A lány a fejét rázta.

- Nem angolul, de fogalmam sincs, hogy milyen nyelven.
- Aztán mi történt? Próbálja meg fölidézni.
- Odajöttek a pulthoz.
- Mind a kettő?

A lány alaposan utánagondolt. A szél beleborzolt a hajába.

– Az egyik odajött, és a pénzt a pultra tette. Egy százdollárost, ha jól emlékszem. Kérdeztem, hogy váltani akar-e. Csak bólintott, nem szólt.

- Mit csinált a másik?

A lány a homlokát ráncolta.

- A másik leejtett valamit, lehajolt és fölvette. Egy kesztyűt, azt hiszem.

Wallander most egy lépést hátrált a kérdésével.

– Johannes Lövgren pár pillanattal előbb lépett ki. Egy halom papírpénzt vett át, és már belerakta az irattáskába. Kapott valami mást is?

- A nyugtát a pénzről.
- Azt is az irattáskába tette?

A lány most először bizonytalanodott el.

- Valószínűleg.
- Ha nem tette volna el?

A lány megint utánagondolt.

– A pulton nem maradt semmi – mondta. – Ebben biztos vagyok. Különben el kellett volna takarítanom.

- Leeshetett a nyugta a padlóra?
- Lehet.
- És aki a kesztyűjéért hajolt le, fölvehette?
- Lehet.
- Mi állt a nyugtán?
- Az összeg, a név és a cím.

Kurt Wallandernek elállt a lélegzete.

- Ez mind rajta volt? Biztos ebben?

– Lövgren maga írta meg a kivételi lapot az ákombákom betűivel. Tudom, hogy a címet is ráírta, bár azt nem szoktuk megkívánni.

Kurt Wallander felnézett.

– Lássuk csak. Johannes Lövgren átveszi a pénzt, és indul kifelé. Az ajtóban szembetalálkozik két ismeretlen férfival. Az egyik lehajol a kesztyűjéért, s közben felemeli az ő elejtett nyugtáját. Ezen ott áll, hogy Johannes Lövgren, lakik itt meg itt, épp most vett ki huszónhétezer koronát. Eddig stimmel?

A lány azonnal kapcsolt.

- Akkor hát ők a gyilkosok?

- Azt még nem tudom. De menjünk tovább.
- Kiadtam a koronát. Az az ember a zsebébe tette a bankjegyeket. És már mentek is.
- Mennyi ideig tartott az egész?
- Három, négy percig. Tovább nem.
- A váltáskor az elismervény ott marad a bankban?

A lány bólintott.

– Ma délben váltani voltam. A nevemet meg kellett adnom. Nyilván az illetőnek is. De a címét megadta-e?

– Erre nem emlékszem.

Kurt Wallander bólintott. Ez a nyom már melegszik.

- Fantasztikus a memóriája – mondta elismerően. – Látta azóta azt a két alakot?
- Nem. Soha.
- Rájuk ismerne?
- Azt hiszem.

Kurt Wallander eltöprengett.

- Sajnos kénytelen lesz néhány napra megszakítani a szabadságát – mondta.
- De holnap indulunk a barátaimmal Ölandra! Kurt Wallander máris határozott.
- Az nem fog menni – mondta. – Talán holnapután. Addig semmiképpen.

Felállt, és leporolta magáról a homokot.

– Hagyja meg a szüleinél, hogy mikor hol tudom elérni magát – mondta.

A lány is felállt, és indult volna vissza a barátaihoz.

- Elmondhatom nekik? – kérdezte.
- Találjon ki valamit. Maga olyan ügyes, biztosan menni fog.

Röviddel négy óra után már előkerült az elismervény a bank irattárából.

A névalírás olvashatatlan volt. Cím nem volt megadva.

Kurt Wallandert meglepte, hogy nem is érez csalódást. Talán azért, gondolta, mert most már legalább azt tudja, hogyan történhetett az egész.

A bankból egyenesen Rydberghez sietett, aki már otthon lábadozott.

Az erkélyen ült, amikor Kurt Wallander csöngetett. Sápadt volt, és erősen lefogyott.

Kurt Wallander is kiült mellé az erkélyre, és elmondta, minek jött a nyomára.

Rydberg elgondolkodva bólogatott.

- Helyesen gondolod – mondta, mikor Kurt Wallander elhallgatott. – Biztosan így történt.
- Most már csak az a kérdés, hogyan találunk rájuk – felelte Kurt Wallander. – Fél év után, két turistára, akik talán csak rövid időt töltöttek az országban.
- De lehet az is, hogy még mindig itt vannak.
- Mint menekültek, menedékkérők, bevándorlók.
- Hogy kezdjek hozzá?

– Azt nem tudom. De valamit biztosan kitalálsz. Még elüldögéltek egy-két órát Rydberg erkélyén. Kurt Wallander hétre ért vissza a kocsijához.

A nyomok már beszédesebbek lettek.

15.

Az ezután következő napokat Kurt Wallander később úgy emlegette: *amikor a térkép összeállt*. Britta-Lena Bódén emlékképei és egy olvashatatlan aláírás képezték a kiindulópontot. Készen állt az elképzelhető forgatókönyv, és Maria Lövgren utolsó szava olyan volt, mint a hiányzó téglacím, amely végre a helyére kerül. Még az idegen módra kötött fojtóhurkot is számításba vehette. Aztán megrajzolta a térképet.

Még ugyanazon a napon, amikor a sandhammareni forró homokban elbeszélgetett Britta-Lena Bodénnal, este Björkhöz rohant, felugrasztotta a vacsoraasztaltól, és ígéretet vett tőle, hogy azonnal átadja neki Hansont és Martinsont teljes munkaidőben, és hogy a lenarpi nyomozás a továbbiakban abszolút elsőbbséget élvez.

Szerdán, július 11-én kora reggel, még jóval a nyitás előtt megrendezték a bankfiókban az események rekonstrukcióját. Britta-Lena Bódén helyet foglalt a kasszánál, Hanson játszotta Johannes Lövgren szerepét, és Martinson meg Björk állított be mint a két idegen, akik dollárt akarnak beváltani. Kurt Wallander aggályosan ügyelt rá, hogy minden pontosan úgy történjék, mint akkor, egy fél évvel korábban. A bankigazgató némi aggodalommal engedélyezte végül, hogy Britta-Lena Bódén valóban átadja Hansonnak a huszonzétezer koronát nagy, de vegyes címletekben; a kopott irattáskát Ebba adta kölcsön.

Kurt Wallander oldalt állt, és figyelte az egészet. Kétszer is újrajátszatta a jelenetet, mert Britta-Lena Bodénnak eszébe jutott valami újabb részlet, amely nem illett az egészbe.

Az egész rekonstrukciót legfőképp azért rendezte meg, hogy emlékeket ébresszen fel a lányban; remélte, hogy kivételes memóriájából még néhány momentum előkerül ilyen módon.

Végül a lány megrázta a fejét. Mindent elmondott, amire csak emlékezett. Semmit sem tudott hozzátenni. Ekkor Kurt Wallander megkérte, hogy még néhány nappal halassa el az ölandi kiruccanást, és beültette őt egy szobába, hogy egyedül végignézze egy rakás külföldi bűnöző fényképét, akik különböző okokból a svéd rendőrség horgán akadtak. Mivel ez nem hozott eredményt, repülőre ültették, és Norrköpingbe küldték, hogy ott végiglapozza a Bevándorlási Hivatal hatalmas fotóarchívumát. Tizennyolc órán át meresztette a szemét a fényképek végeérhetetlen áradatára, de innen is eredménytelenül tért vissza; Kurt Wallander maga fogadta a sturupi repülőtéren.

A következő lépés volt bekapcsolni az Interpolt. A forgatókönyvet és minden adatot számítógépekbe tápláltak, és az európai főhadiszálláson összehasonlító elemzéseknek vetették alá. Am továbbra sem történt semmi, ami alapjában megváltoztatta volna a helyzetet.

Amíg Britta-Lena Bódén izzadt a fényképek ezreit forgatva, Kurt Wallander három hosszú kihallgatást tartott Artúr Lundin slimmingei kéménytisztító mesterrel. A Lenarp és Ystad közti utazásokat is rekonstruálták, percnyi pontossággal, majd az egészet megismételték. Kurt Wallander rajzolta tovább a térképét. Többször felkereste Rydberget, aki továbbra is bágyadtan és sápadtan ült az erkélyén, hogy megbeszélje vele a nyomozás részleteit. Rydberg tagadta, hogy ez zavarná vagy fárasztaná, de Wallander minden alkalommal igen rossz lelkiismerettel ment el tőle.

Anette Brolin visszajött a szabadságáról, amelyet férjével és gyerekeivel a nyugati parton, Grebbestadnál töltött egy nyaralóházban, és a családja is vele jött Ystadba. Kurt Wallander a tőle telhető leghivatalosabb hangnemben számolt be neki a fordulatról, amely életet lehel a félhalott nyomozásba.

Az első intenzív hét után azonban minden megfeneklett.

Kurt Wallander csak bámult a térképére. Megint túl nagy lendületet vettek.

– Csak nyugalom – mondta Björk. – Az Interpol tésztái lassan kelnek.

Kurt Wallander csak befelé fintorgott a kétértelmű hasonlaton.

De azért belátta, hogy Björknek igaza van.

Amikor Britta-Lena Bódén visszaért Ölandról, és munkába kellett állnia, Kurt Wallander még néhány napra elkérte őt a bank vezetésétől. Körbevitte az Ystadhoz közel eső

menekültszállásokon, még a malmői olajkikötőben álló úszó szállásokra is elmentek. De a lány sehol sem találta meg a keresett arcokat.

Kurt Wallander elintézte, hogy Stockholmból lejöjjön egy rajzoló, de hiába ült össze többször is Britta-Lena Bodénnal, nem sikerült olyan fantomképet összehozniuk, amellyel a lány meg lett volna elégedve.

Kurt Wallandert elhagyta az önbizalma. Björk elvette tőle Martinsont, és csak Hansont hagyta meg egyedüli nyomozótársának.

Pénteken, július 20-án újra azon a ponton volt, hogy feladja.

Késő este nekiült, és írt egy feljegyzést, amelyben azt javasolta, hogy a nyomozást egyelőre pihentessék, amíg olyasmi nem merül fel, ami döntő módon segítheti a továbblépést.

A papírt az íróasztalára tette azzal az elhatározással, hogy hétfőn reggel egy-egy másolatot ad belőle Björknek és Anette Brolinnak.

A hétfőjét Bornholm szigetén töltötte. Esős, szeles időt fogott ki, ráadásul ehetett valamit a kompon, amitől gyomorrontást kapott. A vasárnap este az ágyat nyomta, és többször kellett kirohannia hányni.

Hétfőn reggel már jobban érezte magát, de azért fontolgatta, hogy nem volna-e jobb ágyban maradnia.

Végül mégis felkelt, és kilenckor már a dolgozószobájában ült. Csakhogy Ebbának születésnapja volt, és mindenkit meghívott egy szelet tortára az étkezőbe. Már majdnem tíz volt, mire Kurt Wallander újra átolvasta a feljegyzését, és épp felállt, hogy átvigye Björkhöz, amikor megszólalt a telefon.

Britta-Lena Bódén volt.

Halkan beszélt, szinte suttogott.

– Itt vannak megint! Siessenek!

– Kicsodák? – kérdezte Kurt Wallander.

– Hát a pénzváltók! Nem érti?

Kurt Wallander a folyosóra kirohva Norént pillantotta meg, aki épp forgalom-ellenőrzésről jött be.

– Gyere! – kiáltott rá.

– Mi a fene ütött beléd? – lépett hátra Norén egy szendvicset majszolva.

– Ne kérdezz! Gyere!

Mire a bank elé értek, Norén még mindig a félig rágott szendvicset szorongatta. Kurt Wallander útközben áthajtott a tiloson, keresztülvágott egy parkon, és két piaci stand között kötött ki a városháza előtt. De így is késve érkeztek. A pénzváltóknak még volt idejük eltűnni. Britta-Lena Bodént szabályosan sokkolta a viszontlátás, és nem jutott eszébe szólni valakinek, hogy kövesse őket. Arra viszont volt lélekjelenléte, hogy még ottlétük alatt bekapcsolja a megfigyelő kamerát.

Kurt Wallander az aláírást vizsgálta az elismervényen. Ezúttal is olvashatatlan volt, de kétségtelenül ugyanattól a kéztől származott, mint a fél évvel korábbi.

– Remekül csinálta – mondta Kurt Wallander a bankigazgató szobájában reszkető lánynak. – Mit mondott nekik, amikor otthagya őket, hogy telefonáljon nekem?

– Azt mondtam, hogy egy pecsétért kell mennem.

– Mit gondol, nem fogtak gyanút?

A lány a fejét rázta.

– Remek volt – ismételte Kurt Wallander. – Úgy csinálta, ahogy kellett.

– Most már elkapják őket? – kérdezte a lány.

– Igen – felelte Kurt Wallander. – Most már biztosan elkapjuk őket.

A bank kameráján készült videofelvétel két olyan férfit mutatott, akin semmiképp sem látszott holmi afrikai vagy ázsiai eredet. Egyiknek rövidre nyírt, szőke haja volt, a másik majdnem kopasz. A rendőrsargonban rögtön meg is kapták a Szöszi, illetve a Bórhajú nevet.

Britta-Lena Bódén meghallgatott néhány nyelvi próbaszöveget, és végül úgy döntött, hogy a két férfi vagy csehül, vagy bolgárul váltott néhány szót egymással. Az ötvendolláros bankjegy, amelyet beváltottak, egyenest a laborosokhoz került alapos átvizsgálásra.

Björk megbeszélést hívott össze a szobájába.

– Fél év múlva bukkantak fel újra – kezdte Kurt Wallander. – Miért jöttek ugyanabba a kis bankfiókba? Először is talán azért, mert valahol a közelben laknak. Másodszor talán azért, mert itt egyszer már nagy fogást csináltak. Most azonban nem volt szerencsájük, mert az, aki előttük állt a sorban, nem vett ki pénzt, éppenséggel befizetett. Mindenesetre idősebb ember volt Johannes Lövgrennél. Talán arra számítottak, hogy az idős parasztemberek mindig nagy pénzeket vesznek fel a számlájukról?

– Szóval csehek – mondta Björk. – Vagy bolgárok.

– Erre nem vehetünk mérget – felelte Kurt Wallander. – A lány tévedhetett. De a kinézetük valószínűsíti. Főleg azt, hogy csehek.

Még négyszer végignézték a videofelvételt, és megállapodtak abban, hogy mely képeket kell majd lemásoltatni és kinagyíttatni.

– Meg kell vizsgálni minden kelet-európaít a városban és a körzetben – mondta Björk. – Kényelmetlen dolog, mert majd alaptalan diszkriminációról fognak harsogni. De erre most fűtjük. Valahol csak lenniük kell a jómadaraknak. Beszélek majd a malmői és kristianstadi rendőrkapitánnyal, hogy összehangoljuk a tevékenységünket megyei szinten.

– Minden járőrnek látnia kell a videofelvételt – javasolta Hanson. – Az utcán is felbukkanhatnak az embereink.

Kurt Wallandernek eszébe jutott a mézárszék.

– Annak alapján, amit Lenarban műveltek, veszélyesként kell kezelnünk őket.

– Már ha ők voltak – jegyezte meg Björk. – Ezt még csak sejtjük.

– Az igaz – felelte Kurt Wallander. – Azért biztos, ami biztos.

– Most pedig teljes sebességre kapcsolunk – összegezte Björk. – Kurt vezeti a nyomozást, és úgy osztja el a munkát, ahogy a legjobbnak látja. Minden ügyet, ami nem abszolút sürgős, félreteszünk. Telefonálok az ügyésznőnek, biztosan boldog lesz, hogy végre történik valami.

De semmi sem történt.

Hiába volt az intenzív rendőri munka, hiába volt kicsi a város, a két férfit mintha a föld nyelte volna el.

A kedd és a szerda is elmúlt eredmény nélkül. A két megyei rendőrkapitány minden erőt mozgósított a maga területén. Másolatok készültek a videofilmekről, és minden rendőrőrs kapott belőlük. Kurt Wallander a végsőkéig ellenezte, hogy a képeket átadják a sajtónak. Attól félt, hogy a két férfi még sikeresebben elrejtőzik, ha megtudják, hogy nyomoznak utánuk. Erről Rydberg véleményét is megkérdezte, de az nem értett vele egyet.

– A rókákat ki kell ugrasztani a lyukból. Még néhány napot várj, de ha semmi sem történik, a képeket hozd nyilvánosságra.

Hosszan nézegette a másolatokat, amelyeket Wallander magával hozott.

– Nincs semmi olyasmi, amit Gyilkos Arcnak lehetne nevezni – jegyezte meg. – Az ember elképzel valamit, egy profilt, egy frizurát, egy fogazatot. De ez sohasem egyezik a valósággal.

Kedd, július 24-e szeles nap volt Skánéban. Ronggyá tépett felhők kergetőztek az égbolton, a szellőkések néha viharos erejűek voltak. Kurt Wallander hajnalban ébredt, és sokáig hallgatta a szél zúgását. A fürdőszobában a mérlegre állt, és megállapította, hogy újabb kilótól sikerült megszabadulnia. Ettől annyira felderült, hogy még az elmúlt napok miatti rosszkedvét is elfelejtette.

Amikor a kapitányság parkolójában kiszállt a kocsijából, már így gondolkodott: Ez a nyomozás megint jó úton van ahhoz, hogy a személyes vereségem legyen belőle. Csak hajszolom a munkatársaimat, és közben újra itt találjuk magunkat a semmi közepén. Pedig valahol itt vannak a gazemberek, talán nem is messze. De hol?

Dühösen csapta be a koci ajtaját.

A portánál megállt, és néhány szót váltott Ebbával. Közben észrevett egy régimódi zenélő dobozt a házi telefonközpont mellett.

– Hát még ma is van ilyen? – csodálkozott rá. – Hol szerezted?

– Egy standon a sjöböi vásáron – felelte Ebba. – Néha lehet ott valami izgalmasat is találni a sok kacat között.

Kurt Wallander mosolygott, és ment tovább. A szobája felé tartva beszólt Hansonhoz és Martinsonhoz, hogy ugorjanak át hozzá.

Továbbra sem volt semmi nyom Szösziről és Börhajúró.

– Még két nap – kezdte Kurt Wallander –, és ha semmit sem találunk, péntekre sajtóértekezletet hívunk össze, és közzététjük a képeket.

– Rögtön azt kellett volna – jegyezte meg Hanson. Kurt Wallander nem felelt.

Újra végignézték a térképet. Martinson feladatuk kapta, hogy továbbra is járja és ellenőrzi a kempingeket, ahol a két jómadár esetleg elrejtőzhet.

– Meg az ifjúsági turistaszállásokat – tette hozzá Kurt Wallander. – És a privátszobákat, amelyeket nyárra kiadnak.

– Valaha könnyű lehetett az ilyesmi – jegyezte meg Martinson. – Akkor a nyár volt a holszezon. Most meg mindenki fel-alá rohangál, mint a bolond.

Hanson azt a megbízást kapta, hogy keressen fel minden kisebb építkezési vállalkozást, mert ezek köztudottan szeretnek fekete munkaerőt toborozni kelet-európai országokból.

Maga Kurt Wallander a nagy eperföldekre készült, mert elképzelhetőnek tartotta, hogy embereik ott lapulnak meg valamelyiken idénymunkásokként.

Fáradásaik azonban nem hoztak eredményt.

Amikor délután újra találkoztak, semmi érdemlegesről nem tudtak beszámolni.

– Én találtam egy algériai csőfektetőt – kezdte Hanson –, két kurd kőművest meg számtalan lengyel bányász. Szívesen írnék pár sort Björknek ezekről. Ha nem volna a nyakunkon ez az elátkozott gyilkosság, jó volna abban a mocsárban valami rendet tenni. A bérük annyi, mint a nyári munkára jelentkező kiskölyköké. Nincs semmi biztosításuk. Ha valami baleset történik, a vállalkozó kijelenti, hogy az illető engedély nélkül lépett be a munkaterületre.

Martinsonnak sem voltak jó hírei.

– Találtam egy kopasz bolgárt – mondta. – Ha nagyon akarom, még hasonlít is Börhajúra. Csakhogy orvos a mariestadi kórházban, és sziklaszilárd az alibije.

A szobában elhasználódott a levegő; Kurt Wallander felállt és ablakot nyitott.

Váratlanul Ebba zenélő doboza jutott az eszébe. Bár nem hallotta a dallamát, egész idő alatt egy ilyesféle doboz játszott a tudatalattijában.

– A vásárok! – mondta, és megfordult. – Azokat is át kéne vizsgálni. Hol lesz vásár legközelebb? Erre Hanson és Martinson is tudta a választ. Kiviksben.

– Ma kezdődik – mondta Hanson –, és holnap zár.

– Akkor holnap odamegyek – jelentette ki Kurt Wallander.

– Nagy ám az a vásár – jegyezte meg Hanson. – Vigyél valakit magaddal.

– Én szívesen megyek – mondta Martinson. Hanson láthatólag örült, hogy ezt megúsza. Bizonyára ügető van szerda délután, gondolta Wallander.

A megbeszélés véget ért, a vendégei elköszöntek és elmentek. Kurt Wallander az íróasztalán összegyűlt telefoncetliket rakosgatta fontossági sorrendbe, és másnap készült a hívásokra válaszolni. Már épp indulni akart, amikor észrevette, hogy egy cetli leesett az asztal alá. Fölvette, és egy menekültszállás gondnokának a nevét és számát olvasta rajta.

Azonnal tárcsázott. Várt tíz kicsöngést, és már épp le akarta tenni a hallgatót, amikor a hívott jelentkezett.

– Kurt Wallander vagyok az ystadi rendőrségről. Módin urat keresem.

– Én vagyok.

– Ön telefonált nekünk?

– Fontos mondanivalóm volna.

Kurt Wallander lélegezni sem mert.

– Arról a két emberről, akiket keresnek. Ma jöttem vissza szabadságról, és itt találtam az asztalomon a két arcképet, amiket a rendőrség küldött ki. Felismerem őket. Valameddig ezen a szálláson voltak.

– Máris megyek! Várjon rám az irodájában.

A menekültszállás Skurup határában volt. Kurt Wallander tizenkilenc perc alatt ért oda. Egy hajdani parókia épülete volt a tulajdonképpen időszakos szállás, amely csak olyankor fogadott menekülteket, ha az állandó szállások megteltek.

Módin, a gondnok alacsony, hatvanasforma férfi volt. Az udvaron várta Kurt Wallandert.

– Most épp üres a szállás – mondta –, csak jövő hétre jeleztek egy nagyobb román csoportot.

Bementek a kis gondnoki irodába.

– Akkor kezdje az elejéről – kérte Kurt Wallander.

– Múlt decembertől február közepéig laktak itt – mesélte Módin, a papírjaiban lapozva. – Aztán Malmöbe vitték át őket. Pontosabban a Celsius-kertbe.

Rámutatott Börhajú fényképére.

– Ezt Lotar Krafcyknak hívják. Cseh állampolgár, és azon a címen kért menedékjogot, hogy mint kisebbségit üldözik a hazájában.

– Vannak Csehszlovákiában kisebbségek?

– Azt hiszem, cigánynak adta ki magát.

– Kiadta? Hát nem az? Módin vállat vont.

– Mit tudom én. Ha egy menekült sejti, hogy gyengék az indokai, és fél, hogy nem kapja meg a menedékjogot, hamar rájön, hogy jobbak az esélyei, ha cigánynak mondja magát.

Módin most Szöszi képét vette kézbe.

– Andreas Haas – mondta –, ez is cseh. Hogy ő milyen címen kért menedékjogot, arról fogalmam sincs. Az iratai átkerültek a Celsius-kertbe.

– És biztos benne, hogy a fényképek ezt a két embert ábrázolják?

– Egészen biztos.

– Meséljen még.

– Miről?

– Milyenek voltak? Történt-e velük valami, amíg itt tartózkodtak? Volt e sok pénzüik? Mindenről, ami csak az eszébe jut róluk.

– Megpróbálok emlékezni – bólintott Módin. – Nagyon visszahúzódó emberek voltak. Tudja, a menekültszállásoknál kevés lehangolóbb hely van. Ez a kettő folyton sakkozott. Éjjel és nappal.

– Sok pénzüik volt?

– Nem, amennyire emlékszem.

– Milyenek voltak?

– Nagyon tartózkodóak. De nem barátságtalanok.

– És még?

Kurt Wallander látta, hogy Módin habozik.

– Mi jutott eszébe? – kérdezte.

– Tudja, ez egy kis szállás – felelte Módin. – Se én, se más nincs itt éjszaka. Sőt megcsinálják, hogy nappal is távol vagyok hivatalos ügyekben, és csak a szakácsnő marad itt, aki főz rájuk. Van egy autónk is, az kinn áll az udvaron. A kulcsait bezárom ide az íróasztalfiókba. De akkoriban néha reggel bejövet olyan érzésem támadt, hogy valaki használta a kocsit. Mintha behatolt volna az irodába, kiszedte volna a kulcsokat, és elhajtott volna a kocsival.

– És erre a két emberre gyanakodott?

Módin bólintott.

– Nem tudom, miért, inkább csak megérzés volt.

Kurt Wallander elgondolkodott.

– Tehát éjszaka nincs itt senki, és néha nappal sem. Így van?

– Igen.

– Vegyük január 5-ét, pénteket. Jó fél évvel ezelőtt volt. Utána tud nézni, hogy itt volt-e aznap?

Módin az asztali naptárban lapozott.

– Malmöben voltam egész napos válságtanácskozáson. Akkorra menekültáradat volt, hogy új ideiglenes szállásokat kellett felkutatni.

Kurt Wallander érezte, hogy forró nyomon van. A térkép megelevenedett, beszélni kezdett.

– Tehát senki sem volt itt napközben?

– Csak a szakácsnő. De a konyha hátul van. Nem feltétlenül veszi észre, ha valaki elmegy az autóval.

– A többi menekült közül senki sem árulkodott rájuk?

– A menekültek sosem árulkodnak. Félnek egymástól is.

Kurt Wallander felállt.

Hirtelen nagyon siethetnékje támadt.

– Legyen szíves, hívja fel a kollégáját a Celsius-kertben, és mondja neki, hogy úton vagyok hozzá. De ezt a két nevet egy szóval se említse neki. Csak úgy intézze, hogy az illető ott legyen, mire odaérek.

Módin felpillantott rá.

– Miért körözik őket? – kérdezte.

– Mert feltevéseink szerint büntettet követtek el. Súlyos büntettet.

– Csak nem a lenarpi gyilkosságot? Arról van szó?

Kurt Wallander nem látott okot rá, hogy elhallgassa az igazságot.

– Igen. Minden okunk megvan azt hinni, hogy ők voltak.

Este hét után érkezett Malmö központjában a Celsius-kertbe. Egy keresztutcában parkolt, s gyalog ment a főbejáráthoz, amelyet egy biztonsági ember őrzött. Pár perc múlva érte jött a gondnok, és bevezette. Larsonnak hívták, valaha tengerész volt, és elvéthetetlen sörszag áradt belőle.

– Haasról és Krafcykról van szó – mondta Kurt Wallander, amikor leültek Larson irodájában. – Két cseh menedékkérőről.

A sörszagú gondnok azonnal felelt.

– Ó, a sakkjátékosok! Itt laknak.

Most megvagytok, gondolta Kurt Wallander.

– Itt vannak?

– Igen. Illetve nem.

– Nem?

– Itt laknak, de nincsenek itt.

– Ezt hogy érti?

– Úgy, hogy nincsenek itt.

– Hát hol a fenében vannak?

– Tényleg nem tudom.

– De itt laknak?

– Megléptek.

– Megléptek?

– Innen elég gyakran meglépnek a menekültek.

– De hisz mind menedékkért folyamodtak!

– Akkor is elszökdösnek.

– Olyankor maguk mit csinálnak?

– Természetesen jelentjük.

– És mi történik?

– Általában semmi.

– Semmi? Emberek, akik a döntésre várnak, hogy maradhatnak-e, csak úgy elszökdösnek. És ezzel senki sem törődik?

– A rendőrség majd felkutatja őket.

– Kész bolondokháza! Ezek mikor tűntek el?

– Májusban. Úgy látszik, sejtették már, hogy vissza fogják dobni a menedékkérelmüket.

– Mégis, hová lehettek? – Larson vállat vont.

– Ha tudná, hányan tartózkodnak engedély nélkül ebben az országban! – sóhajtott. – Akármennyien lehetnek. Egyik a másikinál lakik, a papírjaikat meghamisítják, kicserélik a nevüket,

feketén dolgoznak. Egy egész életet leélhet valaki Svédországban anélkül, hogy egyszer is megkérdeznék tőle, ki fia-borja. Ezt sokan nem hiszik el. De így van.

Kurt Wallander alig jutott szóhoz.

– Kész örület – rázta a fejét. – Isten az atyám, ez kész téboly.

– Szerintem is. De mit tehetünk?

Kurt Wallander nagyot sóhajtott.

– A két alak minden iratára szükségem van – mondta aztán.

– Azokat nem adhatom ki.

Kurt Wallanderből kirobbant az indulat.

– Ez a két gazember gyilkos! – üvöltötte. – Két embert megöltek!

– Akkor sem adhatok ki semmit.

Kurt Wallander felállt.

– Holnap kiadja az iratokat. Ha kell, az országos főkapitány jön értük.

– Az az ő dolga. Engem az én előírásaim köteleznek.

Kurt Wallander robogott vissza Ystadba. Háromnegyed kilenckor csöngetett be Björk lakásába. Sietősen beszámolt a történetekről.

– Holnap reggel kiadjuk a körözést?

Björk bólintott.

– Két órára összehívom a sajtóértekezletet. Délelőtt magas szintű rendőrségi tanácskozás lesz Malmöben. Mindenképp elintézem, hogy arról a menekültszállásról kiadják a papírokat.

Kurt Wallander egyenest Rydberghez hajtott. Az erkélyen találta, ott üldögélt a sötétben. Láta rajta, hogy fájdalmai vannak. Rydberg, mintha a gondolataiban olvasna, megjegyezte:

– Azért még nem vagyok túl a nehezén. Lehet, hogy elélek karácsonyig, lehet, hogy nem. Kurt Wallander nem tudott mit mondani erre.

– Ki kell bírni – mondta Rydberg. – No de ki vele, miért jöttél.

Kurt Wallander elmondta a nap eseményeit, közben Rydberg arcát figyelte a sötétben. Szótlanul ültek egy darabig. Hűvös volt az este. Rydberg erről nem látszott tudomást venni, csak ült kopott háziköntösében, papuccsal a lábán.

– És mi van, ha már kiszöktek az országból? – vetette fel Kurt Wallander. – Talán soha el nem kapjuk őket.

– Akkor azzal a tudattal kell élnünk, hogy legalább ismerjük az igazságot – felelte Rydberg. – A jogbiztonság nemcsak azt jelenti, hogy aki bűnt követ el, az megbűnhődik. Legalább annyira azt is, hogy sohasem törődünk bele a vereségbe.

Rydberg nehézkesen felállt, és hozott egy üveg konyakot. Reszkető kézzel töltött két pohárba.

– Sok öreg rendőr hal meg úgy, hogy mindvégig régi, megoldatlan rejtélyek fölött borong – mondta. – Én is ilyen rendőr vagyok.

– Megbántad valaha, hogy rendőr lettél? – kérdezte Kurt Wallander.

– Soha. Egyetlen percre sem.

Konyakot kortyolgattak. Beszélgettek, aztán hallgattak. Kurt Wallander csak éjfél felé állt fel és távozott. Rydberg ott maradt ülve az erkélyen.

Szerdán, július 25-én reggel Kurt Wallander Hansonnal és Martinsonnal együtt áttekintette, ami a tegnapi összejövetelük óta történt. Mivel a sajtóértekezlet délutánra volt kitűzve, úgy döntöttek, hogy azért elugranak a kiviksi vásárba. Hanson vállalta, hogy Björk segítségével megírja a sajtónyilatkozatot. Kurt Wallander úgy számított, hogy ő meg Martinson déltájban visszaérnek.

Tomelillán át, dél felől közelítették meg Kivikset, és hosszú autósor végén találták magukat, nem messze a falutól. A kocsit egy szántófield szélén rakták le, amelynek élelmes tulajdonosa húsz koronát gombolt le róluk parkolási díj címén.

Mire elértek a vásár területére, amely a tengerpart mentén nyúlt el, esni kezdett. Kissé tanácstalanul bóklásztak a standok és emberek tömegében. Üvöltöttek a hangosbeszélők, berúgott fiatalok ricsajoztak, őket ide-oda lökdöster a tolongásban.

– A legjobb volna, ha valahol a közepén találkozónánk – mondta Kurt Wallander.

– Nem ártana, ha volna nálunk rádiótelefon – jegyezte meg Martinson –, ha netán történne valami.

– Nem fog történni semmi – felelte Kurt Wallander. –Egy óra múlva találkozunk.

Martinson elbandukolt a tömegben; ő felhajtotta a gallérját, és a másik irányban indult el.

Jó óra múlva összefutottak, bőrig ázva és a tolongástól kimerülve.

– Hagyjuk az egészet a fenébe – morgott Martinson. – Igyunk meg inkább valahol egy jó kávé.

Kurt Wallander az előtte álló mutatványos sátor felé intett.

– Voltál benne? Martinson fintorgott.

– Egy dagadt pasi illegeti magát női ruhákban. A közönség meg úgy bömböl, mintha szexorgiát látna. Idióták!

– Azért nézzük meg a túlfelét, ott is van pár stand. Aztán mehetünk.

Caplattak tovább a sárban, és átnyomakodtak egy lakókocsi meg egy pár rozsdás sátorrúd között.

Valóban volt ott még néhány stand. Mind egyforma, vitorlavászon tető vörösre festett vasrudakon.

Kurt Wallander és Martinson ugyanabban a pillanatban látta meg a két férfit.

A standjuk pultján bőrkabátok voltak kiterítve. Egy tábla mutatta az árat, és Kurt Wallandernek még épp volt ideje megállapítani, hogy elképesztően olcsó az az ár.

A két férfi is azonnal felfigyelt a két rendőrré.

És Kurt Wallander a kelleténél egy másodperccel később ébredt tudatára, hogy felismerték őt. Annyiszor szerepelt az újságokban és a tévében. Az egész ország ismerte Kurt Wallander arcát.

Pillanatok alatt történt minden.

Az egyik cseh, aki a Szöszi nevet kapta, a pultra kirakott bőrkabátok alá nyúlt, és egy pisztolyt húzott elő. Kurt Wallander is és Martinson is oldalt vágta magát. Martinson belegabalyodott a mutatványos sátor kötelébe, Wallander pedig a lakókocsi hátába verte bele a fejét. Szöszi Wallanderre lőtt. A dörrenés alig hallatszott a közeli „halálkatlanban” körberobogó motor dübörgésétől. A golyó Wallander fejétől egyarasznyira fűrődött be a lakókocsiba. És ő már látta is, hogy Martinson fegyvert emel. Ő fegyvertelen volt, de Martinson szerencsére magával hozta a szolgálati pisztolyát.

Martinson lőtt. Szöszi megrándult, és a vállához kapott. A pisztoly kihullt a kezéből, le a pult elé. Martinson egy rántással kiszabadította magát a sátorkötelek közül, és a pult fölött a sebesült férfira vetette magát. Feldől a pult, Martinson eltűnt a bőrkabátok alatt. Eközben Kurt Wallander is odarontott, és felkapta a sárból a lehullott revolvért, míg Börhajú egy ugrással elvegyült a nyüzsgő tömegben. A lövésváltásra senki sem figyelt fel, a környező standok elárúsítói ezért ámultak el Martinson hatalmas tigrisugrása láttán.

– Fuss a másik után! – kiáltott Martinson a bőrkabátok közül. – Ezzel én elbánok.

Kurt Wallander futásnak eredt, kezében a pisztollyal. Valahol a tömegben ott menekült Börhajú. Ijedt emberek ugrottak félre, látva őt sáros arccal és pisztolyát lóbálva közeledni. Már azt hitte, hogy szem elől tévesztette a menekülőt, de aztán megpillantotta megint: vadul és fejvesztve futott a vásár látogatói között. Egy idős nőt, aki az útjába került, úgy feltaszított, hogy az hanyatt esett, neki egy nyalókaárus pultjának. Kurt Wallander nem tágitott, felborított ugyan egy cukorkás kocsit, de a nyomában maradt.

Aztán Börfejű eltűnt.

– Az istenit neki – lihegte Kurt Wallander.

De már újra látta. A vásár széle felé loholt, a meredek tengerpart irányában. Kurt Wallander utána. Két biztonsági őr futott szemben vele, de félreugrottak, amikor a pisztolyt rájuk emelte, és üvöltött, hogy adjanak utat. Az egyik egy sørsátorba bucskázott bele, a másik pedig egy pultot döntött fel, amelyen házi készítésű gyertyatartók sorakoztak.

Kurt Wallander rohant. A szíve mint egy dugattyú járt a mellében.

Börhajú hirtelen eltűnt a partszegély mögött. Kurt Wallander vagy harminc méterrel volt lemaradva tőle. Amikor ő is átvette magát a sziklás partszegélyen, megbotlott, zuhant pár métert, és a pisztoly kiesett a kezéből. Egy pillanatig tétovázott, ne a pisztolyt keresse-e, de aztán látta, hogy Börhajú fut tovább a homokos parton, és inkább utána vetette magát.

A hajszának az vetett véget, hogy végül egyiküknek sem maradt jártányi ereje sem. Börhajú zihálva dőlt neki egy partra húzott és fenékkal fölfelé fordított ladiknak.

Kurt Wallander csak tíz méterre állt tőle, de zúgott a füle, és úgy érezte, hogy menten összerogy.

Akkor látta, hogy Börhajú kést húz elő.

Azzal a késsel vágta le Johannes Lövgren orrát, gondolta. Azzal kényszerítette, hogy elárulja, hol rejtegeti a pénzét.

Körülnézett, és megpillantott egy korhadt evezőt. Felragadta.

Börhajú támadásba lendült a késsel. Kurt Wallander a nehéz evezővel háritott.

Az újabb döfést is félreütötte, majd teljes erővel lesújtott. Az evező a férfi kulcsontját találta, amely jól hallhatóan beroppant. Börhajú megingott; Kurt Wallander ledobta az evezőt, és jobb öklével állon vágta. A saját csontja is megsajdult az ütéstől.

Börhajú elterült.

Kurt Wallander kinyúlt a nedves homokban. Már jött is Martinson lélekszakadva. Abban a pillanatban kitört a felhőszakadás.

– Megvannak! – kiáltott Martinson.

– Meg, a nyomorultak – lihegte Kurt Wallander. Feltápáskodott, lement a vízhez, és megmosta az arcát. A tengeren egy teherhajó igyekezett dél felé.

Öröm töltötte el a gondolatra, hogy Rydbergnek jó hírt vihet a nyomorúságában.

Két nappal később Andreas Haas beismerő vallomást tett, de magát a gyilkosságot a társára háritotta. Amikor Lotar Krafcyk szembesült a beismeréssel, ő is feladta, de kitarzott amellett, hogy Haas követte el a gyilkosságot.

Minden úgy zajlott le, ahogy Kurt Wallander feltételezte. A két cseh rendszeresen járt különböző bankokba, és pénzváltás ürügyén figyelték, nem vesz-e ki valaki nagyobb összeget. Amikor Lundin kéményseprő hazafuvarozta Lövgrent, utánuk mentek. A szekérúton végig árnyékként követték hazáig. Aztán két nap múlva éjszaka a menekültszállás kocsiján eljöttek, és végrehajtották tettüket.

– Csak egyvalamit szeretnék még tudni – mondta Kurt Wallander, aki Lotar Krafcyk kihallgatását vezette. – Miért adtak szénát a lónak?

Krafcyk csak ámult.

– A pénz a széna közé volt eldugva – mondta végül. – Amíg kutattunk az irattáska után, biztosan a ló elé hajigáltuk a szénát.

Kurt Wallander bólintott. Ilyen egyszerű hát a jóllakott ló rejtélyének nyitja.

– És még valami. A fojtóhurok?

Nem kapott választ. A két gyilkos egyike sem ismerte be, hogy ő követte volna el ezt az okatlan kegyetlenséget. Ismételt kérdései végig válasz nélkül maradtak.

A csehszlovák rendőrségtől megtudták, hogy Haas is meg Krafcyk is volt már büntetve erőszakos cselekmények miatt.

A menekültszállásról való szökésük óta egyébként egy roskatag házat béreltek Höör külterületén. A vásáron árult bőrkabátok egy tranäsi betörésből származtak.

A letartóztatási végzés percek alatt elkészült.

Senkinek sem volt kétsége, hogy a bizonyítékok több mint elegendőek, noha a két gazember továbbra is egymásra kente a gyilkosságot.

Kurt Wallander csak ült a tárgyalóteremben, és nézte a két embert, akiket oly régóta üldözött. Emlékezetében felködlött a januári reggel, amikor belépett a lenarpi házba. Bár a kettős gyilkosság rejtélye megoldódott, és a tettesek meg fogják kapni megérdemelt büntetésüket, most mégis kudarcélmény gyötörte. Miért vetették a fojtóhurkot Maria Lövgren nyakába? Miért volt ez az öncélú kegyetlenség?

Összerázkódott. Nem talált választ. És ez nyugtalanította.

Szombaton, augusztus 4-én este Kurt Wallander magához vett egy üveg whiskyt, és Rydberghez indult. Másnap Anette Brolin vele együtt meg fogja látogatni az apját.

Eszébe jutott a kérdés, amelyet a minap tett fel neki.

Hogy képes lenne-e elválni a férjétől őmiatta.

A válasz természetesen nem volt.

De azért Wallander tudta, hogy Anette Brolin nem vette túl rossz néven a kérdést.

A kocsiban Maria Callast hallgatta kazettáról. A jövő hétre már kiíratta a szabadságát az összegyűlt túlórái fejében. Elmegy majd Lundba, és meglátogatja Herman Mboyát, aki már visszatért Kenyából. A megmaradó idő épp elég lesz, hogy kifestesse a lakását.

És talán módja lesz végre megvenni az új hifitornyot.

Leparkolt a ház előtt, ahol Rydberg lakott.

Sárga hold leelkedett az égen. Mintha megérintette volna a várost az ősz lehelete.

Rydberg szokása szerint a sötét erkélyen üldögélt.

Kurt Wallander két poharat megtöltött whiskyvel.

– Emlékszel, amikor Maria Lövgren utolsó szavain törtük a fejünket? – szólalt meg Rydberg. – Aztán felbukkant Erik Magnusson, és ő volt a legáhítottabb gyilkos, akit csak el lehet képzelni. És mégsem ő volt az. Most legalább elkaptuk a külföldieket. És egy szegény szomáliai meghalt, teljesen fölöslegesen.

– Te mindvégig tudtad – bólintott Kurt Wallander. – Nem igaz? Az első pillanattól tudtad, hogy külföldiek gyilkoltak.

– Dehogyan tudtam! – felelte Rydberg. – De hittem benne.

Lassan sorra vették a nyomozás fontosabb állomásait, de úgy, mintha távoli emlékek volnának.

– Sokat hibáztunk – mondta elgondolkodva Kurt Wallander. – Vagyis sokat hibáztam.

– Te jó rendőr vagy, Kurt – felelte Rydberg nyomatékosan. – Lehet, hogy még sose mondtam neked. Hát most mondom, hogy pizok jó rendőr vagy.

– Túl sok baklövést követtem el – makacskodott Kurt Wallander.

– De hajtottál keményen. És egy pillanatig sem adtad fel. Eltökélted, hogy elkapod a lenarpi gyilkosokat. Ez a lényeg.

A beszélgetés akadozni kezdett.

Egy haldokló mellett ülök, ötlött fel homályosan Kurt Wallanderben. Eddig nem fogtam fel igazán, hogy Rydberg kifelé megy az életből.

Eszébe jutott az ifjúkori emlék, a majdnem végzetes késszúrás Malmöben.

Aztán az, hogy vagy fél éve részegen vezetett. Igazság szerint ki is rakhatták volna a rendőrségről.

Miért nem mesélem el ezt Rydbergnek? Vagy talán úgyis tudja?

Megint eszébe jutott saját bölcs mondása.

Más-más ideje van életnek és halálnak.

– Hogy vagy? – kérdezte óvatosan. Rydberg arca kivehetetlen volt a sötétben.

– Most nincsenek fájdalmaim – felelte. – De holnap jönnek újra. Vagy holnapután.

Éjjel kettő felé járt, amikor Kurt Wallander elbúcsúzott Rydbergtől, aki makacsul ott maradt az erkélyen.

Kurt Wallander otthagyta a kocsiját, és hazasétált.

A holdat eltakarta egy felhő.

Olykor oldalt lépett, és megint vissza.

Maria Callas hangja zengett a fejében.

Hazaért, és még egy ideig nyitott szemmel feküdt, mielőtt elaludt volna.

Újra eszébe jutott az értelmetlen erőszak. Az új kor, amelynek újfajta rendőrökre lesz szüksége.

A fojtóhurkok korát éljük, gondolta. A rettegés elárad az ég alatt.

Aztán megpróbálta szétkergetni a gondolatokat, hogy ráleljen álmai színes bőrű asszonyára. A nyomozás véget ért. Végre kipihenheti magát.